

БРЧКО – НОРМАЛИЗАЦИЈА ЗЛОЧИНА

NGO Srebrenica Historical Project, The Netherlands

Ljubiša Simić

BRČKO: HOW WAR CRIMES ARE CONDONED AND NORMALIZED

BELGRADE
2013

Фонд „Историјски пројекат Сребреница“, Холандија

Љубиша Симић

БРЧКО: НОРМАЛИЗАЦИЈА ЗЛОЧИНА

БЕОГРАД
2013

Одговорни уредник
Стефан Каргановић

Editor-in-chief
Stephen Karganović

Насловна страна

Порушена црква у Буквику. Посвећена је Светом Пророку Илији. По запису на светом престолу у олтару, грађена је 1902. год. Освештана је 1938. год од стране епископа Нектарија. После Другог светског рата, комунистичке власти су је користиле као шталу за стоку и магацин за житарице. Порушена је у септембру 1992. године, неколико дана по прогону народа из Буквика, дакле када више није било никаквих ратних дејстава. Порушили су је припадници 108 Брчанске бригаде под командом Ферида Мујкановића, који је накнадно вратио стари печат црквене општине који је том приликом узео.

СИР — Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

355.426(497.6)1992/1995
341.322.5(497.6)"1992/1995"

СИМИЋ, Љубиша, 1979– Брчко: нормализација злочина / Љубиша Симић. —
Београд : Историјски пројекат Сребреница, 2013 (Земун : Пекограф). — 183 стр. :
илустр. ; 24 см

На спор. насл. стр.: Brčko: How war crimes are condoned and normalized. — Тираж 1.000. — Стр. 7–13: Брчко дистрикт: невидљивост правде / Стефан Каргановић. —
Прилоги: стр. 75–183. — Напомене и библиографске референце уз текст. — Summary: Brčko: How war crimes are condoned and "normalized".

ISBN 978–86–88135–16–0

- a) Грађански рат — Босна и Херцеговина — 1992–1995
 - b) Ратни злочини — Брчко — 1992–1995
- COBISS.SR-ID 196005388

BRČKO: HOW WAR CRIMES ARE CONDONED AND NORMALIZED. Copyright © 2012 by Srebrenica Historical Project. All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, digital, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, or conveyed via the Internet or a Web site without prior written permission of the publisher, except in the case of brief quotations embodied in critical articles and reviews.

Inquiries should be addressed to:
Srebrenica Historical Project
srebrenica.historical.project@gmail.com

БРЧКО: НОРМАЛИЗАЦИЈА ЗЛОЧИНА. Copyright © 2012 by Srebrenica Historical Project. Сва права задржана. Ниједан део ове публикације се не сме репродуктовати, похрањивати у било каквој бази података, или преносити на било какав начин, дигитално, електронски, механички, фотокопирањем, снимањем, или на неким другим средством, нити се сме слати преко интернета или приказивати на интернет сајту без претходне писмене дозволе издавача, са изузетком кратких навода у оквиру критичких чланака или приказа.

За дозволу контактирати:
Историјски пројекат Сребреница
srebrenica.historical.project@gmail.com

САДРЖАЈ – СОДЕРЖАНИЕ – TABLE OF CONTENTS

Предговор издавача: БРЧКО ДИСТРИКТ: НЕВИДЉИВОСТ ПРАВДЕ	7
БРЧКО – НОРМАЛИЗАЦИЈА ЗЛОЧИНА	15
I. Култура некажњивости	15
II. Бодериште и Липовац	19
III. Логори и етничко чишћење на подручју општине Брчко	38
IV. Гранатирање града Брчко	53
V. Суморан биланс нормализације злочина	65
Поговор	72
Brčko: How war crimes are condoned and “normalized” (Summary)	73
Прилози	75

Предговор издавача

БРЧКО ДИСТРИКТ: НЕВИДЉИВОСТ ПРАВДЕ

Оштроумним Енглезима дугујемо следеће запажање: „*Not only must Justice be done; it must also be seen to be done*“ (Правда не само да се мора чинити; треба да се види да се она чини). Као већина типично енглеских увида, и ово је коментар пре свега практичне, а не теоретске природе. Врста правде о којој је овде реч није недостижан платонски идеал, него аристотеловски практичан налог којим се обезбеђују стабилност друштва и уредно функционисање његових установа. У оној мери у којој је творење правде видљиво учвршћује се поверење грађана у установе преко којих се њима влада. У отприлике истој мери грађани ће бити спремни да постојање тих установа уваже и да њихове легитимне захтеве прихвате.

Босна и Херцеговина има огроман проблем када је у питању јавно творење правде, са свим погубним последицама које следе из одсуства перцепције праведности. То се посебно односи на друштво где је у сваком случају тешко пронаћи заједничку кохезивну идеју и где доминантна перцепција није да се захтеви праведности мање-више савесно испуњавају, него да све по свим шавовима пуца. Ако грађани не могу да констатују да се правда твори бар на једном тако значајном подручју као што је кажњавање ратних злочина, пукотине по којима друштво и послератни систем пуцају посташе само још дубље и изразитије. У том случају неизбежно ће узети још више маха очигледна недоумица, која се иначе пречесто јавља: има ли таква држава неки искупујући разлог ради чега би заслуживала да и даље опстане?

То, и многа друга слична питања, лебде у ваздуху док читамо монографију Љубише Симића, *Брчко: нормализација злочина*. Тачно је да др Симић таква питања изричito не поставља, али чињенице и општи контекст његових разматрања изискују одговоре на њих, по унутрашњој закономерности просте логике и основног морала.

Држава у којој се пуних двадесет година толерише некажњивост језивих злочина које др Љубиша Симић смилено описује и изобилно документује: Буквик, Бодериште, Липовац, неселективно трогодишње гранатирање Брчког, са многобројним цивилним жртвама из редова све три етничке заједнице¹ — чини

¹ Да, и да не заборавимо подједнако некажњено уништење неколико десетина српских насеља око Сребренице, праћено систематским убијањем и прогоном становништва. (Види издања Историјског пројекта Сребреница: *Страдање српске Сребренице*, (Београд, 2010), и *Српске жртве Сребренице, 1992–1995*, (Београд, 2012).

се да је пејоративни израз „тамни вилајет“ ипак превише благ да би одсликао суштину њене данашње инкарнације. Мрачна, безакона рупа — то би био најприкладнији опис физиономије те државе на почетку двадесет првог века.

I

Наслов ове монографије није настао случајно, већ је надахнут разматрањима проф. Едварда Хермана о „нормализацији незамисливог“.² Преношење те синтагме са терена где је користи Херман на Брчко, није причињавало ни најмању тешкоћу. Примери „незамисливог“ који се у Хермановој расправи „нормализују“ такође се своде на правдање разних облика злочичничког понашања, додуше најчешће у другом виду и не, као у БиХ, са благословом званичног државног правосуђа. Ако би се та ситна разлика могла превидети, валидност начела остаје неупитна: „нормализација... означава чињење ружних и незамисливих поступака који, понављањем, постају уобичајени и прихваћени као ’начин како ствари треба радити’“.

„Истовремено“, продужава Херман, „улога интелектуалаца и других стручњака, као и утицајних медија, јесте да незамисливо нормализују у схватању најшире јавности“. Другим речима, да га применом својих вештина учине сварљивим и сношњивим.

Ако је читаоцима ове књиге замисливо да на подручју Брчког за тешке ратне злочине, почињене између 1992. и 1995. године против припадника једне од етничких група која тамо живи, нико — баш нико — никада није одговарао, то је доказ да механизам нормализације, на који Херман указује, функционише беспрекорно. Дуготрајном применом обрасца некајњивости на читаву једну етничку категорију жртава у Босни и Херцеговини, ружно и иначе у сваком погледу незамисливо понашање према људским бићима постепено је постало прихваћено и претворило се у нормалан начин деловања босанскохерцеговачке у, у овом случају, брчанске „транзиционе правде“.

Када прочитамо језив, клинички опис изгледа измрцваних посмртних остатака дванаесторице заробљених мушкараца и дечака у Бодеришту, жртава једног од нормализованих злочина за који, упркос обиљу доказа, до данас у Дистрикту Брчко нико није одговарао, указаће нам се матрица која одређује приступ таквим догађајима. Применом те матрице, при kraју двадесетог века, после Бодеришта, рехабилитација варварства у Европи је постала замислива. Унакажени лешеви људских бића, заробљеника заштићених по свим европским конвенцијама које се баве обичајима цивилизованог ратовања, српској Комисији за размену били су враћени у стању које би се очекивало једино да су пали у руке људождерима са Нове Гвинеје.

² Edward Herman, *Triumph of the Market* (South End Press, 1995), поглавље „The Banality of Evil“.

II

Правосудни део матрице од великог је значаја за видљиво спровођење правде зато што у том домену објективни услови за утврђивање одговорности и кажњавање криваца ипак постоје. Све неопходне установе, закони и процедуре јесу ту, бар на папиру. Невоља је што се целиснодна примена тих механизама политички онемогућава.³ Увођењем начела професионалности и уклањањем политичких баријера, могли би се постићи бар најосновнији резултати.

Међутим, поред правосудне, при решавању овог питања утицајна је и морална компонента. Свест усмерава размишљање људи под чијим руководством се налазе установе од којих зависе резултати.

Ту се сусрећемо са једном од фундаменталних тешкоћа на балканским просторима када је у питању „сочувавање са чињеницама“. Дајана Цонстон је тај проблем дефинисала као склоност балканских актера да чињенице тумаче не полазећи од објективне него од „племенске истине“ (*tribal truth*) у даној ситуацији, што је најчешће схваћено као бирање и жилава одбрана пригодног наратива који одговара тренутним уским интересима њихове групе. Кроз тај филтер ретко се провлачи ишта неповољно по групу којој тумач чињеница припада, а још ређе нешто што би ишло у прилог конкурентској групи, чији су интереси *prima facie* супротстављени.

У вези са монографијом др Љубише Симића, ово је релевантно зато што сеже у суштину. Мада је у неким случајевима и тамо било застоја и натезања, у Немачкој начелно не представља никакав проблем да се процесуирају ратни злочинци из нацистичког периода, без обзира на то што су докази који се током суђења обелодањују неповољни не само по оптуженог већ на извесан начин и по немачки народ у целини. У Сједињеним Државама такође није проблем, чак не више ни на Југу, да особе беле коже кривично одговарају за повреде нанете суграђанима афричког порекла. Бели шериф, судија и порота вршиће своје дужности, вероватно крајње невољно, али ће их ипак извршити у складу са законом. Бели преступник ће бити кажњен, црна жртва ће моћи да буде задовољена а заједници афричких Американаца, којој жртва припада, биће видљиво да се твори каква-таква правда.

³ Суд у Загребу је пре кратког времена петорицу хрватских војника осудио на изутетно благе казне од једне до три и по године за ратне злочине против заточених војника ЈНА и српских цивила у логору Керестинец. Тончи Мајић, председник Далматинског комитета за људска права, коментаришући ту пресуду и непроцесирање осумњичених за убиство 14 црногорских резервиста који су последњи пут виђени у логору Лора, истиче да је за неподизање оптужнице одговоран главни државни тужилац Хрватске, Младен Бајић, који је, по Мајићу, „као војни тужилац у Сплиту учествовао у прогонима цивила српске националности одведенних у Лору, иако је био свестан да су невини. Постоје писани документи да је знао за мучења и убиства управо када су се тамо догађала, али није ништа урадио да их спречи.“ Неке аналогије су заиста фрапантне, и у продужетку ове монографије то ће се видети у односу на главног тужиоца Дистрикта Брчко, Закерију Мујкановића, који је током рата такође био учесник у неким од догађаја које би сада требало да истражи и процесуира. *Vesti Online*, 5/11/2012, <http://www.vesti-online.com/Vesti/Ex-YU/267216/Hrvatske-sudije-su-Tudmanovi-borci/print>

Зашто је нешто, што је сада могуће у Алабами или Мисисипију, у Босни и Херцеговини, конкретно у Дистрикту Брчко — још увек незамисливо и практично немогуће?

Један од разлога за монографију *Брчко: нормализација злочина управо* јесте то да подстакне грађане на критичко размишљање које би могло довести до промене таквог стања. У Алабами и Мисисипију промена није дошла сама од себе, него је почела тек онда, 1955. године, када је Роза Паркс одлучно одбила да надаље прихвати нормализовану неправду и понижење. Од тренутка када је госпођа Паркс белом возачу ставила до знања да више неће седети у задњем делу аутобуса, који је био резервисан за црнце, систему сегрегације и грађанству другог реда били су одбројани дани.

Ни у Босни и Херцеговини или Дистрикту Брчко неће се променити ништа док грађани, који су оштећени систематском и нормализованом неправдом, не заузму критичан и активан став. Садржај „племенске истине“, уgraђене у ратни наратив чији налози одређују какве ће се истраге и против кога водити и ко неће бити процесуиран, непогрешиво указују на конструкцију која се штити од урушавања злоупотребом правосудног система. Подједнако лако, идентификоваћемо и лажни наратив који се на тај начин, по дефолту, пројектује — селективним коришћењем истих правосудних механизама који су, у првом случају, необјашњиво затајили.⁴

Једна од врлина ове монографије је управо то што се на њеним страницама појављују све главне „заштићене“ теме грађанског рата у Босни и Херцеговини. Ако се ради о убијању ратних заробљеника, ту је; злостављање и етничко чишћење цивилног становништва, такође, ту је силовање, ту је разарање верских објеката, ту је неселективно гранатирање насељених градских подручја, ту су и жртве, мада су са становишта заштићеног наратива хендикепиране погрешном етничком припадношћу. Једино што недостаје јесу осуђујуће пресуде у корист локалних „црнаца“. Да у Дистрикту Брчко постоји систем универзалне уместо племенске правде, злочини почињени пре двадесет година били би одавно решени. Ако систем племенске правде не буде укинут, поуздано се може прорећи да никад неће бити решени.

III

Тема која захтева посебну пажњу тиче се насумичног гранатирања Брчког, и са босанске и са хрватске стране.

Очигледно објашњење њеног значаја налази се у аналогији са насумичним гранатирањем Сарајева, у скоро истом трајању, током босанскохерцеговачког рата. По сарајевском наративу, како га тумачи бошњачка страна, са безрезервном подршком Хашког трибунала и медијског апарата западних

⁴ Први сусрет писца ових редова са проблематиком ратних дешавања у Брчком био је у својству члана тима одбране оптуженог Момчила Крајишника, када он није имао других увида поред врло једнострane верзије коју је у функцији оптужнице пројектовало ХашкоТужилаштво. Данас се може констатовати да је та карикатурално поједностављена слика имала мало додирних тачака са стварним током догађаја на том подручју.

земаља, српска артиљерија са брда око Сарајева од почетка па до краја рата неселективно је гађала цело градско подручје, свесно не водећи рачуна о разлици између војних и цивилних мета, и проузроковавши при том не само огромна разарања него и велики број цивилних жртава. Веродостојност тог наратива управо се опет тестира у предметима Младића и Карадића пред МКТБЈ, па се зато за сада можемо уздржати од коментара по меритуму спорног питања. Довољно је изнети релевантну тачку оптужнице.

Како ствар стоји са Брчким? Чак ако хипотетички прихватимо да је теза оптужбе у вези са неселективним гранатирањем Сарајева доказана, то не екскулпира сличне прекршаје међународног ратног права ако су се додали у Брчком.

Мада ова монографија није замишљена као оптужница, она ипак нуди чињенице и сазнања на основу којих би се могло формирати мишљење, па чак можда и написати оптужницу. Ако у сакупљању и слагању историјске грађе постоји нешто упоредиво са *prima facie* доказом у јуристичкој пракси, онда ван сваке сумње стоји да би подаци изложени на овим страницама требало да буду довољни да већину разборитих особа убеде да је између 1992. и 1995. градско подручје Брчког било мета насумичних артиљеријских напада од којих је страдао значајан број неборбених лица, са додатном последицом разарања низа цивилних објеката.

Нека се одговорни за гранатирање Сарајева суоче са својом кривицом. Али зашто до сада нико није био позван на одговорност за гранатирање Брчког? Генерал ВРС Новак Ђукић осуђен је на дуготрајну временску казну за само једну гранату која је, према наводима оптужнице, пала на Тузлу и усмртила велики број особа. Околности и сама могућност тог догађаја врло су контроверзни. Али ако хипотетички прихватимо да се додило тако, које је оправдање за неподизање ниједне оптужнице — заправо неотварање истраге — када је у питању систематско гранатирање и убијање далеко већег броја цивила у читавом периоду трајања у Брчком?

Овом питању, барем као фуснота, могло би се додати и једно друго, за које нам није познато да га је ико до сада проблематизовао. То је међународноправна димензија гранатирања Брчког са територије Хрватске. Насумично циљање насељених подручја са територије где се одвија грађанска сукоб само по себи је озбиљан прекршај закона и обичаја рата. Када оружане снаге једне стране државе то чине делу цивилног становништва друге државе, макар у оквиру пружања подршке једној од зараћених страна, тиме је озбиљност прекршаја додатно повећана. Ми се не морамо бавити евентуалном одговорношћу Хрватске за последице гранатирања Брчког са њене обале; довољно је да смо констатовали чињеницу. Али како је на то реаговала легална, међународно призната влада Босне и Херцеговине, која је тврдила да је етнички неутрална и да представља све грађане, укључујући Србе? Из делимичног списка настрадалих види се да међу жртвама гранатирања Брчког има и значајан број Муслимана и Хрвата. То само наглашава обавезу „мултикултурне“ владе у Сарајеву да нешто предузме у вези са нарушавањем

своје суверене територије и да енергично протестује због безобзирног убијања својих грађана свих националности са страног тла.

Постоји ли траг да је Министарство иностраних послова Босне и Херцеговине дипломатским путем икада реаговало и да је уложило макар један протест влади у Загребу док су ови напади и убијања били у току, као што би свака суверена и грађанска држава у сличној ситуацији поступила?

Ако постоји, нико још такав дипломатски демарш није видео. Његово непостојање — а то се мора претпоставити све док нам не буде био показан —претензије ратне владе у Сарајеву руши у парампарчад.

IV

Напослетку, могло би се поставити питање: ма колико теме обрађене у овој монографији биле интересантне, зашто се њима бавимо? Какве везе оне имају са Сребреницом?

Веза јесте посредна, али није беззначајна. За разлику од гранатирања Брчког, процесуирање за ратне злочине у Брчком, Сребреници и Босни и Херцеговини у целини — врло је селективно. То представља значајну чињеницу пре свега као пример непрофесионалности органа који су задужени за спровођење правде. Међутим, то такође раскринава и један од главних аргумената помоћу којег поборници званичног наратива покушавају да обезвреде тезе својих противника и да их уђуте. Аргумент на који се они редовно позивају када им на чињенице понестану одговори, гласи: „Постоје судске пресуде које потврђују нашу верзију, и то је крај приче.“⁵

Колико те судске пресуде могу да вреде, ако се односе на предмете који су брижљиво одабрани само ради постизања најјачег политичког ефекта, док истовремено тужилаштва, и судови који те пресуде доносе, одбијају да се позабаве злочинима исте врсте, ако су их починили „заштићени“ актери?⁶ Осуђа злочина као Буквик, Бодериште или гранатирање Брчког, да не помињемо разарање српских села око Сребренице и масакр и прогон њихових житеља, из те перспективе је — недопустиво. То би неумитно поремети-

⁵ Сувисност „аргумента“ требало би размотрити у светлу опште оцене проф. Александра Мезјаева о објективности рада тих судова, конкретно када је у питању Хашки трибунал: „МТБЈ је створен као оружје за вођење рата на територији бивше Југославије и да би учврстио резултате рата у корист победника. Постепено је трибунал достигао задате циљеве: ‘освештан’ је рат НАТО против Југославије, уништен је политички и војни врх земље, оправдани су злочинци који су починили масовна зверства над Србима у Босни и данашњој Хрватској, оправдано је руководство терористичке ОВК са циљем оправдања сепацисије Косова и Метохије...“ *Fond sârbske kulture*, 12. 11. 12: <http://srb.fondsk.ru/news/2012/11/12/ko-he-zashtiti-srpski-narod-od-hashkog-tribunala.html>

⁶ Недавни ослобађајући расплет у предмету *Гојковина и Маркач* на крају другостепеног поступка пред Хашким Трибуналом убедљиво потврђује ову тезу у нешто ширем контексту сукоба у бившој Југославији. Ослобађање Рамуша Харадинаја, после „поновљеног суђења“, за злочине почињене не само против Срба него и припадника других националности на Косову и Метохији — укључујући Албанце — служи као додатан доказ за ту тезу.

ло једнострану слику о грађанском рату у БиХ, што се, без обзира на чињенице, систематски изграђује у корист једне, а на штету друге стране.

Рушење те перфидно кривотворене слике, било где у Босни и Херцеговини, доприноси коначном разјашњавању и свеобухватном сагледавању и догађаја у Сребреници.

Стефан Каргановић

БРЧКО – НОРМАЛИЗАЦИЈА ЗЛОЧИНА

I. Култура некажњивости

Подручје општине Брчко је током рата, у периоду од 1992 до 1995 године, претрпело знатна разарања, како у материјалном смислу, тако и у виду људских губитака. Разарања материјалних добара, сем уколико она нису уско повезана са националним и верским идентитетом, бивају брзо заборављена и, као таква, углавном нису препека миру и суживоту међу претходно зарађеним странама. С друге стране, људски губитци, посебно ако се односе на цивилно становништво, представљају понекад непремостиву препреку на путу ка трајном миру. Један од начина да се препреке такве врсте уклоне јесте поштено утврђивање чињеница, изношење материјалних доказа пред правичним судовима те непристрасно процесирање ратних злочина. Да би се испунио тај минимум, тужилаштву и судовима потребни су особље које није оптерећено прошлошћу, као и установе које свој посао обављају независно.

У Брчком ниједан од наведених услова није у потпуности испуњен (ако уопште јесте), па је стога вероватно, бар док се то не промени, да суживот какав се прижељкује није могућ и да га неће бити бар још неко време.

1. Људи оптерећени управо том прошлошћу коју би требало професионално и критички да истражују, нису подобни за решавање ратних злочина. Тужилаштво у Брчком је изванредан пример. Главни тужилац, г. Зекерија Мујкановић, после напада на Буквик и заробљавања око 2.500 житеља те заједнице српских села, учествовао је као припадник цивилне полиције (б инспектора је приодато органу војне безбедности Армије БиХ у ислеђивању заробљеника⁷). Није ли тешко поверовати да ће главни тужилац Дистрикта Брчко, Зекерија Мујкановић, подићи кривичну оптужницу у предмету напада на заједницу села Буквик (што би се у целини могло оценити као тежак ратни злочин) и то управо против особа које су му — у оквиру те операције — доводиле заробљенике на ислеђивање? Непотребно је напомињати да г. Мујкановић у својој фиоци брижљиво чува све кључне доказе о злочину у Буквику. С обзиром на очигледан сукоб интереса, може се претпоставити и то да ће учинити све што од њега зависи да опште познати налогодавци и починиоци тог злочина⁸ не буду процесирани, ако је то могуће — никад. Сvakако да је г. Мујкановић имао могућност, па чак и професионалну обавезу, да услед изразитог сукоба интереса за себе тражи изузе-

⁷ Види изјаву Новалије Фазловића, Прилог с. 75. У вези са улогом садашњег Главног тужиоца Дистрикта Брчко у ислеђивању и „тријажу“ заробљених особа после напада на Буквик, по изјави овога сведока, видети с. 12 изјаве.

⁸ Види документовану монографију: Љубиша Симић, *Буквик: злочин без казне* (Београд, 2012).

ће са места тужиоца Дистрикта Брчко и уступи га неком другом, ко нема ратни досије.⁹ У случају да г. Мујкановић оклева да тај професионално уобичајен корак предузме, ту је супервизор Дистрикта Брчко да се, у оквиру својих надлежности за спровођење правде и учвршћивање владавине закона, г. Мујкановићу захвали на досадашњој служби и да га смени са дужности. Међутим, ниједан од тих корака, који би у сваком прописно уређеном правосудном систему био сасвим нормалан, у Дистрикту Брчко није предузет. Тужилац Мујкановић и даље је на истом положају, по свему судећи не да би процесуирао ратне злочине против особа српске националности него напротив, да би их држао подаље од суднице. Са становишта врло утицајних локалних и међународних интереса, управо такав став чини га подобним за обављање функције на којој се налази.

2. С друге стране, може ли се уопште говорити о независном тужилаштву и судовима ако супервизор Дистрикта, и Високи представник који његов рад надгледа, имају власт да на најодговорније положаје, по својој вољи, као пионе на шаховској табли, постављају и смењују људе који су спремни да сарађују на спровођењу њихове политike? Није ли то знак свима да се у свом раду имају држати једне опште и свима прећутно познате линије, јер у противном, ко год би одступио од претходно утврђеног курса може завршити са отказом у рукама? На овај начин ствара се професионално убитачна, опортунистичка клима која погодује најмање реалном сагледавању резултата грађанског рата у Босни и Херцеговини и спровођењу објективне правде. Под патронатом и будним оком страног фактора, уз садејство опортунизмом на дахнутих домаћих сарадника, преко програмираних судских пресуда, а често и циљаним непроцесуирањем одређених ратних злочина, пише се лажна историја и помоћу ауторитета правосудних установа сугеришу се произвољни закључци о природи и току рата у Босни и Херцеговини. Према једном од најбезочнијих софизама који су после тог рата настали, правно мањкаве пресуде судова упитног легитимитета тумаче се као доказ за ратне злочине које је починила само једна страна. Перверзном логиком, али у духу тог истог софизма, систематско непроцесуирање злочина друге стране тумачи се као доказ да нису ни били почињени. У таквој консталацији односа, брчански Срби у погледу задовољавања правде само могу бити — и јесу — на губитку.

Искуства Срба са релативизацијом злочина датирају још из Другог светског рата. Током Другог светског рата, као и током овог последњег, Брчко у том погледу није било изузетак. Прати га репутација места где су цивилима и заробљеницима српске националности одсецане главе, било да се то радио у ритуалне сврхе или да би се нанела што већа патња жртви. Оваква репутација прати Брчко још од Другог светског рата, када су формације састављене од локалних Муслимана и Хрвата збрисале многа огњишта,

⁹ Ово не имплицира напуштање положаја, него само уступање свих предмета где би се сукоб интереса могао појавити некој другој особи, уз пуну професионалну аутономију. У Сједињеним Државама у сличним ситуацијама именује се „специјални тужилац“ са свим потребним овлашћењима.

у неким случајевима и цела села. Сличан сценарио виђен је и током последњег сукоба. У местима са већинским муслиманским или хрватским становништвом, као и у српским насељима, као што је заједница села Буквик која су се налазила у окружењу, страдања су била рас прострањена. Неке од сличности између дешавања на овом подручју током Другог светског рата и рата деведесетих и сувише су упадљиве и парадигматичне да би се могле приписати пуком случајности:

- злочини почињени у Другом светском рату поновили су се на истим местима;
- улоге жртве и целата нису се промениле;
- злочине је у највећем броју случајева починило локално муслиманско и хрватско становништво против српског;
- за почињене злочине, ни тада ни сада, није одговарао нико.

3. Непосредно након Другог светског рата режим је практично аболирио ратне злочинце зарад привидног мира израженог у пароли братства и јединства. Абилија ратних злочина била је један од принципа на коме се темељио привид складног суживота, формулисан у титоистичкој флошкули коначног решења националног питања. Зато већина злочина никада није расветљена, а злочинци никада нису одговарали. Нека од тих места у околини Брчког, углавном српска села која су била на мети усташа током Другог светског рата, поново су нападнута и уништена током сукоба деведесетих. То није само случај са општином Брчко; сличних примера има и на другим подручјима. Један такав пример је село Залазје у околини Сребренице, које су 8. јуна 1992. године напали припадници 28. дивизије Армије БиХ, на челу са Насером Орићем. У том селу постоји спомен-костурница, подигнута 1962. као болно сећање на убиство 97 житеља од стране усташа 1943. године. Жртве су били углавном жене и деца. Дакле, у овом рату мотиви, идеје, дела и последице углавном су *deja vu* догађаја из Другог светског рата.

Брисањем колективне свести на догађаје из Другог светског рата Срби су постали захвална мета и лак плен за починиоце најтежих кривичних дела током овог последњег, када су суседи вребали прилику да их етнички очисте са њихових огњишта.

Већину злочина над Србима починило је локално муслиманско- хрватско становништво, што је још једна изразита сличност између злочина извршених у Другом светском рату и током недавног грађанског рата у БиХ. Пријери тога су: Буквик, Церик, Босанска Ђијела, Буковац, Бодериште, Вучиљац, Гајеви, Грбавица, Лукавац. С тим што ваља истаћи да су након Другог светског рата са подручја Црне Горе, као и рашке области у Србији, на територију Посавине тадашње власти доселиле око 20 хиљада Муслимана. Тај новоформирани корпус муслиманског становништва истицао се у злочинима над Србима током сукоба деведесетих. С друге стране, не треба пренебрегнути ни чињеницу да су, с обзиром на близину Републике Хрватске многи добровољци из Хрватске, учествовали у злочинима над Србима широм Посавине, а у неким случајевима и целе јединице припадника ХОС-а.

4. Може се слободно рећи да је политика Јосипа Броза, његовог режима и правосудног система успостављена након Другог светског рата аматерска у творењу циничне неправде у поређењу са садашњим правосуђем. За разлику од тадашње грубе праксе гурања већине злочина под тешких уз неубедљиво и натежнуто изједначавање криваца из разних табора (само под условом да нису припадали режимским снагама), данас се уз пратњу најдволичније реторике, уз позивање на најсветлија морална начела, врши селективно процесирање на етничкој основи, такође са јасно одређеним политичким циљем. С једне стране, оптуженичке клупе и затворске ћелије испуњене су особама српске националности, док се за иста или гора кривична дела већина Мусулмана и Хрвата уопште не процесира. Ови последњи не само да шетају слободно него су неки од њих поново политички и професионално активни, или су угледни и утицајни пословни људи у Брчком. Оваквим једностраним приступом тужилаштава и судова пред светом се изградију нестваран утисак о рату у БиХ, а истовремено таквим селективним поступањем полажу се темељи за фалсификовање новије историје. С друге стране, Тужилаштво Дистрикта Брчко је под сталним надзором и контролом како унутрашњег фактора у виду Тужилаштва у Сарајеву, тако и спољног у виду међународног супервизора за Брчко. У складу са постојећом праксом, српска страна обележена је а priori као агресор, и представа се не бирају да се тај мит одржи. Под таквим околностима судови и тужилаштва поступају са налогом да својим радњама и пресудама документују унапред задате тезе о кривици тако што ће у највећем броју случајева за ратне злочине осудити Србе, без обзира на објективне чињенице и релативан значај кривичних дела који су починили. При томе се води рачуна да се осујети, кад год је то могуће, свако настојање да се равноправно процесирају и кривична дела која су починили други актери, Мусулмани и Хрвати. Стандардни изговор је да нема доволно доказа или се бескрајним одувлачењем истрага једноставно блокира. То је најбољи начин да се наметнута слика о догађајима у Босни и Херцеговини што дуже одржи у животу. Истовремено, то је савршена формула да се спровођење правде успешно саботира, а да се некакњени злочини, којих су сви свесни, као што су свима позната имена и презимена њихових починилаца — прећутно нормализују.

Да није тако, данас би већина злочина већ била расветљена а починиоци били би иза решетака. Овако, са становишта жртве, тужилаштво и судови су и даље највећа кочница правди. У погледу остваривања правде, претходних десет година, да парофразирамо познатог српског писца Пекића, појели су скакавци. Да се то не би десило и са наредних десет година, потребно је предузети конкретне мере на решавању ратних злочина. Онај ко из било којег разлога омета истрагу или у некој фиоци, далеко од очију јавности, држи бројне доказе о злочинима над Србима надајући се да ће сећање на догађаје избледети а злочинци уживати у слободи и плодовима својих нечасних радњи, није пријатељ мира и суживота међу суседима. За ту врсту нечињења појединци имају лични мотив, као у случају тужиоца Зекерије Мујкановића, од кога је услед изразитог сукоба интереса тешко очекивати

да предузме конкретне мере на решавању злочина у Буквику, зато што је и сам учествовао у ислеђивању киднапованог становништва и упућивању заробљених цивила у концентрационе логоре.

Подразумева се да би Тужилаштво требало бити под сталном контролом супервизора за Брчко. Али ту је на делу управо та симбиоза интереса која постојано кочи сваки помак ка остваривању правде. Истраге које би биле вођене против Муслимана и Хрвата, као и евентуалне оптужнице, а потом и пресуде, у тим предметима, када би се успешно довеле до краја, имале би несагледиво неповољне политичке последице не само по једну од заинтересованих страна већ и за њене међународне спонзоре. Тиме би била дубоко подривена уврежена теза о искључивој или претежној кривици једног народа за ратна дешавања у Брчком, као и широм Босне и Херцеговине. Поред тога, што представља можда још већу опасност, то би подстакло на истицање основаних захтева да се темељно преиспитају сви аспекти преовлађујућег становишта о тим догађајима. То је Пандорина кутија која се ни по коју цену не сме отварати.

Промена постојећег курса имала би велике импликације како на политичком, тако и на друштвеном плану. Очигледно је да систем не штити појединца као таквог, без обзира на етничку припадност или тежину кривичног дела које је починио. Систем штити политички курс зацртан још у време рата, који служи крупним интересима и мора се одржати по сваку цену. Тужилаштва и судови само су једна од карика које се користе у домену правосуђа, и подређени су том централном циљу. Највећа штета наноси се жртвама свих етничких припадности јер у миљеу циничних политичких компромиса и договора жртве су колатерална штета, запостављене и правно обезвређене.

С обзиром на то да је правда у Брчком још од престанка претходног рата аксиом који се заobilази у најширем луку, или се закључава у неку од фиока г. Мујкановића, наша посвећеност расветљавању чињеница самим тим добија на значају. У моралном погледу, власници тих фиока, и њихови штићеници, поражена су страна. Даћемо све од себе да они то буду и у правном, и сваком другом погледу.

II. Бодериште и Липовац

На балканским просторима ратови често откривају најмрачније стране људске природе. Како другачије објаснити мучења заробљеника, одсецања глава, ломљење екстремитета и пробадања тела још живих људи? Мало је вероватно да су све зле склоности настале баш у току рата; пре би се могло рећи да је звер пуне мржње, отелотворена у лицу человека, само чекала тренутак да изађе из кавеза „братства и јединства“ и зада ударац сваком ко није припадник њеног племена. Та мржња испољавала се често у најгрознијим облицима, у виду унакажених и раскомаданих тела, многих са одсеченом главом. У одсуству моралних кочница, догађало се да играчима лишеним разума ти одрублjeni екстремитети послуже за забаву, као лопте за фудбал. Када је реч о протеклом рату, то не би требало да представља претерано из-

ненађење зато што се поједини посавски Муслимани и Хрвати ни током Другог светског рата нису превише истицали цивилизованим манирима. Није обичај дивљака да ода почаст мртвима; његова идеја самоистицања је иживљавање над беспомоћном жртвом са што више проливене крви. То је мера према којој се одређују заслуге и похвале, и начин како, на друштвеној лествици неандарталаца, углед извршиоца — расте. Да јесте тако, сведочи часопис *Слободно Брчко*, бр. 15, од 12. априла 1993. године, где је објављен списак заслужних за убијање српских заробљеника, са похвалама које су том приликом добили.

Но кренимо редом. Дана 8. 3. 1993. године, у рејону Делијине равни, између места Поточари и Бодериште, према положају 5. бојне 108. ХВО пешачке бригаде деловале су бригаде Источнобосанског корпуса Војске Републике Српске. Корпусу су садејствовале Прва посавска бригада под командом Милорада Кутлешића (начелник штаба Драгиша Секулић) и Друга семберска бригада, чији је командант био Благоје Гавриловић. Обе бригаде биле су ојачане тенковским јединицама и бригадним ватреним групама за подршку. Командно место команданта Прве посавске бригаде премештено је у рејон Трешњице где се налазио и штаб за акцију. Напад према положајима Пете бојне изводиле су извиђачко-диверзантске јединице ових бригада у садејству са батаљоном корпусне полиције. Командант корпусне полиције ВРС био је мајор Кесеровић. Једном извиђачко-диверзантском јединицом у рејону Делијине равни командовао је Бошко Перић Пеша. Нападом ових снага потиснуте су сатније 5. бојне, којом је командовао Блашко Ловрић Баја, до објекта „Интерплет“ у Бодеришту. Снаге ове бојне нису биле у могућности да пруже отпор и сачувају положаје. Командант 108. ХВО пешачке бригаде био је Мартин Франчешевић (начелник штаба Фарид Мујкановић), а његов помоћник за обавештајне послове Јусуф Смајловић. Команда бригаде налазила се у Зовику, а команда 5. бојне била је у згради „Интерплета“ у Бодеришту. Заменик команданта 5. бојне био је Иво Анђеловић.

Према изјави Фарида Мујкановића, напад јединица ВРС нанео је губитке јединицама 5. бојне у овој акцији. Након увида у стање на бојишту, начелник штаба 108. ХВО пешачке бригаде, Фарид Мујкановић, у договору са командантом Мартином Франчешевићем, од команданта 108. моторизоване бригаде Рамиза Пљакића тражена је помоћ у опреми и људству. Наведена лица Мартин Франчешевић и Рамиз Пљакић заслужују посебну пажњу када је овај злочин, али и други злочини у Брчком у питању.

На бојиште се након тога упућује Трећа чета Трећег батаљона 108. моторизоване ХВО бригаде, под командом Рашида Гуша у саставу: Смајо Омеровић, Јасмин Хускановић, Адмир Ризвановић „Талон“, Мерсудин Ахметовић, Неџад Мујановић, Реџеп Зајниковић, Сенад Хасанбашић, Фадахија Шувалић, Салих Хамзић, Мухамед Мехмедовић, Хамид Мујановић, Сенад Рибић, Самир Јахија, Сенад Делић, Мирсад Хоцић, Ведад Мујдановић, Исмет Лозић, Фадил Шиндрић, Мустафа Јоха, Ибрахим Бајрић, Сабир Латифовић, Ирфан Тахировић, Мухидин Ибрахимбashiћ, Велимир Гмитровић, Фајко Баковић, Мумин Нумановић, Шемседин Херцеговац, Самир Хасановић, Хил-

мо Муратовић, Мустафа Ђосић, Сенад Арнаутовић, Сенад Велић, Амер Бродлић, Нихад Мујић, Руждија Хоцић, Хајрудин Муслимовић, Енес Бродлић и Алим Шахмановић. Командант Трећег батаљона 108. моторизоване бригаде по фортификацији био је прво Хајрудин Јусуфовић, а после њега Хазим Фазловић.

Поред наведених, на бојиште је упућена и маневарска јединица МУП-а СЈБ Брчко са седиштем у Горњем Рахићу, у саставу: Расим Алић, Садик Делић, Абид Мартиновић, Хасан Мехељић, Ферид Mrкаљевић, Мирсад Хајдаревић, Рамиз Дураковић, Саид Равкић, Мевлудин Равкић, Мирзет Ковачевић, Амир Мехић, Ибрахим Омазић, Ернест Јашаревић, Сакиб Синановић, Хусеин Осојкић, Мухамед Левић, Зијад Пекаревић, Мујо Исламовић, Ивица Микелини, Хусеин Салиховић, Селим Табаковић, Самир Ахметбashiћ, Самир Мујкановић, Асиф Mrкаљевић и Сенахид Џонлић. Начелник полиције у фортификацији ових снага био је Златко Јашаревић.

У садејству са јединицом 108. ХВО пешачке бригаде, под командом Анђић Паве званог Пеша из Босанске Бијеле, ове снаге, које је предводио начелник штаба Фарид Мујкановић, предузеле су контранапад са циљем заустављања напредовања супротстављене стране и прелаза у фазу гоњења. Јединице су биле подржане артиљеријском ватром под командом команданта МАД-а Мирсе Бајрактаревића.

Јединица бригаде на челу са Пешом деловала је од последњих кућа Бркића, гледано према Делијиној равни и Матељићима. Трећа чета Трећег батаљона 108. моторизоване бригаде деловала је од зграде „Интерплета“, преко пољане, према кућама Бркића и Анте Шарчевића, док је маневарска јединица МУП-а СЈБ Брчко највероватније деловала лево од зграде „Интерпол-а“, преко асфалтног пута, према католичкој цркви.

Командир 3. чете Рашид Гушо противоклопним средствима је неутралисао два тенка ВРС на правцу њиховог деловања. Овим се однос снага на бојишту променио и снаге ВРС почеле су да се повлаче према својим линијама ка Поточарима, односно Доњим Дубравицама.

Током повлачења снага ВРС према Доњим Дубравицама, у рејону Делијине равни, према Бодеришту, са задатком заузимања достигнутих линија уводи се чета 1. батаљона 1. посавске бригаде ВРС са бројем од око 80 бораца. Командант 1. батаљона био је Драган Николић, његов заменик Мирослав Видаковић, помоћник команданта батаљона за обавештајно-безбедносне послове Петар Ђурић, а командир чете Добривоје Бамбуловић.

Зборно место јединице и предах пред улазак у бојиште био је у Доњим Дубравицама, заселак Матељићи. Јединица се кретала старим макадамским путем од Матељића према Бодеришту. На око 150–200 метара дошла је до рова у коме су били борци Друге семберске бригаде. У том тренутку командант Николић и командир Бамбуловић одлазе у извиђање линије пре увођења чете ради извршења борбеног задатка. Са борцима су остали заменик команданта Видаковић и помоћник команданта батаљона за обавештајно-безбедносне послове Ђурић. На ту локацију наилази начелник штаба Прве посавске бригаде, мајор Секулић, и наређује јединици да крене за својим ко-

мандантом. Јединица наставља кретање каналом са леве стране макадамског пута, посматрано из правца Матељића ка Бодеришту. Током кретања јединица среће припаднике корпусне војне полиције, од којих се информишу да је стање на линији стабилно и да могу ићи напред. На удаљености од око 200 метара од улаза у село Бодериште чета је застала јер је према њима пушкано из правца Бодеришта, након чега су борци легли на земљу. Због овога, командир вода Стојан Пудић, који се налазио на челу, одлучио је да пође напред да извиди терен и да каже саборцима на линији према Бодеришту да не пуштају према њима јер долазе да би попунили достигнуте линије. На раменнима је носио пушкомитраљез калибра 7,62 mm, обешен са отвореном цеви ка доле. Након краћег времена, Стојан Пудић је позвао прву групу бораца да од куће Анте Шарчевића крену према њему. На позив су кренули Мирослав Пудић, Илија Бајић, Синиша Пудић, Радан Пудић, Стојан Томић и Драган Томић, а затим, после краћег застоја, и Ранко Јовчић, Перица Јовчић, Петар Тадић, Никола Томић, Мирко Пекић и Гојко Вујичић. Када је требало да крене следећа група, у којој су били Младен Пудић, Миленко Јевремовић, Симо Лазаревић и Петар Ђурић, из правца Бодеришта и куће Анте Шарчевића пушкано је према наведеним борцима чете 1. батаљона 1. посавске бригаде. Том приликом у главу је погођен Гојко Вујичић, који је од задобијене повреде на лицу места смртно страдао и чије је тело остало где је погођен. У главу је рањен и Симо Лазаревић, који је касније пузећи успео да дође до положаја 2. семберске бригаде. На основу свега што се десило, помоћник команданта батаљона за обавештајно-безбедносне послове Петар Ђурић уочава да су борце његове јединице војнички превариле супростављене снаге, па је наредио повлачење, што су преостали припадници и учинили и вратили се на положаје ВРС. Према њима је током повлачења отворена јака ватра из правца Бодеришта. Пре повлачења, Петар Ђурић је војнике који су испред њега отишли према кући Анте Шарчевића видео поређане уз зид те куће са рукама подигнутим увис. Један од наводних сведока, Јусуф Смајловић, видео је командира 3. чете Рашида Гуша, који се кретао кроз имање Анте Шарчевића и који је, оставши без муниције, борца ВРС испред себе војнички вешто преварио и навео војника ВРС да баци оружје, након чега га је Рашид Гушо усмртио хладним оружјем. Јусуф Смајловић је о овом ициденту известио и Фарида Мујкановића.

Како смо навели, припадник ВРС Гојко Вујичић, погођен снајперским хитцем, погинуо је у оквиру борбеног дејства, док су остали, који су пре Гојка ушли и заузели кућу Анте Шарчевића, заробљени, одложили оружје и предали се муслиманско-хрватским војницима. По предаји, 12 војника ВРС разоружали су припадници Треће чете под командом Рашида Гуша. Они су после тога масакрирали и противправно убили заробљенике.

Тела убијених војника ВРС са места извршења злочина покупили су припадници радног вода са седиштем у Зовику, који је предводио Исмет Јохах, након чега су комби возилом у власништву Пете бојне 108. бригаде ХВО превезени у Горњи Рахић, у просторију у саставу цамије која је кориштена као мртвачница. Поред Исмета Јохе, у прикупљању лешева и асанацији те-

рена учествовали су још Шабан Mrкаљевић, Мујо Ејубовић, Осман Ибришумовић, Љубо Накић, Тошо Накић, Милан Накић и Мирослав Накић. Ровове и траншеје чистила су лица српске националности, са Мујом Ејубовићем, коме је позлило од призора, док су лешеве купили Исмет Јоха, Шабан Mrкаљевић и Осман Ибришумовић. Тела су предата Хасану Ахмедбashiћу, задуженом за мртвачницу, а предају тела извршили су Иво Марковић, Иво Марић и Марко Франчешевић.

Контролу рада и обављања послова у мртвачници, што је спадало у надлежност Одјела за комуналне послове у општинској управи у Г. Рахићу, вршио је шеф тог одјела, Мехмед Заимовић.

Тела су затим стављена испред објекта цамије у Г. Рахићу. По тврђава-ма Сенада Мартиновића, који је био припадник позадинске чете 3. батаљо-на, једном младом војнику који је лежао испред цамије глава је била одвоје-на од трупа.

Једанаест припадника ВРС са траговима масакрирања дана 12. 3. 1993. године предато је на линији раздвајања Горње Дубравице — Шаторовићи, на састанку чланова комисије за размену сукобљених страна. У комисији ВРС за размену били су Максим Симеуновић, Дамјанка Пурић и Деспот Вуко-вић, док су представници Армије БиХ у комисије за размену били Мухамед Авдић, Мирсад Курталић, Миленко Зечевић и Мирсад Хасељић.

Преостала два припадника ВРС, Стојан Пудић и Перица Јовићић, чије су главе биле одвојене од тела, предати су 07. 5. 1093. године на истом ме-сту на линији раздвајања зараћених страна.¹⁰

Након што је патолог др Зоран Станковић обавио обдукцију, размере овог варварског чина изашле су на видело: искасане тела и одесечене главе указују на страхоте кроз које су ови заробљеници прошли. Из обдук-цијских налаза види се да су заробљеним лицима Стојану Пудићу и Перици Јовићићу одсечене главе. Тамо стоји: „Може се са великим вероватноћом тврдити да је смрт насиљна и да је наступила услед одсецања главе. Код оба лица одсецање главе вршено је у два дела, и то у првом делу извршено је пресецање меких ткива врата замахом оштрице механичког оружја, а у дру-гом делу извршено је пресецање вратног пршиљена оштрицом тешког и замахнутог механичког оруђа“.

Следи списак масакрираних лица и опис њихових повреда,

1. **Мирко Пекић.** Нането му је више раздерно-нагњечних рана у пределу средине и леве половине горње и доње усне, као и предње стране бра-де промера 30×15 mm, дубине 10 mm дејством тупине замахом тешког механичког оруђа, те пуцњима из близине ручног ватреног оружја, ране са улазним отворима прострелина у десном јагодичном пределу промера 40×30 mm, са правцем пружања уназад, навише и десно, кроз десну половину главе, која је разорена завршавајући се излазом у десном темено-потиљачном пределу главе промера 50×40 mm. Садржај

¹⁰ Записник о преузимању — предавању тијела убијених лица, Прилог с. 92.

лобањске дупље у целости недостаје. Рана са улазним отвором прострелина на задњој страни десног рамена, крсном и слабинском пределу и на левој подлактици, ране са излазним отворима прострелина на предњој десној страни рамена у промеру 60×40 mm на унутрашњој страни десне бутине промера 25×20 у стидном пределу на два места у промеру 25×25 mm и 25×12 mm и у десној половини трбуха промера 30×20 mm.

- 2. Мирослав Пудић.** Раздерно-нагњечна рана у пределу горње усне, прелом алвеола зуба у горњој вилици од четврог до шестог. Раздерно-нагњечна рана десне половине чела, обе јагодичне кости и браде. На темену са леве стране рана величине 40×30 mm дубине 10 милиметара нанета дејством тупине замаха тешког механичког оруђа. Посекотина у пределу гребена носа. Ране нанете ватреним оружјем са улазним отворима прострелина средишњег дела леве лопатице, унутрашње средине десне лопатице леве слабине, десне слабине и крста пречника око 10 mm. Ране са излазним отворима прострелина у пределу бочне стране грудног коша у промеру око 40×30 mm, и врха грудне кости у промеру око 25×20 mm.
- 3. Синиша Пудић.** Бројне раздерно-нагњечне ране у пределу лица и врате нанете дејством тупине замахнутог тешког механичког оруђа. Лева ушна школька скоро у целости преполовљена. У десном јагодичном пределу рана нанета ватреним оружјем са правцем пружања навише и десно кроз мека ткива и кости десне половине лица и десну половину лобање завршавајући се у средишњем темено—потињачном пределу главе, где се налази звездаста рана величине 40×50 mm. Улазни отвори прострелина у десном седалном и бутном пределу. Ране са излазним отворима прострелина у висини спољне пречине десног ребарног лука.
- 4. Драган Томић.** Вишеструке повреде лица, и то у пределу леве обрве, леве јагодице, врха носа, десног образа, леве половине браде и горњег капка левог ока. Повреде су нанете дејством тупине замаха тешког механичког оруђа. Устрелна рана на десном чеоном пределу, као и спољашњој ивици десне лопатице са правцем пружања напред и у леву страну кроз грудну дупљу. У предлу корена леве половине врате пронађен пројектил од лова.
- 5. Стојан Томић.** Неколико рана у пределу леве половине чела и леве слепоочнице, леве половине лица и леве ушне школьке. Повреде нанете дејством тупине замаха тешког механичког оруђа. Повреде нанете ватреним оружјем са улазним отворима прострелине у виду две ране испод десног ребарног лука и једне ране изнад стидног предела. Излазни отвори прострелина налазе се на задњој страни десне половине леђа, на два места, и десног бедра, на једном месту. Застрелне ране у пределу жбичне стране десне надлактице, десне стране седалног предела и изнад седалног предела са леве стране.

6. **Илија Бајић.** Нането више рана у пределу лица, леве бутине и десног колена дејством тупине тешког и замахнутог механичког оруђа. Вишеструке секотине на лицу, повреда на десној надлактици нанета ватреним оружјем. Улазни отвор прострелине испод корена десне ушне школьке, која се пружа кроз мождано ткиво уназад и излазним отвором звездастог облика у левом потиљачном пределу главе. У пределу десне стране грудног коша два улазна отвора, а на десној бутини и десној потколеници присутни су улазни отвори прострелина. Констатовани излазни отвори прострелина у пределу средишњег дела десног ребарног лука, унутрашње трећине левог ребарног лука, десног бедра те десног скочног зглоба, где се налази зјапећа рана из које проминирају kostи потколенице.
7. **Радан Пудић.** Вишеструке ране у десном потиљачном делу главе са утиснутим преломом десне половине потиљачне костију пут лобањске дупље, из чијег простора вири делимично разорено ткиво великог мозга. Повреда нанета тупином замахом тешког механичког оруђа. Ране нанете ватреним оружјем у виду улазних отвора прострелина изнад левог лопатичног дела на два места: десне надлактице, десне бочне стране грудног коша и леве бутине. Ране са излазним отворима у пределу десне надлактице, десне слабине, на два места, и леве бутине.
8. **Петар Тадић.** Вишеструке раздерно-нагњечне повреде у пределу лица уз вишеструке преломе костију лица нанете дејством тупине замахом тешког механичког оруђа. Секотине у пределу обе очне дупље, док очни капци оба ока и десна очна јабучица недостају. Лева очна јабучица засечена. Поломљене кости обе очне дупље. Поломљени фрагменти кости делимично недостају, а делимично су утиснути у разорено околну мождано ткиво. Ране од ватреног оружја, и то улазни отвори прострелине на грудном кошу са предње стране четири отвора, на стомаку два отвора и по један на десној и левој надлактици. Излазни отвори прострелина у пределу десне половине грудног коша, десног рамена, задње стране врата, левог рамена, десне лопатице и левог лакта.
9. **Ранко Јовичић.** Вишеструке повреде нанете ватреним оружјем са улазним отвором прострелине на десном потиљачном пределу и излазним отвором у левом слепоочном пределу главе. Улазним отвором прострелине на левом слабинско делу са стрелним каналом кроз мека ткива и органе леве половине stomaka и леве половине грудне дупље, те излазним отвором прострелине у пределу леве пазушне јаме. Бројне ране главе, врата, десне руке, грудног коша, десне слабине и десне ноге нанете активираним минско-експлозивним средствима.
10. **Никола Томић.** Вишеструке повреде главе, лица и леве бутине нанете дејством тупине тешког и замахнутог механичког оруђа. Секотина у средишњем темено—потиљачном делу главе, са утиснутим преломом костију пут лобањске дупље, чије дно чини делимично разорено мождано

но ткиво. Повреде од ватреног оружја са улазним отвором прострелине, и то три отвора на предњој страни грудног коша, по један отвор изнад десног пазуха, леве надлактице и десне бутине. Излазни отвори прострелине на левој половине леђа на два места, на левом рамену, левој надлактици и левој бутини.

- 11. Стојан Пудић.** Вишеструке повреде ватреним оружјем са улазним отворима прострелине у пределу десног колена и обе бутине. Одсецање главе, прво оштрицом замахом механичког оруђа и пресецањем меких ткива врата, а потом замахом оштрице тешког механичког оруђа пресецање тела шестог вратног пршиљена. Више прострелина са улазом у пределу левог ока, леве јагодице и изнад леве брадавице на дојци. Секотине у пределу левог пазуха и леве надлактице.
- 12. Перица Јовичић.** Вишеструке повреде лица и двоструки прелом доње вилице нанет тупином замахом тешког механичког оруђа. Одсецање главе, прво замахом оштрице механичког оруђа и пресецањем меких ткива врата, а потом замахом оштрице тешког механичког оруђа пресецање тела трећег вратног пршиљена. Повреде нанете ватреним оружјем са више улазних отвора прострелине у пределу леве половине грудног коша.

С обзиром на то да су припадници српске војске били врло близу места догађања, сведочења лица са те стране која су могла имати одређени увид пружају нам контекстуалну слику о злочину у Бодеришту. По наводима Милета Латиновића, јасно је да су српски војници ухваћени живи. Из правца куће Анте Шарчевића, где се злочин догодио, на оближњим српским положајима чуло се „Хватај их живе, опколи, не дај да побјегне“,¹¹ да би се непосредно затим чуло запомагање заробљених војника.

Околности заробљавања у својој изјави износи Миленко Божић.

„Пошто је на дијелу линије према Бодеришту фалио извјестан број људи, били смо у ситуацији да извршимо попуну из друге јединице тј. људима из Прве посавске бригаде. Људи су уредно дошли на смјену, слабо обучени и слабо наоружани, и нису учествовали ни у каквим борбеним дејствима. Стицајем околности, тј. неодговорношћу одређених људи који су требали да прихвате људство и изврше распоред по објектима, људи су отишли мимо контроле наших снага и на улазу у село Бодериште живи ухваћени од стране формација које су на том дијелу биле.“¹²

О војних формација Армије БиХ на овом подручју били су присутни 108 ХВО бригада, Друга бојна зvana „Громови“, Четврти батаљон 208 четлићке бригаде, којом је командовао Јасмин Мешковић, и Трећи батаљон 215 брдске бригаде, којом је командовао Ђакић.

О злочину у селу Бодериште причало се и по логорима. Јован Стојковић је у периоду заробљавања војника у Бодеришту био у логору Расадник у

¹¹ Изјава Милета Латиновића, Прилог с. 94.

¹² Изјава Миленко Божића, Прилог с. 98.

Г. Рахићу. Он тврди да је тамо чуо појединсти везане за злочин које би могле бити од користи за спровођење истраге.¹³

Сведок Петар Ђурић¹⁴ наводи да су се војници предали без отпора и да је требало да буду размењени за припаднике мусиманске војске које је заробила војска Републике Српске. По налазима вештака, а на основу доказа пронађених на телима, заробљеници су били убијени непосредно пред размену.

У том периоду, на само неколико дана после извршења злочина, стигле су похвале команданта припадницима 108. бригаде за добро обављен задатак. Као што смо већ навели, у броју 15. од 12. априла 1993. године, у тексту „Бабо иде први“, аутора Хамида Дероњића, часопис *Слободно Брчко* наводи имена и похвале заслужним ратницима. На том списку, који се су штински поклапа са саставом јединице на чијем је сектору одговорности почињен овај злочин, могла би се налазити и имена других за које се сумња да су учествовали у касапљењу заробљених војника или нису предузели ништа да се извршиоци казне. Међу првима који су добили похвале нашли су се Рашид Гушо и његови саборци. Рашид Гушо је био на челу 3. батаљона 108. брчанске бригаде и њему је посвећен наведени текст. С обзиром на то да је стравичан злочин у месту Бодериште извршен у командном сектору похваљеног Гуше, наводимо имена њихових сабораца.

Састав Трећег батаљона 108. моторизоване бригаде Брчко на подручју где је извршен ратни злочин:

1. Рашид Гушо
2. Смајо Омеровић
3. Јасмин Хускановић
4. Адмир Ризвановић
5. Мерсудин Ахмеловић
6. Неџад Мујановић
7. Реџеп Зајниловић
8. Сенад Хасанбашић
9. Федахија Шувалић
10. Салих Хамзић
11. Мухамед Мехмедовић
12. Хамид Мујановић
13. Сенад Рибић
14. Самир Јахија
15. Сенад Делић
16. Мирса Хоцић –Мико
17. Ведад Мујдановић
18. Исмет Лозић
19. Фадил Шиндрић
20. Мустафа Јоћа

¹³ Изјава Јована Стојковића, Прилог с. 103.

¹⁴ Изјава Ђурић Петар, Прилог с. 107.

21. Ибрахим Бајрић
22. Сабир Латифовић
23. Ирфан Тахировић
24. Мухидин Ибрахимбашић
25. Велимир Гмитровић
26. Фајко Баковић
27. Мунир Нумановић
28. Џемсудин Херцеговац
29. Хилмо Муратовић
30. Мустафа Ђосић
31. Сенад Арнаутовић
32. Самир Хасановић
33. Сенад Велић
34. Амер Бродлић
35. Нихад Мујић
36. Руждија Хоџић
37. Хајрудин Муслимовић
38. Енис Бродлић
39. Алија Шахмановић.

Текст похвале гласи

„Нека ваша храброст послужи за примјер свим борцима наше бригаде како се брани Република Босна и Херцеговина. Наредбу прочитати пред стројем а податке о похвали унијети у персонална документа војника.“ Ово су речи команданта 108. мтбр Брчко, Рамиза Пљакића.

Похвале за исте активности упућене су и припадницима маневарске јединице МУП СЈБ Брчко. Припадници те јединице су били:

1. Бахрија Фазловић, командир јединице
2. Расим Алић
3. Садик Делић
4. Абид Мартиновић
5. Хасан Мехељић
6. Ферид Мркаљевић
7. Мирсад Хајдаревић
8. Рамиз Дураковић
9. Саид Равкић
10. Мирзет Ковачевић
11. Амир Мехић
12. Мевлудин Раквић
13. Ибрахим Омазић
14. Ернест Јашаревић
15. Сакиб Синановић
16. Хусеин Осојкић
17. Мухамед Левић
18. Зијад Пекаревић

19. Мујо Исламовић
20. Ивица Микелини
21. Хусеин Салиховић
22. Селим Табаковић
23. Самир Ахметбашић
24. Самир Мујкановић
25. Асиф Мркаљевић
26. Сенахид Џонлић

Храброст набројаних бораца, или бар оних из њиховог састава који су на било који начин учествовали или су допринели извршењу злочина у Бодеришту, огледала се у уморству ратних заробљеника, касапљењу њихових тела и одсецању глава. Чињеница да су дуже крстарили по брчанским ратиштима у потрази за разноврсним трофејима наводи на претпоставку да би њихови лични досије у картотекама истражних органа Тужилаштва у Брчком требало да буду препуни података. Да ли ће ова богата ризница трофеја, у виду одсечених глава, ампутираних полних органа, извађених очију и измрцварених тела бити довољан повод за покретање истраге против неких од ових лица? Тако би требало да буде, под условом да су господа из Тужилаштва за наведене злочине чули.

Ако нису, можемо их упутити на неколико изјава сведока који су учествовали у размени лешева и који из прве руке могу посведочити о стању у каквом су стизали лешеви заробљених српских војника.¹⁵

Иживљавања овакве врсте, у несумњивом и очигледном нескладу не само са одредбама Женевске конвенције већ и основним начелима човечности које све религије у Босни и Херцеговини једногласно проповедају, била су више правила него изузетак. Нечовечно понашање према заробљеним и беспомоћним особама, и њиховим лешевима, није забележено само у Бодеришту него и у другим местима широм брчанског фронта. Тог пролећа 1993. године, убијено је 14 припадника Првог крајишког корпуса у месту Липовац. Већина њихових тела размењена је 1. 6. 1993. године, такође на линији раздаваја Г. Дубравице – Шаторовићи. Судскомедицинску обдукцију обавио је др Зоран Станковић са ВМА у Београду. По наведеним судско-медицинским извештајима сачињеним након обдукције, на посмртним остацима из Липовца не очитују се битне разлике у односу на повреде констатоване на телима убијених у Бодеришту. Та чињеница сама по себи упућује на закључак да починиоци, мада се вероватно ради о другим лицима, потичу из сличног културолошког миљеа.

Ово је списак лица убијених у месту Липовац.

1. Мирко Ђурић
2. Жељко Зељковић
3. Маринко Ковачевић
4. Маринко Грубац

¹⁵ Изјава Максима Симеуновића, Прилог с. 114.

5. Радослав Бургић
6. Горан Вучић
7. Новак Касаловић
8. Дубравко Радуљ
9. Никола Додик
10. Миле Андулајевић
11. Горан Поповић
12. Раденко Звонар
13. Радован Маријановић
14. Желько Падежанин

По наводима Максима Симеуновића, који је учествовао у преузимању посмртних остатака заробљеника ликвидираних у овом злочину од Комисије за размену Федерације БиХ у априлу и јуну 1993. године, види се да су тела у тренутку размене била до те мере измасакрирана да их најближи саборци, као ни најближи чланови породице, нису могли препознати.¹⁶ На главама су имали велике повреде, док су на једном телу, у пределу грудног коша, са предње стране оштрим предметом били урезани месец и звезда. Жельку Падажанину и Радовану Марјановићу лобање су смрскане тврдим предметом.¹⁷ У поменутој изјави наведена су и лица која су са муслиманске стране посредовала у размени. То су Мухамед Авдић, Мирсад Хасељић, Мирсад Ђапо, Мирсад Акшамија, Августин Марић, Ивица Сантовац, Миленко Милићевић, Сеад Куловић и Изет Банда, док је испред Црвеног крста била присутна Мирсада Фазловић. За сваку размену сачињен је записник.¹⁸

Ако тужилаштво Дистрикта Брчко има озбиљну намеру да разоткрије зличине почињене против српских заробљеника, ова лица никако не би смењло да заobiђе зато што они сигурно имају одговоре на нека од кључних питања.

Да бисмо помогли Тужилаштву Дистриката Брчко, пружамо преглед командне структуре муслиманских снага у критичном периоду, око 8. 3. 1993, када су српски војници, који су касније измасакрирани, били заробљени. По већ прихваћеној правосудној пракси, увид у командну структуру на месту извршења ратног злочина отвара могућност покретања одговорајуће истраге и, потенцијално, подизања оптужнице против одговорних лица, у складу са тим обликом кривичне одговорности.

1. Функцију команданта 108. бригаде ХВО за босанску Посавину вршио је **Фарид Мујкановић**, рођен 01. 7. 1963. године у Маочи.
2. Од 1993. године, на место команданта 108. моторизоване бригаде Армије БиХ, а касније 215. брдске бригаде Армије БиХ, са седиштем у Г. Ра-

¹⁶ Записник са размене, Прилог с. 92.

¹⁷ Изјава Максима Симеуновића Прилог с. 114.

¹⁸ Записник о преузимању и предавању тела, Прилог с. 92.

хићу дошао је **Рамиз Пљакић**, рођен 17. 5. 1958. године у месту Угао, општина Сјеница.

3. Командант 3. батаљона 215. брдске бригаде Армије БиХ био је **Хазим Фазловић** из Брчког, који је координирао нападом 8. 3. 1993. године.
4. Командир 5. чете 3. батаљона 215 брдске бригаде Армије БиХ био је **Сафет Бохор**, рођен 03. 4. 1950. године у Пећи.
5. Командир 3. чете 3. батаљона 215. брдске бригаде Армије БиХ био је **Рашид Гушо**, рођен 2. 11. 1961. године у Брчком.
6. Командант 108. ХВО бригаде у саставу 215. брдске бригаде Армије БиХ у периоду извршења наведених ратних злочина био је **Мартин Франчешевић** из Бодеришта.
7. Командант бојне 108. бригаде ХВО у саставу 215. брдске бригаде Армије БиХ у критичном периоду био је **Блашко Ловрић**, рођен 24. 10. 1964. године у Зовику.
8. Заменик команданта бојне 108. бригаде ХВО у саставу 215. брдске бригаде Армије БиХ био је **Иво Анђеловић**.
9. Командир сатније бојне 108. бригаде ХВО у саставу 215 брдске бригаде Армије БиХ, која је била задужена за одбрану Бодеришта, био је **Блајк Андрошевић** из Бодеришта.
10. У команди бојне 108. бригаде ХВО у саставу 215. брдске бригаде Армије БиХ на средствима везе, као главни везиста, био је **Зовко Жељко** из Зовика.

На месту или у околини места заробљавања 12 војника ВРС у Бодеришту било је и других припадника ове чете АРБиХ који би се могли довести у везу са кривичним делом или саопштити истражним органима своја сазнања:

Адмир Ризвановић, звани „Талон“, рођен 27. 9. 1975. године у Брчком, и

Омеровић Смајо, из Брчког.

За разлику од начина како правосуђе поступа у Дистрикту Брчко данас, током рата покретање истраге било је знатно ефикасније, вероватно захваљујући одсуству многих политичких и лично заинтересованих фактора који у дистрикту од окончања сукоба управљају правосудним системом. У ратном периоду — пре успостављања данашњег Дистрикта Брчко — за злочин у Бодеришту против осумњичених лица била је покренута истрага, а затим је подигнута и оптужница.

Захтев за спровођење истраге од 3. августа 1993. године под бројем 80/93 односи се на 134 лица за која се сумња да су директно или индиректно одговорна за брутално убијање заробљеника.

Следећа лица, тада припадници војне команде 108. бригаде ХВО Босанске Посавине, била су оптужена да су Кризном штабу у Горњем Рахићу издали наређење или су учествовали у планирању инкриминисаних радњи:

Рамиз Пљакић, син Хамдије, рођен 17. 5. 1958. године у селу Угао, општина Сјеница;

Ибрахим Рамић, син Јусуфа и Семке Мерић, рођен 11. 2. 1944. године у Брчком;

Мијо Анић, син Анте и Манде, рођен 29. 5. 1949. године у Крепшићу;

Мустафа Рамић, син Јусуфа и Семке Мерић, рођен 06. 2. 1942. године у Брчком;

Стјепан Филиповић, син Блаже и Ане Филиповић, рођен 12. 2. 1959. године у Лаништима, општина Брчко;

Мате Јуришић, син Туње и Кате Стјепановић, рођен 4. 9. 1950. године у Горицама, општина Брчко;

Муниб Јусуповић, син Мује и Есме Сврака, рођен 17. 2. 1948. године у Селишту, општина Пљевља;

Мирсад Ђапо, син Халида и Улфете, рођен 2. 11. 1953. године у Брчком;

Ивица Сантовац, син Јосипа и Марије Гргић, рођен 5. 5. 1942. године у Улицама, општина Брчко;

Игњације Јурковић, син Филипа и Петре Мендеш, рођен 30. 7. 1938. године у Бијелој, општина Брчко;

Решид Мусић, син Мује и Шевке Османбашић;

Узеир Хајдаревић, рођен 1956. године у Гуњу, општина Жупања;

Фарид Мујкановић, син Хамдије и Рамзулије Трумић, рођен 01. 7. 1963. године у Маочи, општина Брчко;

Јасмин Мешковић, рођен 1970. године у Челићу, општина Лопаре;

Нико Чанчаревић, син Мате и Маре Мијатовић, рођен 21. 5. 1961. године у Бијелој, општина Брчко;

Звонимир Кин, син Петра и Олге Ловинчић, рођен 01. 3. 1943. године у Славонској Пожеги;

Енес Шерифовић, син Наила и Нафије Бешић, рођен 13. 7. 1956. године у Хумцима, општина Лопаре;

Мевлудин Хасановић, син Ибрахима и Хацире Енвербашић, рођен 5. 10. 1958. године у Брчком;

Винко Марјановић, син Ивана и Руже Милас, рођен 11. 12. 1939. године у Доњем Рахићу, општина Брчко;

Мехјудин Јасика, син Салиха и Есме Картал, рођен 17. 5. 1941. године у Босанском Броду;

Марко Лозић, син Томе и Руже Токић, рођен 27. 6. 1938. године у Ристичеву, општина Купрес;

Лука Лучић, син Марка и Марије Јокић, рођен 8. 2. 1938. године у Рачиновцима, општина Жупања;

Асим Дервишевић, син Ахмета и Дервише Хасанцић, рођен 5. 1. 1939. године у Брчком;

Хамед Јерковић, син Суље и Фатиме Муратовић, рођен 15. 8. 1937. године у месту Луковци, општина Фоча;

Узеир Буквић, син Узеира и Фане Аломеровић, рођен 10. 8. 1946. године у месту Кукуље, општина Бијело Поље;

Халил Тахто, син Салке и Емине Грчо, рођен 22. 11. 1956. године у месту Потпец, општина Фоча;

Зекеријах Осмић, син Мевлудина и Шефке Јунузовић, рођен 2. 8. 1956. године у месту Брод;

Ферида Фазловић, син Муше и Емине Мекић, рођен 5. 5. 1954. године у Исламовцу, општина Брчко;

Сулејман Кустурица, син Адема и Шерифе Ђатовић, рођен 14. 9. 1938. године у месту Плана, општина Билећа;

Кемал Хиндич, син Ибре и Фатиме, рођен 28. 5. 1949. године у месту Луг, општина Јабланица.

Припадници кризног штаба у Г. Рахићу који су, према оптужници, примили и спровели наређење:

Шемсо Саковић, рођен 12. 7. 1957. године у Поткамену, општина Пљевља;

Ахмед Фачић, рођен 27. 9. 1942. године у месту Брка, општина Брчко;

Нијаз Мешковић, рођен 10. 6. 1950. године у месту Брка, општина Брчко;

Мухамед Шећербеговић Хамо, рођен 8. 4. 1952. године у Горњем Рахићу, општина Брчко;

Миленко Зечевић, рођен 11. 1. 1960. године у Брчком;

Шефке Калопер, рођен 5. 7. 1954. године у месту Јабука, општина Фоча;

Мирсад Хасељић, рођен 8. 6. 1955. године у Градачцу, општина Гра-дачац;

Фахрудин Селимовић, рођен 19. 4. 1957. године у Сеони, општина Сребреник;

Иво Крндељ, рођен 17. 1. 1959. године у Брчком;

Златко Јашаревић, рођен 10. 10. 1960. године у Брчком;

Новалија Фазловић, рођен 1. 1. 1948. године у Исламовцу, општина Брчко;

Шевалија Тањић, рођен 17. 4. 1960. године у Хумцима, општина Лопаре;

Сенад Јашаревић, рођен 21. 9. 1960. године у Брчком;

Захир Поровић, рођен 25. 1. 1948. године у Пријепољу;

Кадрија Авдин, рођен 23. 9. 1959. године у Ратковићима, општина Лопаре;

Омер Камењашевић, рођен 18. 5. 1941. године у Маочи, општина Брчко;

Мирсад Исламовић, рођен 12. 4. 1961. године у Корају, општина Лопаре; **Осман Османовић**, рођен 14. 3. 1960. године у Брчком;

Ферхат Османовић, рођен 16. 4. 1954. године у Брчком;
Галиб Хасић Гале, рођен 21. 11. 1947. године у Брчком;
Дамир Суљић Макија, рођен 1. 12. 1967. године у Брчком;
Нермин Салијевић Гумени, рођен 24. 11. 1968. године у Брчком;

Лица која су осумњичена за учешће у заробљавању и малтретирању заробљеника, па затим њиховом убијању и скрнављењу тела:

Рашид Гушо, рођен 2. 11. 1961. године у Брчком;
Адмир Ризвановић Рамић, рођен 27. 9. 1975. године у Брчком;
Мерсудин Ахметовић, рођен 20. 10. 1965. године у Брчком;
Неџад Мујановић, рођен 2. 12. 1970. године у Брчком;
Сенад Хасанбашић, рођен 27. 8. 1974. године у Брчком;
Федахија Шувалић, рођен 9. 5. 1965. године у Брчком;
Салих Хамзић, рођен 11. 11. 1945. године у Брчком;
Сенад Рибић, рођен 28. 8. 1966. године у Брчком;
Самир Јахија, рођен 6. 2. 1964. године у Брчком;
Ведад Мујдановић, рођен 5. 10. 1972. године у Брчком;
Мустафа Јоха, рођен 14. 2. 1965. године у Пљевљима;
Ибрахим Бајрић, рођен 15. 11. 1954. године у Беговачи, општина
Брчко;
Ирфан Тахировић, рођен 10. 4. 1967. године у Омербеговачи, општина
Брчко;
Мухидин Ибрахимбashić, рођен 20. 3. 1962. године у Омербеговачи,
општина Брчко;
Велимир Гмитровић, рођен 5. 7. 1972. године у Брчком;
Фајко Баковић, рођен 27. 12. 1958. године у Буковику, општина Пријепоље;
Мумин Нујановић, рођен 31. 3. 1952. године у Орашцу, општина
Пријепоље;
Шемседин Херцеговац, рођен 24. 1. 1952. године у Беговачи, општина
Брчко;
Самир Хасановић, рођен 20. 7. 1972. године у Брчком;
Хилмо Муратовић, рођен 14. 9. 1960. године у Грачаници;
Амер Бродлић, рођен 19. 2. 1970. године у Омербеговачи, општина
Брчко;
Нихад Мујић, рођен 13. 2. 1971. године у Брчком;
Руждија Хоџић, рођен 16. 7. 1958. године у Омербеговачи, општина
Брчко;
Хајрудин Муслимовић, рођен 10. 6. 1964. године у Беговачи, општина
Брчко;
Енис Бродлић, рођен 1. 5. 1964. године у Омербеговачи, општина
Брчко;
Халим Шахмановић, рођен 26. 12. 1954. године у Брчком;
Смајо Омеровић;
Јасмин Хусакановић;

Репељ Зејниловић;
Мухамед Мехмедовић;
Хамид Мујановић;
Сенад Делић;
Мирсад Хоџић Мико;
Исмет Лозић;
Фадил Шиндрић;
Сабир Латифовић;
Сенад Арнаутовић;
Сенад Велић;
Бахрија Фазловић, рођен 19. 1. 1967. године у Маочи, општина
Брчко;
Расим Алић, рођен 24. 1. 1964. године у Рашљанима, општина Брчко;
Садик Делић, рођен 10. 4. 1962. године у Маочи, општина Брчко;
Абид Мартиновић, рођен у 27. 6. 1969. године у Брчком;
Ферид Мркаљевић, рођен 21. 9. 1953. године у месту Црвено Брдо,
општина Сребреник;
Мирсад Хајдаревић, рођен 24. 6. 1972. године у Брчком;
Рамиз Дураковић, рођен 11. 9. 1961. године у Брезовом Пољу, општи-
на Брчко;
Мевладин Равкић, рођен 21. 9. 1959. године у Рашљанима, општина
Брчко;
Мирзет Ковачевић, рођен 30. 5. 1969. године у Рашљанима, општина
Брчко;
Амир Мехић, рођен 1. 11. 1970. године у Рашљанима, општина Брчко;
Ибрахим Омазић, рођен 2. 7. 1959. године у Брчком;
Ернест Јашаревић, рођен 2. 1. 1961. године у Брчком;
Хусеин Осојкић, рођен 24. 1. 1970. године у Брчком;
Мухамед Левић, рођен 29. 8. 1954. године у Маочи, општина Брчко;
Мујо Исламовић, рођен 17. 10. 1959. године у Сомбору;
Ивица Микелини, рођен 25. 9. 1962. године у Брчком;
Хусејин Салиховић, рођен у Маочи, општина Брчко;
Салим Табаковић, рођен 14. 10. 1969. године у Маочи, општина
Брчко;
Самир Ахметбashić, рођен 7. 6. 1979. године у општини Брчко;
Самир Мујкановић, рођен 14. 2. 1972. године у Маочи, општина
Брчко;
Асиф Мркаљевић, рођен 18. 6. 1962. године у Уловићу, општина
Брчко;
Сенахид Џонлић, рођен 24. 9. 1970. године у Брчком;
Хасан Мехељић;
Сакиб Синановић;
Зијад Пекаревић;
Блашко Ловрић, рођен 24. 10. 1964. године у Горњем Зовику, општи-
на Брчко;

Марин Блажевић, рођен 30. 11. 1964. године у Горњем Зовику, општина Брчко;

Пејо Крњић, рођен 2. 1. 1966. године у Горњем Зовику, општина Брчко;

Ивица Мићановић, рођен 24. 10. 1962. године у Брезику, општина Брчко;

Миралем Јукић, рођен 13. 5. 1965. године у Бановићима;

Суљо (презиме непознато), командир диверзантске ударне јединице „Алибаба“;

Цанко (презиме непознато), командир диверзантске ударне јединице „Манекени“;

Хамдија (презиме непознато), командир диверзантске ударне јединице „Пилоти“;

Сеад Софтић, рођен 6. 9. 1971. године у Горњем Рахићу, општина Брчко:

Исмет Ливадић Џица, рођен 29. 6. 1956. године у Брчком;

Есед Левић, рођен 27. 5. 1963. године у Маочи, општина Брчко;

Абдулах Шахинпашић Шаја;

Ибрахим Хасимуратовић, рођен 22. 3. 1964. године у месту Стари Мајдан, општина Сански Мост;

Сафет Бахор, рођен 3. 4. 1950. године у месту Пећ, општина Пећ;

Фикрет Дугалић, рођен 24. 4. 1957. године у Брчком;

Саид Равкић, рођен 7. 12. 1964. године у Рашљанима, општина Брчко.

Под бројем К1. 54/93, Основни суд у Брчком је 21. 12. 1993. године издао одлуку за спровођење истраге против наведених лица. Оптужница Основног јавног тужилаштва Брчко, под бројем КТ. 80/93, подигнута је 26. јуна 1994. године. Цео процес трајао је нешто више од годину дана, да би 5. 7. 1995. године Основни суд у Брчком починиоцима злочина у Бодеришту изрекао казне у пресуди под бројем К-68/94 против окривљених „Рамиза Пљакић и других“, због кривичног дела „ратни злочин против ратних заробљеника“ из члана 144 преузетог из Кривичног закона СФРЈ. Сва наведена лица обухваћена оптужницом, на које се пресуда односила, била су у бегству, већином на територији под контролом Армије БиХ.

Осуђујућа пресуда донета је против следећих лица:

Рамиз Пљакић, Ибрахим Рамић, Мијо Анић, Мустафа Рамић, Стјепан Филиповић, Мато Јуришић, Мунис Јусуповић, Мирсад Ђапо, Ивица Сантовац, Игњације Јурковић, Решид Мусић, Узеир Хајдаревић, Фарид Мујкановић, Јасмин Мешковић, Нико Чанчаревић, Звонимир Кин, Енес Шерифовић, Мевлудин Хасановић, Винко Маријановић, Мехјудин Јасика, Марко Лозић, Лука Лучић, Јасмин Дервишевић, Хамед Јерковић, Узеир Буквић, Халил Тахто, Зекеријах Осмић, Ферид Фазловић, Сулејман Кустурица, Кемал Хиндич, Енвер Памукчић, Шемсxo Саковић, Ахмед Фачић, Нијаз Мешковић, Фарук Памукчић, Менсур Ђакић, Менсур Ђафић, Мухамед Шећербеговић, Миленко Зечевић, Шефко Кало-

пер, Мирсад Хасељић, Селиховић Фахрудин, Иво Крндељ, Златко Јашаревић, Новалија Фазловић, Шевалија Тањић, Сенад Јашаревић, Захир Поровић, Кадрија Авдић, Омер Камењашевић, Мирсад Исламовић, Осман Османовић, Ферхат Османовић, Галиб Хацић, Дамир Суљић, Нермин Салијевић, Рашид Гушо, Бахрија Фазловић, Блашко Ловрић, Фикрет Дугалић и Сеад Софтић.

У пресуди су описана кривична дела бораца Армије БиХ где стоји: „... да се припадници војске Републике Српске који су заробљени у војним операцијама дана 8. 3. 1993. године убију уз претходно мучење, наношење великих патњи и повреда телесног интегритета, што су припадници 108. ХВО бригаде и учинили усмртивши на тај начин Пекић Мирка из Улица коме су извађена оба ока, сломљена доња и горња вилица, те пуцано у главу из непосредне близине, Пудић Мирослава из Грбавице коме је поломљена лева вилична кост, нос повређен оштрицом механичког оруђа, нанесена нагњечења на десној страни лица, те је истом из непосредне близине испаљено више хитата у тело. Пудић Синиша из Грбавице коме је одсечено лево ухо и истом пуцано из ватреног оружја из непосредне близине у главу и грудни кош. Томић Стојан из Грбавице који је ударен тупим предметом у пределу чела те нагњечења главе која су наступила за време живота, после чега је у истог пуцано из непосредне близине. Тадић Петар из Грбавице коме је изважено око, нанесен прелом горње вилице ударом тупог предмета, те пуцано у грудни кош из непосредне близине. Томић Драган из Грбавице коме је нанесено тупим механичким оружјем више повреда по телу а потом у истог пуцано из ватреног оружја из непосредне близине. Јовићић Ранко из Грбавице коме је пуцано из непосредне близине из ватреног оружја у главу. Бајић Илија из Буковца коме је пуцано из непосредне близине у главу и тело. Пудић Радан из Грбавице и Вујићић Гојко из Невесиња коме је пуцано из непосредне близине у тело и главу. Томић Никола коме је сломљена лева кључна кост, на потиљку већа рана нанета највероватније оштрицом секире, те испаљено више хитата из непосредне близине.“

О општем утиску о овим и другим злочинима почињеним над Србима у Посавини, које је стекло судско веће, говори и следећи параграф из пресуде наведеним лицима.

„И овај кривични предмет показује да су у Босанској Посавини над Србима извршени злочини против човјечности и међународног права. Примјењени методи убијања, мучења и понижавања људи само зато што припадају другој вјери или цркви, просто су невјероватни. Социо-патолошка слика ужаса Хрватско-муслиманских логора више је него монструозна, јер су примјењене методе убијања и мучења заробљеника биле пуне садизма, простота и понижења, а на њихове жртве које су све те ужасе претрпјеле, као и чланове њихових породица, оставило је дубоке и непролазне трауме. Сви ови логори, као и друга мјеста, где су вршени злочини, били су пуни mržnje — mržnje na балкански начин, препознатљиве по јачини, али и дужини трајања.“

Оптужница је подигнута за 132 лица. Против 60 лица изречене су казне, док је за 72 лица, због недостатка доказног материјала, донета ослоба-

ђајућа пресуда. Ово је један од показатеља да се судско веће није водило националним идентитетом оптужених или оштећених, него доказним материјалом, као и тежином кривичних дела за која су оптужени били терећени.

Након донете пресуде уследила је жалба вишем суду у Бијељини коју су поднели бранчиоци окривљених. Решењем донетим на седници одржаној 7. 2. 1996. године Виши суд ставио је ван снаге претходно донесене пресуде против окривљених лица у поступку вођеном пред основним судом у Брчком.

За нека од наведених лица, за која се основано сумња да су учествовала у злочину у Бодеришту, месту заробљавања 13 српских војника који су непосредно пре размене мучени и убијени, сумња се такође да су учествовала и у злочину у Липовцу, где је 27. априла 1993. године убијено 14 припадника Првог крајишког корпуса. По тврђама сведока са српске стране, Радослав Бургић и Горан Вучић су погинули током борбених дејстава, док се за друга лица наводи да су ликвидирани после заробљавања. По заробљавању, припадници Армије БиХ применили су већ опробани рецепт из Бодеришта. Пре убијања заробљене војнике су подвргавали различним облицима тортуре, остављајући трагове мрцварења на телима. Некима, као Жельку Падажинину и Радовану Марјановићу, лобање су смркане тврдим предметом; други су имали изломљене екстремитете са присутним опекотинама, као траговима паљења по телу. На једном телу у пределу грудног коша са предње стране оштрим предметом урезани су месец и звезда. Већина тела размешњена је 1. 6. 1993. године на линији раздавања Г. Дубравице — Шаторовићи. Судско-медицинску обдукцију обавио је др Зоран Станковић са ВМА у Београду.

III. Логори и етничко чишћење на подручју општине Брчко

Током рата на подручју општине Брчко, у многим селима где су живели Срби, низали су се ратни злочини. Поступак се одвијао по устаљеном обрасцу. Након почетног застрашивања од стране локалних Муслимана и Хрвата, углавном из суседних села, уследили би појединачни физички напади са тежим последицама по цивилно становништво или њихову имовину. Застрашивања су спровођена са циљем да се Срби принуде да самостално напусте своје домове, што је један број њих и учинио. С обзиром на то да је већина остала у својим кућама, верујући да их комшије ипак неће колективно напасти, мусиманско-хрватским снагама није преостало друго него да своје претње претворе у дело. Оружани напади на места где су били сконцентрисани припадници српске заједнице одвијали су се по суштински истом сценарију као у Другом светском рату. Фрапантна методолошка подударност је потврда да извори колективне мржње суседа нису пресахли током четрдесетпетогодишњег затишја између два ратна сукоба.¹⁹

¹⁹ Изјаве преживелих из Округа Брчко Комесаријату за избеглице у Београду, Прилог с. 116.

Нападе су организовано изводиле муслиманско-хрватске снаге смештене углавном у суседним селима. Српско становништво које није успело побећи пред овом најездом, а то се углавним односи на старија и непокретна лица, зверски је побијено. У другој фази пљачкана је имовина, од кућних апаратова и намештаја до пољопривредних машина, аутомобила и трактора, уз одвођење стоке и пражњење амбара.

Након барикада постављених на низу локација на подручју општине Брчко, већ у пролеће 1992. године, живот по селима насељеним српским становништвом постајао је неподношљив. Убрзо затим почињу и напади на српска села. Прво село које је било на удару муслиманско-хрватских снага било је Босанска Бијела. Напад је извршен 11. 6. 1992. године.

Том приликом убијено је десет житеља овог села: Милан Секулић, рођен 1958; Веселин Лукић, рођен 1938; Јованка Мићић, рођена 1932; Мара Секулић, рођена 1925; Јевдокија Мићић, рођена 1923; Миливоје Секулић, рођен 1940; Недељко Стевановић, рођен 1942; Стево Лукић, рођен 1932; Цвијетин Миличевић, рођен 1940; и Остоја Бојић, рођен 1939. године.

У комшијском нападу на Босанску Бијелу, у изјавама очевидаца појављују се имена следећих лица војника који су учествовали у нападу:

- 1. Јелинић Бернардин** мајор ХОС-а²⁰
- 2. Иво Ђорђић**, звани „Супетло“, од оца Мате и мајке Маре Ђаћић, стар око 40 година, из Бијеле;
- 3. Андрија Ђорђић**, од оца Мате и мајке Маре Ђаћић, стар око 52 година, из Бијеле;
- 4. Игњације Јурковић**, од оца Филипа и мајке Петре Мендеш, рођен 30. 7. 1938. године у Бијелој;
- 5. Марјан Ластрић**, од оца Иве и мајке Ане Петрашевић, рођен 22. 8. 1957. године у Бијелој;
- 6. Матија Мендеш**, од оца Анте и мајке Маре Гељић, рођен 28. 9. 1954. године у Бијелој;
- 7. Иво Стјепановић**, звани „Пелеш“, од оца Андрије и мајке Ике Јурковић, рођен 2. 1. 1970. године у Брчком;
- 8. Стјепан Филиповић**, од оца Блажа и мајке Ане Филиповић, рођен 12. 2. 1959. године у Лаништима;
- 9. Андрија Чанчаревић**, од оца Ника и мајке Луце Лацић, рођен 23. 8. 1950. године у Бијелој;
- 10. Фрањо Чанчаревић**, од оца Андрије и мајке Маре Глухаковић, рођен 5. 2. 1952. године у Бијелој;
- 11. Филип Анђић** звани **Ирац**;

²⁰ Види Буквик: Злочин без казне, изјава Ђорђић Звонимир стр. 104.

- 12. Драган Мендеш;**
- 13. Фрањо Мендеш;**
- 14. Звонимир Ђорђић, звани Ђоне;**
- 15. Иво Јурковић; и**
- 16. Мато Лукић.**

После напада на Босанску Бијелу уследио је напад на српско село Церик. Први напад на ово село изведен је 17. 6. 2012, да би 28. 8. 1992. село било нападнуто по други пут.

Током првог напада убијени су: Симо Симић, рођен 1924; Јово Марковић, рођен 1964. и Спасоје Андрић, рођен 1962. године.

У другом нападу жртве су били: Петар Џомбић, рођен 1942; Захарије Зарић, рођен 1919; Лазар Илић, рођен 1933; Милутин Драгичевић, рођен 1925; Ристо Јовановић, рођен 1926; Митра Брковић, рођена 1937; Милка Брковић, рођена 1975; Миливоје Секулић, рођен 1940; Данко Мијатовић, рођен 1939; Остоја Мићановић, рођен 1939; и Ацо Миличевић, рођен 1958. године.

Током напада на Церик уништено је или запаљено 105 српских кућа, као и црква Светог Јована Богослова, која је претходно минирана.

Нека од лица која се, по тврђњама сведока, могу довести у везу са нападима на Церик су:

- 1. Мато Антић**, од оца Иве, рођен 17. 1. 1965. године у Д. Скакави;
- 2. Филип Глухаковић**, од оца Бартола и мајке Руже;
- 3. Игњације Јурковић**, од оца Филипа и мајке Петре Мендеш, рођен 30. 7. 1938. године у Бијелој;
- 4. Марјан Ластрић**, од оца Иве и мајке Ане Петрашевић, рођен 22. 8. 1957. године у Бијелој;
- 5. Мато Мендеш**, од оца Анте и мајке Маре Гељић, рођен 28. 9. 1954. године у Бијелој;
- 6. Дражен Петровић**, од оца Петра и мајке Анице Мићић, рођен 15. 2. 1963. године у Брчком;
- 7. Андрија Чанчаревић**, од оца Ника и мајке Луце Лацић, рођен 23. 8. 1950. године у Бијелој; и
- 8. Фрањо Чанчаревић**, од оца Андрије и мајке Маре Глухаковић, рођен 5. 2. 1952. године у Бијелој.

Напади на села Босанска Бијела и Церик били су пробна операција муслиманско-хрватских снага у Посавини. С обзиром на то да са српске стране није било адекватног одговора, нападачи су могли разматрати предузимање даљњих операција против села буквичке регије. Једно од тих села било је Буковац.

Напад на Буковац изведен је 11. 9. 2012, а на Буквик 14. 9. 2012. Биланс овог добро организованог и изведеног напада било је 64 убијено лице, око 2.500 заробљених цивила одведенних у логоре, 442 потпуно уништене и 195 делимично уништених кућа, које су пре палења темељно опљачкане.

Сва наведена лица која су учествовала у нападу на Босанску Бијелу и Џерик, учествовала су и у нападу на Буковац и Буквик, раме уз раме са многим другим припадницима 108. ХВО и 108. брчанске бригаде.

У пљачкању српске имовине у Буквику истицали су се: **Петар Босанкић, Лука Јакић, Мато Парић, Менсур Ђакић, Здравко Радошевић, Вјекослав Чарапић, Блажко Џинић, Нуфик Ибрахимовић, Јунуз Имамовић, Шефкет Лубиновић, Зехеријах Осмић, Факрудин Осмић, звани Чарли, Шефик Памукчић, Садик Пезеровић, Нурија Сарајчић, Дамир Суљић, звани Макија, Нурија Турсуновић, Зијад Турсуновић, Садо Хацић и Синан Хацић.**

Следеће село на ударном списку за напад било је Вучиловац. Напад је изведен 12. 12. 1992. године. Нападачи су углавном били Хрвати из околних хrvatskih села, као и они који су прешли преко Саве да би се борили на страни босанских Хрвата. Као и сва претходна, и ово село је након напада опљачкано, куће су спаљене, православна црква уништена, а српско гробље оскрнављено. Тактика хrvatskih војника је била да у униформама Војске Републике Српске уђу у село током смене, тако да је било тешко уочити подвалу. Након уласка у село војници ХВО-а остали су у вези са својом командом како би кординисали напад. Том приликом је заробљено и 5 припадника 16 крајишке бригаде којима се од тада губи сваки траг, а то су: Радмил Иванковић, рођен 1956; Божо Басара, рођен 1960; Миленко Васић, рођен 1952; Љубиша Маринковић, рођен 1972; Драган Живковић, рођен 1971.

Током напада убијени су: Панто Мајсторвић, рођен 1944; Миленко Мајсторовић, рођен 1971; Илија Мајсторовић, рођен 1937; Маринко Маргетић, рођен 1942; Оља Игњић, рођена 1939; Ружа Николић, рођена 1926; Нетка Лукић, рођена 1928; Милан Маргетић, рођен 1963; Перо Китић, рођен 1953; Михо Лукић, рођен 1946; Светислав Митровић, рођен 1968; Божо Петровић, рођен 1952; Јоцо Мишић, рођен 1973; Лазо Остојић, рођен 1946; Ратко Лукић, рођен 1944; Слађан Никић, рођен 1967 и Крсто Арсенић, рођен 1906.

Далеко веће страдање мештана Вучиловца спречено је захваљујући присебности Зијада Мујцића који је као припадник ВРС уз помоћ праге (противавионски топ) успорио напредовање хrvatske војске омогућивши већем броју цивила да напусте село. На тај начин избенуто је страдање већих размера.

Један од главних осумњичених за убијање горе наведених Срба, као и за мучење заробљеног српског живља из овог села је **Перо Винцентић**, звани Коњ.

Неки од сведока напада на ова села дали су изјаве пред истражним судијом основног суда у Брчком.

У изјави бр. 617/95-21, од 24. 7. 1995. године, сведок Босилька Николић наводи:

„У првој половини 1992. године, када је рат почeo, из хрватских села упућиване су претње српском становништву у селу Вучиловац и Копаница говорећи да ћe сви Срби са тог подручја бити пртерани или поубијани. Негде у јулу и септембру поменуте године српско становништво из села Копанице је пртерано, а негде у новембру или првој повини децембра хрватска војска пртерала је све Србе из Вучиловца. Приликом упада у слео Вучиловац хрватска војска је све становнике који нису напустили своје куће и побе-гли поубијала код њихових кућа.“

Сведок Љубомир Остојић, у изјави бр. 617/95-42, од 25. 8. 1995. године, наводи:

„Хрвати су у својим селима формирали војне јединице које су носиле ознаке ХВО и отпочели су са упућивањем претњи становништву Вучиловца говорећи им да ћe сви Срби бити пртерани и поубијани. Такво стање трајало је све до 12. 12. 1992. године, када су у село Вучиловац упали хрватски војници из суседних села, отпочели да пале српске куће и убијају српско становништво... Колико је мени познато, у нападу је учествовао Иво Вин-центић звани Коњ, који се нарочито истицао у убијању и масакрирању заточених Срба у Вучиловцу.“

Ни друга села брчанске општине нису боље прошла, посебно у местима где Срби нису били већинско становништво. Тамо су постали лак плен за добро опремљене војнике армије БиХ. Биланс етничког чишћења српског становништва по селима брчанске општине је следећи.

Број пртераних Срба по селима:

1. Буквик — 291 становник из 97 домаћинстава;
2. Буковац — 249 становника из 82 домаћинства;
3. Вујичићи — 312 становника из 91 домаћинства;
4. Гајеви — 228 становника из 76 домаћинстава;
5. Горњи Буквик — 548 становника из 137 домаћинстава;
6. Џигура — 104 становника из 26 домаћинстава;
7. Лукавац — 252 становника из 88 домаћинстава;
8. Вучиловац — 805 становника из 229 домаћинстава;
9. Витановићи — 130 становника из 32 домаћинства;
10. Рашљани — 64 становника из 32 домаћинства;
11. Српска Брка — 54 становника из 18 домаћинстава;
12. Стјепковица — 110 становника из 22 домаћинства;
13. Скакава — 175 становника из 35 домаћинстава;
14. Улице — 224 становника из 56 домаћинстава;
15. Џерик — 520 становника из 102 домаћинства;
16. Поље — 134 становника из 30 домаћинстава;
17. Маоча — 510 становника из 85 домаћинстава;

18. Липовац — 120 становника из 30 домаћинстава и
19. Бијела — 758 становника и 188 домаћинстава.

Када се све сабере, добија се податак о 5.588 пртераних становника из 1.456 домаћинстава.

Становништво које није успело да се спасе од зулума армије БиХ одведено је у логоре. У Посавини је било 35 логора, од тога 19 на територији брчанске општине. Логори су се углавном налазили у домовима културе, месним уредима, школама, склadiштима, али и у приватним кућама. На брчанској општини логори за Србе били су:

1. Г. Рахић, основна школа;
2. Г. Рахић, Расадник;
3. Г. Рахић, склadiште грађевинског материјала;
4. Г. Рахић, сушионица у Окрајцима;
5. Г. Рахић, месни дом;
6. Д. Рахић, приватне куће;
7. Босанска Бијела, месни дом;
8. Босанска Бијела, сушионица за шљиве;
9. Босанска Бијела, приватне куће;
10. Боће, основна школа;
11. Боће, просторије месне заједнице;
12. Г. Зовик, склadiште грађевинског материјала;
13. Бодериште, „Интерплет“;
14. Маоча, фарма пилића;
15. Маоча, кафана *Бољи живот*;
16. Паланка, просторије месне заједнице;
17. Рашљани, магацин;
18. Улице, основна школа;
19. Улице, месни дом;
20. Улице, приватне куће;
21. Пољаци, основна школа.

1. Логор у основној школи у Горњем Рахићу, активиран од септембра 1992. до марта 1993. године

У овај логор довођени су Срби, углавном цивили, са подручја месне заједнице Буквик, али и из других села брчанске општине.

Следи делимичан списак лица која су осумњичена да су учествовала у малтретирању и мучењу цивила у логору Горњи Рахић:

1. **Нијаз Хоцић**, стажар у логору у Г. Рахићу, припадник Зелених беретки. Радио на ваги за мерење стоке на сточној пијаци у Брчком, познат под надимком „Говедар“;
2. **Јасминка Османовић**, пре рата радила у СУП-у у Брчком;
3. **Самир Лишић**, од оца Сеада и мајке Багајете Хоцић, рођен 28. 9. 1973. године у Брчком. Припадник 108. брчанске бригаде ХВО Босанскe посавине;
4. **Нуфик Ибрахимовић**, звани „Нуфко“, од оца Адема и мајке Кокане Алић, рођен 20. 10. 1964. године у месту Прибидоли, општина Сребреница. Пре рата радио као полицајац у станици полиције Брчко, припадник 108. брчанске бригаде ХВО Босанскe посавине;
5. **Менсур Пељто**, звани Џар, од оца Нециба и мајке Емине Ђосић, рођен 27. 3. 1967. године у Брчком;
6. **Дамир Суљић**, звани Макија, од оца Смајила и мајке Захиде Фазлић, рођен 1. 12. 1967. године у Брчком. Припадник 108. брчанске бригаде ХВО Босанскe посавине;
7. **Нермин Салијевић**, звани Гумени, од оца Фериза и мајке Зарифе Бајрамовић, рођен 24. 11. 1969. године у Брчком. Члан кризног штаба у Горњем Рахићу;
8. **Кадрија Авдић**, од оца Алије и мајке Халиме Смајић, рођен 23. 9. 1953. у Ратковићима;
9. **Винко Билић**, звани Били, од оца Јозе и мајке Данице Јурић, рођен 29. 10. 1965. године у Дубравама;
10. **Сенад Јашаревић**, од оца Теуфика, рођен 21. 9. 1960. године;
11. **Владо Матузовић**, из Живинице, у време извршења злочина стар око 25 година;
12. **Осман Османовић**, звани Осмо, од оца Шемсе и мајке Хајке Јукић, рођен 14. 3. 1960. године у Брчком;
13. **Ферхат Османовић**, од оца Шемсе и мајке Хајке Јукић, рођен 16. 4. 1954. године у Брчком;
14. **Армин Омазић**, од оца Сафета и мајке Азре, рођен 19. 2. 1967. године у Брчком;
15. **Асмир Татаревић**, од оца Мевлудина и мајке Захиде Фазлић, рођен 14. 6. 1964. године у Брчком;
16. **Новалија Фазловић**, од оца Муше и мајке Емине Мехић, рођен 1. 1. 1948. године у Исламовцу и
17. **Ферид Фазловић**, од оца Муше и мајке Емине Мехић, рођен 5. 5. 1954. године у Исламовцу.

2. Други логор у Горњем Рахићу у коме су се налазили Срби био је смештен у месном дому Г. Рахић

У овом логору главну реч, када је малтретирање Срба у питању, водио је **Галиб Хаџић**, звани Гале, од оца Химзе и мајке Сафије Пашалић, рођен 21. 11. 1947. године у Брчком. Пре рата био је инспектор СУП-а у Брчком, а за време рата члан кризног штаба у Г. Рахићу. Логор је био под командом извесног Бисера радника фабрике Босна. Све околности везане за овај логор дешавале су се под његовом командом .

3. Трећи логор у Горњем Рахићу, на месту складишта грађевинског материјала

Осумњичени као починиоци кривичних дела против цивилног становништва у овом логору су:

1. **Аднан Хамидовић**, од оца Хусније и мајке Мујесире Муминовић, рођен 28. 10. 1968. године. Припадник 108. брчанске бригаде ХВО Босанске посавине;
2. **Самир Лишић**, од оца Сеада и мајке Багајете Хоџић, рођен 28. 9. 1973. године у Брчком. Припадник 108. брчанске бригаде ХВО Босанске посавине;
3. **Дамир Суљић**, звани Макија, од оца Смајила и мајке Захиде Фазлић, рођен 1. 12. 1967. године у Брчком. Припадник 108. брчанске бригаде ХВО Босанске посавине;
4. **Марин Зечевић**, од оца Мирка и мајке Руже Јосић, рођен 2. 2. 1944. године у Горњем Зовику, један од команданата батаљона 108. брчанске бригаде Армије БиХ и
5. **Нико Зечевић**, из Горњег Зовика.

4. Логор Расадник у Горњем Рахићу (просторије и коморе за дозревавање воћа)

За ратне злочине против заточених цивила осумњичени су:

1. **Галиб Хаџић**, звани Гале, од оца Химзе и мајке Сафије Пашалић, рођен 21. 11. 1947. године у Брчком. Пре рата био инспектор СУП-а у Брчком, за време рата члан кризног штаба у Г. Рахићу;
2. Лица под надимцима **Шок**, **Кобра** и **Сова**, стражари, припадници ХВО-а;
3. **Мухамед Фазлић**, пре рата полицајац у Брчком;
4. **Асмир Татаревић**, од оца Мевлудина и мајке Захиде Фазлић, рођен 14. 6. 1964. године у Брчком. Пре рата радио у луци у Брчком;

5. **Осман Османовић**, звани Осмо, од оца Шемсе и мајке Хајке Јукић, рођен 14. 03. 1960. године у Брчком. Пре рата радио као инспектор за сузбијање привредног криминала, за време рата члан кризног штаба у Горњем Рахићу;
6. **Ферхат Османовић**, од оца Шемсе и мајке Хајке Јукић, рођен 16. 4. 1960. године у Брчком, члан кризног штаба у Горњем Рахићу;
7. **Ферид Фазловић**, од оца Муше и мајке Емине Мекић, рођен 5. 5. 1954. године у Исламовцу. Пре рата на функцији шефа Деташмана Службе државне безбедности у Брчком. Припадник војне команде 108. брчанске бригаде ХВО-а Босанске посавине;
8. **Менсур Фејто**, Мирсад Мехмедбashiћ и Келева Илија, личне појединости непознате;
9. **Менсур Пељто**, звани Цар, од оца Неџиба и мајке Емине Ђосић, рођен 27. 3. 1967. године у Брчком;
10. **Мирсад Лишић**, од оца Мексуда и мајке Разе Чајић, рођен 2. 4. 1966. године у Брчком;
11. **Дамир Суљић**, звани Макија, од оца Смајила и мајке Захиде Фазлић, рођен 1. 12. 1967. године у Брчком. Члан кризног штаба у Г. Рахићу, припадник 108. брчанске бригаде ХВО-а Босанске посавине и
12. **Винко Билић**, звани Били, од оца Јозе и мајке Данице Јурић, рођен 29. 10. 1965. године у Дубравама. Припадник 108. брчанске бригаде ХВО Босанске посавине.

На располагању Тужилаштва Дистрикта Брчко постоји обиље доказног материјала у виду изјава жртава из разних логора у Рахићу. Навешћемо илустративне одломке из изјава преживелих логораша:

„Мене су ухватили 21. 9. 1992. године и одвели у село Рахић, где су ме сместили у просторије школе. У групи је било 61 лице, и то од дјетета стараг три године, па до 70 година. У тој групи су били мушкирци и жене. Сместени смо у учонице, јер је спортска дворана била напуњена и у истој се налазило 260 људи. Прилоком довођења одвојили су жене и дјецу, а нас мушкирце затворили засебно. Одмах по затварању у просторије су дошли хрватски и муслимански војници и почели да нас ударају и саслушавају. Тукли су нас ногама на којима су биле чизме, песницама, палицама, комадима пластичних цријева, столицама, кундацима, рукохватима од ножева и пиштоља. Изводили су нас појединачно а најчешће у ноћним часовима и тукли до онесвешћивања. Треће вече један хрватски војник чије име не знам покушао је малим ножем да ми извади лијево око. Истим ножем који је он имао у рукама направио ми је убод у пределу стопала са горње стране на десној нози. Задржан сам у просторијама те школе три дана и за све то вријеме непрекидно сам био мучен и злостављан . Тукли су ме Ибрахимовић Нуфик, Лишић

Самир, Пељто Менсур, извесни Цар Макља, Гумени Ивица “. (Илија Драгичевић, бр. изјаве 617/95-2)

—

„За то вријеме сам 24 пута био пребијен, а у томе је предњачио један Галиб... Из тог периода се сећам да су кроз тешке физичке муке прошли моји саборци, Илија Драгићевић, Симо Пантелић, Џвијетин Васиљевић, који су исто тако били тучени и пребијени до изнемогlostи... Треба нагласити да је Галиб, поред своје окрутности, био врло опасан и приликом саслушања. На столу је држао ножеве и скалпере и рекао да ће ми одсећи три прста на руци и на нози уколико не призnam оно што је он тражио да кажем... Једног дана тај Галиб ме је скинуo потпуно голог, а затим ме тукаo палицом од ногу па до главе сваки милиметар мога тијела. На рукама сам имаo отеклине па су ме саборци лијечили. То могу посвeдочити Ђурић Никола, који је тренутно још у заробљеништву, и Радић Џвијетин, који се налази у Брчком...“ (Изјаву пред истражним судијом у Брчком дао Паво Радић бр. изјаве 638/95-11)

—

Изјава пред истражним судијом лица из Жабљака, које се током 1992. године налазило у логорима у Маочи и у Горњем Рахићу:

„.... У Горњем Рахићу, били смо смјештени у сали сеоског дома где нас је испитивао Хацић Галиб и Фазловић Ферид, а мене је малтретираo Калић Нијаз зв. ’Бего’, те двојица мени непознатих младића. Ја бих их познаo ако би их видео. Тукли су ме ногама, чизмама, рукама и кундацима, тако да су ми нанели знатне телесне повреде, а повремено сам губио свест. Поред мене тукли су и друге заробљенике. И сада имам видне ожилjке по телу, које суду показујem у пределу ногу и главе...“ (Изјаву дао пред истражним судијом у Брчком Слободан Пајић бр. изјаве 638/95-9)

—

„.... Ту смо сви били прво претрешени, све нам је одузето, а затим смо ишли на испитивање јер су многи малтретирани и тучени. Лично сам видјeo Омера Чаушевића кад туче заробљенике, а посебно сам запамтиo да је тукаo дјецу, тачније дечкићe од 15–16 година, без икаквог разлогa, иако су имали обавезу да носе воду, а он их је удараo ногама и рукама. Он се иначе истицаo својом гробошћu према заробљеницима. Хтио бих истаћи и понашањe извеснog Анђелка Јурковићa зv. ’Гаго’, који је био окорјeli усташa, а и носио је знак ’У’ на униформи и сваки пут поздрављао са уздигнутом руком и повиком ’За дом спремни’. Он нас је највише вриjeђao и тукаo. Био сам и очевидац када је наредио да му се доведe једна дјevojчица и гледао сам када

су је довели и убацили на задње сједиште његовог возила где је потом и он ушао. Даље то нисам могао гледати и не знам шта се затим догађало. Остало ми је у сјећању да је дјевојчица плакала кад су је довели, па је очигледно да је ван њене воље са њим пошла, а он јој није ни име знао јер је рекао да му доведу ону црну малу...“ (Изјаву дао Миодраг Трифковић, бр. изјаве 634/95-9)

—

,,...У мучењу су учествовали извесни 'Шок', 'Кобра', за које су говорили да су из Хрватске, Весна Гуње, која је приje рата радила у кафићу 'Боем' у Брчком, неки Асмир из Брчког, Пељто Менсур, Мишић Мирсад, Суљић Дамир зв. 'Макија', сви из Брчког, бивши радници СЈБ. Међу њима био је и Хацић Галиб зв. 'Гала', Османовић Осман, зв. 'Осмо' и Билић Винко зв. 'Били'. Мене су изводили веома често у дугу просторију у ноћним часовима 'Шок' и 'Кобра' и они су ми приликом извођења најпре одсјекли дио стопала лијеве ноге (суд констатује да се сведоку види велика расекотина на лијевој нози између средњег и домалог прста, затим између великог и средњег прста) ... 'Шок' и 'Кобра' су ми сврдлом за дрво бушили грудни кош у висини десне сисе према десном пазуху. Осим тога ножем су ми на више места засијецили лијеву и десну ушну школјку од чега се и сада виде ожилјци. Са посебном направом у виду куке покушали су да ми изваде лево око од чега се и сада види ожилјак. Приликом извођења непрекидно су ми псовали мајку четничку, говорили да ћу бити ликвидиран и да за мене нема живота. Поменути су ми гасили цигарете на кичменом стубу од чега сада имам видне повреде, удараји су ме комадима дрвета дужине око 1 м и пречника 5–6 см, палицама, ногама на којима су биле чизме, песницама, оквирима од аутоматских пушака, кундацима од пушака, и свим другим приручним средствима по свим дијеловима тијела. Нарочито су ме удараји у предјелу бубрега, кичме и у предјелу главе. Најчешће су ме удараји све до онесвешћења, а после тога су ме поливали водом и односили. Мноштво пута везали су ми десну руку за лијеву ногу жицом...“ (Изјаву дао пред истражним судијом у Брчком Миленко Радушић бр. изјаве 679/95-17)

—

,,... Асмир Татаревић, кога сам ја познавао јер је радио у Луци у Брчком, забио ми је шило између прста обеју руку и ногу од чега се и данас виде ожилјци. Послије убадања шилом Асмир ми је ножем одсекао парче мишића са унутрашње стране наткољеног дијела лијеве ноге и натерао ме да то поједем. Са Асмировим је била група хрватских војника за које су говорили да су из Парагиних јединица... Услијед свакодневне тортуре, мучења и туче ја сам једног дана комадом стакла исјекао себи вене на лијевој руци. Међутим, то је примјетио стражар и позвао неког доктора Трумића, који ми је зашио вене и није дошло до искрвављења. Послије овога ја сам био непрекидно везан да би ми онемогућили да извршим самоубиство. Хрватски и муслимански војници за вријеме боравка у поменутим затворима најчешће су се

иживљавали тако што су ми гасили цигарете на леђима, од чега ми се и сада често отварају ране. Хрватски и муслимански војници сјекли су ме у предјелу грудног коша на више мјеста ножем, а у томе се нарочито истицао војник кога су звали 'Кобра'. Пријетили су нам да ће нам кљештима чупати нокте. У малтретирању и мучењу ухапшених истицали су се Пељто Месур, каратиста из Брчког, Мехмедбashiћ Мирсад зв. 'Жућо', бивши достављач поште, извесна Весна из Гуње, која је радила у насељу „Солидарност“ као конобарица, мој бивши комшија Рашид Биљић, који ме је свако вече изводио и тукао, Чаушевић Омер, Хоџић Нујаз, бивши инспектор СУП-а у Брчком, Хаџић Галиб зв. 'Гале', Имамовић Осман зв. 'Осмо' и Фазловић Новалија. Ја сам све ове раније познавао јер су сви из Брчког...“. Изјаву пред истражним судијом у Брчком дао Василько Тодић, број изјаве 679/95-18.

—

Сегменти из изјава логораша из логора у Улицама:

„...За све то вријеме сам веома често извођен и тучен. Тукао ме је војник чије је име Сенад, али остале податке не знам. Он ме је везао лисицама, а потом ме је ударао ногама на којима су биле чизме, песницама, кундаком од оружја и палицама. Од тих удараца имао сам прелом зуба у горњој вилици са леве стране, а затим VI и VII ребра са лијеве стране. Од удараца поломљена ми је хрскавица школјке лијевог уха, тако да ми је ухо сада у неприродном положају...“ (Изјаву пред истражним судијом у Брчком дао Лазо Радовановић бр. изјаве 679/95-21)

—

„... Шеф полиције која нас је чувала у том логору је Марко Шимић из села Уловић. Са Марком је био Дама Хосовац из Хрватске, кога ја раније нисам познавао. Поред наведених био је и неки Брацо из Хрватске. Они су углавном предњачили у ударању ухапшених Срба. Мене су ударали палицом по свим дијеловима тијела, а највише у предјелу главе. Изводили су нас по дану, а најчешће у ноћним часовима и то по неколико пута и тукли нас... Знам да сам од тих удараца као посљедицу имао оштећење центра за равнотежу, услед чега нисам могао да стојим нити да се крећем... Свакога дана сам извођен са групом ухапшеника на копање ровова на потезу Улице, Горице, Ланиште и Д. Рахић...“ (Изјаву пред истражним судијом у Брчком дао Лазо Симић бр. изјаве 617/95-39)

—

Сегменти из изјава логораша из логора у Маочи:

„... У Горњем Рахићу су ме смјестили у основну школу где је било до ста свијета, углавном муслимана из Брчког и ту сам преноћила... Сутрадан око 17 часова у школу је дошао Рамиз са Мујкановић Фаридом, те ме одвезли у Маочу, у Кризни штаб који је био смјештен у једној згради непосредно код задружног дома. Увели су ме у канцеларију на спрату где смо остали

Фарид и ја, а Рамиз је негдје отишао. Фарид је почeo да ме испитујe питајући ме за оца и брата у којој су војсци, а такођe сe распитивао и за осталу моју родбину... Dana 1. мајa 1992. годинe, у вечерњим сатимa, дошао јe Фарид te mi рекao da уколико будем сa њим спавала, da me нећe никo дирati и da mi никo ништа нажao нећe учинити. Кадa sam то одбila, пришао mi јe и oшамарио me, оборио me на под и подигao mi одjeћu. И поред мoga упорногa опирањa, он јe успио да me силујe, иживљавајuhi сe око полa сata. Након тогa Фарид јe изашao из канцеларијe, a у канцеларијu јe ушао Вилић Мехo, син Рамизов. Нишta mi нијe говорио, већ јe почeo да me тучe, при чemu me јe и он силовао, иживљавајuhi сe, као и Фарид, око полa сata, da bi након тогa отишао и целu ноћ sam остала самa. Након извјеснog времена, ујутро, док sam била самa у канцеларијi, дошла su тројица младићa у униформi, хрватske националности, рекавши mi да их јe послаo Фарид da сa мном обавe разговор. Испитивали su me, питајuhi me, као и Фарид, за оца и брата. Након тогa испитивањa su me без икаквог разлогa оборили на под, при чemu su me тukли. Тадa mi јe један младић држаo ногe, a други руке, док me јe трећи силовао, и тако su сe сви изрећали. После овог мучењa свa тројица su отишли, da bi наредних данa поново долазили, малтретирајuhi me и испитујuhi me за oца и брата. Једном приликом њих двојица su отишла, a остао јe трећи, којi me јe уз тучu силовао, говорећi mi da je бољe да будem само сa њиме него да долазe и остали... У јуну месецу 1992. годинe, пошто sam уочила da сам остала трудна, брат me одвео у Нови Сад gdje sam abortirala...“ (Изјаву пред истражним судијом у Брчком dala Ж. Р. бр. изјаве 144/95-4)

—

,..., Из логора у Рахићу послијe боравка пребачен sam у суседно муслиманско село Маочa и тамо смјештен у просторијe некe гаражe. У те просторијe смјештена јe цијela група u којoj sam ja бio у Рахићu. У тој груpi били su и П.А. из Брчког, К.Д. из Д. Михољца из Хрватске и Ј.Љ. из Шамца. После пар данa u ту просторијu су доведени Срби из Бијељинe, и то њих петорица. Једan од њих сe зваo M.C. и двојица сa презименом Шубарић. Остале податке за тa лица ne знам. Међutim, знам da je јedan od tih Шубарићa ubijen u присуству цијele групе. Њega јe Весна из Гуњe, koja јe носила униформu сa ознаком зелених беретki заклала ножem. Taј чovјek јe бio рањen, a Весna mu јe ножem пресекла врат u присуству свих. Његоvo тijelo јe послијe два сата стајalo tamо испред просторијe u којoj smo mi били затворени, a после тогa su гa замотали и одниjeli negde. Taј чovјek јe имao измеђu 35 и 38 година. Prema nama su поступали veомa строго, izvodili su нас свакодневно na тучe, a хранa nam јe била loša, као и u Рахићu. Spavali smo na голom betonu, и tu su нас задржали oko два мјесeca. Управник логора u Маочi био јe Кадријa Авдић, бивши милиционер из Брчког. Он јe нас ухапшениke лично зlostављao, a доводио јe и друге војниke којi su нас изводili и пребијали до onesvјešћeњa. Непrekidno su нам пријетили da ћemo свi бити поубijani и da za нас немa животa. Из te груpe koja сe сa мном налазила u логорu u Маочi свакодневно su ухап-

шени Срби извођени на обављање радова, али ја нисам извођен. Знам поуздано да су Васиљко Тодић и Александар Павловић извођени, и када су се враћали причали су да су их тјерали да ваде неексплодиране гранате. Они ће се вјероватно о томе детаљније изјаснити...“ (Изјаву дао пред истражним судијом у Брчком Благоје Вујановић, бр. изјаве 55/95-22)

—

,„...За вријеме боравка у логору у Рахићу и Маочи хrvатски и муслимански војници изводили су мене и Д.З. да ископавамо неексплодиране артиљеријске гранате калибра 155 mm. Ја сам приликом откопавања гранате намјерно ударао лопатом по њеном упаљачу да би ме она уништила. Међутим, та граната није експлодирала. Желио сам да она експлодира зато што су мучења била таквог интензитета да се више није могло издржати...“ (Изјаву пред истражним судијом у Брчком дао Васиљко Тодић бр. изјаве 679/95-18)

—

Сегменти из изјаве логораши у селу Боће:

,„...Хrvатски војници су нас такође вријеђали, псовали мајку, пријетили да ћemo бити сви поубијани и слично. Једне ноћи, мислим да је то био 17. или 18. септембар 1992. године, у просторију у којој смо ми лежали на патосу, тако што су поред мене била моја дјеца, а даље од мене била је моја свеќвра и њена свеквра, ушла је једна жена која је имала јаку батеријску лампу чије је светло било усмјерено према нама које смо лежале, и послије краћег задржавања иста је изашла. Непосредно послије овога ушао је један хrvатски војник који је позвао мене да изађем из те просторије. Међутим, ја сам почела да плачем и он ме је ухватио за руку и силом извукao из те просторије. Довео ме је у неки ходник и почeo да ме вријeђa говорeћi да сам српско ђubre, а потом наредио да легнем на патос. Дошао је још један хrvатски војник, који је почeo да ми скида одjeћu стављајuци цијев пиштолja у мојa уsta да не вичem и да не плаchem, а потом ме је силовоao. Одмах послије овога сиљovaо me је други војник који је био поред њega...“ (Изјаву пред истражним судијом у Брчком дала Ковиљка Башић бр. изјаве 617/95-16)

5. Логор у основној школи у селу Улице, од јуна 1992. до почетка 1993. године

Лица која су у овом логору осумњичена за кривична дела против цивилног становништва:

1. **Марко Шимић**, од оца Блажа, из села Уловића. Припадник 108. брчанске бригаде ХВО-а Босанске посавине, командир војне полиције у Улицама, старешина логора;

2. **Чађо**, лице хрватске националности из Славонског Брода, припадник 108. брчанске бригаде ХВО-а Босанске посавине, стражар;
 3. **Браџо**, Муслиман из Републике Хрватске, припадник 108. брчанске бригаде ХВО-а Босанске посавине, стражар;
 4. **Антун Ивељић**, звани Анто и Посавац, од оца Серафина, рођен 3. 5. 1965. године у Горицама;
 5. **Туња Ковачевић**, звани Кунди, од оца Нике, рођен 8. 9. 1965. године у Марковић Польју;
 6. **Иво Лучић**, од оца Илије и мајке Кате Босанкић, рођен 11. 7. 1953. године у Витановићима;
 7. **Стјепан Лучић**, од оца Илије и мајке Кате Босанкић, рођен 18. 11. 1966. године у Витановићима и
 8. **Данијел Парић**, рођен 1972. године у Горицама.
- 6. Логор у основној школи Бође, септембар — октобар 1992. године**
Лице осумњичено за кривична дела против цивилног становништва:
1. **Фата**, пре рата радила као конобарица у Бођу у кафани „Тромеђа“, организовала силовања у Бођу.
- 7. Логор у напуштеним српским кућама у Горњем Зовику, септембар-октобар 1992. године**
У кућама су углавном биле заточене жене и старије становништво. Највећи број жена, њих 23, смештене су у једну кућу где су их чували хрватски војници, који су их свакодневно псували, вређали те претили да ће их побити.
Осумњичени за кривична дела против цивилног становништва у овом логору су:
1. **Јасминка Османовић**, пре рата радила у СУП-у у Брчком, и
 2. **Припадници 108. брчанске бригаде Армије БиХ** који су обављали задатке у логору у разним својствима.
- 8. Логор у складишту грађевинског материјала у Горњем Зовику, септембар-новембар 1992. године**
Овај логор био је смештен у хрватском селу Зовик. Пре избијања сукоба простор је коришћен као складиште грађевинског материјала и био је ограђен бодљикавом жицом.
Осумњичени починиоци кривичних дела против цивилног становништва припадници су **108. брчанске бригаде Армије БиХ**.²¹

²¹ Обједињени списак лица осумњичених за ратне злочине на територији општине Брчко, Прилог с. 138.

IV. Гранатирање града Брчко

За мене као писца ових редова гранатирање града, осим истраживачке, има и емотивну димензију јер сам као дечак у околини Бијељине слушао прасак топова и експлозије граната које су из Хрватске падале по Брчком. Наводим из Хрватске, јер је с обзиром на место у коме сам живео било могуће, посебно ноћу, чути прасак топова из тог правца. Ујутро би људи коментарисали: „Хрвати опет гађали Брчко“. То је трајало месецима, са већим или мањим интезитетом. Дешавало се да по неколико вечери заредом чујемо звук граната, онда мало затишје, па опет. Додатни страх уносиле су приче људи који су преживели Други светски рат. С обзиром на то да је моја бака рођена у том крају (село Крбети) имао сам прилику да слушам о злочинима које су чиниле усташе, који су били далеко гори од оних које су чинили Немци.

Захваљујући свом положају, Брчко се од самог почетка рата наметнуло као важна стратешка тачка. Пре свега зато што дели територију Републике Српске на двоје, а још и зато што је Брчко место са изграђеном инфраструктуром и, преко два моста, железнички и друмски је повезано са Републиком Хрватском. Уз све то, има и највећу речну луку у БиХ.

Рушењем мостова у раним јутарњим часовима 30. априла 1992. године захуктава се ратна стихија у граду. У том периоду припадници Зелених беретки постављају барикаде, те прекидају главну комуникацију према Лончарима, као и бројне локалне комуникације око Брчког. Једина слободна остало је путна комуникација према Бијељини и Лопарама. Већ почетком маја 1992. године припадници српских снага извршили су акцију пробијања постављених барикада и заузели су све стратешки битније објекте у центру града. Након заузимања стратешких места уследио је период затишја у трајању од неколико месеци за време којег Срби одржавају заузете положаје у граду. Период затишја Муслиманско-Хрватске снаге користе да се додатно наоружају користећи Републику Хрватску за набавку наоружања. Најбоље новонасталу ситуацију описује Хамид Дероњић у свом новинском чланку под насловом „Мали, велики превозници“. Током интервјуа Шемсо Саковић који је био председник ратног председништва општине Брчко, а након рата посланик у скупштини Брчко Дистрикта, описује детаљно сровођење у дело претходно добро осмишљеног плана додатног наоружавања Муслимана.

Саковић наводи да су за набавку оружја испред СДА били су задужени Ибро Рамић, Рахмо Чаушевић и Мујо Љуца. У наведеном периоду формиран је и градски штаб ТО чији су чланови били Менсур Ђакић, Бего Чаушевић и Мирссо Бајрактаревић. Даље, Саковић истиче да је учествовао у наоружавању Муслимана у МЗ Глухаковац и Бродуша, као и да је оружје набављено у Хрватској. По тврђама Саковића, исти посао на подручју МЗ Кланац обављали су Хајрудин Јусуфовић и Хусо Ђапо. У превозу наоружаља из Хрватске преко реке Саве учествовали су: Мирсад Куцаловић, Менсур Пельто, Бајазит Салетовић, Дамир Суљић (Макија), Сенад Топчагић, Един Дервишевић, Саид Јукић, Русмир Татаревић, Ивица Лучић, Сеад Зукић и извесни На-

сер Мешановић. На хрватској страни за безбедан превоз оружја била је одговорна група под називом „Змај од Босне“ у којој су били Менсур Салковић, Реџо Шок, Изо Нанић, Сенад Халкић, те лица са надимцима кобра, кондор и др. По речима Бајазита Салетовића и Мирсада Куцаловића, који су и сами учествовали у транспорту оружја из Хрватске, „Прва пошиљка наоружања из Рајевог Села (Република Хрватска) на подручје Горица стигла је средином априла 1992. године, а организовали су је Фарид Мујкановић и припадници ПЛ-а.“

Саковић није пропустио прилику да истакне своје заслуге за набавку оружја, те је навео да је прво оружје за Бродушу у априлу месецу набавио управо он, из Дреноваца (Република Хрватска). Он даје детаљан опис акције и људи који су били укључени у наведену набавку, те наводи: „У априлу мјесецу, ја и Ифет Курталић (Ипе) у вечерњим сатима прешли смо мост и отишли у Гуњу. Краће смо се задржали у тамошњој посластичарници где су нас чекали Енес и Дудо. Потом смо се са коферима упутили ка Дреновцима да преуземо наоружање (углавном пушке и муницију). Са нашим полицајцем Шефком смо се договорили да при нашем повратку не буде контроле на пункту на брчанској страни моста. По преузимању пошиљке момци из Дреноваца су нас довезли а припадници Збора народне гарде дошли су са нама скоро до половине моста“. По повратку у Брчко, оружје је смештено у кућу Авде Мехмедовића. Шемсо Саковић, посланик у скупштини Брчко Дистрикта БиХ, није био претерано оптерећен моралним нормама. Он је зарад наоружавања својих истомишљеника учествовао у ангажовању дечака за преношење оружја. Он наводи да су дечаке, који су колицима вршили превоз пртљага, ангажовали за преношење оружја јер је испод пртљага оружје било релативно лако сакрити, а полиција их није детаљно контролисала због великог промета на мосту. Други су, попут Игбале Чаушевић, оружје преносили у путним торбама.

Упркос упливу велике количине оружја у руке муслиманско-хрватске војске њихове снаге не успевају да пресеку коридор, и тиме Републику Српску раздвоје на два дела, у средиште њихове пажње прелазе српска села око Брчког, која нападају, разарају и пљачкају, а житеље тих села одводе у логоре или убијају испред њихових домова. Следећи корак фрустрираних мусиманско-хрватских снага, које не успевају да поврате изгубљене положаје у граду, огледа се у интензивном и неселективном гранатирању градског подручја које је било под контролом српске стране. Гранатирање траје скоро све време рата. Поред положаја српске војске, мета насумице испаљених граната је и уже језгро града, од чега је претрпело штету цивилно становништво, а нанесене су и велике материјалне штете.

Мусимани су често бирали начин да задају што разорнији ударац српској страни. Руковођени управо таквом идејом, 10. маја 1994. године извршили су гранатирање Брчког за време заседања у граду Народне скупштине Републике Српске. Циљ напада били су посланици и руководство Републике Српске. Већина испаљених граната пала је у близини Дома културе, где се

одржавало заседање Народне скупштине, као и непосредно уз хотел „Галеб“, где је одсела већина гостију и новинара.²²

Гранатирање је вршено из мусиманског упоришта Врановача и из региона села Брка. Већина граната погодила је цивилне објекте у улицама Браће Радић, Јеленке Воћкић, Васе Пелагић, Анте Јурића, Козарачке и Мајевичких бригада, као и Трг Маршала Тита.

Једна од граната која је том приликом пала у улици Јеленке Воћкић усмртила је Свјетлану Исалиловић, која је била у осмом месецу трудноће, њену кћерку Божану, стару три године, и свекра старог 61 годину. Мусиманске снаге очигледно нису превише водиле рачуна о томе ко су мете њихових артиљеријских напада. На њиховом ратном менију често су се налазили српски цивили, укључујући старце, труднице и децу, као у овом конкретном случају.²³ Неколико примера са подручја града Брчко показаје обим тешких кршења обавезујућих међународних конвенција које регулишу законе и обичаје рата, штите неборбена лица и забрањују безобзирно разарање (*wanton destruction*) цивилних објеката.

Током наведеног гранатирања теже или лакше су повређени Мара Зељић, рођена 1953. године; Миле Лукић, рођен 1972. године; Милорад Мићић, рођен 1955. године; Ђорђе Лакић, рођен 1952. године; Лука Алексић, рођен 1973. године; Цвијета Живковић, рођена 1969. године; Јелена Симић, рођена 1968. године; Неђо Тошић, рођен 1959. године; Петар Ђурђић, рођен 1950. године; Миладинка Марковић, рођена 1973. године и Милован Пантић, рођен 1933. године.²⁴

У оквиру сличног напада по цивилним циљевима извршеног 13. 09. 1994. године теже или лакше је рањено више особа. (Силвио Николић, рођен 1977. године; Јован Бабић, рођен 1938. године; Јока Вујичић, рођена 1912. године; Бошко Лукић, рођен 1935. године; Раиса Радушић, рођена 1942. године; Александар Ристић, рођен 1944. године; Весна Ђукић, рођена 1976. године; Милко Радушић, рођен 1939. године; Саво Росић, рођен 1924. године; Сабина Демировић, рођена 1980. године; Младен Лакић, 1982. године; Горан Митровић, рођен 1972. године и Ђурађ Малчић, рођен 1961. године.)

На мети граната из праваца мусиманских упоришта нису били само цивили — уништавани су инфраструктура и привредни објекти.

Тако је 10. маја 1994. године, током гранатирања, погођена трафо-станица Брчко 2 — Диздаруша.²⁵ Овом приликом, причињена је огромна материјална штета, при чему је уништен трансформатор, који је директно погођен, као и сва опрема која је неопходна за пренос електричне енергије.

На сличан начин, 7. јула 1994. године, погођена је фабрика за прераду воћа и поврћа „Боснаплод“. Граната великог калибра пробила је кров фа-

²² Извјештај СЈБ, Прилог с. 165.

²³ Извјештај СЈБ, Прилог с. 165.

²⁴ Извештај станице јавне безбедности Брчко, Прилог с. 167.

²⁵ Извјештај сачињен након гранатирања трафо станице Диздаруша, Прилог с. 169.

брике оставивши отвор величине 1,5 метара. Граната је оштетила комору у којој се налазило 280 тона ускладиштене дубоко смрзнуте робе.²⁶

Наведена фабрика 1995. године била је поново предмет гранатирања, с тим што су овај пут гранате стигле са друге стране реке Саве, тачније из суседне Републике Хрватске. Том приликом, 12. маја 1995. године на наведену фабрику пале су две гранате већег калибра.

Од 1992. до 1995. године на насељена подручја и цивилне објекте на ширем подручју Брчког пао је велики број артиљеријских зрна. Количину је тешко проценити, али на основу броја рањених цивила, те периода у трајању од три године готово свакодневног гранатирања, количина пројектила морала је били велика. Житељи Брчког опстајали су три године под унакрсном пальбом. Један део граната стизао је са мусиманско-хрватских положаја око града, а други део преко реке Саве, из тада већ независне Републике Хрватске. У смислу систематског кршења норми које регулишу правила и обичаје рата, неселективно гранатирање Брчког представља изниман сплет околности још и по томе што сједињује унутрашњу и међународну димензију ове врсте нарушавања темељних одредби међународног права. Прекршаји против цивилног становништва, које је нападачка коалиција вршила са територије Босне и Херцеговине, вршени су паралелно, са прећутним одобравањем те унутрашње зарађене стране, и са територије суседне стране државе — Републике Хрватске.

Следи делимичан списак неборбених лица рањених или убијених током гранатирања града.

1992. година

1. Гоја Пантелић, рођен 1941. године
2. Симо Пантелић, рођен 1984. године
3. Недељко Пантелић
4. Аића Кушлаковић
5. Горан Кушлаковић, рођен 1976. године
6. Софија Варџаковић
7. Доминковић Антон, рођен 1961. године
8. Мато Карадић, рођен 1965. године
9. Шахза Булемић, рођена 1927. године
10. Ђорђе Ђорђић, рођен 1925. године
11. Милан Мишковић, рођен 1958. године
12. Звјездана Беговић, рођена 1975. године
13. Сафет Срна, рођен 1928. године
14. Аића Томић, рођена 1945. године

²⁶ Извјештаји сачињени након гранатирања фабрике Боснаплод, Брчко, Прилог с. 170.

15. Ратко Тадић, рођен 1979. године
16. Смиљана Симић, рођена 1979. године
17. Гавро Љубичић, рођен 1914. године
18. Мара Вујичић, рођена 1940. године
19. Анђа Љубичић, рођена 1939. године
20. Стоја Симић, рођена 1943. године
21. Стана Сакић, рођена 1948. године
22. Гина Томић, рођена 1954. године
23. Загорка Секулић, рођена 1943. године
24. Симуна Томић, рођена 1929. године
25. Илинка Тадић, рођена 1941. године
26. Аћим Љубичић, рођен 1921. године
27. Биљана Симић, рођена 1982. године
28. Ристо Митровић, рођен 1954. године
29. Зденка Капетановић, рођена 1951. године
30. Рефика Писаревић, рођена 1951. године
31. Лука Пејић, рођен 1977. године
32. Фикрета Омерагић, рођена 1942. године
33. Анела Омерагић, рођена 1971. године
34. Ениса Мургић, рођена 1970. године
35. Ружица Лукић, рођена 1938. године
36. Даринка Томић, рођена 1949. године
37. Босиљка Арсенић, рођена 1952. године
38. Чедо Павловић
39. Ђура Илић, рођен 1928. године
40. Тихомир Лукић, рођен 1905. године
41. Мара Ристанић, рођена 1933. године
42. Јока Лазић, рођена 1946. године
43. Петар Стевић
44. Сафет Палата, рођен 1945. године
45. Илија Марковић, рођен 1927. године
46. Мирко Травар, рођен 1967. године
47. Мара Симић, рођена 1936. године
48. Драгиња Гојаковић, рођена 1935. године
49. Вишња Џвијановић
50. Анђелка Босић, рођена 1957. године

51. Јованка Босић, рођена 1952. године
52. Макивија Божић, рођена 1972. године
53. Сафет Токалић, рођен 1933. године
54. Његослава Чардашевић, рођена 1973. године
55. Ђорђе Тривуновић, рођен 1975. године
56. Радић Драгица, рођена 1941. године
57. Цвијета Туваљевић, рођена 1963. године
58. Сулејман Узунић, рођен 1938. године
59. Ђука Игњић, рођена 1942. године
60. Томислав Лазић, рођен 1987. године
61. Едина Мусић, рођена 1975. године
62. Нермин Чапра, рођ. 1971. године
63. Акиф Пискавица, рођ. 1976. године.

1993. година

1. Лазо Варџаковић, рођен 1907. године
2. Тривуна Јуришић, рођена 1926. године
3. Душан Максимовић, рођен 1917. године
4. Милорад Милановић, рођен 1932. године
5. Ђурђија Молић, рођена 1924. године
6. Срђан Марјановић, рођен 1986. године
7. Давор Пејић, рођен 1982. године
8. Далибор Лакић, рођен 1977. године
9. Петра Лакић, рођена 1953. године
10. Милица Дандар, рођена 1986. године
11. Смиља Стокић, рођена 1940. године
12. Данило Мишељић, рођен 1926. године
13. Ђука Петрић, рођена 1926. године
14. Сузана Васић, рођена 1984. године
15. Мирела Стјепић, рођена 1982. године
16. Вилдана Хабул, рођена 1981. године;
17. Радојка Вучковић, рођена 1944. године
18. Боја Јуриђић, рођена 1957. године
19. Асмир Карић, рођен 1980. године
20. Борко Радовановић, рођен 1953. године
21. Вера Хивчев, рођена 1907. године
22. Марко Ристанић, рођен 1971. године

23. Ката Летић, рођена 1956. године
24. Марта Малиновић, рођена 1934. године
25. Алма Радовић, рођена 1964. године
26. Љубица Марковић, рођена 1947. године
27. Госпава Марковић, рођена 1922. године
28. Бранка Илић, рођена 1983. године
29. Радинка Илић, рођена 1966. године
30. Милица Митровић, рођена 1944. године
31. Ана Ђорђић, рођена 1964. године
32. Јелена Ђурић, рођена 1956. године
33. Жељко Ристић, рођен 1977. године
34. Радивоје Ристић, рођен 1942. године
35. Игор Игњић, рођен 1980. године
36. Далибор Симић, рођен 1978. године
37. Мићо Мићановић, рођен 1979. године
38. Саша Пекић, рођен 1978. године
39. Ратко Тадић, рођен 1979. године
40. Мевлудин Јусић, рођен 1943. године
41. Милан Ђеловук, рођен 1950. године
42. Илинка Остојић
43. Латиф Хрват, рођен 1949. године
44. Реџо Рендић, рођен 1948. године
45. Хасип Салиховић, рођен 1934. године
46. Мирсад Кеврић, 1954. године
47. Ризах Ковачевић, рођен 1939. године
48. Хасан Бећиревић, рођен 1949. године
49. Мелво Хибељић, рођен 1959. године
50. Мухарем Хамзић, рођен 1953. године
51. Хасан Мурселовић, рођен 1955. године
52. Махмут Крајновић, рођен 1948. године
53. Радојка Изрић, рођена 1955. године
54. Александар Ондељ, рођен 1982. године
55. Цвјетко Стевић, рођен 1984. године
56. Крсто Теодоровић, рођен 1979. године
57. Милорад Иличић, рођен 1975. године
58. Обрен Крунић, рођен 1947. године

59. Лука Арсенић, рођен 1917. године
60. Саво Јовановић, рођен 1958. године
61. Живан Максимовић, рођен 1973. године
62. Недељко Максимовић, рођен 1953. године
63. Илија Максимовић, рођен 1984. године
64. Боро Мићић, рођен 1965. године
65. Мехмед Кевирић, рођен 1953. године
66. Бахрија Беширевић, рођен 1935. године
67. Анка Павић, рођена 1932. године
68. Милорад Лишић, рођен 1954. године
69. Бастијан Беширевић, рођен 1935. године
70. Сеад Јукић, рођен 1946. године
71. Мухамед Чалуковић, рођен 1957. године
72. Синиша Гавранић, рођен 1981. године
73. Милан Микић, рођен 1980. године
74. Радивоје Симић, рођен 1977. године
75. Ђука Симић, рођен 1952. године
76. Драган Лазаревић, рођен 1981. године.

1994. година

1. Младен Илић, рођен 1975. године
2. Санела Ристанић, рођена 1978. године
3. Мусли Саити, рођен 1935. године
4. Љубица Марковић, рођена 1947. године
5. Ружа Обреновић, рођена 1922. године
6. Саво Пејић, рођен 1940. године
7. Мара Зељић, рођена 1953. године
8. Гајо Ћирковић, рођен 1969. године
9. Миладинка Марковић, рођена 1973. године
10. Милован Пантић, рођен 1933. године
11. Свјетлана Исајловић, рођена 1966. године
12. Божана Исајловић, рођена 1991. године
13. Божо Исајловић, рођен 1933. године
14. Оливера Вуковић, рођена 1976. године
15. Јока Пудић, рођен 1927. године
16. Душко Лазић, рођен 1982. године
17. Наташа Гајић, рођена 1989. године

18. Михајло Јовић, рођен 1969. године
19. Мара Жигић, рођена 1934. године
20. Новка Горанчић, рођена 1943. године
21. Каранфиљка Лазић, рођена 1949. године
22. Pero Стокић, рођен 1952. године
23. Живана Максимовић, рођена 1956. године
24. Драгана Стокић, рођена 1990. године
25. Иван Тодоровић, рођен 1932. године
26. Босиљка Пејић, рођена 1913. године
27. Данило Варџаковић, рођен 1982. године
28. Хидајета Дервићевић
29. Сафија Селимовић, рођена 1919. године
30. Нецад Арнаутовић, рођен 1958. године
31. Русмир Беговић, рођен 1964. године
32. Златко Ваљевчић, рођен 1957. године
33. Нермин Хусичић, рођен 1961. године
34. Мевлудин Јусић, рођен 1943. године
35. Мехмедалија Сејдић, рођен 1941. године
36. Мидхат Фатић, рођен 1960. године
37. Абид Јунузовић, рођен 1942. године
38. Андрија Јуларић, рођен 1954. године
39. Кемал Ибралић, рођен 1956. године
40. Славко Вучковић
41. Антун Стјепић, рођен 1958. године
42. Петар Стевановић, рођен 1963. године
43. Јелисавка Пуљић, рођена 1971. године
44. Сања Пуљић, рођена 1971. године
45. Мирко Пуљић, рођен 1980. године
46. Велимир Пуљић, рођен 1954. године
47. Pero Пејкановић, рођен 1946. године
48. Бошко Лукић, рођен 1935. године
49. Раиса Радушић, рођена 1942. године
50. Александар Ристић, рођен 1944. године
51. Весна Ђукић, рођена 1976. године
52. Милка Радушић, рођена 1939. године
53. Саво Росић, рођен 1924. године

54. Сабина Демировић, рођена 1980. године
55. Младен Лакић, рођен 1982. године
56. Јован Бабић, рођен 1938. године
57. Силвио Николић, рођен 1977. године
58. Јока Вујичић, рођена 1912. године
59. Вјекослав Бекић, рођен 1973. године
64. Госпава Гајић, рођен 1952. године
65. Илија Видовић, рођен 1981. године
66. Горан Митровић, рођен 1972. године
67. Ђурађ Малчић, рођен 1961. године
68. Стево Михајловић, рођен 1967. године
69. Лазо Пајић, рођен 1971. године
70. Нада Лукић, рођена 1965. године
71. Милорад Мићић
72. Ђорђе Лакић
73. Миле Лукић
74. Џвија Ђирковић
75. Јелена Симић
76. Неђа Тошић
77. Лука Алексић
78. Петар Ђурђић
79. Миладин Марковић
80. Анка Лујић, рођена 1938. године
81. Јеленава Јевремовић, рођена 1924. године

1995. година

1. Мићо Ђурић, рођен 1980. године
2. Слободанка Вукаиловић, рођена 1963. године
3. Ранко Петковић, рођен 1955. године
4. Ружа Бекић, рођена 1940. године
5. Ненад Дубајић, рођен 1958. године
6. Зора Дубајић, рођена 1958. године
7. Анијела Стјепановић, рођена 1971. године
8. Милан Стјепановић, рођен 1959. године
9. Весна Јовановић, рођена 1958. године
10. Даница Савић, рођена 1950. године
11. Ђука Михајловић, рођен 1957. године

12. Петар Симић, рођен 1928. године
13. Спасоје Вујановић, рођен 1927. године
14. Синиша Јешић, рођен 1982. године
15. Ненад Столић
16. Нетка Горановић, рођена 1931. године
17. Стево Ђурић, рођен 1927. године
18. Петар Јевремовић, рођен 1925. године
19. Бојана Стесић, рођена 1950. године
20. Иванка Бојановић, рођена 1957. године
21. Петра Бојановић, рођена 1930. године
22. Милена Лаганин, рођена 1955. године
23. Стево Вуковић, рођен 1942. године
24. Савка Токић, рођена 1921. године
25. Стојан Лукић, рођен 1983. године
26. Бојан Лукић, рођен 1982. године
27. Милка Драгичевић, рођена 1938. године
28. Јела Тодоровић, рођена 1931. године
29. Невенка Ђокић, рођена 1952. године
30. Милка Малић, рођена 1933. године
31. Стојан Мајсторовић, рођен 1943. године
32. Стоја Грујић, рођена 1958. године
33. Џвијан Лакић, рођен 1934. године
34. Душанка Николић, рођена 1975. године
35. Гоја Ракић, рођена 1936. године
36. Милица Тодоровић, рођена 1934. године
37. Божица Стојановић, рођена 1954. године
38. Садија Фазлић, рођена 1931. године
39. Радосав Благојевић, рођен 1981. године
40. Милан Ристанић, рођен 1918. године
41. Спаса Гаврић, рођена 1949. године
42. Милош Митровић, рођен 1982. године
43. Драгољуб Ђурић, рођен 1943. године
44. Максо Лукић, рођен 1956. године
45. Милорад Ристић, рођен 1960. године
46. Едина Џеримагић, рођена 1969. године
47. Васо Перић, рођен 1963. године

Током гранатирања Брчког муслиманско-хрватских снага распоређених око града или из привремено заузетих српских села, као што је Вучиљац, које је држала ХВО, као и са територије Хрватске преко реке Саве, рањен је велики број жена, деце и стараца. О потпуној неселективности гранатирања цивилних насеља и објеката говори и чињеница која се очитује увидом у имена на наведеном списку. Састав жртава био је вишенационалан: међу настрадалима заступљени су сви грађани Брчког, не само српске већ и хрватске и муслиманске националности.

По категоријама становништва и претворено у бројеве, пресек жртава изгледа овако.

Број жена повређених током гранатирања: 110, или 43%. (У овој групи било је особа које су закорачиле у осму или чак девету деценију живота.)

Број деце повређене током гранатирања: 42, или 17%.

Број оistarелих особа (преко 70 година старости) мушких пола повређених током гранатирања: 15, или 6%. (У овај број не улазе особе женског пола јер су већ наведене у првој скупини.)

Најстарија повређена особа: рођена 1905. године.

Најмлађа особа убијена током гранатирања цивилних објеката: рођена 1991. године.

Настрадале особе муслиманске националности (на основу имена и/или презимена): 44

Гранатирање фабрика, цивилних објеката, болница, електропостројења, као и убијање деце, трудница и стараца,²⁷ не може представљати легитиман стратешки интерес или циљ. Значајан број погинулих особа муслиманске националности (јасно је да се на списку налази и приличан број Хрвата, али их је теже по имени и презимену поуздано идентификовати) додатно указује на неселективност артиљеријских напада. Разумно је предпоставити да ни једна од ове две категорије становништва у Брчком није могла представљати намерну мету напада са муслиманских или хрватских положаја. То је доказ више да напади нису били усмерени на специфичне војне циљеве противничких снага. Они одражавају стратешку замисао друге врсте, која је изричito забрањена и строго кажњива по важејшим нормама међународног хуманитарног права: коришћење терора и неселективног разарања са циљем убијања цивилног становништва и уништења средстава која су му неопходна за опстанак. Још је теже оправдати гранатирање Брчког из суседне Републике Хрватске, зато што током рата у Босни и Херцеговини становници Брчког нису представљали никаву претњу по тада већ независну државу Хрватску.

²⁷ Пријаве о повреди лица током гранатирања, Прилог с. 172.

V. Суморан биланс нормализације злочина

За велики број злочина почињених у ратном периоду, захваљујући изјавама очевидаца, како са српске, тако и са муслиманске стране, извршиоци су поименце познати. Зато се поставља питање: шта тужилаштва и судови у Дистрикту Брчко и у БиХ предузимају да се ти и други расположиви докази искористе за покретање кривичних поступака и кажњавање криваца? Прихватљив одговор на то питање не може да гласи да ти органи заправо то и чине, ако је доказ за ту тезу несумњива чињеница да они у несразмерном проценту гоне и процесирају углавном осумњичене особе српске националности. Припадници муслиманских и хрватских војних формација чинили су подједнако тешка кривична дела против цивилног становништва и ратних заробљеника. Зато неће бити од штете да надлежне установе, а посебно правосудне органе Дистрикта Брчко, подсетимо још једанпут на професионално и морално погубне резултате њихове досадашње пристрасне неактивности:

1992. година

1. Босанска Бијела, 11. 6. 1992.

Током напада убијено је и рањено 15 цивила, углавном старијих и изнемоглих особа које нису успеле да се на време склоне у околна места. Српске куће су опљачкане, а затим је део кућа уништен. Укупно, 758 становника из 188 домаћинстава претерано је из села. Оскрнављена је црква, срушен је мост на реци Тињи.

Број осуђених лица за овај злочин: 0.

2. Церик: 17. 6. 1992. и 28. 6. 1992.

Током напада на Церик убијено је 14 особа, а претерано је 520 особа из 102 домаћинства, од којих је већина уништена и опљачкана. Опљачкана је па затим спаљена православна црква у овом месту.

Број осуђених лица за овај злочин: 0.

3. Буковац: 11. 9. 1992.

Током напада на село убијено је 19 цивила и 27 војника од којих 5 није нађено, уништено и опљачкано 87 кућа, а становништво претерано или одведено у логоре.

Број осуђених лица за овај злочин: 0.

4. Горњи и Доњи Буквић, Вујићићи, Џигуре, Лукавац, Гајеви и Горњи Витановићи: 14. 9. 1992.

Током напада убијена 44 цивила, опљачкано, па је затим делимично или потпуно уништено 550 станбених јединица. Око 2.500 људи је током напада заробљено па затим одведено у логоре, где је подвргнуто разним видовима мучења. Уништена је црква Св. пророка Илије у Доњем Буквићу.

Број осуђених лица за овај злочин: 0.

5. Вучиловац: 12. 12. 1992.

Током напада убијено је 19 мештана овог села, претерано је 700 особа из око 200 домаћинстава, село је опљачкано па затим спаљено.

Број осуђених лица за овај злочин: 0.

6. Бодериште: 8. 3. 1993.

Заробљено па затим масакрирано 13 припадника ВРС; на телима пронађени бројни трагови мучења и физичког иживљавања.

Број осуђених лица за овај злочин: 0.

7. Липовац: 27. 4. 1993.

У рејону села Липовац заробљени па затим измасакрирани припадници Првог крајишког корпуса. На телима оштрим предметом урезивани месец и звезда; два тела обезглављена.

Број осуђених лица за овај злочин: 0.

8. Доњи Хргови: 16–17. 10. 1994.

Четири жене српске националности у месту Доњи Хргови преузели припадници хрватских снага, како би биле преведене на територију под контролом војске Републике Српске. Код наведених лица налазила се већа количина накита и новца. Ни једна од ове четири особе није стигла на територију под контролом војске Републике Српске и од тада им се губи сваки траг.

Број осуђених лица за овај предпостављени злочин: 0.

9. У селима Брка, Рашљани, Стјепковица, Маоча, Скачава, Витановићи, Полье и Улице, где су Срби били мањинско становништво, по исказима сведока, током рата вршене су егзекуције, претеридање, одвођење у логоре и пљачкање имовине.

Број осуђених лица за ове злочине: 0.

10. Гранатирање Брчког

Четири године рата Брчко је гранатирано са муслиманско-хрватских положаја око града и са територије суседне Хрватске. Међу жртвама неселективног гранатирања било је припадника свих етничких заједница у Брчком, међу њима деце, жена, остарелих особа, па чак и једна трудница.

Број осуђених лица за овај злочин: 0.

11. Логори на подручју општине Брчко

На подручју општине Брчко постојало је 19 логора за заробљене Србе, и то:

Горњи Рахић, основна школа; Горњи Рахић – расадник; Горњи Рахић – складиште грађевинског материјала; Горњи Рахић – сушионица у Окрајцима; Горњи Рахић – месни дом; Доњи Рахић – приватне куће; Босанска Бијела – месни дом; Босанска Бијела – сушионица за шљиве; Босанска Бијела – приватне куће; Боће – основна школа; Боће – просторије месне заједнице; Горњи Зовик – складиште грађевинског материјала; Бодериште – „Интерплет“; Маоча – фарма пилића; Маоча – кафана „Бољи живот“; Планка – просторије месне заједнице; Рашљани – магацин, Улице – основна

школа; Улице — месни дом, Улице — приватне куће и Пољаци — основна школа.

Број осуђених лица за злочине противправног лишавања слободе и за кривична дела почињена у логорима према заточеним особама: 0.

Посебно отежавајућа околност ових злочина, ако се посматрају као целина и у склопу удруженог злочиначког подухвата против становника општине Брчко српске националности, јесте таргетирање рањивих лица: пре-старелих, деце, неборбених особа женског пола, болесних и изнемоглих, који нису успели да се склоне пред најездом 108. бригаде. Искази сведока не-двоносилено указују на то да муслиманско-хрватске снаге нису штетеделе ни жене, ни децу нити друга лица из ових посебно рањивих категорија. Нешастићени цивили били су чести гости на њиховом ратном менију. Када се овоме приододају логори у којима су Срби убијани, зlostављани, а женске особе српске националности силоване, општа слика о рату на подручју Брчког поприма сасвим други и неупоредиво комплекснији изглед. Та свеобухватна слика суштински се разликује од наратива који се од краја рата на-меће као једино меродаван и тачан.

Следи делимичан списак убијених жртава чији статус (ратни заробље-ник, старост преко 70 година, пол, доб или инвалидност) илуструје и потвр-ђује наведене тезе:

- Васо Вујић, рођен 1926. године, шлогиран, тешко покретан (Буквик)
- Саво Танацковић, рођен 1912. године (Буквик)
- Благоје Пејић, рођен 1912. године (Буквик)
- Мило Ђурић, рођен 1917. године (Буквик)
- Јован Танацковић, рођен 1912. године (Буквик)
- Спасоје Секулић, рођен 1954. године, ментално ретардиран и шло-гиран (Буквик)
- Јованка Мићић, рођена 1932. године (Босанска Бијела)
- Мара Секулић, рођена 1925. године (Босанска Бијела)
- Јевдокија Мићић, рођена 1923. године (Босанска Бијела)
- Захарије Зарић, рођен 1919. године (Церик)
- Симо Симић, рођен 1924. године (Церик)
- Милутин Драгичевић, рођен 1925. године (Церик)
- Ристо Јовановић, рођен 1926. године (Церик)
- Митра Брковић, рођена 1937. године (Церик)
- Милка Брковић, рођена 1975. године (Церик)
- Никола Пишталовић, рођен 1927. године (Буковац)
- Гавро Танић, рођен 1920. године (Буквик)
- Милка Брестовачки, рођена 1942. године (Буквик)
- Радојка Брестовачки, рођена 1933. године (Буквик)
- Ђорђе Видовић, рођен 1922. године, болестан, непокретан (Буквик)
- Илија Кауриновић, рођен 1918. године (Буквик)
- Глигор Башић, рођен 1928. године (Буквик)
- Радојка Бајић, рођена 1928. године (Буквик)

- Цвијета Керезовић, рођена 1930. године (Буквик)
- Стеван Благојевић, рођен 1921. године (Буквик)
- Цвијета Пејић, рођена 1937. године (Буквик)
- Крсто Арсенић, рођен 1907. године (Вучиловац)
- Гоја Игњић, рођена 1939. године (Вучиловац)
- Нетка Лукић, рођена 1928. године, ратни заробљеник (Вучиловац)
- Марко Николић, рођен 1910. године, ратни заробљеник (Вучиловац)
- Ружа Николић, рођена 1926. године (Вучиловац)
- Петар Остојић, рођен 1910. године, ратни заробљеник (Вучиловац)
- Игњације Арсенић, рођен 1937. године, ратни заробљеник (Вучиловац)
- Илија Мајсторовић, рођен 1937. године, ратни заробљеник (Вучиловац)
- Мирко Ђурић, рођен 1962. године, ратни заробљеник (Липовац)
- Жељко Зељковић, рођен 1971. године, ратни заробљеник (Липовац)
- Маринко Ковачевић, рођен 1972. године, ратни заробљеник (Липовац)
- Маринко Грубац, рођен 1971. године, ратни заробљеник (Липовац)
- Новак Касаловић, рођен 1964. године, ратни заробљеник (Липовац)
- Дубравко Радуљ, рођен 1967. године, ратни заробљеник (Липовац)
- Никола Додик, рођен 1964. године, ратни заробљеник (Липовац)
- Миле Андулајевић, рођен 1967. године, ратни заробљеник (Липовац)
- Горан Поповић, рођен 1967. године, ратни заробљеник (Липовац)
- Раденко Звонар, рођен 1966. године, ратни заробљеник (Липовац)
- Радован Маријановић, рођен 1958. године, ратни заробљеник (Липовац)
- Жељко Падежанин, рођен 1973. године, ратни заробљеник (Липовац)
- Јована Стојановић, гранатирање града (Брчко)
- Аиђа Кушлаковић, гранатирање града (Брчко)
- Ђорђе Ђорђић, рођен 1925. године, гранатирање града (Брчко)
- Рефика Писаревић, рођена 1951. године, гранатирање града (Брчко)
- Асмир Карић, рођен 1980. године, гранатирање града (Брчко)
- Илинка Остојић, гранатирање града (Брчко)
- Илија Максимовић, рођен 1984. године, гранатирање града (Брчко)
- Светлана Исајловић, рођена 1966. године, трудница, гранатирање града (Брчко)
- Божана Исајловић, рођена 1991. године, гранатирање града (Брчко)
- Божо Исајловић, рођен 1933. године, гранатирање града (Брчко)
- Синиша Јешић, рођен 1982. године, гранатирање града (Брчко)
- Милка Драгичевић, рођена 1936. године, гранатирање града (Брчко)
- Максо Лукић, рођен 1956. године, гранатирање града (Брчко)
- Бојан Лукић, рођен 1982. године, гранатирање града (Брчко)
- Милорад Ристић, рођен 1960. године, гранатирање града (Брчко)
- Едина Џеримагић, рођена 1969. године, гранатирање града (Брчко)
- Васо Перић, рођен 1963. године, гранатирање града (Брчко)
- Томислав Лазић, рођен 1987. године, гранатирање града (Брчко)
- Едина Мусић, рођена 1975. године, гранатирање града (Брчко)

- Акиф Пискавица, рођен 1976. године, гранатирање града(Брчко)
- Илија Бајић, рођен 1956. године, ратни заробљеник (Бодериште)
- Стојан Томић, рођен 1972. године, ратни заробљеник (Бодериште)
- Ранко Јовичић, рођен 1945. године, ратни заробљеник (Бодериште)
- Мирослав Пудић, рођен 1959. године, ратни заробљеник (Бодериште)
- Стојан Пудић, рођен 1953. године, ратни заробљеник (Бодериште)
- Радан Пудић, рођен 1974. године, ратни заробљеник (Бодериште)
- Петар Тадић, рођен 1943. године, ратни заробљеник (Бодериште)
- Никола Томић, рођен 1941. године, ратни заробљеник (Бодериште)
- Мирко Пекић, рођен 1938. године, ратни заробљеник (Бодериште)
- Синиша Пудић, рођен 1974. године, ратни заробљеник (Бодериште)
- Драго Томић, рођен 1974. године, ратни заробљеник (Бодериште)
- Переца Јовићић, рођен 1972. године, ратни заробљеник (Бодериште)

Када се овај списак посебно рањивих жртава разматра у вези са искаズима из српских и муслиманских извора, у виду изјава очевидаца или извршилаца, као и сачињених службених записника где се на извршиоце злочина директно указује, осумњичена лица идентификована су у довољној мери за покретање истражних радњи. Ко онда сноси одговорност за то да лица за која постоји основана сумња да су могли починити тешке ратне злочине, и даље нико не гони и да мирно шетају градом? Чини се да је Брчко место где је немоћна правда устукнула пред злочином и на тај начин нормализовала његове последице.

Шта за тужилаштво Дистрикта Брчко представља изјава очевица где се прецизно наводе лица која су починила злочин или извршила напад на цивилне мете? Да ли је за њих то вредно истраге?

На пример, сведок Марјан Радић, бр. изјаве 640/95-1, сведочећи о нападу муслиманско-хрватских снага на Буковац 11. септембра 1992. године, изјављује:

„Напале су нас муслиманско-хрватске снаге и ја сам се тада налазио са још седам својих комшија у засеоку Васиљевићи. Сећам се да су нас напале наше дојучерашње комшије из села Уловић, јер сам лично препознао Џинић Блажку, зв. Бајица и Јурковић Стјепана, зв. Пепа, затим Шимић Јозу, Радошевић Здравка, зв. Кјеџа, Џинић Здравка, Филиповић Нику, Мартиновић Луку, Мишковић Звонка, Мишковић Мирка, Ђукић Нику и Шимић Жарка.“

Располажемо и подацима који дупуљују ову изјаву добијеним од свеђока бошњачке националности који су непосредно учествовали у нападима или били посматрачи убиства неборбених лица и других свирепости које представљају озбиљно кршење међународног ратног и хуманитарног права.

Као пример могла би се узeti службена забиљешка под бројем 02-230-199/4, сачињена 15. 9. 2006. године, након узимања изјаве од лица Нигаила Зејнилова, једног од учесника напада на села Буквичке регије.

После давања изјаве, Нигајл Зејнилов је устао од стола и пришао предметном овлашћеном службеном лицу, рекавши му да је „дао изјаву али да није смио изнијети податак да је Вујић Васу из аутоматског оружја ликвиди-

рао Авдић Шемсудин звани Шема из Брчког“, објашњавајући то страхом за свој живот, као и за животе чланова своје породице. Затим је навео да је из групе војника, међу којима је био и он, изашао Шемсудин Авдић и стао пред шлогираног и практично непокретног Васу Вујића „који је посједнут у столицу у дворишту куће поред пруге... убацио је метак у цијев оружја и обратио се командиру чете Жижић Рашиду ријечима, ’Жижићу овим намирујем твог и мог брата‘, а затим испалио хици из оружја у Васу, више хитача или кратких рафала, Нигаил не може да се изјасни тачно о томе, али се сјећа да су испаљени хици Васу оборили са столице на земљу. Шта се даље дешавало са тијелом старца, Нигајлу није познато“.

Додајмо још и то да је Васо Вујић – убијен испред куће Лазић Савке, где је био склоњен, ненаоружан, болестан, шлогиран и тешко покретан – рођен 1926. године.

Да ли је барем ово за Тужилаштво Дистрикта Брчко доволно за покретање истраге? Можда је грађанин Шемсудин Авдић имао оправдане разлоге за свирепо убиство немоћног Васе Вујића. Али једини начин да се сазна какви би ти разлози могли бити је да Тужилаштво Дистрикта Брчко покрене кривичан поступак против Авдића и омогући му да их јавно пред судом изнесе.

Током рата значајан број људи из предратног МУП-а и државне безбедности учествовао је у чињењу ратних злочина, између осталих **Рашид Мусић**, бивши подсекретар МУП-а за државну безбедност, и **Стјепан Филиповић**, бивши начелник СЈБ Брчко. **Нико Чанчаревић**, **Халил Такто**, **Ферид Фазловић** – сви су бивши радници државне безбедности, **Шефко Калопер** такође је био радник ДБ-а, **Мирсад Хасагић** је бивши командир СМ БС Брчко, **Иво Крндељ** – бивши командир СЈБ Брчко, **Фахрудин Селимовић** – бивши заменик командира СЈБ Брчко, **Шавалија Тањић** – бивши начелник криминалистичке службе СЈБ Брчко. У истој ратној екипи су и бивши радници у безбедносним структурима: **Златко Јашаревић**, **Новалија Фазловић**, **Захир Поровић**, **Кадрија Авдић** и **Осман Османовић**. Све наведене особе, које су по својим функцијама очигледно биле стубови *ap-cien* режима, муњевитом брзином одрекли су се „братства и јединства“ и променили идеолошки профил. Чим је избио сукоб у Босни и Херцеговини, приджујили су се 108. ХВО бригади и постали су директни наредбодавци или учесници многих злочина извршених над цивилним становништвом и ратним заробљеницима српске националности.

Наведена лица се на територији Дистрикта Брчко понашају као да су недодирљиви и од некога још увек заштићени. Није познато да ли је Тужилаштво икада разматрало могућност покретања истраге против њих – или можда све до сада није смело то да учини.

Шта, заправо, Тужилаштво БиХ и Тужилаштво Дистрикта Брчко раде?

По цену понављања једног парадигматичног примера, делатност ових установа савршено се одсликава на примеру злочина у Бодеришту, где је 8. марта 1993. године убијено 13 припадника ВРС, а од тог броја 12 је било заробљено па затим на зверски начин побијено. Након ликвидације одвезени су у Горњи Рахић, где су испред цамије њихови унакажени посмртни остаци

били изложени, вероватно да би се локалном становништву илустровао поступак који се препоручује према ратним заробљеницима. Поред бројних повреда на телу и смрсаних лобања, двојици заробљеника одсечене су главе и стављене на труп.

Иако је од овог злочина прошло скоро 20 година, још се нико у вези са тиме није нашао на оптуженичкој клупи. Истрага Тужилаштва у Брчком „води“ се већ скоро девет година. Са мртве тачке још није одмакла, не зато што доказа за наведени злочин нема него зато што појединцима у Брчком није у интересу да се злочинима над Србима баве и да их расветле.²⁸

Предмет је својевремено, 2007. године, био и пред Тужилаштвом БиХ у Сарајеву па је одатле враћен Тужилаштву у Брчком, под изговором да „није предочено довољно доказа за основану сумњу да је у конкретном случају почињено теже кршење међународног хуманитраног права“. Ова оцена (узгред, из пера главног тужиоца Закарије Мујкановића, као одговор на посланичко питање²⁹) чини се потпуно неутемељена у светлу расположивих доказа и одредаба Хашке Конвенције о законима и обичајима рата на копну из 1907. године.³⁰

Писац ових редова добро је упознат са начином рада суда БиХ у Сарајеву, који у великој мери служи као модел брчанском правосуђу, па ову одлуку, без обзира на апсурдности које садржи, не сматра посебно изненађујућом. Само наивни посматрач могао је поверовати да ће злочини над Србима почињени током ратног сукоба у Босни и Херцеговини привући професионалну пажњу ових установа и да би оне преступнике могле процесуирати и осудити.³¹

²⁸ Види Прилог с. 178—181. Капителарија међународног Супервизора за Дистрикт Брчко укључена је у ову игру смишљено инсценираног одуговлачења. На упит једног грађанина упућен тадашњем (2007) Супервизору Рафи Грегоријану, у вези са незантерсованошћу правосудних установа за покретање истраге и процесирање осумњичених за ратне злочине, уследио је овај фарисејски одговор: „Молим вас да схватите да је истрага ратних злочина, која се спроводи толико много година након што су почињени, веома тешка, где год да су се они десили.“ Пошто је и од тада прошло поприлично времена без да је ишта предузето, по овом гледишту то значи да је вођење истраге данас још теже и, вероватно, да ће кад протекне још неколико година истрага бити проглашена — немогућом. Благовремено неиспуњавање професионалних и грађанских обавеза претвара се на тај начин у аргумент у прилог тези да их је немогуће испунити. Наравно, када сви сведоци буду мртви и сви докази пропадну та теза ће деловати сасвим убедљиво.

²⁹ Писмо Зекерије Мујкановића члану градског парламента, Прилог с. 175.

³⁰ Члан 23, став „ц“: „...нарочито је забрањено... убити или ранити непријатеља који је положио оружје или више нема средстава да се брани.“

³¹ Види Прилог с. 182—183. У писму од 20. септембра 2004. упућеном тадашњем Супервизору и највишим функционерима Дистрикта, Главни тужилац Зекерија Мујкановић високо препоручује потенцијалне услуге Истраживачко-документационог центра г. Мирсада Токаче из Сарајева у вези са прикупљањем „потпуне и поуздане документације о идентитету свих лица која су нестале или која су смртно страдала на подручју Брчко Дистрикта БиХ... без обзира на националну и вјерску припадност, пол, војну јединицу којој је припадао и сл.“ Било би интересантно сазнати од г. Мујкановића у којој мери је, девет година касније, ова племенита идеја о формирању етнички и верски неутралне евиденције о ратним жртвама са територије Дистрикта Брчко — остварена.

Предмет је — како смо рекли — из Сарајева враћен Тужилаштву у Брчком, на чување главном тужиоцу, Зекерији Мујкановићу.³² За последњих пет година г. Мујкановић, који је и сам био учесник у ратним догађајима у Брчком, побринуо се да дебео слој прашине који овај предмет прекрива нико не дири. На свако питање новинара, посланика или заинтересованих страна, љубазан одговор из његовог кабинета увек је исти: „Тужилаштво проводи истрагу.“ Прича о чојству овде је бесмислена. Тамо где је професионални морал закопан, чојства не може бити.

Поговор

Недавна, условно добра, вест да се после ускомешаности што је у јавности изазвала наша монографија „Буквик: злочин без казне“, у Тужилаштву Дистрикта Брчко најзад почело размишљати о отварању процеса који би се могао претворити у стварну истрагу тог злочина, охрабрујућа је за све који већ две деценије прижељкују правду. Досадашње искуство, међутим, налаже опрез и скромна очекивања.³³ Да не заборавимо: Шемса, Гумени, Пјевач, Макија, Коњ, Зека, Осмо, Нуфко, Били, Цар, Посавац, Сова, Кунди, Кобра, Шок и њихови ратни другови, још увек су на слободи. Нови поступајући тужилац то сигурно зна. Да ли је он добио довољна овлашћења и професионалну самосталност да у вези с тим нешто делотворно предузме и што год буде започео — да доведе до краја?

Љ. Симић

³² Закључак Тужилаштва у Сарајеву поводом истраге о злочину у Бодеришту, Прилог с. 175.

³³ Службена забиљешка од 19. 03. 2004, Прилог с. 177.

Summary

Brčko: How war crimes are condoned and “normalized”

The saying “Not only must Justice be done; it must also be seen to be done” is inapplicable on both counts in the District of Brčko, Bosnia and Herzegovina. The District was set up as a result of international arbitration after the termination of the Bosnian war and signing of the Dayton peace accords in 1995. It has a separate judicial system and a Criminal Code written especially for it by foreign consultants. Its institutions are overseen directly by the Deputy Head of the Office of the High Representative in Sarajevo, who is responsible for the proper operation of government and, in particular, for the satisfactory functioning of the District’s autonomous legal institutions.

With the “eyes of the world” focused on the District of Brčko and, presumably, scrutinizing its progress away from the lawlessness of the nineties, one would expect implementation of the rule of law to be among the top priorities. Investigation and prosecution of at least the major war crimes committed in Brčko by the parties in the civil conflict in Bosnia and Herzegovina between 1992 and 1995 ought logically to be the chief tasks of the local prosecutor and the judiciary.

This monograph by Ljubiša Simić, which follows in the footsteps of *Bukvik: crime without punishment [A reader for adults about the banality of a Balkan war]** strongly suggests that this logical assumption is without foundation. The present monograph, which is as abundantly supported by primary source materials as the previous one, is a case study of five egregious war crimes committed in the District of Brčko during the conflict all of which — so far — have remained completely uninvestigated and unprosecuted.

In the first of these episodes which took place on March 8, 1993, at the locality of Boderište, a group of twelve soldiers of the Army of the Republic of Srpska [VRS] walked into an ambush set by the Army of Bosnia and Herzegovina and were captured. Contrary to the laws and customs of war, while in captivity they were tortured and executed in hideous fashion. Their mutilated bodies were ultimately delivered to the Serbian Prisoner Exchange Commission, but in shocking condition, as attested by autopsy reports which are extensively cited.

A similar incident occurred on April 27, 1993, at the locality of Lipovac involving twelve captured VRS military personnel. Many of the bodies were so disfigured that even close relatives had difficulty in identifying them.

* Ljubiša Simić, *Bukvik: zločin bez kazne (Čitanka za odrasle o banalnosti jednog balkanskog rata)*, Belgrade, 2012.

In the third incident, the village of Vučilovac was attacked by units of the Army of Bosnia and Herzegovina on December 12, 1992. Eight civilians are identified as victims of the attack, about 700 residents of the village were expelled, and close to 200 homes were destroyed. Survivor statements point to Pero Vincentić, a local commander in the Army of Bosnia and Herzegovina, as the person in charge of the attack and subsequent events. Vincentić is alive today, resides in the District of Brčko, and is fully accessible to the District judicial system should it see fit to open an investigation.

Internment camps for civilians and ethnic cleansing in the District of Brčko during the 1992–1995 conflict is another topic covered in the monograph. Locations of eight camps for civilians and survivor statements about conditions in some of them are given.

Finally, for the first time evidence about the indiscriminate shelling of the town of Brčko and its impact is presented and discussed systematically. The peculiarity of the bombardment of Brčko, which continued unabated throughout the war, is that artillery shells were launched not only by hostile forces from the territory of Bosnia and Herzegovina but also from the other bank of the Sava River, in neighboring Croatia. That gives the destruction of Brčko and the indiscriminate killing of its residents also an international dimension. Lists of victims in Brčko for each of the war years show the multinational character of the suffering, with Serbs, Croats, and Muslims represented among the casualties.

A notable feature of this monograph are lists of suspected perpetrators for most of the war crime incidents. The lists are based on victim and survivor statements that are readily available to District of Brčko judicial authorities. No prior judgment of criminal responsibility is made, that being the province of law enforcement institutions, but a strong *prima facie* case is made that two decades after these events these authorities are not eager to use the information at their disposal to open a proper investigation and, where possible, to secure the culprits' conviction.

Correspondence originating from the Office of the High Representative in Sarajevo and the local Prosecutor in Brčko, Zekerija Mujkanović, is reproduced in the Appendix. It reflects the insouciant attitude displayed by officials whose primary duty is to ensure the rule of law in the District. It also may explain to a large degree the atmosphere of impunity which protects war crimes suspects in Brčko from the threat of prosecution.

Finally, a special Appendix contains a selection of statements given to the Commissariat for refugees in Belgrade during World War II, from 1941 to 1944, by persons from Brčko and the environs who were obliged to flee ethnic persecution at the time of that conflict. The striking analogies between crimes committed during World War II, which mostly remained unpunished, and the resurgence of similar activity during the latest Bosnian war in the 1990s should serve as a warning both to the local authorities and the international community which is monitoring their work. Sweeping war crimes under the rug and leaving them unpunished is an erroneous strategy which in multiethnic communities which cultivate a vivid historical memory does not resolve any issues. It is a practice that encourages the future reenactment of similar atrocities.

ПРИЛОЗИ

Bosna i Hercegovina
Brčko distrikt Bosne i
Hercegovine
**TUŽILAŠTVO/TUŽITELJSTVO
BRČKO DISTRIKTA BIH**

Босна и Херцеговина
Брчко дистрикт Босне и
Херцеговине
**ТУЖИЛАШТВО
БРЧКО ДИСТРИКТА БИХ**

Trg pravde 10, 76100 Brčko distrikt Bosne i Hercegovine; tel: 049/217-227; fax: 049/219-088; mail: jtbd@jtbd.ba

Broj: KTN-RZ-35/09
Brčko, 08. jul 2010. godine

ZAPISNIK O PRIKUPLJANJU IZJAVE

Sastavljen dana 08.07.2010. godine u prostorijama Tužilaštva Brčko distrikta BiH, u vezi prikupljanja izjave od lica Fazlović Novalije, a u vezi sa krivičnim djelom – Ratni zločin protiv civilnog stanovništva- iz člana 142. stav 1. preuzetog KZ SFRJ.

Započeto u 9 sati i 37 minuta.

PRISUTNI:

1. Policijski službenik: Član 155. ZKP-a Brčko distrikta BiH
2. Zapisničar: Milka Mitrović
3. Lice: Fazlović Novalija

U smislu člana 155. stav 1. ZKP-a Brčko distrikta BiH lice se obavještava da se prikupljanje izjave snima uređajem za audio snimanje te da ima pravo da zatraži reprodukovanje snimka kako bi provjerilo svoju izjavu.

U smislu člana 8. ZKP Brčko distrikta BIH, lice se poučava da su u ravnopravnoj upotrebi bosanski, srpski i hrvatski jezik, i službena pisma cirilica i latinica, te da ima pravo koristiti maternji jezik kao i pravo na prevodenje ukoliko ne razumije jezik na kojem se vodi postupak.

Da li razumijete jezik na kojem se vodi postupak?
Razumijem _____.

Lice se u skladu sa članom 219. stav 2. ZKP-a Brčko distrikta BiH poučava da ne mora dati nikakvu izjavu ni odgovarati na pitanja koja mu policijski službenik postavlja, osim davanja ličnih podataka.

Nakon toga lice o sebi daje sljedeće lične podatke:

Prezime i ime: Fazlović Novalija

Nadimak: nema nadimak

Ime oca ili majke: Mušo i Emina djev. Mekić

Zanimanje: sada penzioner, bio insp. Policije, šef odjeljenja krim policije ,

Datum rođenja: 01.01.1948. godine

Mjesto rođenja: Islamovac , Opština Brčko
Boravište i adresa: Brčko, ul. Musa Ćazim Ćatić broj 39.
Telefon: 061/ 380-703

U smislu člana 86. stav 2. ZKP-a Brčko distrikta BiH lice se opominje da je dužan govoriti istinu i da ne smije ništa prešutjeti, te se upozorava da davanje lažnog iskaza predstavlja krivično djelo. Svjedok se upozorava i da nije dužan odgovarati na pitanja predviđena u članu 84. stav 1. ovog zakona.

U skladu sa članom 84. stav 1. i 2. ZKP-a Brčko distrikta BiH lice se upoznaje da ima pravo da ne odgovara na pojedina pitanja ako bi ga istinit odgovor izložio krivičnom gonjenju. Takođe je u skladu sa članom 84. ZKP Brčko distrikta BiH lice upoznato da mu se Odlukom tužioca može dati imunitet ukoliko želi dati odgovore i na ovakva pitanja.

Da li ste razumjeli Vaša prava?
Jesam _____

Da li će te dati izjavu, odnosno odgovarati na pitanja policijskog službenika?
Hoću _____

Snimanje se prekida u 9 sati i 40 minuta radi potpisivanja izjave lica o pravima.

Nakon potpisivanja izjave o pravima snimanje se nastavlja u 9 sati i 43 minuta.

Nakon toga lice se poziva da iznese sve što mu je o predmetu poznato:

IZJAVA

Gospodine Fazloviću, recite nam gdje ste bili zaposleni 1992. godine prije izbijanja ratnih sukoba na području bivše opštine Brčko ?

Ja sam od 01. januara 1978. godine prešao na rad u Odje. Krim policije SJB Brčko gdje me je zatekao rat 1992. godine. obavaljao sam poslove inspektora jedno vrijeme za privredne a poslije za krim. U tom periodu sam više puta mjenjao šefove odjeljenja bilo da su na godišnjem odmoru, ili nešto drugo. Rat me je zatekao na poslovima inspektora Opštег kriminaliteta, tadašnje stanice SJB Brčko i poslednji uviđaj kao dežurni radnik koji nije bio kompletno odrađen u SJB obavio sam zajedno sa ostalim kolegama 30. 04. 1992. godine povodom rušenja mostova na Savi, gdje je bio veliki broj stradalih i ogromna materijalna šteta na okolnim objektima.

Šta se dešava nakon 30.04. 1992. s obzirom da se taj događaj smatra kao početak oružanih sukoba u Brčkom, mislim na vas kad napuštate stanicu u Brčkom i gdje odlazite ?

Bilo je očita da rušenje mostova je signal za početak rata i haosa u gradu. Obzirom da sam bio dežurni imao sam i posebnu odgovornost u smislu obavljanja tog uviđaja sa nekoliko kolega izašao sam odmah na lice mjesta gdje je obezbeđeno lice mjesta, povređeni, ranjeni prebačeni u bolnicu gdje sam tragao za 6- storicom zarobljenih kolega koji su tu noć obezbedivali most. Dobijem informaciju da su odvezeni u pravcu Potočara a psolije su pušteni i otišli svojim kućama. Pokušao sam kompeltirati ekipu za uviđaj, koji je djelimično i obavljen. Napisao i uputio prvu depešu nadležnim MUP-u-Sarajevo, a potom organizovao sa ostalim kolegama kupljenje tijela. Mi smo to vrijeme imali instruktivnu depešu koja je govorila u pravcu postupanja ukoliko izbiju ratna dejstva da se pripadnici SJB povlače u ratnu stanicu koja je najbliža SJB gdje nema ratnih dejstava i toga dana sam zajedno sa drugim kolegama uspio da iz našeg magacina SJB Brčko u nekoliko vozila preuzmem dio materijalnih sredstava koji su bili potrebni za natavak rada ratne stanice u Gornjem Rahiću. Najviše je tu bilo čebati, šatorskih krila, gas - maski, i nekoliko oružja dugih cijevi Mitrailjezi stari M 53, to se zateklo u tom magacinu a u ranijim aktivnostima policije su oduzeti od nekih lica koja su ih unosila iz inostranstva u BiH ili transportovali kroz opštinu Brčko. Vozilo Golf vlasništvo krim. Službe je takođe bilo u mom posjedu, imao sam ključeve od istog i ono je poslužilo u tu svrhu. Za sve izuzeto tom prilikom postojale su knjig. kartice i ja sam stavio svoj potpis a takođe i Porović Zaher koji je bio komandir ratne stanice u Gornjem Rahiću. Dakle, to što je izuzeto imalo je funkciju da se koliko toliko opskrbi ta stanica u Gornjem Rahiću gdje je to sve odvezeno i stavljeno na raspolaganje. Vezano za događaj 30.04. 1992. godine nismo imali pomoći sa strane iako sam je ja tražio. Dokumentacija je sa uviđaja od tijela je ostala u stanci ,iz džepova nismo ništa uzimali zbog identifikacije, samo što je ispalo iz džepova ili torbica to smo stavili u kasu.

Tražio sam pomoć o Tuzle, Sarajeva nisu mogli doći jer su bile barikade. Sutri dan petak, ja polazim ponovo u stanicu prije toga zovem dežura neki Živan Đurić sad je pok. Kakvo je stanje, ispravljam se Dragičević Živan i pitam kakvo je stanje i mogu li nastaviti raditi, on kaže možeš. Ja polazim i dolazim do Petrolove stanice i prije Petrolove benzinske vidim nekakva vojska sa kapuljačama na glavi sa borbenim poretkom ulazi u dio grada - ciganluk . meni je to bio znak da je jezgro grada i moja stanica zauzeti.

Recite nam, naveli ste da je dio materijala MTS koji je zatečen u magacinu izuzet za potrebe ratne stanice u G. Rahiću , kada je to bilo ?

To je bilo mislim 30.04. 1992. gdoine u poslijepodnjivim satima i ja se sutradan vraćam da vidim šta će sa tim ljudima. Sutradan polazim u stanicu idem pješke i vidim to i vraćam se nazad kući na Klanac popodne. U subotu to je 2. maja poslije podne idem kući pješke , stopom neznam ni je čime u očevu kuću u Islamovac tamo su mi djeca, otac, žena, majka a u ponedeljak dolazim u G. Rahić a to je 04.05.1992. i dolazim u Ratnu stanicu G. Rahić i stavljam se na raspolaganje.

Gdje je bila smještena Ratna stanica u G. Rahiću ?

Bila je smještena u prostorijama ZZ „Bosanka „, na spratu u G. Rahiću, u najstrožem centru preko puta džamije, kasnije je ta stanica prebačena u privatnu kuću Kešetovića neekog to je najveća do diskoteke ima 4 sprata, a tu je prije bila civilna zaštita, a to je krajem ljeta 1992. godine, avioni kad su krenuli, imao sam jednu kancelariju i tu smo se smjestili nas nekoliko u toj jednoj kancelariji.

Koga zatičete u ratnoj stanici ?

Zatičem Zahira Porovića koji je bio komandir te ratne stanice, Mešković Muhameda sada pok. On je bio policajac, prvi dana nije bio Fazlić Muhamed ni Bajrić. Bilo je više policajaca iz tog rezervnog sastava. A iz krim, službe ja i Galib Hadžić i Osman Osmanović, mislim da je bio i taj Tankić Osman iz Lopara krim. tehničar iz SJB Lopare. Mi smo tada i spavalii u stanicu imali prostoriju, bacili deke i šat. Kkrila i tu spavalii. Imali smo dvije prostorije jednu koristio dežurni a drugu mi. To je sad zajedničko i tu nemamo krim. službe . U jednoj spavamo i ne idemo kući naredna 52 dana . Onda formiramo službe koje su potrebne, mi smo predratni krim. policijci i normalno je da formiramo nove krim. službe i dobijemo malu prostoriju 3x3 u istom objektu. Sjećam se da su jednu koristili novinari, a to su sve zadružne kancelarije.

Je li ta zgrada imala neki naziv u selu je li bio neki ugos. Objekat blizu ?

Bila je „Lipa“ u produžetku je bila kafana jedno vrijeme je bila i Vlada smještena, to se zvalo ta kafana Lipa, „pod lipom“, tako nekako,

Kod Kešetovića je li bio neki ugos. objekat ?

Nije,

Ko se priključuje od vaših kolega u narednom periodu ?

ja sam bio tamo koji sam okupljavao , i uoči rata bio sam neki izvršitelj dužnosti, zvali na

sastanke, kolegije i vi za toga šef je bio suspendovan Tanjić Ševalija ja sam preuzeo i kontaktirao Suljagić Mirsu, Kablić Mevludina, Mujkanović Zekeriju, Ibrihimović Nufiku. Nufik i Mirzo su predratni policajci. A novi ljudi su bili Mujkanović i Kablić i mali Ibrišimović Amir on je bio kratko vrijeme, kasnije su nam pridodali kolege Hrvatske nacionalnosti Marijan Ilić, Pero Androšević, Niko Salatović, Stjepan Nikolić, Jarić prof. Njemačkog jezika, Jurić Ivica, a on je kasnije negdje u jesen poslije tih dešavanja oko Bukvika.

Koliko sam vas svatio u periodu o kojem govorimo vi ste bili jedan od ključnih radnika krim. policije, a ko je bio u tom periodu formalno na čelu te jedinice?

Šef stanice SJB je bio Stjepan Filipović, dakle, on je šef civilne police i obavlja dužnost zamjenika komandanta 108 brigade to je bilo do kraja 1992. godine odnosno početak 1993. godine kada je došlo do razdvajanja brigana na 108 MTBR i 108 pješačku. Dakle, mi u krim policiji smo imali šefove ali neznam da li su imali rješenje ali je bio rukovavodilac Mujo Ibrišimović njegov sin je bio u našoj službi a nekad je bio načelnik u Bos. Šamcu, a zatim Ševko Kaloper, Mujo bio privi mjesec a Kaloper druga dva mjeseca, a onda je došao Krndelj Ivan, a krajem jula je došao Krndelj načelnik za šefa. Komandir je bio dok nije došao Zlatko Jašarević, komandit je bio Zahir Povorić, u tom periodu je Zlatko u Brčkom ostao, a Fahrudin Selimov je ostao u Brčkom i poslije otisao za Tuzlu, i kod mene dolazi krajem maja, početkom jula dolaze, Zlatko dolazi za komandira, a Fahro za njegovog zamjenika, a Zahir ide na mjesto pomoćnika, to je što se tiče opšte policije a kasnije Muhamed Fazlić – Fazlija dolazi na mjesto pomoćnika. U krim. službi imamo Mustafu Ibrišimovića, zatim Ševku Kalopera i Krndelj Ivana. Ja neznam da li oni imaju rješenja a ja imam od 01.05.1993. godine. Ja sam šef krim policije u G. Rahiću, tog federalnog dijela do 1998. godine do multietničkog formiranja u Brčkom.

Što se tiče mjesta načelnika kako je tu bio redoslijed ?

Dakle, poslije Stjepana koliko se sjećam dolazi Tahto Halil u martu - februaru 1993. godine za načelnika stanice, a Krndelj sa mesta krim. službe dolazi za zamjenika Načelnika. Ovamo u uniformisanoj policiji nije bilo promjena. Ova promjena je nastupila odlaskom Hrvata, a mene postavljaju umjesto Krndelja. Poslije Tahte dolazi Mirso Haselić za načelnika SJB.

Koji su bili vaši poslovi i zadaci do 11.06.1993. godine kada ste postavljeni za šefa OKP-a ?

nacne posobljavaca.

01.05.1993. godine, moguće da je rješenje stiglo kasnije. U ratnim uslovima briga i odgovornost za civilni dio na području koja smom kontrolisali, za JRM i sprečavanje kriminaliteta, dakle, mi smo strogo vodili računa da razgraničimo poslove krim. policije od poslova vojne bezbjednosti odnosno vojne policije i vojne krim. službe koja je kasnije formirana. Dakle, svako radi svoj dio posla, koliko sam znao toliko sam radio i inzistirao na ljudi nad kojima sam imao ingerencije da se tako radi. Tako se radilo, rezultati su dobri relativno, u porastu je kriminalitet. Mislim da smo ipak uspjeli obezbjediti sigurnost u priličnoj mjeri civilnog stanovništva koje se zateklo u tom prostoru. Ustrojili „K“ upisnik, ustrojena procedura mjera protiv izvršilaca kriv. djela

i ostvarena potrebna saradnja sa potrebnim komponentama. Nas je tada pokrivala CSB Tuzla , a nije bio formiran Kantonalni sud, a to je bio medjuopštinski sud to se mijenjalo a to je bio Okružni sud i Okruž Tužilatšvo.

Sa kim ste u okviru krim policije najčešće saradivali u tom periodu od maja 1992. do sept. 1992. ?

Saradivao sam sa svima , bili smo nas trojica iz Brčkog, ja i Osmanović Osman i Hadžić Galib Mirsad Suljagić i Ibrahimović Nufik. A potom i novoprimaljeni Kablić i drugi,

Koje poslove je obavljao Osmanović Osman ?

Osman je prije rata bio ins. za privr. kriminal i to je trebao i kod nas nastaviti on je radio ovaj dio koji je tekući ,kad su se počela pojavljivati djela iz te branše privrede, normalno da sam ga raspoređivo na te poslove, a to je bil kasnije.

Rekli ste ovaj dio koji je tekući malo precizirajte ?

Prve godne ošti kriminalitet, krađa, nanošenje povreda, silovanja, ubistva , prva prijava je bila u Rašljanima ubijenje vojnika to je prva prijava,

Do kada Osmanović ostaje u krim policiji ?

Jedno kraće vrijeme i on i Galib su bili pridodati ovom dijelu kolega iz državne bezbjednosti, znam da su s njima išli i radili, jedan dio poslova ja sam insistirao da se oni nama vrata jer i mi imamo poslova koji treba da se odrade, a to su kadrovi koji imaju određeno iskustvo 5-6 godina predratno iskustvo, a Galib je bio stranački postavljen pred rat na jednu godinu odprilike a prije toga je radio u Tesli. Oni su se nakon kretkog vremena vratili nama u krim. službu i radili s nama . Kasnije odprilike nakon godinu i pol dana Osman Osmanović je otisao u Tuzlu, to je bilo krajem 1993 godine u bio rukovodilac CSB Tuzla. On se nama više nije ni vratio.

Pomenuli ste da su navedena dvojica bili pridodati dijelu kolega iz DB-a možete li nam reći u kom periodu i koliko dugo odprilike ?

Mislim da je to ljetu 1992. godne ne baš prvi dana možda nakon mjesec dana neznam da li je bio i mjesec dana. Bila je praksa i neka mogućnost i obaveza da ako u jednom segmentu nema dovoljno posla, a drugi segment ima posla dala se pomoći, npr. Vojna policija nema krim. tehničara i mi smo to dali da ide slikati ili nešto drugo. Državne bezbjednosti, morala je postojati saradnja, a to je u cilju kvalitetnijeg rada. To nisu pratili papiri, nisu bila rješenja nego se to dogovorom šefova, načelnika to je usmeni dogovor,

Da li su ti isti šefovi određivali konkretno pojedince ili 2 radnika ?

Najčešće je to bilo prema afinitetu ako se zna da neko zna dosta posla da pomogne i tražiš tog čovjeka za tu oblast. Mi smo se svi na tom prostoru i dobro poznavali i ko može u kom segmentu pomoći.

U konkretnom slučaju za Osmanovića i Hadžića ko je vršio dogovor da li vam je poznato ?

Ja sigurno nisam , ali mi nije poznato, ja sam bio u njihovom rangu tada i nisam mogao odlučivati ko će ići i kada će se vratiti. Jesam insistirao da mi se vrati jer su mi trebali, jer će doprinijeti i koristiti,

Ko je tada bio šef krim. policije tad kad su njih dvojica pridodati Državnoj bezbjednosti?

To je bilo u periodu Ševkinom ili Krndelja. Moglo se u tom periodu nije tu bila ljeta disciplina, bilo je komocije ako se može pomoći - izaći u susret,

Da li znate[†] ko je tada bio na čelu grupe državne bezbjednosti ?

Halil Tahto, do 30. aprila je bio moj brat Ferid Fazlović a po izbijanju ratnih dejstava on više nije bio, Halil Tahto je koliko se ja sjećam u tom periodu bio na čelu te grupe državne bezbjednosti dok nije prešao kod nas za Načelnika stanice.

Gdje su ubili smješteni radnici državne bezbjednosti ?

Jedno vrijeme u kući u staroj kući kod „Bega“ rahićkog prema stanici koja je skoro srušena, oni su jedno vrijeme bili tu smješteni, a kasnije su prešli u kuću Novalije Tursunovića, to su te dvije lokacije koje ja znam. Nisu bili pod krovom gdje smo mi.

Rekli ste da su Osmanović i Hadžić bili pridodati grupi DB-a u periodu ljeta 1992. godine da li je to bilo prije, u toku ili poslije dešavanja u Bukviku ?

To je bilo prije, u toku i poslije toga, to je mogao biti avgust, septembar i oktobar taj period, nisam vodio evidenciju kad su se vratili. Mi smo znali po 3 dana biti u zemunici.

Rekli ste nisam vodio evidenciju jeste li vi bili zaduženi za taj dio evidentiranja i raspoređivanja?

Nismo mi imali nikakve posebne evidencije, to sam mislio na evidenciju kad su otišli i kad su došli. Ja sam bio tada u njihovom rangu, nisam ja imao nikakva ovlaštenja od njih ali sam bio iskusniji pa su me pitali , hoćemo – nećemo i tako to: kasnije sam ja ustrojio evidenciju dežurstava , krivičnih prijava i rasporeda i tada sam takođe bio u sitom rangu odnosno inspektor ali sam svatio da je to potreba i da se bez toga ne može raditi jer ne funkcionišeš,

U arhivi JKP policija Brčko distrikta BiH pronađen je dokument u okviru omota spisa „neka bezbjednosna saznanja, dokument sa dijelom broja 18-5/02-230- od 22.08. 1992. godine, dokument je u rukopisu naziva se „informacija o aktivnosti Odjeljenja za

suzbijanje i spračavanje kriminaliteta OSUP-a Brčko za period 01.05.-22.08.1992. i godine. Akt je od strane OSUP Brčko naslovljen na Okružni SUP Tuzla, , opštinska vlast SO Brčko , i komanda 108 brigade Bos. Posavine, licu Fazlović Novaliji je predložena fotokopija navedenog dokumenta te isti daje slijedeće objašnjenje;?

Predložena kopija finformacije o aktivnostima odjeljenja kriminaliteta je nešto što sam ja napisao, rukopis je moj, mislim da je služila kao radni materijal za izradu cijelovite informacije za čitavu stanicu javne bezbjednosti u Gornjem Rahiću. Slažem se sa sadržajem i da ga sada pišem isto bi ga napisao. Nema mog potpisa ali je moj rukopis, o svemu drugom držim da je to nešto čega sam ja autor.

Možete li se sjetiti ko vas je zadužio da sačinite navedenu informaciju ?
Ne mogu se sjetiti ali mislim da je sa većeg nivoa neko od šefova ali ja nisam bio šef nego sam bio inspektor ali vjerovatno zato što sam veći poznavalac, ona je dobra onoliko koliko je dobra o realnosti života u to vrijeme, vidim da nije otkucana, mislim da je koristila u zbirnoj informaciji SJB Gornji Rahić.

Malo prije ste pomenuli grupu DB-a možete li se sjetiti ko su bili radnici te grupe, koliko ih je bilo i kome su pripadali ?

Ja sam djelimično poznavao situaciju a brat mi je bio rukovodilac detašmana prije rata u Brčkom, i stranački izbori i rat su uslovili neke promjene kod njih vjerovtno i smjene, ali s sjećam da je u toj grupi bio dakle, Tahto, moj brata Ferid, Mujkić Hazim, Osmanović Ferhat , Osmanov brat stariji, Kuralić Kenad iz Maoče on je malo kasnije došao , jedno vrijeme ali kasnije je bio pridodat i prof. Fizičkog Šemso Ahmetbašić , ova dvojica Osman i Galib jedno vrijeme bili pridodati njima jer su imali više poslova i obiljnijih i bili su pridodati. Svako je imao svoju nadležnost, a ja nisam niti htio niti mogao niti imam potrebe da tiskam nos tamo

Znate li šta su radili ?

Prikupljali vrijednosne materijale da li za potrebe vojske ili potrebe svog organa i inače njihov ustroj kako je tekao neznam a centrala ima je bila u Tuzli.

Kakve su bile obaveze Osmanovića i Hadžića prema krim policiji, a u vrijeme dok su bili pridodati DB-u, obaveze u smislu podnošenja izvještaja i pravdana poslova ?

Da li su imali prema šefovima nekih obaveza ali prema meni ne, ja nisam niti pitao šta radite, ali DB znate da se njih nije smjelo pitati ni šta rade ali mi smo imali rukovodstvo koje je bilo korektno i radili su svoj posao ali se nismo tu puno bavili i bakčali ni oni nama ni mi njima. Znam da su bili kao predratni BD, neznam koje su poslove radili,

Po povratku imenovanih u OKP koje su poslove radili ?

Nastavili su raditi ove naše krim poslove. Krim policije, to su ljudi koji su imali iskustva , znanja, Osman je prevazišao tu sredinu znanjem i zato je išao prema Tuzli, a ja ga nisam sputavao, on je imao već određena iskustva,

Da li je vama poznato da li je grupa DB-a u svom sastavu imala i radnike ženskog pola?

Neke su se vrtile kao sekretarice da li su bile kao daktirlografi, one su mogle imati kao daktilografi u tom smislu to su bile dvije Jasminka i Zemira djevojke. Peštalić a kasnije je bila u Vladi, a ova mala Jasminka se udala za jednog policajca, nisam siguran da li su bile pri vojnoj policiji ili DB-u. Da je bilo nekih inspektorica nije, moglo je biti na nivou daktilografskih poslova.

U periodu prije dešavanja u Bukviku znači od maja do početka septembra 1992. godine da li je bilo hapšenja i privođenja lica srpske nacionalnosti?

Prvih dane to je bio hauo, vidi se čovjek koji stoji na kapiji i kaže Srbin, zatim ga dovedu u stanicu i ja pitam šta je sa njim oni kaže Srbin, pa šta sad, pustiš ga, obavio razgovor sa njim npr. Ljubo, sin mu radi u inspekciji u opštini, on je bio nešto sumnjiv i prveli ga, i ja kažem idu kući čuvavoj se, ako ti mogu pomoći pomoći će ti, nije ih bilo puno, jedan dio je ostao čitav rad, bilo je slučajeva da ti pamet stane, šta je sa njim kaže „Srbin“ i tako to, to je jedno stanje, prvih dana najhaotičnije. Bio je mali Nakić Miroslav, oni ga prijave a mi ga pustimo, tako nešto takvih slučajeva

Ko je radio sa tim licima srpske nacionalnosti od radnika krim policije u smislu prikupljanja obavještanje i uzimanja izjva?

U Islamovcu u mojoj kući na jednom krevetu spava majka, na drugom Rada a na podu moja supruga, radiš kad imaš konkretno prijavljeno, npr. Taj miroslav, razgovarali sa njim, pustimo ga, ovaj Živković sa Broda se zadesio gore, i sin mu je oženjen iz Maoče i bio čitavo vrijeme je bio gore i ja sam mu pomagao davao brašno.

Mi smo imali jedno silovanje u Zoviku, hosovac je izvršio silovanje nad Damjanović Marom i znam da smo to obradili, najbolje što smo mogli i umjeli. Ta prijava je išla kasnije, znam da je taj izvaršila „Kanada“ poginuo. Mi smo i htjeli i smjeli protiv tih izvrla podnositi prijave.

Da li je vama poznato da li je bilo fizičkog zlostavljanja privedenih ili uhapšenih lica Srpske nacionalnosti?

Ja sam, mislim da su me ljudi slušali u velikom procentu. Još prije rata smo imali nekih događanja i rečeno da se držimo zakona i ovlaštenja, sa nivoa mene i kao šefa ni po koju cijenu ne primjenjivati silu, rat je svijet ima oružje, ekspolzije hiljadu načina da ti se osveti, uradit ćemo što možemo ali prumenu sile ni po živu glavu. Da li su me svi slušali, o tome bi se moglo diskutovati, ja nemam nadležnosti nad kolegom, kako je on u Bijeloj obavio razgovor i kako je radio, ja to neznam da li je uradio Galig ili Osman npr. nekoga istukli nikada mi niko nije došao da se žali. Imajući u vidu da je rat i da ljudi imaju oružje. Ja mislim da su u velikoj mjeri slušali i imao sam saglasnost od šefova viših nivoa. Ja sebe nisam predložio za šefa, nego ko je imao povjerenje

Što se tiče dovođenja lica Srpske nacionalnosti da li je bilo hapšenja da li vam je poznato?

Ja neznam niti za jedan slučaj, jedino taj Miroslav mali iz Zovika je tu doveden i s njim smo razgovarali a da znam da je od Srba neko napravio krivčno djelo i da je doveden nije mi poznato, a bilo ih je malo a koji su bili okolnosti rasprođeni.

Da li je SJB Gornji Rahić u navedenom periodu imao prostoriju za zadržavanje lica ? U zgradi nismo imali, bilo je nešto formirano kao zatvor, pa mi se jedan od tih rukovodioca falio Kujović falio, on je bio postavljen za upravnika zatvora da li je to bilo u Šumarijinoj prostoriji, kod rasadnika, bilo je na okrajcima neka prostorija u kojoj su zadržavana ta uhapšena lica. Čuo sam da je tu bio jedno vrijeme jedan mali iz Grčice Radušić, ja sam ga isto obrađivao prije rata. Čuo sam da je na punktu dignut sa tuđom ličnom kartom i da je imao na vratima eksploziv, da je je imao neznam ali je vojska sa njim radila.

Šta ste rekli bilo je nešto formalno ?

Mislio je na zaatvor na Okrajcima ili Rasadnik, postoje ljudi koj se pale, bio je mjesec dana i to prvih dana i pobjegao. Ko je sve sa Radišićem i drugima razgovarao neznam , ja nisam , ali zavisi od domena, ali iz policije civilne ja nisam, on nije bio predmet naše obrade, i nije napravio nešto što bi mi radili ali iz vojne oblasti neznam, ali vjerovatno jeste čime je doveden i s njim je razgovarano ali iz mog dijela nismo mi imali potrebe da s njim razgovaramo, a neznam da li je neko iz krim policije razgovarao sa njim, ja nisam.

Da li je bilo pripadnika civilne policije zaduženih za pritvorske prostorije ?

Tu moramo razlučiti. Civilan policija je imala određene nadležnosti, a mi kao krim. odjeljenje nismo imali, mi smo samo u slučajevima potrebe mogli koristiti prostorije npr. Desi se ubistvo ili silovanje, i poslije predamo tužilaštву i sudu

Snimanje se prekida u 11,30 časova radi pauze

Snimanje se nastavlja u 12 časova i 04 minuta

Gospodine Fazloviću slijedeće pitanje će biti u vezi sa dešavanjima odnosno izvršenim napadnim borebnim dejstvima 108. HVO brigade Brčko za Bosansku posavinu na sela MZ Bukvik odnosno 11./12.09.1992. godine Bukovac, odnosno 14/15. 09. 1992. godine Bukvik šta nam možete reći o učešću civilne policije SJB- Brčko - Gornji Rahić u navedenim borbenim dejstvima ?

Ja sam u septembru 1992. godine bio inspektor u odjeljenju za sprečavanje kriminaliteta u SJB Gornji Rahić , radio sam kao inspektor. U Islamovcu je bila smještana moja porodica žena i dvoje djece stari roditelji sa kojima sam živio u kući u Brčkom do rata, sa ostalim članovima porodice ukupno 45 smo bili smješteni u staroj očevoj kući. Tih dana moj otac se razbolio inače ima 88 godina duboka starost vjerovatno dobio upalu pluća , nikakvih lijekova niti ljek. pomoći nije bilo bolovoao je nekoliko dana i bio nepokretan, kako sam u Brčkom živio u istoj kući sa njim za razliku od ostalih šestero braće ja sam imao najveću odgovornost moralu prema njemu Tih nekoliko dana sam bio neprestano uz njega, prao i td. 16. septembra otac je ummor a 17. je bila dženaza, tih dana ja nisam išao na posao i na dženazi koja je bila uz prisustvo velkog broja ljudi neko mi je rekao da je uzet Bukvik, ne osvojeno , nego uzeli naši Bukvik. Vjerujte da sam tada prvi put saznao, prije toga sam znao da civilne i vojne vlasti vrše pregovaranje sa jednim brojem bukvičana negdje na području između Brke i Bukvika mislim da je najaktivniji u tim pregovorima bio Pamukčić Enver iz Brke rahmetli koji je poginuo 1992. godine na Grbavici, . Pregovori su vođeni u smislu da

da stanovnici Bukvika dozvole prolaz asvaltnim putem za Cerik i Tuzlu. Prije svega vozilima vojnog saniteta ranjenici i u tom pravcu sam čuo da se razgovaralo pet puta u pet navrata. Takođe sam čuo da je jedan od pregovarača sa druge strane Bukvičana bio Macika Radić Nikola on je bio trgovac. Nuđena je postaja policije sa 50 pušaka dugih cijevi koji bi garantovali bezbjednost bukvičana, a druga strana slobodan prolaz kroz Bukvik. Kasnije sam saznao a već se tada pričalo u mojim krugovima gdje se vrše pregovori a ja sam lično od Rešida saznao za te pregovore, očito da dogovora nije bilo, jer su bila ta borbena dejstva, u to vrijeme je bio izuzetno jak izraženo avio-granatiranje na federalnoj strani je bilo porušeno kuća, objekata i ja se sjećam da su intenzivno se pravila skloništa tih i narednih dana više se provodilo uz skloništu nego na radnim mjestima. Poslije dženaze, u Islamovcu mislim da je p rošlo 1-2 dana žalosti ja sam se vratio u Rahić u stanicu i tada saznajem da je veliki broj bukvičana smješten u školi u Rahiću u skladišu u Zoviku, po privatnim kućama jedan broj, a da nažalost na Bukviku je bilo i poginulih, da li civila ili vojnika neznam, ali znam da je neko od vojne vlasti zatražio našu pomoć da pošaljemo tehničara pošto smo imali Osmana Tankića tehničara pošto su i do tada išli i procesi razmjene živih i mrtvih skrenuo sam pažnu Osmanu izričito vrlo je delikatno idu i pomogni im kad traže pomoć , evidentira, piši , skiciraj što god možeš više detalja i podataka, jer ćeš biti uključen u to kad bude razmjena da budeš timski organizovan, mislim da me je poslušao a koliko je bio uspješan, a njegovo prisustvo uz ostale aktere koji su bili angažovani doprinjeo činjenici da se mnogo kasnije ta tijela pronađu, identificuju i pokopaju. Koliko je bilo vojnika koliko civila, pod kojima okolnostima je ko poginuo ja zaista neznam ali sam čuo , nažalost da je bilo staraca sigurno civili 70-80 godina,

Recite mi koju dokumentaciju je tom prilikom Tankić sačinio i kome predao ?
Vjerujte da ja ni jeđan papirić nisam vidio niti tražio a moja je prepostavka, a on to mora znatai, ja prepostavljam da je on to radio na neki blok notez, a ako je nešto pravio da je to ustupio ovima iz vojske,

Je li to bio psimeni zahtjev ili usmeni ?

Ma kakvi pismeni samo usmeni, ti dana mi neko reče „ hoćeš ići da vidiš Bukvičane „ ne neću ne mogu im pomoći ja te ljude znam u velikom broju, ja ču pomoći u smislu da se sa njima postupa korektno da se ispoštuje ženevska konvencija da nisu gladni žedni da ih ne smije tući, a rekao sam ako bude smrtno stradao i jedan Bukvičanin kao zarobljenik ja tu ne bi bio više ni sat vremena.

Da li je vama poznato u sastavu SJB Gornji Rahić koja je bila uloga interventnog voda policije u dešavanjima u Bukviku?

Da vam kažem mi smo imali jedno odjeljenje specijalaca ili četa bilo je tridesetak ljudi mi smmo imali jedan pritisak da mi ništa ne radimo, da ništa ne radimo da smo pozadina, jedan iznuđen potez gdje smo morali imati neku jedinicu koja po potri bi može da uskoči u borbena dejstva da pokrije neki položaj, da uskoči u borbu. Od strane pripadnika civilne policije na ovom potezu Bukvik nije niko učestvovao , ova jedinica jeste bila povremeno na liniji i ja sam bio jednom u sastavu te jedinice da vidim kako i Šta rade ovdje na Brodu bio sam 2 dana i 2 noći, ali da je ta jedinica bila angažovana meni nije poznato a ona je bila pod ingerencijom komandira i zamjenika uniformisane policije, ja mislim da je ta manevarska jedinica bila pod ingerencijom komandira.

Da li znate ko je u to vrijeme bio komandir te jedinice ?

Fazlović Bahrija, moj rođak, jedne prilike sam ja bio sa njima da vidim šta rade i kako izgleda to je policijska struktura, neiskusna, djeca, i bio sam 48 sati , za vrijeme te smjene 5 policajaca je bilo ranjeno,

Koja je bila uloga krim. policije u vezi sa dešavanjima oko odvođenja mještana Bukvika u prostorije doma i škole u Gornjem Rahiću?

Da vam kažem, za tih nekoliko dana sam bio odsutan nisam bio na poslu, ja doživljavam porodičnu dramu u Islamovcu, da le je neko od inspetora i u kojoj fazi bio uključen a kasnije sam čuo da jesu, ko je to naredio da li Načelnik brigade ili načelnik policije neznam a u ovom dijelu da li je neko išao na Bukvik ja mislim da nije niko.

Ko je bio angažovan ?

Muslim da je Galib bio uključen, Osman Osmanović i Mujkanović Zekerija, Tankić Osman

Koji su bili njihovi oslovi u tom angažovanju ?

Muslim da su bili samo obavljanje razgovora sa civilima trijaža da im je to bio zadatak, moguće da je bio i Nufik i Mirso Suljagić, ja da nisam imao ovaj slučaj ja bi bio isto uključen sigurno, to mene ne bi obišlo, mene je to odvojilo,

Da li ste se po povratku na posao susretali sa nekakvom dokumentacijom o postupanju navedenih radnika ?

Ni jedan dokument , ni jedan papir, ni jedan predmet ako je što oduzimano nije išao prema nama,

Šta nam možete reći u vezi sa pretresanjem mještana Bukvika i oduzimanju novca i drugih vrijednosti u prostorijama škole i doma u Rahiću ?

ja sam saznao ti ljudi su pričali da je kod jednog broja lica nađeno novaca čini mi se da je neko spomenuo dukate i da je to oduzeto uz potvrde i uz zapisnike tih koji su bili tu.

Ko je davao potvde da li civilna policija ili neko drugi ?

Ja nisam viđao da smo mi imali te zapisnike i potvrde, niti jedan nije završio kod mene i kod nas, ja mislim da je to išlo grupisano ka komandi brigade a p oslije sam čuo da je to deponovano u SDK u Tuzli, da bi se od tih sredstava kupovala municipija za vojsku a poslije ako bude države i pravde da se to nadoknadi tim ljudima,

Ko je izdao naredbu za oduzimanje novca i nakita drugih vrijednosti ?

ja to neznam ali prepostavljam da je išlo to vojnom bezbjednosnom linijom u saglasnosti sa komandom brigade. Hoću reći ni jedna marka , ni jedan dukat koliko ja znam da je oduzet nije došao kod mene kod nas u odjeljenje, to je moralo ići tom linijom. Ja sam se interesovao šta su radili, oni kažu za potrebe vojske, deponovali u SDK, oni kažu ima u Tuzli u Tuzli, meni ni danas nije baš to jasno. Nikad nisam saznao

kolika je to suma ali je bilo priče, 10 hiljada 100 hiljada kod pojedinica i dukata ali ja neznam koja je to količina zaista neznam,

Pomenuli ste navedene inspektore koji su učestvovali u prikupljanju izjava i obaveštenja u školi i domu u Gornjem Rahiću da li znate kome su isti u tom periodu direkto podređeni ?

Mislim da su ovima iz vojne bezbjednosti, Načelniku bezbjednosti, ko li jetada bio, bio je Niko Čančarević pa on napustio, mijenjali se, znam da je bio Hajdarević što je poginuo , mislim da je Rešid bio pomoćnik komadanta za bezbjednost.

Da li je vama poznata činjenica da su pojedini muškarci mještani sela MZ Bukvik bili izdvojeni i smješteni u posebne pritvorske prostorije ?
neznam to, idem logikom da su vojnici pa su izdvojeni, neznam nisam bio tu, ne bi da nagađam,

Da li vam je poznato šta se tada nalazilo u prostorijama Rasadnika u Gornjem Rahiću?

Ja mislim da je tamo postojala prostorija za vojne zarobljenike, znam da je tamo jedno vrijeme bio Meho Martinović a kasnije napustio, nama se tada mogla desti da je avio granatiranjem za dlaku promašen dom. Bio je oštećen, Ali sam bio u Zoviku, gdje je kuća ispred crkve, i u toj kući su bile smještene izbjeglice iz Bukvika. Tamo sam video nešto što nećuzaboraviti, kuća je bila smrvljena na metar , kažu pala je „krmača“, sreća u tom trenutku nije bilo nikoga, vili su vani ili su išli raditi, video sam jednu scenu dječju ruku kraj ograde prav. crkve. nismo pronašli čija je ,

Znači što se tiče naredbe o oduzimanju novca i imovine da li vam je poznat oblik te naredbe ?

To ovi iz vojske, morao je neki cenzus biti, šta oduzimati , kome šta

Pomenuli ste da je licima izdavana potvrda o oduzetom novcu i imovini da li ste se vi susreli sa tom potvrdom i odkud znate da je to postojalo ?

Znam da u policiji od kad ja r adim uvijek je moralo da se izda dokumenat povrada šta si oduzeo, gdje i kada,

Da li znate u ovom slučaju to rađeno ?

Ja mislim da bi moralo biti to, mi smo tada kuburili sa potvrdama da li smom imali koji primjerak ali je morala postojati neka evidencija ili neki dokaz da je Marku Marković oduzeto 100 hiljada maraka.

Da li ste vi po vašem povratku na posao i u tom periodu nakon tih aktivnosti razgovarali sa navedenim inspektorima koji su bili angažovani u školi i u domu o tome šta su oni tamo radili ?

Bila je samo generalna priča mi smo bili kolege u istom rangu ja nisam bio njima nadređeni da postavljam konkretnije zadatke, a i da jesam oni su bili predpočinjeni

vojnoj komandi. Bila je ta priča da je kod jednog broja oduzet novac da je za potrebe vojske, da je to predato komandi,

Da li ste u neformalnom razgovoru došli do saznanja ko je od navedenih lica konkretno vama iznio te činjenice ?

Svi su oni koji su bili uključeni u tu priču, meni nije nikad jasno, ko vam naredi da idete tamo, da li preko komandira, preko načelnika preko OKP-a . ja nisam bio tu, da sam bio ja bi uz saglasnost šefa komandira , šefa policije vjerovatno i ja išao vjerovatno bi me uključili i ja bi znao,

Da li ste došli do saznanja da je neko od navedenih pripadnika krim policije učestvovao u fizičkom zlostavljanju nekoga od zarobljenih mještana Bukvika ?

Ja koliko znam nije, niko, međutim da li je to i tačno, noćima tamo mljudi bili da je jje imao mogućnosti, da nešto neko uradi i da li bi meni to i rukao da je npr. nekog išamarao ako se odlučio na tako nešto , nijej bio niti obavezan jer ja njemu nisam niti šef, znam da su ljudi bili obezbeđeni, ljudi su bili koji obezbeđuju te ljudi ali tu je bilo i ljudi poginulih porodica i ovih što idu sa linija da neko nešto ne napravi.

Da lis te nakon svega toga došli do nekakvih saznanja da je bilo tu fizičkog maltretiranja?

Uvijek ima nekakvih priča, nekakava je curila priča za malog Radušića da je bio zlostavljan da je Bukvičanin zlostavljan Boška Maričića Brat, Đokan, to on zna ja znam da ga nisam ni vidio, on je bio tu koliko je bio, za njega i malog Radušića da je maltretirani u zatvoru i Boškovog brata

Da li ste čuli ko ih je maltretirao ?

Tu su išle priče dovidio se uvezu Galib , Osman, a po novinama je bilo da sam i ja tu učestvovao da sam bio član kriznog štaba , nikakvog kriznog štaba nisam bio ,

Kakva je bila vaša saradnja organima civilne vlasti odnosno opštinskom vladom ?

Ja sam radio svoj posao a oni su radili svoj, išli smo povremeno , ja sam lčno te ljude poznavao od Ramića, đape , Šemse Sakovića , Muniba,

Objasnite navedene koje su funkcije obavljali u septembru 1992. godine ?

Šemso je bio u predsjednik ratnog predsjedništva ja mislim, Munib predsjednik Vlade a Đapo podpredsjednik vlade, zamjenik Munibu, Ramići su bili stranački Mustafa i ovaj doktor Ibrahim, u skupštini je bio Adem Ribić , opet Đapo Munib, od Hrvata Aničić i Krndelj, mijenjalo se i to.

Šta nam možete reći u vezi sa dokumentacijom krim. službe iz navedenog perioda, gdje se ona nalazi ?

Sve što ima papira došlo je sa nama u Brčko kad je došlo do objedinjavanja policije i mora biti „K“ upisnik , predmeti, rezultati istraživački i drugi dokumenti, mora biti, čitav rat čučavao dokumentaciju brnuo o njoj sve v rijeme, i kad smo došli u brčko,

dokumentacija je bitna to je tra. Bilo je komisijsko uništavanje, gdje je istekao rok. Tvrdim da nisam ni jedan validan dokument svjesno uništo u cilju prikrivanja tragova.

Šta vi posjedujete od dokumentacije iz navedenog perioda a u vezi sa vašim postavljenjem i imenovanjem ?

Imam , posjedujem,

-službena legitimacija od 15.07. 1992. godine gdje je u potpsu tadašnji šef policije Stjepan Filipović i gdje piše da sam na dužnosti inspektora

- iskaznicu za ulazak u krug komande koju je izdala Vojna policija 108 brigade da sam mogao ući u krug kasarne,
- neki oblik službene legitimacije MUP-a sa fotografijom nema datuma, ali je moglo biti ljetо 1992. godine,
- rješenje MUP- R. BiH, CSB Tuzla broj 18-1/09-7-278/93 gdje se ja raspoređujem za vrijeme rata na ratnu dužnost za načelnika odjeljenje za sprečavanje i suzbijanje kriminaliteta u SJB Brčko od 01.05. 1993. godine, ovjерено od tadašnjeg načelnika Hazim Rančić

Gospodine Fazloviću da li pristajete da se izvrši fotokopiranje navedenih dokumenata te da se kopije uvrste u spis predmeta?

Apsolutno pristajem to su činjenice - dokumenti,

Da li ste u okviru krim policije postupali nakon završene vojne akcije u Bukviku a na okolnosti uništavanja i otuđivanja pokretne i nepokretne imovine mještana sela Bukvičke regije ?

Da vam kažem jeste, navest ču dva p rimjera da li su ta jedina dva ili ima više ali su ova dva karakteristična , tj. Poslije bukvičkog dešavanja imali smo spoznaju da se pljačkaju imovina sa Bukvika. U cilju sprečavanja stanica je preuzeila mjere instaliranja jednog punkta u privatnoj kući preko puta zadružnog doma gdje je bila naša policija koja je trebala da zaštitи imovinu zajednu sa vojnom policijom . Medutim ja imam osjećaj da je to „opuhano“ vrlo brzo nakon borbenih dejstava, popaljeno uništeno, a da sam poslije bio uključen zajedno sa kolegama i to na zahtjev šefa odjeljenja OKP Krndelj Ivana, te smo operativno obradili Kablarević Dževada iz Brčkog i u cilju dokumentovanja prisvojenih dobara i preprodaje istih zajedno sa nekoliko kolega vršili pretres tadašnjeg predsjenika MZ G. Rahić, Karalić Abdulaha, gdje smo pronašli popriličan broj otuđenih predmeta za koje on nije mogao dokazati da su njegove a koji su očigledno poticali sa prostora Bukvika, bilo je neko obrazloženje da Kablarević i nekoliko ljudi uz njega navodno vrše prikupljanje sredstava za potrebe boraca , zbrnjavanje ranjenika, peći , kamiona, Kamion od Bijelića je nađen Karalića u dvorištu, mi smo tada podnijeli prijavu protiv Kablarevića, međutim kasnije je abolirano ratna dešavanja mislim da su oslobođeni odgovornosti po osnovu ratnih dešavanja. Vozilo Bore Kaurinovića, tragao je

danima za tim vozilom i nađeno je u Srebreniku u jednom garaži, neko od vojnika, ovaj ga sakrio u Srebreniku i podnešeno protiv aktera. Vozilo je doveženo u stanicu i mobilišemo ga za stanicu, vozio je Bijedić Nermin - Kočo to vozilo i poslije rata vozilo je vraćeno Bori i njegovoj porodici, imaju papiri, sve. Pokušavalo se nešto raditi, a koliko uspješno, treba uzeti „K“ upisnik i proći, ta dva primjera su zapamćena ali jesmo nešto preduzeli, koliko smo mogli,

Gospodine Fazloviću da li imate još nešto da dodate u vezi sa navedenim a da vas mi nismo pitali ?

Rat je duga priča a ja sam njen akter, ja sam jedna sekvenca a njih ima desetine, tačno je Bukvik jedna ružna stvar, ne osjećam krivicu, nepravdam se ali sam u granicama mogućnosti učinio što sam mogao. Ova priča izgleda negdje šuplja ali nije ovo izbjegavanje neke odgovornosti nego je to slijed događaja. Moja dženaza može potvrditi da nisam bio tu,

Još jedno pitanje, kad smo pomenuli inspektore krim policije SJB Brčko – Gornji Rahić koji su u vrijeme dešavanja u Bukviku i neposredno nakon pada Bukvika bili angažovani, kako ste naveli od strane vojnih struktura, u domu i u školi u G. Rahiću, da li se neko od njih izdvajao u smislu dužine ostanka na tom angažovanju ili po složenosti poslova kojima je bio zadužen ?

Nije niko, morate svatiti to su gorki zalogaji, to nije zahvalno, ja sam nuđen da idem ali nisam htio, vido sam dvojicu Bukvičana cijepaju drva kod nas u dvorištu policije, pitao sam ko su rekli su iz doma Bukvičani, što je interesantno i ovdje sam radio narednih 6 godina nije mi niko došao od Bukvičana, dolazilo je u Rahić kad je stao rat, bilo je ljudi koji traže pomoći, nije mi niko došao i rekao ništa loše o meni nije mi takav došao, došao je za vrstu usluga da pošaljem pratnju kad je u pitanju obilazak kuće ili smrtni slučaj.

Moje pitanje je bilo da li se neko izdvajao u tim poslovima da je radio duže ili složenije ? Da vam kažem bila je prisutna jedna priča oko Galeta, ja ga ne branim bila je priča kako je Gale tukao Maričića, Řadušića, ovog onog, ja imam osjećaj da je nekom bilo stalo da od njega napravi monstruma da bi napravio nekakvu paralelu sa događajem u Luci mislim na Jelisić,

Kad ste pomenuli Galeta , koji su bili njegovi zadaci ?
radio je na opštem kriminalu

U tom periodu kad je bio angažovan u školi i u domu koji su bili njegovi zadaci ?
Sigurno kao i ovi ostali, Zekerija, Kablić

Da li vam je poznato da je Hadžić Galib imao pristup u prostorijama gdje su lica bila zatvorena koje je obezbeđivala vojna policija kako te naveli ili u nekim posebnim prostorijama za saslušanje?

Ovo što smo mi radili radilo se u službenim prostorijama, a ovo u domu i školi ja prepostavljam da vojna policija s obzirom kako su bili nedovoljno edukovani nisu u potpunosti u svakom trenutku radili onako kako bi to profesionalno trebalo a mislim da su u svakom trenutku branili pristup tim zatvorenicima,

Je li Hadžić imao pristup zatvorenicima ?

Onje imao koliko ja znam iste ove akreditacije kao i što ja imam, ne mislim da je imao nešto više ovlaštenja, niti da bi mu neko mogao dati ta ovlaštenja. Ja mislim da policija nije bila profesionalna, a neznam ko ih je obrađivao, po kojoj liniji . Mene je interesovao segment kriminaliteta.

Da smo mi šta radili i da smo imali podatke i zloupotrijebili ovo i našli mu 100 hiljada maraka mi bi to sankcionisali, a ima i drugih stvari kako će ti prijaviti ako je otiašao u razmjenu.

U smislu člana 154. stav 1. ZKP-a Brčko distrikta BiH imate pravo pročitati zapisnik ili zahtjevati da Vam se isti pročita, te staviti prigovor u pogledu sadržaja zapisnika.

Hoćete li pročitati zapisnik ili da Vam se zapisnik pročita?

Ne _____

Da li imate prigovor na zapisnik?

Ne _____

Hoćete li potpisati zapisnik?

Da _____

Da li želite da vam se izjava reprodukuje?

Ne _____

Prikupljanje izjave završeno u 13 sati i 35 minuta.

Zvučno snimanje izvršila zapisničar-asistent tužilaštva Milka Mitrović, a zvučni zapis se prilaže uz zapisnik.

L i c e:

Fazlović Novalija

Zapisničar:

Milka Mitrović

Policajski službenik:

Dragan Stevanović

Z A P I S N I K

O PREUZIMANJU-PREDAVANJU TIJELA POGINULIH BORACA

Dana 12.03.1993. godine izvršeno je preuzimanje - predavanje tijela poginulih boraca u 12,00 časova na liniji razdvajanja GORNJE DUBRAVICE - ŠATOROVIĆI.

Komisija je preuzela-predala -ll- tijela poginulih boraca.

NAPOMENA:

Komisija je preuzela jedanaest tijela boraca l.pb l.Pos.br. koji su nestali u borbenim dejstvima u reonu Bodarišta 08.03.1993.god. Pri preuzimanju tijela moglo se primijetiti da su bila masakrirana. Primijećeni su udarci tupim predmetom u predjelu glave, ubodi nožem, te odsijecanje pojedinih dijelova tijela. Preuzeta su tijela:

1. BAJIĆ Mitra ILLIJA	rod. 26.04.1957. Grbavica- Brčko
2. Tomić Ratka STOJAN	rod. 28.03.1972. Grbavica- Brčko
3. TOMIĆ Ratka DRAGO	rod. 14.07.1974. Grbavica- Brčko
4. TOMIĆ Sime NIKOLA	rod. 16.11.1941. Brčko
5. JOVIČIĆ Pere RANKO	rod. 10.12.1945. Pukinj- Lopare
6. PUDIĆ Nikole MIROSLAV	rod. 03.03.1959. Brčko
7. PUDIĆ Krste RADAN	rod. 11.08.1974. Brčko
8. PUDIĆ Jovana SINIŠA	rod. 22.06.1974. Grbavica- Brčko
9. TADIĆ Lazara PETAR	rod. 16.07.1943. Potočari.-Brčko
10. PEKIĆ Ilji MIRKO	rod. 02.08.1938. Brčko
11. VUJIČIĆ Dušana GOJKO	rod. 15.05.1959. Prkovići- Nevesinje

Brčko: 12.03.1993.god.

zor KOMISIJA ZA RAZMJENU

Z A P I S N I K

O PREUZIMANJU-PREDAVANJU TIJELA POGINULIH BORACA

Dana 07.05.1993. godine izvršeno je preuzimanje - predavanje tijela poginulih boraca u 11,00 časova na liniji razdvajanja GORNJE DUBRAVICE - ŠATOROVIĆI.

Komisija je preuzeala-predala -2- tijela poginulih boraca.

NAPOMENA:

Komisija je preuzeala tijela dvojice naših boraca l.pb l.Pos.br. koji su nestali u borbenim dejstvima kod Bodarišta o8.03.1993. god. a koje protivnička komisija nije predala sa tijelima dana 12.03.1993.god. Preuzeta su tijela:

1. PUDIĆ Đoke STOJAN rođ. 04.09.1953. Grbavica - Brčko
2. JOVIČIĆ Ranka PERICA rođ. 08.03.1972. Brčko

Pri identifikaciji tijela uočeno je da su glave odsječene i da su zamijenjene. Na tijelima su uočeni tragovi uboda nožem, udarci tupim predmetima, lomovi kostiju i drugi znaci masakriranja.

Brčko: 07.05.1993.god.

zor KOMISIJA ZA RAZMJENU

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
БРЧКО ДИСТРИКТ БиХ
ПОЛИЦИЈА ДИСТРИКТА
Б Р Ч К О
Број:02-230- 861/03
Бијељина,09.11.2004.године

ЗА ПИСНИК
О ПРИКУПЉАЊУ ИЗЈАВЕ

Састављен дана 09.11.2004.године у посторијама ОКП ЦЈБ Бијељина, у вези прикупљања изјаве од ЛАТИНОВИЋ МИЛЕТА, на околности оружане акције ВРС у мјесту Бодериште 08.03.1993.године, којом приликом су од стране муслуманско хватских формација највероватније живи заробљени 13 припадника Прве Посавске бригаде првог батаљона.

Започето у 09,15 часова.

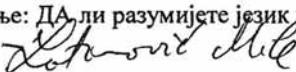
ПРИСУТНИ:

- 1.Овлаштено службено лице Полиције Брчко Дистрикта Бранислав Савић,
- 2.Записничар ЦЈБ Бијељина Јовановић Славојка и
- 3.Лице Латиновић Миле.

У смислу члана 155. став 1. ЗКП Брчко Дистрикта БиХ лице се обавјештава да се прикупљање изјаве снима уређајем за звучно снимање, те да има право да затражи препродуковање снимка како би провjerило своју изјаву.

У смислу члана 8. ЗКП Брчко дистрикта БиХ лице се поучава да су у равноправној употреби босански,српски и хрватски језик и службена писма Ћирилица и латиница, те да има право користити свој језик , као и право на прјење уколико не разумије језик на којем се води поступак.

Питање: Да ли разумијете језик на којем се воступак?

ДА

Лице се у складу са чланом 219. став 2. ЗКП Брчко Дистрикта БиХ поучава да немара дати никакву изјаву ни одговарати на питања која му овлаштено службено лице поставља, осим давања личних података.

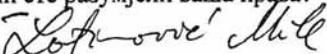
Након тога лице о себи даје следеће личне податке:

Презиме и име: Латиновић Миле,
Име оца или мајке : Давид,
Ваше занимање: Земљорадник,
Датум рођења:09.03.1960. године,
Мјесто рођења: Бијељина,
Боравиште и адреса: Колубарска 10 Бијељина,

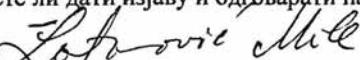
У смислу члана 86. став 2. ЗКП Брчко Дистрикта БиХ лице се опомиње да је дужан говорити истину и да не смије ништа прешутјети, те се упозорава да давање лажног исказа представља кривчино дјело.

У складу са чланом 84. став 1. и 2. ЗКП Брчко Дистрикта БиХ лице се упзнаје да има право да не одговара на поједина питања ако би га истинит одговор изложио кривчном гоњењу. Такође у складу са чланом 84. ЗКП Брчко Дистрикта БиХ лице упознато да му се одлуком Тужиоца може дати имунитет уколико жели дати одговоре и на оваква питања.

ДА ли сте разумјели ваша права?

ДА

Хоћете ли дати изјаву и одговарати на питања овлаштеног службеног лица?

ДА

Снимање се прекида у 09,20 сати ради потписивања изјаве о правима.

Након потписивања изјаве о правима снимање се наставља у 09,22 минута.

Након тога лице се позива да изнесе све што му је о предмету познато:

И З Ј А В А

Господине Латиновићу, шта нам можете рећи на околности горе описаног случаја из 1993. године у мјесту Бодериште?

Тог дана у мјесецу марта рађена је здружене акција ИБК у мјесту Бодериште и поподне негде око 16 часова када да се непријатељ појачава одлучено је да се наше јединице повуку са тог простора. После неких 100 метара у повлачењу примјетио сам једну групу људи , њих 13 да је било који су пошли у тај простор који смо ми напустили. Ја сам их узорио да нема никакве потребе да улазе у тај простор јер тамо више није било наших јединица , међутим, они су кренули тамо. Неких пет минута касније чули смо гласове «Хатај их живе, опколи, недај да побјегне» и чули смо запомагање неких људи. Предпостављам да су то били ови људи које смо ми срели. У том моменту није било никаквих борбених дејстава на том дијелу, нити било какве пуцњаве из ватреног оружја. Ми смо били забуњени у том моменту и нисмо знали како да реагујемо и тражили смо савјет од наше команде. Они су нам рекли да се повучемо. Након неких 10 – 15 минут ачули смо галаму, вриску и пуцање у ваздух. Мислим да су то радили противничка снага изи задовољства што је похватала ове људе живе.

Господине Латиновићу, ви сте се очигледно међу последњим извлачили са тог простора.

ДА.

ДА ли нам можете укратко описати локацију на којој сте се налазили у том моменту?

То је било страна брда испред уласка у село Бодериште, где је била њихова линија , њихови ровови, са лијеве стране је био канал или поток и ту је пут улазио у село.

ДА ли сте незнанто прије догађаја који сте описали испред себе према мјесту Бодериште примјетили куће.

ДА куће су биле испред нас.

Можете ли нам на kraју рећи , након колико времена сте ви као припадник ВРС , односно јединице ИБК сазнали шта се уствари овог момента који сте описали заправо десило и шта се то десило?

Ми смо сазнали то веће одмах да су похватано 13 војника Прве Посавске бригаде и да су живи на напријатељској страни.

-Lavore Mill

Можете ли навести од кога сте и где то сазнали?

То се причало у кругу касарне у командним структурима.

Да ли сте након свега и даље били у току када је упитању судбина ових војника, да ли сте чули нешто касније о њиховој размјени.

Чуо сам касније да су ти људи размјењени мртви, али да су убијени пред саму размјену, односно да су масакрирани пред саму размјену и да су два тијела била обезглављена и да је размјена била након мјесец ипо до два.

Да ли имате још шта да изјавите на ове околности.

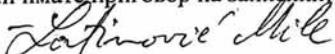
НЕ.

У смислу члана 154. став 1. ЗКП Брчко Дистрикта БиХ имате право прочитати записник или захтјевати да вам се исти прочита, те ставити приговор у погледу садржаја записника.

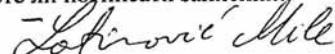
Хоћете ли прочитати записник или да вам се записник прочита.

Нема потребе.

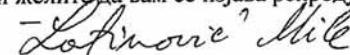
ДА ли имате приговор на записник?

НЕ.

Хоћете ли потписати записник?

ДА

Да ли желите да вам се изјава репродукује?

НЕ.

Прикупљање изјаве завршено у 09,45 минута.

Звучно снимање је извршио Бранислав Савић овлаштено службено лице Полиције Дистрикта Брчко, а звучни запис се прилаже уз записник.

Лице

Записничар

Овлаштено службено лице

Латиновић Миле Славојка Јовановић

Бранислав Савић

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
 БРЧКО ДИСТРИКТ БиХ
 ПОЛИЦИЈА ДИСТРИКТА
 Б Р Ч К О
 Број:02-230-~~861/03~~
 Бијељина,09.11.2004.године

ЗАПИСНИК
 О ПРИКУПЉАЊУ ИЗЈАВЕ

Састављен дана 09.11.2004.године у посторијама ОКП ЦДБ Бијељина, у вези прикупљања изјаве од БОЖИЋ МИЛЕНКА , на околности оружане акције ВРС у мјесту Бодериште 08.03.1993.године, којом приликом су од стране мусиманско хрватских формација највероватније живи заробљени 13 припадника Прве Посавске бригаде првог батаљона.

Започето у 11 часова.

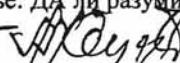
ПРИСУТНИ:

- 1.Овлаштено службено лице Полиције Брчко Дистрикта Бранислав Савић,
- 2.Записничар ЦДБ Бијељина Јовановић Славојка и
- 3.Лице Божић Миленко,

У смислу члана 155. став 1. ЗКП Брчко Дистрикта БиХ лице се обавјештава да се прикупљање изјаве снима уређајем за звучно снимање, те да има право да затражи репродуковање снимка како би проверило своју изјаву.

У смислу члана 8. ЗКП Брчко Дистрикта БиХ лице се поучава да су у равноправној употреби босански,српски и хрватски језик и службена писма ћирилица и латиница, те да има право користити свој језик , као и право на прјење уколико не разумије језик на којем се води поступак.

Питање: Да ли разумијете језик на којем се воступак?

ДА

Лице се у складу са чланом 219. став 2. ЗКП Брчко Дистрикта БиХ поучава да немора дати никакву изјаву ни одговарати на питања која му овлаштено службено лице поставља, осим давања личних података.

Након тога лице о себи даје следеће личне податке:

Презиме и име: БОЖИЋ МИЛЕНКО,
Име оца или мајке : Славко,
Ваше занимање: Радник,
Датум рођења: 30.07.1952. године,
Мјесто рођења: Бијељина,
Боравиште и адреса: Мала Обарска бр. 26, општина Бијељина.

У смислу члана 86. став 2. ЗКП Брчко Дистрикта БиХ лице се опомиње да је дужан говорити истину и да не смије ништа прешутјети, те се упозорава да давање лажног исказа представља кривчино дјело.

У складу са чланом 84. став 1. и 2. ЗКП Брчко Дистрикта БиХ лице се упознаје да има право да не одговара на поједина питања ако би га истинит одговор изложио кривчном гоњењу. Такође у складу са чланом 84. ЗКП Брчко Дистрикта БиХ лице упознато да му се одлуком Тужиоца може дати имунитет уколико жели дати одговоре и на оваква питања.

ДА ли сте разумјели ваша права?

ДА -

Хоћете ли дати изјаву и одговарати на питања овлаштеног службеног лица?

ДА -

Снимање се прекида у 11,05 сати ради потписивања изјаве о правима.

-

Након потписивања изјаве о правима снимање се наставља у 11,07 минута.

Након тога лице се позива да изнесе све што му је о предмету познато:

И З Ј А В А

Господине Божић, шта нам можете рећи на околности заробљавања 13 припадника Прве Посавске бригаде у мејстру Бодериште 1993. године?

Могу вам рећи да ми је тај случај у потпуности познат и да сам лично био присутан на мјесту догађаја јер сам био припадник ВРС у јединици која је у то вријеме била на предњем крају одбране , тј. тамо где се тај случај додгодио. Достигнута линија нашег предњег краја одбране била је на потезу од Доњих Дубравица, путем за Бодериште, затим на Делину раван, Миладице, Чајавац, Омербеговача. ПОшто је на дијелу линије према Бодеришту фалио извјестан број људи били смо у ситуацији да извршимо попуну са другомјединицом тј. са људима из Прве Посавске бригаде. Људи су уредно дошли на смјену , слабо обучени и слабо наоружани и нису учествовали ни у каквим о борбеним дејствима. Стицајем околности тј. неодговорношћу одређених људи који су требали да прихватају људство и изврше распоред по објектима , људи су отишли мимо контроле наших снага и на улазу у с Бодериште живи ухваћени од стране формација које су на том дијелу биле.

ДА ли вам је познато као лицу и припаднику ВРС који је очигледно добро познавао тај терен , које су непријатељске јединице налазе насупрот вама?

Познато, у то вријеме значи од снага ХВО била је присутна 108 ХВО бригада, тачније друга бојна зvana ГРОМОВИ, десно од њих према Дубравицама , Шаторовићима и Челићу а на споју са другој бојном био је четврти батаљон 108 касније 208 челићке бригаде којом је командовао .

Снимање се прекида у 11 сати и 10 минута из техничких разлога.

Снимање се наставља 11,11 након отклањања техничких разлога.

Јединицом 108 односно 208 челићке бригаде командовао је Јасмин Мешковић.Што се тиче лијевог сусједа 108 био је трећи батаљон 115 , тј. 215 брдске бригаде којом је командовао господин Ђакић. Што се тиче самог догађаја чуо сам и то могу да потврде много других људи кукњаву и јаук припадника који су тад ухваћени живи, молили су наглас и јаукали да их не дирају јер они нису ни били никада на том дијелу и нису учествовали у борбеним дејствима. Страшан је призор био слушати урлике и крике , или ми у то вријеме нисмо могли ништа предузети како би извршили ослобађање припадника који су настрадали.

Да ли сте видјели моменат њиховог уласка у непријатељске редове.

— *Л. Радић*

Нормално сам видио тоје било испред нас 300 – 4000 метара тачно између економије и цркве тј. капеле у Бодеришту.

Можете ли описати детаљ који сте уочили.

Оно што сам ја уочио приликом хватања људи да су људи на лак и једноставан начин преварени, јер су људи и сами од себе били слабог образовања, а нарочито војног тако да су преварени и позивом на глас дошли те је тако њихово заробљавање било једноставно.

ДА ли сте видјели некога од тих војника у моменту заробљавања.

Ја немогу прецизно казати ко је био али сам видо када су један иза другог одлазили и нестајали више и после тога нису се никада ни вратили до момента када су размјењени и том приликом сам био присутан и грозоту коју сам тада видио је просто необјашњиво за сваког цивилизованог човјека.

ДА ли се у моменту њиховог заробљавања чула пуцњава тј. да ли је било уопште пуцњаве.

Видите, о томе се и ради пуцњаве није било јер да је билопуцњаве људи би били војнички побијени, значи на њима би било рана од метака итд. Оно што сам ја видио после размјене то је да су људи брутално убијани крампом у главу, предметима разним, зуби вађени, уши сјечене, очи вађене, једноставно необјашњиво за вријеме у коме се то десило.

Након што су ови људи према вашем исказу заробљени да ли се након тога одвила борба и дошло до пуцања.

Не, ни после тога није више борбе било, борбе је било у јутарњим часовима тога дана негде у реону села Бодериште и реону села Шумари то је дио Бодеришта звано ШУмарни. Ово се десило у поподневним часовима када је требало да се тај дио линије попуни са људством.

Да ли имате још шта да изјавите на ове околности?

Ја немам никакву више изијаву да дам и ако имам пуно разних података или они нису везани за овај случај, према томе сматрам да не требам то да данас истичем.

У смислу члана 154. став 1. ЗКП Брчко Дистрикта БиХ имате право прочитати записник или захтјевати да вам се исти прочита, те ставити приговор у погледу садржаја записника.

Хоћете ли прочитати записник или да вам се записник прочита.

Нема потребе, Ја знам шта сам рекао и иза својих ријечи стојим. —

ДА ли имате приговор на записник?

Немам приговорна записник. —

Хоћете ли потписати записник?

ДА —

Да ли желите да вам се изјава репродукује?

—

Снимање се прекида у 11,17 минута ради читања записника, односно ради преслушања тонског записа.

Снимање се наставља у 11,22 минута нако преслушавања тонског записа.

Да ли имате приговор на тонски записн.

Немамприговор ни на тонски запис ни на записник моја изјава је тачна и тако је уведена и на записник и на тонски запис. — *✓/Ceš*
Прикупљање изјаве завршено у 11,23 минута.

Звучно снимање је извршио Бранислав Савић овлаштено службено лице Полиције Дистрикта Брчко, а звучни запис се прилаже уз записник.

Лице

Записничар

Овлаштено службено лице

Божић Миленко

✓/Milo

Славојка Јовановић

J. C. Savajka

Бранислав Савић

Branisav Savić

**БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
БРЧКО ДИСТРИКТ Б И Х
ПОЛИЦИЈА ДИСТРИКТА
Б Р Ч К О**

Број: 02-230-861/03
Брчко: 19.07.2004. године

**ЗАПИСНИК
О ПРИКУПЉАЊУ ИЗЈАВЕ**

Састављен дана 19.07.2004. године у просторијама Полиције Брчко Дистрикта БиХ, у вези прикупљања изјаве од Јована Стојковића у вези заробљавања 13 припадника ВРС у Бодеришту дана 08.03.1993. године.

Започето 14.15 часова.

ПРИСУТНИ:

1. Овлаштено службено лице – Бранислав Савић,
2. Записничар – Џвија Ђокић и
3. Лице – Јован Стојковић.

У смислу члана 155. став 1. ЗКП-а Брчко Дистрикта БиХ лице се обавјештава да се прикупљање изјаве снима уређајем за звучно снимање те да има право да затражи репродуковање снимка како би проверио своју изјаву.

У смислу члана 8. ЗКП Брчко Дистрикта БиХ, лице се поучава да су у равноправној употреби босански, српски и хрватски језик, и службена писма ћирилица и латиница, те да има право користити свој језик као и право на превођење уколико не разумије језик на којем се води поступак.

Да ли разумијете језик на којем се води поступак?
Разумијем. — *Стојковић Јован*

Лице се у складу са чланом 219. став 2. ЗКП-а Брчко Дистрикта БиХ поучава да не мора дати никакву изјаву ни одговарати на питања која му овлаштено службено лице поставља, осим давања личних података.

Након тога лице о себи даје сплиједеће личне податке:

Презиме и име: Стојковић Јован,
Име оца или мајке: Млађен,
Занимање: радник,
Датум родења: 24.09.1958. године,
Мјесто родења: Брчко,
Боравиште и адреса: Буковац 56, Брчко.

У смислу члана 86. став 2. ЗКП-а Брчко Дистрикта БиХ лице се опомиње да је дужан говорити истину и да не смије ништа прешутјети, те се упозорава да давање лажног исказа представља кривично дјело.

У складу са чланом 84. став 1. и 2. ЗКП-а Брчко Дистрикта БиХ лице се упознаје да има право да не одговара на поједина питања ако би га истинит одговор изложио кривичном гоњењу.
Такође је у складу са чланом 84. ЗКП БД БиХ лице упознато да му се одлуком Тужоца може дати и имунитет уколико жели одговарати и на оваква питања.

Да ли сте разумјели Ваша права?

Да. — *Стојковић Јован*

Хоћете ли дати изјаву и одговарати на питања овлаштеног службеног лица?

Хоћу. — *Стојковић Јован*

Снимање се прекида у 14.17 часова ради потписивања изјаве лица о правима.

Стојковић Јован

Снимање се наставља у 14.20 часова након потписивања изјаве о правима.
Након тога лице се позива да изнесе све што му је о предмету познато:

ИЗЈАВА

Г-дине Стојковићу, где Вас је затекло избијање ратних сукоба на простору Брчког 1992. године?
Затекло нас је у родном селу Буковцу где смо заједно са родитељима и породицом били тамо.

Шта се са Вама десило након што су хрватско-муслуманске оружане формације извршиле напад на Буковац и ушли у то село?

Када је почeo напад деслила се погибија неколико људи а остали дио становништва се повукао дубоко у шуму и под окриљем ноћи пјешиче преко Витановића у колони отишао за Буквик.

Каква је судбина задесила Вас и Вашу породицу након што су потпуно заузета села у саставу МЗ «Буквик»?

Три дана по доласку у Буквик комплетна буквичка регија је нападнута са неколико праваца и значи дошло је до палјевине кућа, било је жртава и рањеника а народ је био са нејачи по шумама и одатле се предао, био заробљен и одведен у логор. Један дио је одведен у Бодериште, Зовик – углавном жене и дјеца, један дио у Бос. Бијелу а највећи дио је остао у дому и школи у Горњем Рахићу.

Да ли Вам је приликом спровођења у ове логоре било шта одузимано од покретне имовине?
Сва наша покретна имовина, и моје и свих осталих житеља, је углавном остала код кућа и тада су људи који су дошли да плачкају све однијели, а по доласку у логор натјерани су да се изврну цепови те је многима одузет новац, злато и друге вриједне ствари које су имали.

Да ли се сјећате ко је у структурима у логору вршио таква дјела над Вама?
Ја нисам познавао те људе, али чуо сам да су једног од њих звали Низо Говедар, који је физички малтретирао људе и извртао цепове, који је лично и мога оца ударио шаком.

Г-дине Стојковићу, колико сте дugo времена остали у логору и где сте били у логору?
Од 14.09.1992. године па до 05.05.1993. године били смо у Горњем Рахићу, Улицама или не у дому него у кући Ивице Сантовца, зато што смо као радна екипа сваки дан ишли у наш породични млин и мљели пшеницу за потребе кризног штаба тадашњег из Федерације.

Да ли сте током боравка у логору били физички и психички малтретирани?
У дане када смо истом заробљени било је физичког малтретирања од појединача где је опет главну ријеч водио споменуту Низо и још понеки од људи а које ми нисмо знали. На Улицама није било малтретирања што се мене лично тиче, а у нашем млину када смо радили у неколико наврата поједини војници су покушавали да малтретирају заробљенике који су радили у мlinу у чemu их је спријечио г-дине Мирко Ђосић – особа која је била задужена за мlin.

Г-дине Стојковићу, у ком периоду сте били у заробљеништву у логору у Г. Рахић, да ли се сјећате?
Од споменутог 14.09.1992. године до октобра 1992. године када сам пребачен на Улице одакле сам сваки дан ишао у мlin до половине фебруара мјесеца 1993. године када смо поновно враћени у Г. Рахић у дом где се налазило 103 особе поред мене и оца.

Према Вашој изјави Ви сте од половине фебруара 1993. до 05.07.1993. године били у логору Г. Рахић у дому културе?
До 05.05.1993. године био сам тамо.

Г-дине Стојковићу, приликом претходних провјера у вези случаја заробљавања 13 припадника ВРС дошли смо до података који указују на то да би Ви могли имати одређених информација у вези ових 13 припадника и њиховог наводног боравка у Г. Рахићу. Да ли знате нешто о томе и шта нам о томе можете рећи?

Да напоменем – по обављеној размјени од 105 особа из списка за размјену изостављени смо само ја и мој отац те су нас из школе пребацили у посебно одјељење у расадник у Г. Рахић и ту смо

остали до краја. На постављено питање могу рећи следеће: да смо ми били смјештени у поменутом расаднику а проблематичне особе и војнике Војске Федерације – хрватско-муслиманске јединице, дијело је само један зид. Послије борби, које су се чуле врло близу, ја и покојни отац смо чули како између себе разговарају да су изгинули Грбавчани. У том моменту нисмо знали појединости, ни шта се десило, да би у вечерњим сатима врата наше просторије где смо били откључач полицијац који нас је чувао г-дин Бисер Осман, који је знао добро мага оца и мене, и рекао: «Млађо погинуто ти је сестрић Мишо на Бодеришту». На наше питање - откуда они на Бодеришту- он ми је рекао да не зна, те га је отац замolio да провjerје информацију. Мало касније, у вечерњим сатима, поменути г-дин се вратио и рекао: «На жалост јесте» и да сви побијени леже код цамије. Такође од војника који су се вртили око мјesta где смо ми били смо јасно чули да су се они сви били предали живи, те да су касније побијени и добро нам је остало у сјећању, како су они рекли да је то лично урадио и наредио некакав Гушо Рашид. Послије нисмо имали никаквих контаката, послије нам више нико није долазио, а појединости да су они сахрањени у Грбавици и довезени сазнали смо тек по изласку из логора.

Г-дине Стојковићу, да ли сте могли добити још каквих информација о 13 припадницима ВРС? Ништа осим те информације коју нам је дао г-дин Бисер, и на питање оца да ли он може отићи да он то види, он је рекао да то не смије ни покушати, да би могло да се изроди у инцидент, тако да никада нисмо изашли да видимо.

Да ли нам можете поновити какву је функцију у том моменту имао Бисер Осман?
Он је тада био у полицији која је нас све тамо обезбеђивала.

Да ли знате ко је био надређени Бисер Осману?
Ја тог г-дина јако добро знам али не могу се сјетити имена тренутно, знам да је радио овде у СУП-у и знам да је било неки притисака од Буквичана тако да он сада ради у Сребренику, али се имена не могу сјетити - мислим да се зове Кадрија. Додао бих још – појединаче који су покушавали да прескачу ограду и физички малтретирају чак је и г-дин Бисер и г-дин Тандир Неџад и Бешић Ризо који су нас обезбеђивали, спречавали да нас малтретирају.

Да ли сте дошли до информације која је јединица извршила заробљавање ових 13 војника?
С обзиром да смо затворени били чули смо да је била у питању Артан дивизија која је учествовала ту.

Да ли знате где се сада налази г-дин Бисер Осман?
Мислим да тај г-дин ради у Аустрији.

Да ли Вам је познато да ли на простору Брчког он има неког од родбине?
Има рођени брат Бисер а како се зове не знам, он је у хотелу «Галег» има свој фризерски салон, а сада је у кући својој - мислим да је на Ивицима, али не знам.

Да ли знате шта више о лицу Низо под надимком «Говедар»?
Ништа посебно- био је главни који је скоро све редом ударао и узимао новац и вриједности. Знам да је отишао негде у иностранство и никада га више нисам видио.

Да ли Ви и Ваш отац имате какве последице од физичког или психичког малтретирања у логору?
Нажалост мој отац је прије годину дана умро, али је сигурно и на мене и на њега оставило трага, као и на све остale, због одузете слободе, исхране која је била «никаква» то тог психичког малтретирања и сталног страха за живот.

Г-дине Стојковићу, да ли имате још шта изјавити на околности које су Вам презентоване приликом долaska у Полицију Брчко Дистрикта што сматрате битним а да Вас ја нисам питao?
Па у поменутом случају немам посебно неких нових информација, јер тада смо били у специфичној ситуацији: затворени у једном малом простору и управо смо сазнали на тај начин како сам и образложио шта се десило. Ми до изласка из заробљеништва нисмо имали никакве слободе кретања, а ту је увијек била полиција која нас је и окруживала.

Да ли сте Ви били физички тешко зlostављани?
Само првих дана од поменутог г-дина Низе «Говедара».

Да ли имате још нешто изјавити?

У конкретном случају ништа посебно али ако се буде разговарало о другим темама сигурно ћу имати шта рећи.

Да ли значи да у даљем дијелу истрага ратног злочина против цивилног становништва, који је почињен на простору Буковца, Буквика и других мјеста МЗ «Буквик» можемо очекивати Вашу сарадњу?
Свакако.

У смислу члана 154. став 1. ЗКП-а Брчко Дистрикта БиХ имате право прочитати записник или захтјевати да Вам се исти прочита, те ставити приговор у погледу садржаја Записника.

Хоћете ли прочитати Записник или да Вам се исти прочита?
Може се прочитати.

Снимање се прекида ду 14.45 часова ради читања Записника.
Снимање се наставља у 15.00 часова након читања Записника.

Имате ли приговор на Записник?

Нема, записник је адекватан.

Хоћете ли потписати Записник?

Хоћу.

Желите ли да извршимо репродуковање снимка?

Нема потребе.

Прикупљање изјаве завршено у 15.02 часова.

Звучно снимање извршио Бранислав Савић, овлаштено службено лице, а звучни запис се прилаже уз Записник.

Л и ц е:
Јован Стојковић

Записничар:
Цвија Ђокић

Овлаштено службено лице:
Бранислав Савић

BOSNA I HERCEGOVINA
BRČKO DISTRIKT BiH
JAVNO TUŽILAŠTVO
BRČKO DISTRIKTA BiH

Broj: KTA – 258/03
Brčko, 02. novembar 2004. godine

**ZAPISNIK
O PRIKUPLJANJU IZJAVE**

Sastavljen dana 02. novembar 2004. godine u prostorijama Javnog tužilaštva Brčko Distrikta BiH, u vezi prikupljanja izjave od Đurić Petar, na okolnosti oružane akcije VRS u mjestu Bodarište, 08. marta 1993. godine i učešća boraca 1. bataljona I Posavske brigade na tom ratištu, te zarobljavanja 13 pripadnika tog bataljona od strane Muslimansko –Hrvatskih oružanih formacija.

Započeto u 8 sati i 55 minuta

PRISUTNI:

1. Ovlašteno službeno lice Policije Brčko Distrikta BiH : Branislav Savić
2. Zapisničar: Milka Mitrović
3. Lice: Đurić Petar

U smislu člana 155. stav 1. ZKP-a Brčko Distrikta BiH lice se obaveštava da se prikupljanje izjave snima urednjajem za zvučno snimanje te da imate pravo da zatraži reprodukovanje snimka kako bi provjerilo svoju izjavu.

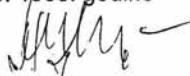
U smislu člana 8. ZKP-a Brčko Distrikta BiH, lice se poučava da su u ravnopravnoj upotrebi bosanski, srpski i hrvatski jezik i službena pisma ćirilica i latinica, te da ima pravo koristiti svoj jezik kao i pravo na prevođenje ukoliko ne razumijete jezik na kojem se vodi postupak.

Da li razumijete jezik na kojem se vodi postupak?
Razumijem, _____

Lice se u skladu sa člana 219. stav 2. ZKP-a Brčko Distrikta BiH poučava da ne mora dati nikakvu izjavu ni odgovarati na pitanja koja joj Ovlašteno službeno lice postavlja, osim davanja ličnih podataka.

Nakon toga lice o sebi daje sljedeće lične podatke:

Prezime i ime: Đurić Petar
Ime oca ili majke: Stevo,
Zanimanje: ugostitelj,
Datum rođenja: 7.05. 1958. godine

Mjesto rođenja: S. Vujičići, MZ Bukvik Opština Brčko,
Boravište i adresa: Grbavica bb, Brčko Distrikat BiH,

U smislu člana 86. stav 2. ZKP-a Brčko Distrikta BiH lice se opominje da je dužan govoriti istinu i da ne smije ništa prešutjeti, te se upozorava da davanje lažnog iskaza predstavlja krivično djelo.

U skladu sa članom 84. stav 1. i 2. ZKP-a Brčko Distrikta BiH lice se upoznaje da ima pravo da ne odgovara na pojedina pitanja ako bi ga istinit odgovor izložio krivičnom gonjenju. Takođe je lice upoznato sa članom 84. ZKP-a Brčko Distrikta BiH da mu se Odlukom tužioca može dati imunitet ukoliko želi dati odgovore i na ovakva pitanja.

Da li ste razumijeli Vaša prava ?
Jesam, Međo

Hoćete li dati izjavu i odgovarati na postavljena pitanja?
Hoću Međo

Snimanje se prekida u 8 sati i 57 minuta radi potpisivanja izjave lica o pravima.

Snimanje se nastavlja u 9 sati nakon potpisivanja lica izjave o pravima.

Nakon toga lice se poziva da iznese sve što mu je o predmetu poznato:

I Z J A V A

Gospodine Đurić, šta nam možete reći na okolnosti akcije vašeg bataljona dana 08. 03. 1993. godine u mjestu Bodrište i zarobljavanja 13 pripadnika vaše čete na liniji tog ratišta?

Pa mi smo sa rasporedom položaja u to doba bili u rejonu Grbavice i Ivika. Komanda je bila smještena na Ivicima. Jedna četa koja je bila u rezervi bataqljona dobila je naređenje da 08.marta 1993.godine bude spremna u popodnevnim satima za posjedanje položaja u rejonu Bodrište. Mislim da sam bio taj dan dežurni u komandi bataljona,

Koju ste funkciju imali u bataljonu?

Ja sam bio pomoćnik komadanta bataljona za bezbjednost.

Četa je brojala negdje oko 70 ljudi ili je bar negdje od 65 -70 ljudi krenulo na zadatak. Neznam tačno vrijeme kada smo krenuli sa Ivika. Svakako je bilo poslije podne 1 pola dva nisam siguran. S obzirom da sam očekivao da će dobiti zadatak da sa drugom jedinicom smijenim tu četu na položaju ako ga posjedne po izvršenim obavezanma u komandi bataljona i ja sam ušao u autobus da bi mi sutradan bilo lakše zaposjeti položaj sa novom smjenom. Autobusom smo došli do s. Potočara mislim da se zove Trešnjica, nakon izvjesnog vremena dobili smo naredjenje da krenemo pješice prema mjestu Dubravice . U Dubravicama smo ušli u par kuća s obzirom da je bilo hladno vrijeme i da smo već došlina poožaj jedinice naše jedinice mislim da je bila II Semberska brigada na položajima. Ja moram da kažem da nisam imao nikakve konkretnе zadatke. Bio sam sa borcima. Znam da je u jednom momentu komadant bataljona Nikolić sa komandirom čete Bambulovićem Dobro - Dobrivoje mislim da je i sa jednim vojnikom II Semberske, mislim da su imali vodiča svakako, krenuli da izvide poolžaj i da se uvežu sa jedinicom koju bi mi trebali za zamijenimo. Izgledalo je tako kao da su naše jedinice zaposjele položaj. Jer zašto smo krenuli faktički iz Rejona Potočara u suprotnom pravcu. Ja u ovom momenutu neznam tačno koliko je vremena prošlo od kretanja komadanta sa grupom ali znam da je nakon izvjesnog vremena iz pravca odakle je on krenuo nazad prema Potočarima prošao Načelnik brigade Sekulić. Odprilike u istom momentu komandir voda Stojan Pudić je povikao da krenemo za Nikolićem. Iz kasnijih razgovora sam čuo ili saznao da je u prolazu Sekulić Rekao komandiru voda da krenemo da je komadant bataljona već otiašao naprijed. Onako kako smo bili rasporedjeni u tom rejonu, tako smo u koloni krenuli u mjesto Bodrište. Neznam tačno nakon koliko vremenog hoda i predjenog puta smo naišli na nama gledano sa lijeve strane dva ili tri vojnika koji su mogli biti udaljeni od nas od puta pa nekih 30 -40 metara sad je teško orijentisati se i sjetiti svakog detalja. Mislim da su se dvojica odmah vratila jer su bili na ivici šume u šumu i taj koji je ostao čuo sam da je kontaktirao kratko razgovarao sa nekim od naših vojnika na čelu kolone. Kad sam naišao ja pored

njega , ja sam ga pitao kakvo je stanje naprijed. Imao sam utisak da je bio zburnjen. Onda je rekao dobro je . Naglo se okrenuo i žurnim koracima ušao u šumu. Nakon izvjesnog vremena pored nas je prošlo vozilo gusjeničar, nije tenk, sanitetsko vozilo, ali možda i tenk ne smijem ... Vidio sam da je jedan vojnik ranjen. Opet ubrzo neznam tačno koliko vremena prošla je kolona dakle mimošto smo se sa kolonom naših boraca i u tom momentu mi nismo znali jer nam niko nije rekao da u rejonu s. Boderišta nema naših jedinica koje bi mi trebali da smijenimo i da je to bila jedinica koja se povlačila iz Boderišta. Idući i prilazeći s. Boderište ušli smo u jedan kanal koji je bio onako i širok i prilično dubok, u počektu plići a kako se ide selu dublji. Sa naše desne strane bila je kapela i mislim da je sa te kapela povremeno pucano po nama , što nas je u momentu zburnilo, jer da je bilo sve u redu ne bi bilo razloga da se iza položaja otvara vatrica po nama. Tu smo zastali i mislim da je pored nas stajao jedan «Browning 12 mm » na postolju koji je bio oštećen. U tom predahu jedni su našli vremena i da nešto prezalogaje – užinaju, ja ponovno ne mogu da kažem koliko samo bili u zastolu ja sam bio cijelo vrijeme u sredini kolone. U jednom momentu video sam Stojana Pudića da je ustao i krenuo kanalom prema prvim kućama. On je imao pušku – mitraljez 7 62, obješen preko ramena cijev okrenuta prema zemlji. Nakon izvjesnog vremena prepoznali smo njegov glas. Vikao je da krenemo polako u grupama prema njemu.

Da li ste vidjeli kada je Stojan došao do tih kuća?

Ja nisam vido, Znači imam sliku da je krenuo kućama kanalom i njegov glas je nas zvao da krenemo.

Da li se sjećate koliko je sati odprilike bilo?

Pa ne mogu se sjetiti, ali je još bilo vidno.

Možete nastaviti dalje?

Poslije kratke stanke kad nas je vikao krenula je prva grupa to su i bili momci iz njegovog voda. Kadaq su odmakli nekih možda 50-tak metara krenula je druga grupa.Zatim treća u kojoj sam bio ja odprilike zadnji. , znam da smo prebacivajući se prema kućama našli na put koji je presjecao kanal i da se nismo mogli provući kroz cijevi, nego smo morali izaći na put. Izaći ponovno u kanal. Slijedeća gupa iza mene nije pravila neku stanku da mi odmaknemo nego su praktički krenuli i to je bila neka kolona prilično duga, u jednom momentu znam da je izašla grupa iz kanala i krenula prema kućama a neposredno poslije toga je osuta jaka vatrica iz automatskog oružja po nama koji smo ostali u kanalu. Mi smo svi bili zburnjeni. Neočekivajući ovakav razvoj dogadjaja zalijepili smo se za zemlju u kanalu i ubrzo dsam čuo da je pogodjen jedan vojnik u glavi i da nešto nije u redu. Vatra je zaista bila žestoka. Ljudi su se već uskomješali. S obzrom da nisam imao konkretnе zadatke a pošto sam se našao u koloni ,mislio sam da bi ja morao donijeti odluku. Da li da se ponovno krenem naprijed ili da se povučemo. Bio sam svjestan da nešto nije u redu, i da bi svaka odluka koju donesem mogla biti fatalna.Malo sam se konsultovao sa par boraca ako se moglo na brzinu nešto dogоворити. Morao sam u jednom momentu da se pridignem iz kanala da bi bolje ocijenio situaciju . U tom momentu kraj kuće koja je bila ispred nas na nekih 70 -100 metara ne mogu tačno da sad utvrdim, video sam zadnju grupu koja je stajala uza zid sa podignutim rukama. U tom momentu sam prepostavio da smo u klopici i još sam jednom se izdigao . Tog momenta sam vidio istu grupu na istom mjestu ali sa rukama niz tijelo. S obzirom da se sve odvijalo straghovito brzo začuo sam glas koji je mogao biti naredba, da nas opkole sa lijeve i

desne strane. Moram da kažem da su borci koji su bili prvi prema kućama dovikivali se i pokušali da uspostave kontakt jer se mislili vjerovatno da naša jedinica puca po nama. Medutim kad sam čuo tu komandu ja sam mahnuo boricima iza sebe i viknuo da se povlačimo. Put od tog mjesta do mjesta gdje smo mogli biti bezbjedni je možda postoji neka priča ali neznam koliko je , ali je bitno da smo počeli da se povlačimo tog momenta. Mogu da kažem kad smo se povukli u rejon gdje bi mogli biti bezbjedni i da smo tada naišli na komadanta bataljona Nikolića koji je tračao nama u susret sa komandirom čete i da smo tada svatili da je njih vodič skrenuo negdje lijevo putu prema Boderištu a da smo mi produžili pravo. Kad smo se prebrojali mislim da smo imali dva ranjena koji su se izvukli i 13 kojih nije bilo medju nama. Za jednog se zna da je poginuo u kanalu mada ja nisam video kad je pogodjen a razmake je bio između nas 20-tak metara .

Nakon vraćanja u vašu bazu i saznanja da ste na ratištu imali dva ranjena i da imate 13 nestalih pripadnika od kojih je jedan kako navodite ubijen, šta je na nivou bataljona i brigade preduzeto u vezi sa istragom ovog slučaja i težnjama da se izvrši razmjena kako iz vaše izjave vidimo zarobljenih boraca, prije toga htio bi samo da potvrdite o kojem se borcu poginulom radi da li znate ime i prezime?

Da radi se o Vujičić Gojku, koji je bio rodom iz Nevesinja. Sutradan ja sam po službenoj dužnosti uzeo izjave od vojnika koji su bili ispred nas, koji su mogli nešto da vide što ja nisam, te izjave sam prikupio bile su u pitanju 3 ili 4 izjave.

Da li se sjećate od kojih ste vojnika uzeli izjavu?
Mislim da sam uzeo od komandira II voda Jovice Simić, ostalih ne mogu da se sjetim nisam siguran, zajedno sa svojom izjavom koju sam napisao dostavio sam pomoćniku komadanta za bezbjednost u brigadi. To je bilo sve ušto sam ja bio uključen i što se od mene tražilo.

Ko je bio pomoćnik komad. Za bezbjednost u brigadi?
Pomoćnik K- ta je bio Žarko Damjanac.

Nakon predavanja ove dokumentacije da li ste kasnije učestvovali u istrazi ovog slučaja i traženja boraca u razmjeni.?

Ja ne, niti je od mene iko tražio aktivnost.

Da li vam je poznato ko je oko toga u brigadi bio angažovan?
Mislim da neći pogriješiti, a po pitanju razmjene radio je Makso ovog momenta ne mogu prezimena da se sjetim

Ja ču vas podsjetiti Maksim se preziva Simeunović. ?
Da Simeunović,

Da li se od 08. do 11. 03. 1993. godine raspolagalo informacijama da su 12 pripadnika vašeg bataljona živi i da se traži njihova razmjena.?

Pa ono što sam znao je to da se radilo na razmjeni. Da sam ja imao neku informaciju da su oni živi ili mrtvi nisam, Ma da smo bili ubjeđeni da su živi jer mislim da nisam jedini ja bio koji sam video sliku, stanje momenta onog što sam ja video prije i poslije.

Da li vam je poznato da li se bezbjednost i radnici bezbjednosti u IBK , da li su se uključili u istragu i traženje razmjene za ova lica odnosno borce iz vašeg bataljona .?

S obzirom da sam ja svoje kativnosti o tom događaju završio prikupljanjem i davanjem izjave i nisam dalje bio uključen , ne mogu dalje da kažem o tome ništa.

Da li ste bili prisutni kad su tijela razmijenjena i dovežena u mrtvačnicu u Bčrko? Ja sam u mrtvačnicu stigao kada su tijela već prenešena sa vozila u objekat mrtvačnice. Rečeno mi je da su izmasakrirani i ja sam htio da vidim, pogledao sam samo jednog ne mogu se sjetiti koga i dalje nisam mogao . Nisam bio u stanju da pregledam sve ostale.

Da li su sva tijela razmijenjena odjednom ili ne, da li vam je poznato?
TO je davno bilo , mislim da su sva zajedno,

Da li je tada izvršena obdukcija da li se sjećate?
Nisam prisustvovao ali se zna da je dolazio dr Stanković ,

Gospodine Đurić da li imate još šta izjaviti na ove okolnosti a smatrati da je bitno za ovu istragu a da vas nisam pitao?

Pa nemam u suštini je to, to. Što sam video rekao sam i kako je bilo sa moje tačke rekao sam.

Da li ste bili u prilici medije radio programe u vezi sa ovim dođadjajem što sa Srpske što sa Federalne strane u Brčkom ,?

S obzirom na moja zaduženja i aktivnosti koje sam imao u jedinci poslije tog dogadjaja moram da kažem radilo se i na smirivanju situacije, obilazili smo porodice, stradalih, ja nisam imao vremena da slušam medije, i moram da kažem da sam više radio na tome da pokušam objesniti porodicama da Nikolić i Bambulović nisu krivi jer sam video da bi moglo da loše krene. To je odprilike to.

U smislu člana 154. stav 1. ZKP-a Brčko Distrikta BiH imate pravo pročitati zapisnik ili zahtijevati da Vam se isti pročita, te staviti prigovor u pogledu sadržaja zapisnika.

Hoćete li pročitati zapisnik ili da Vam se zapisnik pročita?
Nema potrebe?

Da li imate prigovor na zapisnik?
Nemam _____

Hoćete li potpisati zapisnik ?
Hoću _____

Da li želite da Vam se izjava reprodukuje?
Ne bih, _____

Prikupljanje izjave završeno u časova 9 sati i 39 minuta

Zvučno snimanje izvršio asisten Javnog tužilaštava Milka Mitrović, a zvučni zapis se prilaže spisima predmeta.

Lice:

Đurić Petar

Zapisničar:

Milka Mitrović

Ovlašteno službeno lice
Policije Brčko Distrikta
BiH

Savić Branislav

KI 55/93

Zapisnik o saslušanju svjedoka

sastavljen dana 23.12. 1993 godine kod istražnog sudije Csnovnog suda
 u Brčkom u krivičnom predmetu protiv okrivljenog-e Pljakić Ramiza i dr.
 iz Brčkog zbog krivičnog djela _____
 iz člana 144 KZ. SREĆIH
SFRJ
 PRISUTNI SU:

Istražni sudija,

Mladen MIRJANA

Zapisničar,
UGLJEŠIĆ SARAFINA

Saslušanju svjedoka prisustvuju i:

javni tužilac _____

braničinac _____

okrivljeni _____

Započeto u _____ sati

Svjedok je opomenut na dužnost da govori istinu, da ne smije ništa prešutjeti, a zatim je upozoren na posljedice davanja lažnog iskaza, kao i da nije dužan da odgovara na pojedina pitanja, ako je vjerojatno da bi time izložio sebe ili svog bliskog srodnika teškoj sramoti, znatnoj materijalnoj šteti ili krivičnom gonjenju (član 212. stav 1. tačka 1. do 3. ZKP).

Na postavljena pitanja svjedok daje slijedeće odgovore:

SIMEUNČVIĆ MAKSIM

- 1) Prezime i ime SIMEUNČVIĆ MAKSIM
- 2) Ime oca Rado
- 3) Zanimanje radnik
- 4) Mjesto rođenja Pelegićevo
- 5) Mjesto boravka Brčko ul. Naste Načića b.b.
- 6) Godina starosti 1949. godine
- 7) Odnos sa okrivljenim i oštećenim nesrođan sa okrivljenima

Poslije ovoga svjedok o samom predmetu iznosi slijedeće:

IP »Svetlost« — Poštovnica tiskanica — Sarajevo
 Novinska ustanova Službeni list SFRJ — Sarajevo
 Oznaka za narudžbu: 28.312

Zapisnik o saslušanju svjedoka u
 krivičnom predmetu

Svjedok je upozoren na dužnost kazivanja istine, te da lažno svjedočenje predstavlja krivično djelo pa izjaviti:

Dana 8.3.1993. godine u vrijeme ratnih dejstava u reonu Boderišta nestalo je 13 boraca za koje smo vjerovali da su zarobljeni te smo tražili da ih razmjenimo na uobičajen način. Međutim, od protiničke strane dana 12.3.1993. godine, dobili smo obavijest da će nam predati tjelesa 11 naših boraca, te smo otišli na razmjenu i u jednom kombiju dovezli su nam 11 izmasakranih leševa nad kojim je na najbrutalniji način iskazan sav bijes protivničke strane i na kojim leševima su na vrlo svirep način pokazali taj svoj gnjev. Lično sam vidio sve te leševe, a o tome je postoji fotodokumentacija.

Pekić Mirku iz Brčkog su izvadjena oba oka, slomljena donja i gornja vilična kost, a usmrćen je pucanjem u glavu iz neposredne blizine. Pudić Mirsāvu je polomljena lijeva vilična kost, a nos povredjen oštircicom mehaničkog orudja, nagnjećenje desne strane lica, a iz neposredne blizinie ispaljeno je više hitaca u tijelo. Pudić Siniši je bilo odsjećeno lijevo uho, a zatim iz neposredne blizine pucano u grudni koš i u glavu. Tomic Stojan je ubijen tupim predjelom u predjelu čela, što se vidjelo na osnovu nagnjećenja glave, a zatim mu je takodje pucano u tijelo iz neposredne blizinie. Tadić Petru su bila izvadjena oba oka i pokušano vadjenje očnih jabučica, a prevrnut je gornji dio vilice udarom tupog predmeta, da bi mu na kašju pucano u grudni kćđ. Tomic Nikoli je nanešena povreda oštircicom sjekire na pôtiljku te ispaljeno više hitaca iz neposredne blizinie. Tomic Draganu je tupim predjmom naneseno više povreda u tijelc a zatim pucano iz neposredne blizine. Jovičić Ranku je pucano oružjem u glavu kao i Bajić Iliju. Pudić Radanu je pucano u tijelo i glavu, kao i Vujičić Gojku.

Dva leša Pudić Stojana, Jovičić Ferice, preuzeta su 7. maja 1993. godine i bila su u fazi raspadanja jer su bili sahranjeni u zemlji, a takodje su bili mučeni. Glave su im bile odsjećene i prema našim saznanjima nabijene na kolac u Rahiću. Prema povjedama glave ta vijest je zasigurno bila tačna.

Htio bih naglasiti da su za vrijeme ovih ratnih dejstava od strane naše vojske bila zarobljena dva neprijateljska vojnika i to oba iz sela Boderišta, i za vrijeme razmjene mi smo ih predali žive.

Nemam više šta izjaviti.

Svjedok upozoren u smislu člana 82 ZKP-a izjaviti da zapisnik nije potrebno čitati pošto je slušao diktiranje istog.

Zapisničar,

Istražni sudija,

*2 - LXVIII
1690*

Брчко срез, прилике, — исказ
Чолаковића Лазара, порезника
из Брчког.

ЗАПИСНИК
од 28. децембра 1941. год.

Состављен у Комесаријату за избеглице и пресељенике у Београду.

Непознат приступио је Чолаковић Лазар, порезник из
Брчког, ожењен, отац двоје деце, стер 38 год., сада настањен у Београду
улица Боже Јанковића бр. 39, те је исказао следеће :

Слом Југославије затекао ме је као војника у Загребу.
Половицом месеца априла 1941. год. дошао сам у Брчко и наступио дужност
код Пореске управе. Средином маја отпуштен сам из службе.

У месецу априлу 1941. год. били су затворени по усташама
из Брчког Дивјак Раде трговац и трговачки помоћник именом Антоније^ч
чије презиме незнам, само знам да је био намештена код трговца Јанче-
кића Саве. Обојица су у затвору по усташама страшно зlostављани и је-
дне ноћи половином месеца маја изведени су из затвора на Савски мост
и ту по усташама убијени, њихови лешеви бачени су у Саву.

Усташа су одмах у почетку затворили више угледнијих
Срба из Брчког и околице. Тако су били затворени : Елаковић Урош, ико-
нограф и кнез Српске вароши, Павловић Станко пекар, те више других
са периферије вароши, чијих се имена сада виде не могу сећати. Након
неког времена пуштени су на слободу и по том побегли у Србију.

Ја сам половицом јуна 1941. год. прешао у Србију, а по-
родицу сам оставио у Брчком. Добио сам службу као порески чиновник у
Лозници.

Половицом месеца јула 1941. г. вратио сам се са пропус-
ницом изданом од Немачких војних власти у Брчко у намери да преселим
породицу у Лозницу. Одмах по доласку пријавио сам се среском начел-
ству а приликом је срески пристав Хорват Вјекослав. Исти ми је одмах
одузео пропусницу рекавши ми да то не важи за њега. Тиме ми је онемо-
гућио повратак и сеобу породице у Лозницу. Тако сам ја био присиљен
остати са породицом у Брчком све до 22. децембра 1941. год.

За време овог ног. боравка у Брчком било је много про-
гона Срба са стране усташа и Хрватских власти.

У месецу августу 1941. г. Срби из Брчког и околице у
масама су затварани по усташама. Тако су затворени из Брчког : Цветко
вић Љубо, трговац, Видаковић Томо, трговац, Ју涓овић Саво, трговац,
Вућен Душан, трговац, Вуковић Ђорђе трговац, Павловић Поро, трговац,
Драгичевић Милан, кафедија, Џешковић Коста, кафедија, Вуковић Илија,
кафедија, Антонић Лаза, чеханичар, Петровић Љубо, кафедија, Јанчикић
Ђорђе трговац, Михајловић Ђошко, трговац, Недић Поро, трговац, Којдин
Ђоко кафедија, Медунић Славко општински чиновник, те многи други, чијих
се имена сада више не могу да се сећам. Из села Дофи Жабари затворени
су : Видаковић Алекса, велепоседник, Стојшић Петар тежак, те многи
други чијих се имена сада више не се сећам. Из општине Челићи, затворени

- 2 -

су многи виденији тежаци, а тако исто и из других општина. Сви ћови нису могли стати у судски и срески затвор, па су их држали затворене и у хотелу "Југославија", а уздржавање су затвореници морали сами да плаћају. Познато ми је, да је тада у затвору злостављан Цветковић Јубо.

Тада је био у Брчком котарски претстојник Пушкарић Петар, који је био наклоњен Србима и који то није одобравао, али је био немоћан, јер га је у томе спречавао котарски пристав Хорват-Вјекослав, који је страшно мрзио Србе.

Пушкарић је концем месеца августа премештен из Брчког, а на његово место постављен је Монтани Већеслав, који је одмах почeo са појачаним прогоном Срба. Он је био у тјесним везама са усташама. Исти је многе Србе, који су већ били пуштени на слободу поновно затворио, а осим тога затворио је и многе тежаке из околице Брчког, који су до тада били на слободи. Сви ови затвореници били су смештени у магацину "Етиваже" у Брчком.

Око половине месеца септембра 1941 год. изведен је из овога магацина 30-40 тежака, који су одрезани камionom у правцу Челића, где су успут убијени. Имена убијених не могу навести, али знам да су из општине Челићи. Остали затворени Срби повремено су пуштани кућама.

У месецу септембру 1941 год. није било нарочитих прогона Срба у срезу Брчком, осим што је Србица било забрањено полазити јавне локале, састајати се и долазити у Брчко.

У месецу новембру 1941 год. усташе организирани и у већим групама, наоружани, залазили су у околна српска села као: Поточари, Сандићи, Брезин, Мртвице, Миладја, Рахљено, општине Брезово Поље, те у села: Мачковац, Јабланица, Пипери, Лукавица, и Вакуф, општине Челићи. Где год усташе у овим селима нису нашли господаре код куће, убили су му сву чедад, а кућу су запалили. Стоку су отерали у Брчко, а све покретне ствари одвезли.

Концем месеца новембра 1941 год. дошла је у Брчко усташка "бојница" у јакости 2-3 сатнице под командом једног сатника, чије име незнам. Чуо сам да су дошли на захтев министра Куленовића, да би тобож заштитији Брчко од четника.

На 1 децембра 1941. г. усташка бојница заједно са градском полицијом хапсила је од реда све Србе у Брчком. Тада је било ухапшено око 200 Срба из Брчког. Међу ухапшеним био сам и ја. Ухапшени Србе одводили су усташе у групама у зграду гимназије - у стан служитеља. Тамо сам и ја одведен са првом групом. У згради гимназије дочекивали су нас усташе са моткама, жилама и пушкама, те како је био од Срба улазио и они су га тукли. Када је ушла група, у којој сам био ја, морали смо проли кроз ред усташа, и сваки нас је ударао, куда је стигао. После су нас поредали око зида и сваки усташа је прилазио свакоме од нас, те нас тукао и псоваго на све могуће начине. Мени је пришао један усташа и питао ме, шта сам. Када сам му ја одговорио, да сам Србин, он ме је ударио кундаком у прса и опсовао ми Српску мајку.

./. 1C, F-2, 62-9, p.30/1941

- 3 -

2

Када ме је поновно запитао, шта сам, ја сам чујао, а он ме је ударио песницом по њку, те ме даље тукао', ја сам чујао. После овога дошао је до мене други усташа говорећи ми, да сам чефник и да сам ја његову породицу у Лици запалио, те ме је тукао шамарима. После овога дошао је до мене трећи усташа, називајући ме комунистом. Он ме тукао песницом по глави и мотком по затилку. Овако је поступано и са свим осталим који су са мном дотерани у зграду гимназије. Након што су нас усташе овако зlostављали, наредили су нам, да се окренемо лицем према зиду, што смо ми и учинили а они су тада са мотком тукли нас по глави и леђима. Појединцима су усјаше наредили, да после тога легну на леђа, а они су их тада тукли са моткама по трбуху. Видио сам да су тако тукли Вуковића Илију, кафесију и Трифковића Раду, трговца, оба из Брчког. Овај потоњи је од удараца бацао крв. Док смо ми овако зlostављани по усјашама, био је ту присутан и све ово гледао Бабић Дане, поштански писмоноша у Брчком.

После су дозели усташе у исте просторије другу групу ухапшених Срба из Брчког, који су били ту зlostављани на исти начин као и ми. Ми смо морали гледати њихово зlostављање, а по том су нас усташе све заједно тукли моткама по леђима.

После друге групе доведена је трећа група Срба, а после ове четврте. И они су такође зlostављани од усташа на исти начин као и ми. Њихово зlostављање морали смо ми да гледамо. У овом призору видио сам много кrvavih motaka, а и сам сам био кrvav, јер ми је из уста цурила крв.

Ово зlostављање, које је вршено на 1.XII. 1941 год. трајало је од два и по сата после подне до десет сати на вече.

У десет сати на вече дошао је по мене општински стражар и одвео ме у касарну полиције, где сам смештен у самицу, а остали Срби остали су идаље у згради гимназије. У један сат у ноћи био сам изведен из самице и предведен пред котарског претстојника Монтанија, који ме је упитао, тко сам, а када сам му ја рекао ко сам, он ми је казао следеће : "Ви сте тај добар патриота, зашто не пређете на римокатоличку веру." Ја сам му одговорио, да мој патриотизам нема никакове везе са римокатоличком вером, а он ми је нато усмено наредио, да сутрадан т.ј. на 2 децембра дођем у Котарску област, и да предам молбу за преказ на римокатоличку веру. Видећи о чему се ради, ја сам на то пристао. Сутра дан сам отишao у котарску област и предао молбу за прелаз на ркт. веру. Конјон тога сам исходио си легитимацију, с којом сам могао добити пропусницу за пут у Осијек. Ја сам ову пропусницу преправио тиме, да сам правац путовања променио за Земун и тако сам на 23 децембра 1941 год. дошао у Београд.

Остале Србе, који су остали иза мене у згради гимназије усташе су и даље зlostављали наређујући уједно, да певају хрватске песме, моле католички оченаш и да се крсте по католичком обреду. Који то нису знали били су тучени. Након тога су их питали, да ли су вољни прећи на ркт. веру, обећавају им, да ће они, који пређу би ^{моју} ослобођени из затвора. Некоји су се јавили, а некоји нису хтели. Они који су се

- 4 -

јавили били су пуштени кућама, а други су спроведени преко Савског моста у место Гуњу, и тамо укrcани у вагоне. Ту су им посқидали зимске капуте и одузели све вредне предмете. Држали су их у вагонима до сутра дан ујутро, а затим их пустили кућама уз обавезу, да и они пређу на римокатоличку веру.

На 1 децембра о.г. убијени су од усташе Ужичанин Рашида, Гојковић Лука, трговец из села Мртвице, те цела његова по-родица. Убијени су на понтонском мосту на реци Сави. Исти дан убијен је и Попић Милорад, син Ђорђа. Дан после овога убијен је Симић Трифун, трговац из села Бока. Он је ишао из Брчког кући. Успут су му се при-дружила два жандарма, који су случajno ишли истим правцем, па су заједно ишли. Зауставио их је један непознати усташа и затражио од жандарма да му изруче Симића Трифуна, што су жандарми и учинили. Усташа је Симића Трифуна одвео до реке Саве и дамо га на обали убио.

На 2 децембра 1941. г. објављено је путем "добоша" у Брчком наређење котарског претстојника Монтанија, да сви "грчко-источњаци" који нису поднели молбе за прелаз на римокатоличку веру - морају одмах ставити на прозоре својега стана натпис "грчко-источњак". Подједно морају све свете иконе и кандила предати котарској области под претњом најстрожије казне. Услед оваковог притиска и терора сви Срби из Брчког поднели су молбе за прелаз на римокатоличку веру.

Исјог дана, т.ј. на 2 децембра 1941. год. усташе су, ушли у српско православну цркву, демолирали иконостас, те разлупали слике и остали. Исту вече истога дана бацили су бомбу на торањ цркве који се је од тога срушио и запалио.

На 3 децембра 1941. год. отишли су усташе на месно православно гробље, где су све крстове и надгробне споменике порушили и полупуали. На 3 децембра о.г. запалена је по усташама и православна капела у Брчком, која је бил сазидана као успомене пок. Ђоке Хаџића, трговца из Брчког.

После овога усташка бојница заједно са домаћим усташама, од којих су већина били муслимани - и то највећи олош - , те уз сарадњу са хрватском војском ишли су у сва српска села општине Брезово Поље и редом палили све куће, а становништво, које није прије тога избегло, побили су. Тако су сва српска села, општине Брезово Поље, потпуно уништена пожаром, а становништво, већином жене и деца су убијени. Усташе су подједно наведена села потпуно опљачкали, одагнавши блага и одvezавши сву покретну имовину, што су у Брчком на јавној дражби продали. Познато ми је да је тада у селу Лукавцу, општине Челић убијено скоро све становништво.

Одмах после Брчког, котарски претстојник Монтанија отпушчео је терором у осталим српским селима са сврхом, да Србе примора да пређу на римокатоличку веру. Слао је из Брчког у српска села своје емисаре, који су у договору с њим међу Србима ширили панику и страх,

1.
Br, T-2, Ob-9, p. 30 / 1941

- 5 -

3

са сврхом, да би их приморao да пређу на римокатоличку веру. Српска села су се солидарисали и нису желили пристати на прелаз, и ако им је котарски претстојник био одређивао неколико рокова.

Оних дана, запалена је по усташама и српско православна црква у Брезову Пољу.

Све до доласка у Брчко котарског претстојника Монтанија било је стање за Србе у срезу Брчком и ако тешко, а оно ипак донекле подносиљиво. Његовим доласком настали су страховити прогони Срба.

Иницијатор свих прогона Срба био је котарски претстојник Монтани који је за време Југославије дуго година службовао у ~~Београду~~ код Управе града. Он је осим напред наведеног и пъачкао Србе на тај начин, да их је затварао и за новац пуштао на слободу. Ово је чинио у договору са ~~Др. Небојшом Антом~~, једвокатом у ~~Брчком~~.

Желим још напоменути, да је Монтани избеглице-Словенце, који су дошли у Брчко дао на храну и издржавање само Србима.

Његови главни помагачи у прогону Срба јесу: ~~Бабић~~
~~Дане~~, поштански листоноша у Брчком, ~~Ужачанин~~ Ршид, без занимања из ~~Брчког~~ Гусић Марко, тежак из села Брод, срез Брчко, Петровић Мартин, ~~студент права из Брчког~~ Хајин, студент из Загреба, а родом из Херце-
говине.

По мојем мишљењу и уверењу до сада је у срезу Брчком убијено најмање 3000 Срба.

Предњи исказ ми је прочитан, ја га усвајам као свој и потписујем.

Ласар Ђ. Симић
записничар

Саслушао и оверава :

Записничар,
Сима Шевадај

Ђуриј Ђорђић

Срез БрчкоЗВОРНИЧКО-ТУЗЛАНСКА ЕПАРХИЈ.Препис

По казивању С. Л. жене српског добровољца из Брчког, која је ових дана пребегла мушку у Београд, сastављен је овај

И З В Е Н Т А Ј:

Одмах по слому Југославије мој је муж са 30 највиђенијих Срба напустио Брчко и прешао у Србију наставивши се у Београду. Другог половином месеца јуна отишао је из Брчког и наш прота. У очи Видовдан затворен је и млађи свештеник. На Петров дан затворена је пратина жена и кћи са попадијом млађега свештеника и њезину двоје дец. Из затвора су прогонени сви у Србију.

По одласку немачке војске хрватске су власти затвориле српску Цркву. Ми Срби смо живели у страху сваког дана, јер су нам често пјремана неугодна изазнадења и разне претње за живот и по дали општак у Брчком. После свега овог причинења нам је велика радост, када су хрватске власти дозволиле, да се српска Црква отвори 2-3 пута, а после чега је наступило за нас страшно искушење. Задњу службу у српској Цркви брчанској одслужио је свештеник Димитрије Стефановић из Гор, Жабара на 17/30 новембра 1941 г. /св. Григорије чудотворац/. Била је недеља тај дан. Именованни свештеник после тога, био је затворен, пуштен. Данас се по чувењу налази у Требави /среза грађачачкој са четницима/

На 2/XII-1941 године добошем је позвано своје српско грађанство из Брчког, да у најкраћем року донесе у срез своје иконе и кандила, под претњом смртне казне. Том приликом забрањено је свима Србима са истом претњом славити крсну славу и славску свећу палити. Због тога је психолошко стање међу Србима било врло тешко. Страх здубљава испунио је душу свакога Србина и Српкиње. У овакој психолошкој атмосфери, која је објављена "наређењу", да се иконе и кандила предаду, морало се је удовољити, само да би се животи спасли. Било је и државних сједи приликом предаје Иконе и кандила у српском начелству. Појединци темка срца и са плачем тужно су се растајали од својих светиња, које је пол. пристав Шакић примао и необазирију се на наше осећаје без поштеде бацао их у једну собу српског начелства. Никакво писмено о предаји нисмо добили. Међу предатим Иконама било је врло скупопечатих са богатим рамовима. Кандила у већини случајева била су сребрна и боде врсте.

Трећег или четвртог децембра /20. или 21-XI-/1941 године српска Црква почета је рушити. Претходно је била опљачкана: Иконостас, одејде, књиге и остала дрвенарија запаљена су у Цркви, а нешто је развучено и покрадено. Пре паљевине један Усташа /Муслиман/ пуцао је у цркви и хитцима из пумке гађао у Иконе. Кад сам ишао за Београд, видела сам својим очима гвожђе од црквених прозора, бакар и плех са брчанске Цркве у Гуњу, све бачено на једну гомилу. Малтер и песак од црквених зидова остали су до данас на месту где је Црква била. Цигље су сложене на марвеној пијаци на две камаре /посебно читаве посебно полуплане/ ту и данас стоје, јер иноверни свет не уснују се да их купује или због бојазни од Божије казне или из страха од српске освете. По казивању очевидаца цигље у зиду биле су везане жицом једна за другу, да би зид био тврђи. Звона су одвежена или се није могло сазнати где се сада налазе. Цркву је порушио грађевинар Дијана из Брчког за награду од Дин. 90.000.- Није проверено, али се прича, да су овај новац дали грађевинару брчанским трговци: Мијо Ребба /Хрват/ и један Муслиман. Гробљанска Црква /легат г. Јове Ханића/ опредељена је на кровној конструкцији и звоник са звоном. Колика је штета поуздано се не зна, јер нико не смије да тамо иде.

По вароши међу Србима се шаље, да је један св. путир нађен код неког полицајца Бука /Хрвата/, који сада живи у Гуњу. Некто од вредноснијих предмета, да се налази код полицајца Садиковића /Муслимана/ из Брчког. Обадва полицајца постала су за врло кратко време

. / .

од сиромашних упадно богати људи, па су поводом тога хрватске власнице вршиле код њих преметачину и међу покрађеним стварима, да су "наводно" код њих нађене и поменуте црквене ствари. Обадва су била затворена, али их је затвора ослободио жупан, кад је у Брчком долазио. Ради поука Србима, потребно је напоменути, да се је полицајац Салковић са Србима добро слагао и дружио, показивао се српски оријентисани и као такав био је потпретседник месног одбора четничког удружења у Брчком. Увек је на четничким прославама учествовао, као и при верским обредима, који су вршени Србима-четницима.

Онога дана када је одслучена последња Служба Божија у брчанској српској Цркви пред вече су позатварани сви Срби брчански у двојицу Трговачке академије. На капији су их дочекала Усташе са моткама и немалице су их тукле не пазећи куда се удара, тако да су многи, од удара по глави на земљу падали. По том су сви затворени били у просторије школске радионице и просторије подворничког стана, где је туча настављена. Учесник ми је причао да су ударди падали, као град кад бије. Премлађени људи морали су сваки новац који су имали код себе пред себе ставити. Један од Усташа ишао је први од једног до другог и сваки новац трипао је себи у цеп. Други је ишао за њим ради пописа имена и одног новца и свакога питао: "колико имаш новаца", и "где ти је новац!" Први по реду преварили су се и рекли, да је новац узео Усташа који иде пред њим. Напоје се је први Усташа врјао и исујући српску мајку, викео: "Зар хрватска Усташе краду!" и тада би настала поновна туча онога који је то рекао и то туча до изнемогlosti. По неколико њих падало је по телу невиних људи, токући их пипелама по целоме телу. Због тоге је био испребијен и Јевто Дојиновић, отац свештеника Милана, да је од удара касније умро, а да се са постеле није ни дигао. Касно у ноћи дошао је у собе Предстојник Монтани са првим велом на лицу, да га тучени неби познали, али је био од своју препознат. У његовој пратњи био је Др. Анте Цебада, адвокат и учитељица Бранка /Хрватице/ са којом је Монтани проводио блудни живот и која је поред све строгости хрватских закона "вршила побачаје", а да није била позвана на одговорност, као ни Монтани. Нихов долазак међу премлађене Србе имао је информативни карактер, наиме, да се најважнији увери о здравственом стању затворника, боље о дејству батињана. Те ноћи једни су Срби одвежени камionima у Гуњу и ту затворени у вагоне, док су други као мање опасни претерани у затвор спречног начелства. Као су се провели они у Гуњу није им познато, али се прича, да су и тамо тучени, што је вероватно, јер се је радило о учењивању материјалном и застрашавању ради лакшег пропстанка за прелаз у римокатоличку веру. План о материјалној учењи свакако је дело Дра. Цебада и Монтани-а, док план за застрашавање ради прелаза извршен је по рецепту католичког жупника и његове Цркве, да би опасне брачане по опстанак "Независне" превођењем у католицизам безопасним учинили. Сутра дан измерно је проширила вест по вароши, да ће сви Срби из Гуње бити отерани и поубијани, ако се неби хтели покрстити. Женама је препоручено, да иду у срез и општину и да праве молбе за покртавање, ако их желе спасiti. Тако је и учињено. Жене су потписивале готове израђене обрасце, само да би спасле људе од очите смрти. Кад су све молбе биле потписане пуштени су Срби из Гуње. По вији је опет ишао злогласни Монтани. Када су ступали на буправију, рекој им је: скачите у воду, јер ћете бити сви побијени. Људи су се изгледали, али нико није хтео у Саву скочити. Тако је поновљено не-колико пута док нијесу прешли мост. И тада јх је пустито кунема. Други из спрског затвора пуштени су тек другу ноћ, а претходно прве ноћи морали су се добро од крви одрати. По ноћи су пуштени, да их свет по дну не види креве, изубијане, модре и отечене. Наређено им је да из кућа не смију никуд излазити. И под таком "слободном војном" извршено је преверавање. У Брчком је остало око 10 особа, већином жене, које насу примиле католицизам. Мушки су сви преварени. Са попуњеним обрасцима морало се ићи жупнику, који им је изјавио радост што их види, да долазе по "слободној војни", да приме праву веру католичку. Сваког појединачног жупник је питао за породицу праву веру католичку. Сваког појединачног жупник је питао за породицу колико броја чланова и где се који члан сада налази, и да лије ко његових отишао у Србију. Сви мешовити бракови венчани у правосод његових отишао у Србију. Сви мешовити бракови венчани у правосод

- 3 -

лавној Цркви почово су венчани у католичкој Цркви. Наредио нам је свима да морамо редовно долазити у Цркву од 8-9 часова у вече. Сваког дана ради "веронаучне обуке". Да не се све молбе подати бискупу ради одobreња за прелаз у римокатоличку веру. И без одговора бискупова прелаз је извршен, сви прелазници причешћени и исповедени. Прелаз је вртен: полагањем десне руке раширених прста на Јеванђелију, а сваки прелазник морао је за парохом говорити: "Одричем се криве вере, која ми је била наметнута и признајем само католичку веру. Амин" Други парох до њега вртио је исповед, а трећи је причетнивао.

Више од 10 дана морали смо сви у вече долазити у Цркву. Парох нам је говорио приче из Ст. и Новог завета. Нисмо знали молитаве, па је свако предавање завршавао клечењем пред Нама са читањем: "Оче наш" и "Здрава Маријо". Морали смо набавити и молитвенике. Свакога дана када смо улазили у Цркву, на црквеним вратима стајао је канцелер Јусетић или који други чиновник. Све нас је посматрао /важда броја/ није пописиво, али сигурно је пазио на оне који долазе или изостају. На то су пазили сви, а нарочито католичке жене и остали државни чиновници били су се својски упргли у кола католичке Цркве, да се покртавање чим пре сврши и да нико не изостане од тога.

Др. Анте Небало био је у споразуму са Монтанијем. По споразуму њих двојице Срби су затварани, да би на интервенцију Небалову који му више плати били пре из затвора пуштени. И тако се је трговало отворено са српским животима. Адвокат Небало био је пре рата сиромах, да није био у стању плаћати писарицу, ни државни порез на своју канцелерију, због чега је бивао и плећен, а сада је постao врло богат човек. Монтани је због плачкара премештен. Прича се да је сада затворен. Пре рата био је у Београду 8 год. шеф обавештајне службе. После одласка Монтанија, а доласком престојника Павића у Брчком је постало нешто сношљије, ако не и задовољавајуће стање. Неговим доласком и пратицама католичке Цркве доста је ослабио. Срби сада ређе покварају Цркву.

Сви смо добили штампане листиће у којима је оштампано од прилике ово: Срби су и прије били католици. Србе су у православну веру превели Србијавци. Православна је вера криве вере. Права и једина је вера римокатоличка. Прелаз у католицизам се врши слободно и драговољно, зато ко преве мора остати стално католик, а не само привремено и формално.

Ради илустрације наводим овај пример: Богдан Танацковић, стар 37 г. ожењен, отац двоје деце, био је балежник у Д. Жабару. Попристав ћаш је више пута га је наговорао да прими католичку веру, пружајући му написан образац самим да потпише. Богдан је то увек одбијао. Под оваквим околностима Богдан се је много узрујавао, да је и ако млад и потпуно телесно здрав добио малексалост десне стране и изгубио способност говора услед изливаве крви на мозак. Из села је превезен у Брчко ради лечења. Лежао је у Брчком код сестре. Када је родбина видела, да се неће моći спаси од болести, решила се, да позове католичког свештеника, да га покрсти, како би га могли покопати бар у католичко гробље, пошто је покопавање у православно гробље било забрањено. На српском гробљу усташе су са Муслиманима све дрvene крстове попалиле, мраморне споменике полулаче, венце и остали прибор за покопавање попалиле и уништиле. На позив дошао је католички свештеник у стан Богдану, обучен у одејду са њигом у рукама. Болесника је позвао да говори: "Одричем се криве вере, која ми је била наметнута. Признајем само католичку веру". На ово болесник није ништа одговорао, јер није могао говорити, него је само исколаченим очима гледао пароха. Пошто болесник није поновољено није одговорао, трећи пут је сам парох у име болесника "одричење" изговорио. Богдан је по одласку пароха умро и парох га је опојао. По дозволи власти пренесен је у родно место Бијелу и покопан у српско гробље. Другови и пријатељи отпратили су га до гробља уз певање: "Свјати Боже". Пошто у Бијелу није биле тада свештеника. Родбина је умрлога дана послала српским свештенику у Обудовац земље са гроба и прељев, да свештеник над земљом изврши опело и тај је и учињено. Када се је у Бијелу вратио је ромонак Мирон, он је над хумком Богдановом извршио поново опело.

- 4 -

Била сам присутна када је католички свештеник дошао у ~~руку~~ Богданову, све сам речи чула својим ушима и видела својим очима и све је тачно и истинично што сам рекла.

Примећује се, да слуге католичке Цркве не презају извршити обраћење и над особама, које су полусвесне и неспособне да слободно дају суд о себи и своме определењу, само када је у интересу католичке Цркве. Џок у овом случају Богданово плакање и на глас Јаукање после одласка пароховог јасно говори, да Богдан није примио католичку веру по својој жељи и осећају, што следочи његов јаук, напротив да је тај насиљни акт на његово здравље поразно деловао изазивајући "подузетост" и друге стране његова тела, те тиме убрзао и његову прерану смрт. Писац ових редака познавао је добро Богдана, његов живот и његов кућни одгој, Богдан је потекао из једне поштене, српске, патријархалне трговачке куће, коме је католичка Црква убрзала смрт. Слава му!

Тачност преписа са оригиналом оверава:

В.д. Главног Секретара
Светог Архијерејског Синода
Протојерејстваврофор

Члан Великог Црквеног Суда.

ДС Г2, ф-9, б23

Срез Брчки

2. LXVIII

~~37.99~~

Шпархія зворнико-тузланські

Процессы:

Извештај Милана Ј. Дорђевића, парохабрчанског-свеског из Евр-
ког, сада адм. помоћника при Иркви св. Тројице у Београду у вези А. В. Број:
1734 од 4 маја 1842 године.

АРХИЕРЕЙСКОЕ НАЧАДЫШКУ СРАВА БЛОГИРА

Б А С О Р Г Р А Д

Поводом наредења Архјерејске власти под А.Е.М.бр.1270 од 27. априла 1942. године, а не постављена питана, чест ми је поднети Вам оваки

Извештај:
1/ У Брчком и селима Грабавици, Плазуви и Крепшићу, те у Брезопољском општини, срећа Брчко, коју сачињавају села: Брезово-поле, Попово-поље, Ражњево, Мртвица, Кретари, Крети, Слаженевићи, Трици, Сандићи, Гредица, Брезник, Поточај, Стамбовићи, Бузекара, Смиљевић, Пушкин и Сирока. Дубравчице било је око 10000 Срба и може се сагласити да су скоро сви страдали и поднели темељ патње, јер су у Брчком и неким суседним селима Брчког устанка вршади отрапани терор и насиље над грађанима и њиховим народом.

Прве харте устакног зверства в насиља били су Радо Дивјак, трговац и Антонија Антић, трг. помоћник, оба из Брачког. По причаму докара, који им је ране заједно, оба војнице су то лико тучени мучени да су ~~загубљени~~ имсе по целом телу ране отвориле. Једне ноћи су их одсели на Саву и убили.

између из целе варошице било створено, односно су их одреди најсаву и усави.
22. Јуна ухапшени су подносиоци овог извештаја, те јео сви Срби
из Брачког: Саво Теловић, Ворћо Николић, Душан Ђуђен, Коста Немировић, Цветко
Дамјановић, Доброплав Медунин, Саво Колаковић, Ворћо Вуковић, Љубо Цветковић,
Драго Панић, Љубо Божичковић, Спасоје Вањеглавић, и Пере Павловић а 23. јуна за-
затворен је и Саво Узуновић. У затвору су затекли Миху Џеватовића, Пере Мар-
кинића вика, Војислава Томића, Георгија Видековића, сви из брачког, те Симу Марин-
ковића, тешака из Пукића.

24. јуна ухапшени су Јарко Јовановић, вероучитељ из Брчког, Милоје Матејчек, директор творнице "Столин" /пуштен после три дана/, Томо Видаковић, бив. трг. из Брчког, а два дана касније Димитрије Стевановић, свештеник из Горњег Жабара и Сека кили Пере Лавловића, трг. из Брчког. Од 24. до 27. јуна ухапшено је из среза брачког још око десетак тежка.

Прија ми је да се оправдам, али је то десет тека.

12 јула затворили су и моју жену Јубицу Истог дана увече око 10 сати одведу нас објављује кућа и саопштава нам да смо одвођени за иселиште из Н.Д.Х. те да имамо право у року до 30 минута узети најпостребније ствари а остатак имовине је власништво Н.Д.Х. Потпује узимање најпостребнијих ствари, поново нас одведу у затвор или свај пун са двора ми дече Које су њим а Александар, граје смо остави до 21 јула када дана смо отражари допретеши до селе Шепка на Дрини и пребачени у Србију код Лознице.

Постоји дана кад и моје жене ухапсена је Јелка супруга Рајка Софреновића проте и пароха бранског са кнегом Загораком и они су одређени били за исељење. Путанци су да отпуштују за Београд 22. јуна.

Веница од горе поменута пуштена је из зетвора послије две до три недеље да би 22. јула буду приноси затворена. Јављан дан ухапсени су: Ристо Николић, Војислав Томић, Илија Томић, Милкунац, Саво Человић, Јово Божичко-вић, Саво Колековић, Саво Марковић, Јово Нешковић, Коста Нешковић, Поро Михајловић, Др. Драган Савић, Пере Павловић, Гавро Зечевић, Душан Вујен, Дане Ганешча, Мило Кочићевић, Ђоко и Мило Којадин, Томо Видаковић, Пајо Стевановић, Мирко Јагатовић, Јанко Стакнић, Ђорђо Ђуркић, Јово Ковачевић, Мика Марковић, Гојко Лукић, Милан Драгачевић, Божко Михајловић, Гавро Видаковић, Мика Томић, Пере Недић, Бранко Чончић, Др. Владислав Пандуровић/одмах пуштен као макар-ски поданик/ Ђорђо и Љиља Вукосавић и Ђорђо Јанчићић. Праз су из дотерали у Српско начелство. Ту су их једног по једног убацитви у собу Српског наче-лника у којој је се селило два чиновника, међу којима је и Михаил Грушић. Претресли

- 2 -

су сваког и одузели свак новац и све што је вредно. После чакања истерали су их на улицу где је некако кампован усташама са пушкама на готово. Улица је била празна. Радије затворене. На кућама спуштена завјеса све по чаређеју усташа и злогласног Вјекослава Монтанија, српског начелника. Нигде је живе душе, перо "Павлован" склазили на стеченице када је видeo шта га чека у очајају отровao се и пao. Потрошо их потрпало у кампован попело се и неколико усташа до зуба наоружаних. Понижени су интрељез. Возали их по Брчком а затим их одвезли у Етиваку Аграрне банке. Ту су били затворени поменути Димитрије Стевановић свештеник који су усташе скинуле браду и бркове, те Нико Петровић zw. Хајман, Јово Драгићић и још неколико сељака.

Напомињем да су ово сва честита u исправни Срби и без никаког повода затворени. Једна им је кривица што су Срби. Може би мислити колико су овом приликом дугувано препатили јер су били сви уверени према припремама и прогулцима уста да ће их побити.

Сутрадан су дотерали у поменуту стиваку још 28 сељака Срба из Лепара и није више било дана да неко из Брчког или од сељака не буде затворен. Једна су дрогенила изубијана и криве за друге ноћу одводили на туздане, скуну, цесту и убијали. Убијали су већином сељаке а варошана су постепено пруптали пошто би се новцем откупили и тако главу спасили. Све се је сведено на цјачку и убијање једних Срба.

У почетку новембра усташе су почеле са масовним убијањем Срба по селима. Убијали су на кога су напали; људе, жене и дејцу, падене куће и села. Само у малом селу Пукиншу причивају очевидци да су на једној љиви видели око 40 лешев већином жене и деце. Највише су страдала села: Брезник, Петочери, Становић, Омиљевак, Пукин, Српска Дубравица, Кореташа, Иртица, Ражњево, Попово поље, Брезово - поље, Сандић и Гредице а у остала села су у првој завијеци.

23. новембра 1941. године поново затварају Ристу Николића зато што је позвао Немачку комисију и з Осјека и обавестио их о тешком стању у Брчком и околини. У затвору је затекао Милу и Чеду Мајсторовића, Неду Барака, Душана Колаковића, Владимира Рајковића, кројача, Ристу Јовичића, коћијаша са Столине и много сељака. Уочи првог децембра склоје један сат по понови оде веља усташе из затвора осам сељака из Брезопољске општине и побили их и на Сави. Сутрадан око 4 сата по подне дошао је Монтани са усташом Ђаном Васићем у затвор и издавоју још 7 сељака у засебну келију и закључују их. Ту им и побије и њих 7 са Ристом Јовичићем кочијатом са Столине. Око 2 сата исте ноћи довели су у затвор Душана Буђена са господом сином и ћерком и Зорком снахом Ђорђе Николића која је случајно те ноћи занадила код них. Буђену је била разбјегла глава ударио га подножјем полиције Саде Садковићу кундаком а чоти је и господију Буђен ту ноћем убијен. Убрзо послије ових почео су доводити Србе гостионичаре а њиховим женама је чаређено да до 8 сати ујутро дојеши у среточарничке дозвале и обрати се. Затварање Срба Брчана наставило се је и цео дан до пет сати послије подне када је дошао у затвор усташа Ђане Баројић са десеторицом усташа и стеа прозвијети: "Боко Којић", Саватија Немаћ, Јеревидовић, Илија Вуковић, Кивић Саријновић, Ристо Николић и Саво Марковић. Када су прозвани иззвали, у ограђеној двориште затвора ту их дочекаše друге усташе и кундакцима у stomak прса и ноге домирши, а затим су их одвели у двориште иза гимназије и убациле једног по једног у собу до подворијкова стана у соби је било око 20 усташа разбојничка који су посљаје записивали имена одузимања новца, сатова, прстене, табакара, златних капута, ципала, кајића и осталих вредности мучили и тукли навише Србе. Ударали су кундакима, жилама, пејзренцима, чулама окованим гвожђем и ногама газили. Крај је се сваког пурила. На улици се је чуло јећање и стемење већ премлађених, јаук тучењак и посљај крволовка усташа. Сваки је прво оборен на под и мланен до несвести, а затим прислађен уза зад и поново тумчен и мрдарен. Некоји су добили више, некоји мање, али у то су даље тукли, када све јеће и жешће су тукли. Ово послије подне прематили су 73 Србина из Брчког, а тукли су их да би их прислијали да прађу на католицизам. Незнатим који су све тукли. Невешта имена само оних за које знам сигурно. Тучени су: Јанко и Васо Антонић, Илија Петровић-Иличак, Боко, Мило, Јошо и Саво Којић, Томо Букић, Лука Драгић, Чедо и Јово Мандагаћа, Мило Драгић, Сретоса Мило Камић, Душан Николић, Петар Цветковић, Ристо Николић, Саво Марковић, Јефто Дејчиновић /од последња туче умро 1. фебруара 1942. године/, Владо Марковић,

- 3 -

Борђо Ђурић, Станик Вујић, Петар Видовић, трг. помоћник, Петар Ђидовић, наредник, Живан Сардановић, Матија Немец, Илија Вуковић, Боко Јакшић, Јадо Триковић, Митар Митровић, Јошо Јанковић, Лазо Чолаковић, Алекса Томинчевић, Боко Стевић, Поро Митровић, Небојша Ђургић, Момчило Ђокић, Тодор Јеловица, Војислав Томић, Никола Мајстровић, Лука Лукић, Олгин и Јово Џрапић, Јово Ђорђевић, Илија Јилешић, Стево Љукић, Симо Вукадиковић, Војко Максић, и Никола Николић.

Када су свршили са појединачком туком наредили су им да певају усташке песме. И певали су. Ко није певао извучили би га из гомиле и поново тукли. Затим су им наредили да певају четничке песме. Разумљиво да нису сме ли да запевају. Зато што нису хтели да певају поново су их све тукли и при морали да певају. Кад су почели да певају онда су их опет тукли што певају. Затим су им наредили да читају "Оче наш" католички. После "Оченака" пречас им је неки насторучник и стопитно да је тобоже најећи неки описак, па поште супосумили да су у вези са четничкима и комунистима, покупили су их и све ће их стреляти. На гласове Саве Марковића и Ђоке Којдана да су спремни преди на католичку вјеру, он је одговорио: "Ита сте радили до сада за овиј 7 мјесеци? Што се настоја покрстили? Знам је Вас, Вук длану меза, а буд никада "На крају им је рекао да се врати преглед јног списка, и да не се си, за које се установи да су били добре прошlosti, пустити, а остали не бити побије ни. Око 9 сати увече дођоше, по злу чувени Монтани и Дане Бабић са још неко лико усташа, истрају их све у двориште и мундирачма построје у ред по три. Монтани тада одвоји петнаесторију и преда им да их гоне у затвор, а остале потерише на Саву. Пратња им је била око 50 усташа, наоружаних пушкама, револверима и камами са интраџезом. Понто су усташе убијали великом на центенском мосту на Сави, сви су веровали да су им часови избрзјана. Тешила им је нада да не брзо и смрт и то им је била једини жеља. Само да их више не туку и не муке. И на Сави им нису дали мира. Пусо их стављали пред откучен митрејез и са пумцима на готовс препадали. После овога потерили су их преко моста и дотерали на жељезничку станицу у Гучу где су их све стрпали у једна којска вагон, врати затворили и поставили дуплу стражу. У вагону, простор мајчин, нити се може сећати, а камо ли лађи. Сви испреbijani, а ноге изубијане и не могу да држе. Кад се један мало помажне, повреди све ћо сеbe. Гладни и жедни вима их, који већ два дена нису у затвору храну добијали. Шта су једници морали препатити, да би се повећало стадо римске језуитске Цркве.

Када је свет сазнао када је било са њима, скоро сви су најавили прелаз у католичку вјеру. бојаћи се да не прођу као и они, а то је био и улов да се затворени у вагон пусте. У скромном начелству били су већ припремљени формуларци-молбе за прелаз. Попуњени формулари предавали су се жупном уреду, који издаје времену потврду да се најавио прелазак рада легитима сава. формулар молбе упућени су од стране жупног уреда надбискупу Шаргуну на решење и одобрре.

3. децембра објављена је нареџба преко добоша да сви гркоисточници, без обзира дали су најавили прелаз или не, морају у року од 48 сати предати кандила, иконе и остала црквено-верске ствари, а она који нису најавили прелаз да ставе педуљу на кућу са написом "гркоисточник". Исто тако је наређено да сви, који су најавили прелазак морају сваког дана од 7 до 8 сати на вечер иди у католичку цркву ради припрема за прелазак на "праву веру". Ту су за сајам дана морали трпити понижавања и слушати бъеатарије жупника језуите Др. Илије Висољнија, који им је једном приликом рекао и ово "Драго ми је што сте се у свакој великој броју одлазили и изјавили жељу да се вратите у крило наше цркве, у којој су и вати стари били. Приликом ги грађаме ове величје цркве, скоро половину потребних средстава за грађење приложили сте ви, као да сте знали да немо се сјединити. Понто нас сада има хвале Богу много, потребно је да приложите да да дроградимо још два олтара". Послије објављивања наредбе од 3. децембра и остали су најавили прелаз, јер ко је смео истекнути педуљу на кућу са написом "гркоисточник".

Кад је стигло од надбискупа одобрење вршио се је дефинитиван прелаз на теј начин што су пунолетни пред двојicom сведочака потписивали и јаву да својевољно и без никаквог притиска прелазе на преву веру, којто се претходно исповеде и иричесте. Имена им нису меџади. Приликом причешћивања одржас им је поменути жупник проповед у којој је нагласно да се требају сматрати католицима од постанка и изразио нају да не нови застидети старе католике и рекао да је његова канцеларија и прива свима и у свако доба

- 4 -

отворена. Само добите. Језуитске после.

Када су породице у вагон затворених, а и остали највиши прелазак, а то је било 2.XII. дошао је у Гуђу пред вагон Монтани са уставним логорашком Марком Туцкићем и прочитавао имоводовање, којим им се последњи пут пратио, постављајући да у будуће буде мирни, као да до тада нису били мирни, и енергично је тражио да преду на веру католичку. По обећању да ће преди на већу путеви су кунаши.

Ни предаз на веру није захтитно Србе у Брчком од прогањања, затварања и плачкане. Тако почетком јануара 1943 године затворени су под опуштањом да су помагали ком наистичку шумску акцију следећи: Душан Буџен са женом Јеленком и сином Батом, Милан Цвјетковић, слободан Крстић, Мара Ристић, Редмила Ћанић, Ангелина уд. Вожничковић, са синичким дебром, Јула Вожничковић, Јула Костић, Нада Милеускић, Добрива Мајстровић, Милка Мостић рођ. Јанчић, Анка Стакић, Маркоља Медункић и Јеленка Волинкић. Уверен сам да поменути и између немају никакове везе са комунизмом, јер су сви били добри и побожни Срби и Српкање и скоро сва врло добром и имућног стања. Имовина појединца износила је на десетине милиона динара. Затворили су их само зато да би и могли лакше опљачкati, што су и учинили поджиговим затварању. У затвору су их све без разлике тукали. И жуде и жене као и девојчице и децу. Тукали су их и мучили сваки дан док им нису изнудили признанje. После два месеца отерали су их у Брод, а из Бреда у Јасеновац. Данас су неке од жена у загребачкој болници, некима се ни траг неона, Душан Буџен и Милан Цвјетковић у затвору Загребу, а троје деце вратили су у затвор у Брчком.

Колико је број побијених и који су све убијени, није ми познато. Ко ће то знати када су по поменутим селима мањински убијани, а из бранског затвора и њеној одводници, некад двојицу, некад четворицу, некад седморицу и више и на Сави или Тузланској пристаници убијали. Ни не само то, него су и у лого ре одводили и тамо им се губило сваки траг. Тако су одведени: Михаило Јовановић светитељ из Мечковца, Саво Поповић светитељ из Врезова-Доља, Милорад Пекић светитељ из Шибенике, Душан Јовановић из Обудавца, Боко и Димијајре Грумић, Венко и Благоје Вуковић, Момчило Ђокић, Милош Симић, Драго Трајановић сви из Врезовог-поља и још много сељака. Изгледа да су сви побијени.

Позната су ми само следеће имена убијених: Радо Џивјак, трг. Антон је Антић, трг. помоћник, Саво Јаловица, месарски љомоник, Ђошо Балић, радник, Боро Папић, Јово Јовић зв. Ђоја, носач, Лука Гојковић, и жена му Деса и њихово троје деце: Олга /20 год./, Јово /18 год./, и Војо /16 год./. Све петеро зајали на савском мосту и бачени у Саву. Затим Ђука радиница, презиме јој незнатно, Митар Митровић, полицијац са женом Јасом Ристић, радник, Ђанило Ђирковић, трг. помоћник, Јанко момак код Драге Папића, гостионичар, Бјека уд. Трифковић, Јуриј Јурић, Ристо Јовићић, кочијаш и Јеврем Ђаковић сви из Брчка, те Сима Маринковић из Пукића, Митар Антић из Сандића, Мара Стевић сина Јој, тешовић и кћер из Брезника, Ђука Савић, вежак из Поребица, Тривун Симић из Вока, Митар Ристић из Долара, Благоје Петровић из Вакуфе, Благоје, Милан и Којо Марјановић, Васо Љукић, сви из Поточара, Марко Радовић, трг. и жена му Вука из Гор. Реке, Благоје Керовић, из Прибоја, жена Васе Ћавдаревића из Пилева, Переједи из Бобетина брда, и из Јртвића: Ђено Симићић, Којо Панић и Боко Станић. Да ли је познато да је Рашид Узбекчанин порад многих других поклоа и целу фамилију Манојловића из Ријеке-Брчко, око 15 на броју?

2/ Да би сачувала голи живот велики број Срба брчана пребегао је у Србију. Тачај број није ми познат.

3/ Плачкане су сви Срби. Приликом доласка немачке војске у Брчко, наредено је Србима и Јеврејима од стране хрватских власти да донесу 150 комплетирања постеља. Но одласку вејске из Брчког постеле су великом решетом, а о враћању сопственицима није могло бити ни говора. Затим су усташе разрезале наме та на Србе за потребе Усташког стања од 5.000-~~200.000~~ 200.000,- динара по доманистству. Приликом затварања Срба плачкали су их, а тако исто и да би их пустили из затвора, тражили су велики окуп у новиц. Свака онама који су својевољно или по вијковом налогу прешли у Србију одјимана је сва покретна имовина у корист Н.Д.Х.са којом су потпуно самовољно поступали. Чести су случајеви да су и онима који су тамо остали одузимали сву имовину. Ни села у овом поднебду нису поштећена. Приликом масовног убијања по селима, а и у другим приликама, покинули су сву стоку, живад, ћилиме, гужеве, рубчне и све друго од вредности која ће бити напишана, деградирана у Брчко и ту са стетом имовином Срба брчана у бесцеље и

- 5 -

давали. Купци су били католици и мусимани за време боравка у Сплиту. Установе у Сплиту су биле велике и склониле су се на вештака. Срби из Загреба су били бојназде у Бачком, која је велико злочине учинила у Бачком и околним селима. Срби брачни морали су стапило давати извесне суме новца ради издржавања устава. Морали су јадним да издржавају оне који су их тукли, мучили, убијали, пљачкали, и свешићу коњног прага скривали.

4/ Одмах по оснивању Н.Д.Х. конфискована је сва Соколска имовина а рад свих српских друштава и установа забрањен и просторије запечаћене а мало касније је и готовина обузета. Инвентар соколског друштва пренет је у Хрватски дом, а на новом недовршном Соколском дому, истакнуше таблу "Дом хrvatskog јунака".

После подне 21. јуна 1941. год. позват сам у усташки логор где
ми је заменик усташког логора Јосип Марковић наредио да до сванућа мор-
бити поручни споменик палим добровољцима преко брачног Бранко сам се
и тражио да позву још неке Србе из Врчког и да им ово спомите. Речено ми
је да могу вићи сами договорати се са Србима или се морамо договорити да
се поруџимо у првотном да су ћачно спасићи последње ненизвиђена овог чи-
рећеца. Тада казвам да најем чланова Цркве општ. управног одбора да се са
њима договорим, кад поново ме стиче усташа и рече ми да се вратим у логор
јер ми зове усташки логорник Мартин Петровић, студент Високе Комерцијал-
не школе. Утвђен сам пред усташки члановима сагласно је пријатеља, а надају
уме у њебу уперио је револвер на мене и рекао ми: "Чуји сте наредење ко-
је Вам је спомити мој заменик Марковић. Ако до сутра јујтуро споменик
не буде порушен, вијам главе из рамену нема, а све су ћу Србе брачне затворити.
Запамтите да код усташа нема шале. Сад можете иći." Тада одем те у друнту
са Радом Трибиковићем, Савом Јуришићем и Миланом Павловићем погодим подузе-
ника Данила Јанејфа да ту ћој поруши споменик, што је овај и учинио. Плоче с
од споменика сложио сам у шупу код Цркве.

У неки између 2 и 3. децембра 1941. године запљена је велика Српска црква у Брчком. Претходно су је успеле опечаћале под војством средњог начелника Монтанија и бездушног Рашка Јакшића и Вазимова. Грађевина је теријал од изгорене и порушене цркве откупљена је месни предузимач Ханко-Бибман. Чује се да су од Либиса и Кастиље пренесути овај материјал на Јадову реку у Крим Панчић, грађеници на Банију!

ПОСЛЕ ПРВЕ ЗАСКРИВАЊЕ СУ И ГРОБЉЕ СРПСКО. И МРТВИ СРБИ СУ ИМ СМЕТАЛИ. ДРВЕНЕ КРСТОВЕ СУ ПОПАЛИЛИ, А СПОМЕНИКЕ ПОЛУПАЛИ И ПОИЗВАЉИВАЛИ. НАРОЧITO СУ ЛУПАЛИ СИЛКЕ ПОКОЈНИКА УРАМЉЕНЕ НА СПОМЕНИЦИМА. ЗАБРАЋАЕН је приступ Србима на гробље.

Чуо сам да је и у Брезовом-пољу српска црква запаљена и порушене.

5/Сви Срби у Брчком као и један мали део сељака прешли су на ке-
толицизам под условима које сам напред навео.Не пређи на кавољачку веру
и не буди смртни.Не исхчи и пропагандизам, наје неко предат.

7/ Свега ми је познат један католик у Брчком који се је заузима за Србе, а да није тражио никакову награду. Некад је имао и успеха, али је немонан био да спречи све село које је задесило Брчко и околину кад није

- 6 -

- имао помоћи од осталих католика и муслимана.
 8/ Нема никакових фотографија.
 9/ Немам ни писмених сведочанстава.

16. маја 1942 године.
 у Београду.

Иван Ј. Дајчиновић
 парох брчанско-сеоски из Брчког
 архијерејско-намјесништво брчанско
 епархија зворничко-тузланска

Тачност преписа овога
 В. д. Главног секретара
 Светог Архијерејског Синода
 протопрезидент-старостар:

Члан Великог црквеног суда.

ДС, Г-2, б-9, Р. 34/1942

Срез БрчкоLXVIII

3788

Зворничко-тузланска епархија

Препис

НОМАЗ

о страдању светитења Јована Књажева, пароха зовичког у Зовику, архијерејско чимесништво брачанско, епархија зворничко-тузланска.

Према причаму јега брата Бранка Магазиновића, који се и сада налази у Брчком, светитењик Јован Књажев страдао је половином децембра прошле године. Убиство су извршили сељаци-католици Јаков Мељачевић, и Ацаја Тодоровић, оба из Зовика, срез Брчко. Они су дошли ноћу, дигли о. Јована и рекли да ишају паројеве да га воде у Брчко. О. Јован је знао о чему се ради, устао је и замолио да му одobre да оде у цркву да се причести. Ови су му то одобрили, и одмах су га петерали према Брчком. На другом километру од Зовика су га убили, тако да га је нашао сутра у јутру на цести Милан Тодоровић из Зовика. Донели су га у Зовик и тамо сахранили. Интересантно је напоменути да је овај човек, који је иначе био врло побожан човек, предосећао своју смрт и стапио се Богу молије, а нарочито у ноћи пред своје страдање.

Кад су убили о. Јована народ у Зовику био је преплешен и узнемирен, јер је то мало српско село опкољено католицима. Убрзо су дошли усташе из Брчког и неки Роми, познати са својих недела, запалије је и цркву, која је прославила своју стогодишњицу 1940. године.

Послије неколико дана народ је силом преведен у католичку вјету.

Борђе Магазиновић, парох пријејски
Београд, 31/13 III 1942. г.

Тачност преписа оверава:
В.д. Главног Секретара
Светог Архијерејског Синода
Протојереј-ставрофор

Члан Великог Црквеног Суда

2-4XVIII
1697

ЗАПИСНИК
од 2. априла 1943. године,
САСТАВЉЕН У КОМЕСАРИЈАТУ ЗА БЕГЛИЦЕ И ПРЕСЕЋНИКЕ У БЕОГРАДУ.

КУЧУКАЛИЋ ФИКРЕТ, родом из Брчког, сада избеглица у Београду, Господар Јевремова улица број 2, син пок.Хаџифехима Кучукалића и Бехије рођ. Сулєјмановић, стар 28 година, жељезнички чиновник, неожењен, вере ~~исламске~~ ^{хришћанске}, исказан избегличком легитимацијом број 118571 - пошто буде прописно опоменут, исказује како ~~да~~ ми:

Мене је слом Југославије затекао као жељезничког чиновника на служби у Сијечњу у Банату. Дана 7.-V-1941 године, услед промењених политичких прилика, разрешио ме је дужности шеф жељезничке станице у Сијечњу Вернер Фрањо, који ми је дао и писмену отпушницу, те ме је упу, тио у моје родно место у Брчко. Ја сам међутим свратио у Београд и пријавио се у жељезничкој дирекцији "Север", којој сам се ставио на располагање. Надлежни фактори у жељезничкој дирекцији нису ме као Муслимана распоредили са службом на српском подручју, већ су ми рекли, да се и мако вратити у своје родно место. У том правцу добио сам и писмено решење.

Пошто ми ништа друго није преостало, вратио сам се и против своје воље у Брчко, где сам провео извесно време код куће без службе. Тада су хрватске државне власти издале наређење, да се сваки бивши службеник мора јавити с молбом за службу на хрватском подручју, а у колико то не би учинио, да подлежи војној обавези. Ја сам прихватио прву солуцију и поднео сам молбу Дирекцији државних жељезница у Загребу, која ме је поставила за жељезничког магационера на станици у Срем, Митровици.

У Срем, Митровици провео сам на служби два до три месеца. После тога премештен сам одатле у Борово, где сам се задржавао опет око два месеца. Из Борова моје претпостављене власти додељиле су ме на рад, односно на замену на жељезничку станицу Сремска Рача - Сава у истом својству.

У Срем, Рачи бавио сам се са службом од месеца јула до месеца октобра 1941 године. Становао сам за то време у Босанској Рачи код Србина Аврама Солаковића, гостионичара код кога сам се и костирао. Бос. Рача подпада под срез Ејељину. Становници Ејељине, који треба да путују жељезницом, морају прелазити преко Саве са скелом из Бос. Раче у Срем. Рачу, где хватају воз на виционалној прузи Шид - Срем. Рача. У Шиду, који лежи на главној прузи Загреб - Земун путници из овог краја могу даље да продуže пут на коју страну желе. С обзиром на овакву комуникациону ситуацију, ја сам имао прилике да видим у Бос. односно у Срем. Рачи многе ствари, нарочито транспорте Срба, које су усташе из среза Ејељине транспортовали у концентрационе логоре.

Једнога дана, почетком месеца августа 1941 године, мене је рано ујутро пробудила у Бос. Рачи на спавању Томић Нада, Српкиња из Ејељине заједно са мојим станодавцем Аврамом Солаковићем. Они су ми

— 2 —

рекли, да су тога часа дотерали усташе и полицијски стражари у Бос. Рачу већи број Јрба из Ђељине. Молили су ме, да се ја као државни чиновник и као Муслиман зауземам за те људе, па можда би ми успело, да некога од њих спасим. Ја сам се одмах устао и обукао. За то време усташе и полицајци већ су ову групу Срба превезали са скелом преко Саве у Срем. Рачу. На бразу руку спремио сам у једну кошару живежних намирница и узео сам једну тестију за воду. Знао сам, да ухапшеници требају хране и посуду за воду, јер је било вруће време, па сам хтео да им те ствари предам. Тада сам на једном чамцу прешао Саву и дошао у Срем. Рачу. Пред станичном зградом у Срем. Рачи видео сам једну већу групу Срба, већином интелектуалаца и трговаца из Ђељине са мањим бројем сељака, аоко њих стајали су под оружјем усташе и стражари. Могло је у свему бити у тој групи око 100 до 150 људи. Мени су усташе забрањили, да се приближим станичној згради и овим људима. Ја сам им међутим рекао, да сам чиновник на жељ. станици и да идем у службу. На тај начин ми је било омогућено, да дођем на саму жељезничку станицу. Стao сам тада код ухапшеника, па сам констатовао, да међу њима има људи, које познајем, а видео сам и неке моје пријатеље, јер сам у Ђељини радије служио као чиновник катастарске управе око три године. Од Срба које сам препознао били су међу присутнима и то: Чолаковић Саво, прив. чиновник; Чолаковић Драго, трговац; Чолаковић Јоцо, трговац; Пано Петровић, трговац; Ђошаковић Јоцо, судски приправник; Босић Обрад, судски приправник; Богдановић Душан, студент права и Томић Ђико, економ болнице – сви из Ђељине. Имена других ухапшеника не могу навести, јер их се не сећам, односно, јер их не познам.

Овом приликом предао сам Петровићу Пани и Ђошаковићу Јоци живежне намирнице и тестију за воду. Нулио сам им и новаца, али су ми они одговорили, да новац неће да приме, будући да ће им усташе и оно новца што га имају код себе у логору одузети. Успело ми је још и то, да са некима од ухапшеника схватим у оближњу кафану на ракију.

Многи од ухапшеника у овој групи били су управо испребијани од усташа. Неколицина њих једва су ходали. На некима сам видео поце-пане капуте и кошуље са већим мрњама крви на оделу. Сви су они управо јадно изгледали. Верујем, да понеки нису могли ни стићи живи на одређено место, већ су морали на путу подлећи батинама, које су од усташа добили. Они који су највише батина добили, пљували су крв. Из разговора са тим људима разабрао сам, да су они били извесно време у затвору у Ђељини, где су их усташе страшно мутили и злостављали.

Око 6 сати у јутро тога истога дана, усташе су ухапшали ове Србе из Ђељине у четири до пет вагона и одвезли су их према Шиду, а одатле даље – вероватно – у логор Јасеновац.

Доцније сам чул, да су у логору од ових људи убијени судски

— / —

- 3 -

приправници Бошњаковић Јоца и Обрад Боснић. За двојицу тројицу других дознао сам, да су пуштени после извесног времена на слободу, док за гро ових ухапшеника – верује се – да су поубијани у логорима, јер се све до данас нису вратили својим кућама, нити су се било коме јавили.

~~Хапшење Срба из Ђељине и околине те њихово упућивање у концентрационе логоре, опћенито се приписује у грех злогласном Ивану Точу, тадајем српском начелнику у Ђељини (сада у Винковцима у истом својству), кога сам видео једном другом приликом, да лично контролише на њеј станице у Ђељини спровод и укрцавање ухапшених Срба у вагоне. Не маши је кривац за терор извршен над Србима у тамошњем крају, Мурадбег Пашић, поседник и председник општине у Ђељини, а уједно и усташки логорник за срез Ђељину.~~

Срески начелник Точ Иван и усташки логорник Мурадбег Пашић оптужили су лажно Ђукановића Благомира, трговца из Ђељине и једног од најбогатијих Срба у ономе крају. Једном приликом Ђукановић Благомир путовао је својим трговачким послом у Загреб. Поменута двојица усташких лидера упутили су телеграм усташким властима у Загреб и јавили, да Ђукановић путује у Загреб у некој политичко – дејтистичкој мисији као познати антитрдравни елеменат. Према овој денацијацији, усташке власти у Загребу ухапсиле су Ђукановића Благомира и од тада се о њему ништа не зна, па се верује, да је исти убијен. Попто су на овај начин ликвидирали Ђукановића Благомира, на предлог Мурадбег Пашића постављен је као комесар у аутобуском предузећу и у трговачкој радњи Ђукановића Благомира у Ђељини, његов зет Халид Јакумића, шпелтер родом из Зворника, а сада стално настањен у Ђељини. Кади се и сувише јасно, да је Точу Ивану и Мурадбег Пашићу био циљ, да се дочекају имања Ђукановића Благомира, а формални прогон истога послужио им је као средство.

Неких осам до десет дана после првог транспорта Срба из Ђељине, који је отпремљен у концентрациони логор, видео сам на њеј станице у Ђељини, како усташе и градски стражари под личним руководством српског начелника Точа Ивана, укрцавају у вагоне српске жене, девојке и децу, нарочито ђаке из гимназије. У овој групи познао сам само учитељицу Србу Митриновић из Ђељине, док другога никога нисам препознао. Два пута ускотрачна вагона било је ових ухапшеника, па како у један вагон може да се украда 40 до 50 људи, рачунам, да је у свему могло бити 80 до 100 лица. Као што су и прву групу отпремили за концентрациони логор преко Бос. и срем. Раче, тако је и ова група упућена истим правцем, вероватно у концентрациони логор.

За све време мога бављења у Срем, односно Бос. Рачи, гледао сам, како су из дана у дан Савом пловили лешеви поубијаних људи. Понекад су пловили лешеви појединачно, а често пута у већим и ма-

- 4 -

њим скупинама у којима су поједини лешеви међусобно били ~~бесали~~ жицом. Било је страшно изнакажених лешева са великим повредама по телу, нарочито са већим рупама, које су настале од убода и сечења ножем. Видео сам, да су пфловили неки лешеви са отсеченом главом, а неки су били без руку, ногу и других делова тела.

Познато ми је, да су усташе у Бјељини дugo времена држали у затвору српског суда Српкињу Загу Милошевић, студентицу права и Тифу Липинчевић (Муслиманку), студентицу филозофије обе из Бјељине као и неке друге интелектуалке, које не познам.

Једне ноћи дошли су неки непознати њуди преобучени у униформу домобранских војника, па су силом ослободили из затвора Тифу Липинчевић и још неке друге затворенике, који су после свога изласка из затвора побегли у шуму.

Пошто нисам рођен у Бјељини и тамо не позnam њуде, не могу навести, сем Тоља Ивана и Мурадбег Пашића, и друге усташе, који су се нарочито истакли у прогону против Срба.

О приликама у срезу Вуковар дао сам посебан извештај.

Друго немам шта рећи, а на исказано и прочитано могу се заклети.

ДОВРЕНО.

САСЛУШАО И ОВЕРАВО:

ЗАПИСАВАЮ:

Српски Раднички Револуцији

U 2 - 48 VIII
 1695 ЗАДИСНИК
 ОД 11. ФЕВРАРА 1943 ГОДИНЕ,
 САСТАВЉЕН У КОМЕСАРИЈАТУ ЗА ИЗБЕГЛИЦЕ И ПРЕСЕЋЕНИКЕ У БЕОГРАДУ.

КАШКОВИЋ МИЋА, трговачки помоћник из Брчког, сада избеглица на пролазу кроз Београд за Буприју, стар 31 годину, син пок. Јове и Јелке рођ. Пантић, неожењен, исказан избегличком легитимацијом број 118093 – исказао је како следи:

Након што су ми прочитали искази ЧОЛАКОВИЋ ЛАЗАРА из Брчког од 28. децембра 1942 године и ВЕЛЕСПЕТРОВИЋ МИЛИЋЕ из Брчког од 13. марта 1942 године, рећи ми је, да је у тим исказима тачно забиљежен стање и прилике у Брчком за време усташких прогона, па те исказе и ја потврђујем. Још бих имао надопунити исказ ЧОЛАКОВИЋ ЛАЗАРА. Исти је навео, да је по усташама запаљена српско – православна црква у Брезову Пољу. Након 10 дана усташе су запалили и српско – православну цркву у селу Зовику, општине Ракић. Истогремено са уништењем цркве у Зовику, усташе су ухапсили пароха те цркве, коме не знам имена, али ми је појнато, да је по народности Рус с тим, да га зове котарски предотојник из Брчког на преслушање. Међутим један километар даље од саме цркве т.ј. изван села Зовика, усташе су свога свештеника убили и његов леш оставили на путу.

Почетком месеца новембра 1941 године, ~~их~~ објављено је путем добоша у Брчком, по наређењу котарског предотврђеника Монтанија, да сви Срби и Јидови имају предати котарској области све својевишкове у оделу и вешу за избеглице – Муслимани из села Корая у срезу брчком. Према овом наређењу, Хрвати нису подпадали под ову обавезу, а исто тако ни Муслимани нису морали дати одела и веш. Ја сам лично предао код котарске области, јер сам на то био присиљен, два пара одела, пет кошуља и двадесет пари чарапа. Сем тога морао сам предати једно одело мого пок. брата Саве као и његових осам пари чарапа и две кошуље. Надаје сам морао предати од моје сестре Стане два комбинезона, једну хаљину женску и четири паре женских чарапа.

Дана 1. децембра 1941 године био сам и ја затворен и тучен по усташама у гимназији у Брчком. Био је ~~и~~ тада са мном и мој млађи брат Сретен. Поред батина и разног мучења, које смо мој брат и ја овом приликом издржали, усташе су још одузели мени нов зимски капут, кожну лисницу и готовог новца 1.300.- динара, а моме брату одузели су 500.- динара, готовог новца, неке још ситнице са документима. Због задобивених озледа, мој брат је доцније морао ићи у болницу у Осијек, где је оперисан од гнојења средњег уха. Ова операција стоји мого брата 14. 000.- динара. У Осијеку је оперисан по шефу болнице Др. Де – Рег.

Од добивених батина са стране усташа, што се је десило у Брчком у гимназији, након краћег времена умрли су: Један ~~и~~ Ђојчиновић, лимар

- 2 -

из Брчког; Митар звани "Полиција" бивши општински стражар из Брчког;. Истога дана, када је умро Митар звани "Полиција", усташе су убили његову жену, а његову кућу предали су вету усташе ~~Чере, жељ. скретничара~~ из Брчког, коме не знам имена.

Некако у зими 1942. године усташе су ухапсили у Брчком око 60 мусиманскe деце у доби од 16 до 20 и више година, те око 20 брпкиња, девојака и жена под сумњом, да су они комунисти и да су сарађивали са комунистима и четницима. Сви они били су затворени у затвору српског начелства у Брчком. За време док су били у затвору, били су сви тучени и мучени од стране усташа. Поступак над затвореницима водио је среки начелник Монтанија уз свесрдно подпомагање ~~Др. Саболића~~, великог жупана из Слав. Брода. Познато ми је, да је једнога дана Монтани дао предвести из затвора у своју канцеларију: Мајсторовић – Костић Јулу, Мајсторовић Наду, Мајсторовић Богу и Мирјану Медулић. У присућу српског начелника Монтанија усташе Рашић Ужичанин, Дане Бабић и други, које не позnam, силовали су Медулић Мирјану на којој су се сви усташе изредали. Сем тога усташе су их тако тукли жилама, да им је месо са бутином отидало. Док се ово одигравало у канцеларији Српског начелника, Монтанија је са усташама мејетио и пio ракију.

Сва мусиманска деца и све Српкиње, које су биле ухапшene на водно због комунизма, отпремљени су у логор у Јасеновац. У самом логору Јасеновац, односно негде изван тога логора усташе су убили: Мајсторовић Костић Јулу, Мајсторовић Наду, Мајсторовић Богу и Медулић Мирјану. Сви остали били су порвргнути суђењу покретног преког суда у Загребу, који их је ослободио од сваке кривље и казне, па су након тога пуштени својим кућама. Поменуте четири Српкиње убијене су без икаковог предходног суђења.

Интересантно је напоменути, да су усташке власти некако у лето 1942. године извеле пред покретни преки суд у Загребу злогласног српског начелника Монтаније Вељеслава, ради убијања и злостављања Срба у Брчком. Покретни преки суд ослободио је Монтанија од оптужбе уз мотивацију, да је он ова злодела извршио у духу усташких начела као и у интересу Независне државе, па према томе, да се нема сматрати кривим. Након тога, премештен је као српски начелник из Брчког у Сење. Српског начелника Монтанија на судују пред покретним преким судом били су трговци из Брчког браћа Хенићевићи, који су још упутили једну писмену представку суду, да је Монтани све ово радио у интересу реда и мира у месту и у срезу Брчком.

Прилике у Брчком биле су се мало побољшале због премештаја Саболића, великог жупана из Слав. Брода у Беловар. Међутим овај премештај је опозван, па се с тога опет у Брчком очекују велики прогони Срба.

Под таквим приликама и околностима био сам принуђен избега из Брчког. *ЗАСЛУШАО И СВЕРГАВО* *ДОВРЕНО* *ЗАПИСНИЧАР*

ПОДРУЧЈЕ БРЧКОГ

Напад на српска села Вујичићи, Гајеви, Лукавац, Буквик, Бодуриште, Липавац и друга српска села, при чему је извршен већи број убиства српског цивилног становништва и припадника ВРС који су били заробљени из претходно мучење и масакрирање, опљачкана покретна имовина, запаљено и уништено око 330 кућа, а то је починила 108. брчанска бригада ХВО Босанске посавине у бившој БиХ, са једиштем у Горњем Рахићу, општина Брчко. За ова кривична дјела извршен је увиђај почињеног злочина за што су кривично одговорна слиједећа лица:

ПЉАКИЋ РАМИЗ, син Хамдије, рођен 17.05.1958. г. у с. Угао, општина Сјеница, Реп. Србија, Муслиман, ожењен, отац једног дјетета, завршио Војну академију, по чину поручник, настањен у Брчком, [REDACTED] прије рата био запослен у касарни "Вељко Лукић" Брчко на мјесту командира 3. батерије ХД-122 mm, сада се налази у сastаву војске БиХ на мјесту команданта 108. бригаде ХВО бивше БиХ

РАМИЋ ИБРАХИМ син Јусуфа и Семке Мерић, рођен 11.02.1944. г. у Брчком где је и настањен [REDACTED] Муслиман, завршио Медицински факултет - специјалиста интерне медицине, ожењен, прије рата запослен у Медицинском центру Брчко, предсједник странке СДА, посланик у Скупштини бивше БиХ, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

АНИЋ МИЈО, син Анте и Манде, рођен 29.05.1949. г. у Крепшићу, општина Брчко, где је и настањен [REDACTED]. Хрват, ожењен, отац двоје дјече, професор, прије рата посједовао је приватну обртничарску радију за производњу бетонских блокова, предсједник странке ХДЗ, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

РАМИЋ МУСТАФА, син Јусуфа и Семке Мерић, рођен 06.02.1942. г. у Брчком где је и настањен [REDACTED] Муслиман, завршио машински факултет, ожењен, отац двоје дјече, прије рата се налазио на функцији предсједника СО Брчко, члан странке СДА, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

ФИЛИПОВИЋ СТЈЕПАН, син Блажа и Ане Филиповић, рођен 12.02.1959. г. у Лаништима, општина Брчко, настањен у Брчком, [REDACTED], Хрват, завршио Факултет политичких наука, ожењен, прије рата налазио се на функцији начелника СДБ Брчко, члан ужег одбора странке ХДЗ екстрем, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

ЈУРИШИЋ МАТЕЈ, син Туње и Кате Стјепановић, рођен 04.09.1950. г. у Горицама, општина Брчко, настањен у Брчком, [REDACTED], Хрват, професор, ожењен, отац двоје дјече, прије рата налазио се на функцији подпредсједника СО Брчко, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ
ЈУСУФОВИЋ МУНИБ, син Мује и Есме Сврака, рођен 17.02.1948. г. у Селишту, општина Пљевље, стално настањен у Брчком, [REDACTED]. Муслиман, завршио Вишу управну школу, ожењен, прије рата налазио се на мјесту потпредсједника ИО у СО Брчко, члан странке СДА - екстрем, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

БАПО МИРСАД, син Халида и Улфете, рођен 02.11.1953. г. у Брчком, где је и настањен [REDACTED] Муслиман, завршио Правни факултет, ожењен, отац двоје дјече, прије рата се налазио на функцији предсједника Општинског суда за прекршај Брчко, био члан СДП, републички делегат странке, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

САНТОВАЦ ИВИЦА КРЕШИМИР, син Јосипа и Марије Гргић, рођен 25.05.1942. г. у [REDACTED] општина Брчко где је и настањен [REDACTED], Хрват, ожењен, отац двоје дјече, прије рата био је грађевински предузимач, члан странке Реформиста, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ, командир 6. батаљона у наведеној бригади

ЈУРКОВИЋ ИГЊАЦИЈЕ, син Филипа и Петре Мендеш, рођен 30.07.1938. г. у Бијелој, општина Брчко, настањен у Брчком, [REDACTED] Хрват, завршио вишу управну школу, пензионер, ожењен, отац троје дјече, прије рата био је власник Ауто-школе "Тренд" у Брчком, члан странке СДП, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

МУСИЋ РЕШИД, син Мује и Шевке Османбашић, настањен у [REDACTED] општина Брчко, прије рата налазио се на функцији подсекретара министра за државну безбиједност бивше БиХ, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

ХАЈДАРЕВИЋ УЗЕИР, рођен 1956. г. у Гуњи, општина Жупања, прије рата био је запослен у ЈНА у Тузли, начелник контраобавјештајне групе за подручје тузлanskог корпуса, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

МУЈКАНОВИЋ ФЕРИД, син Хамдије, рођен 01.07.1963. г. у Маочи, општина Брчко, [REDACTED] завршио војну школу, прије рата једно вријеме радио је у ЈНА у Загребу, а затим демобилисала се и радио у СО Брчко, активни члан ужег руководства странке СДА и кандидат за начелника ТО у Брчком, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

МЕШКОВИЋ ЈАСМИН? рођен 1970. г. у Челићу, општина Лопаре, прије рата налазио се на дужности у ЈНА у Брчком на мјесту замјеника Командира 3. батерије ХД-122 мм, по чину је потпоручник, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ и командир је артиљеријске чете

ЧАНЧАРЕВИЋ НИКО, син Мате и Маре Мијатовић, рођен 21.05.1961. г. у Бијелој, општина Брчко, настањен у Брчком, [REDACTED], Хрват, завршио економски факултет, ожењен, отац једног дјетета, прије рата налазио се у служби ДБ у Брчком, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

КИН ЗВОНИМИР, син Петра и Олге Ловинчић, рођен 01.03.1943. г. у Славонској Пожеги, настањен у Брчком [REDACTED], Хрват, завршио факултет ОНО, ожењен, отац двоје дјече, прије рата налазио се на функцији секретара ТО, члан странке ХДЗ, један од оснивача локалне војске на подручју општине Брчко, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

ШЕРИФОВИЋ ЕНЕС, син Наиља и Нафије Бешић, рођен 13.07.1956. г. у Хумцима, општина Лопаре, сада настањен у Брчком, [REDACTED], Муслиман, прије рата активни члан странке СДА, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

ХАСАНОВИЋ МЕВЛУДИН, син Ибрахима и Хасире Енвербашић, рођен 05.10.1958. г. у Брчком, где је и настањен у [REDACTED], Муслиман, завршио медицински факултет, прије рата радио је у Медицинском центру у Брчком, члан странке СДА, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

МАРЈАНОВИЋ ВИНКО, син Ивана и Руже Милас рођен 11.12.1939. г. у Доњем Ракићу, настањен у Брчком, [REDACTED], Хрват, машински инжењер, ожењен, отац двоје дјече, прије рата налазио се на радном мјесту директора РО "Бимал" Брчко, члан странке ХДЗ, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

ЈАСИКА МЕХЈУДИН, син Салиха и Есме Картал, рођен 17.05.1941. г. у Босанском Броду, настањен у Брчком, [REDACTED], Муслиман, завршио вишу педагошку школу, ожењен, прије рата обављао је дужност директора у РО "Биљана" Маоча, општина Брчко, активни члан странке СДА, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

ЛОЗИЋ МАРКО син Tome и Руже Токић, рођен 27.06.1938. г. у Растичеву општина Купрес, настањен у Брчком, [REDACTED], Хрват, завршио геодетски факултет, ожењен, отац двоје дјече, прије рата налазио се на радном мјесту директора у РО "Новоградња" Брчко, члан странке ХДЗ, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

ЛУЧИЋ ЛУКА, син Марка и Марије Јокић, рођен 08.02.1938. г. у Рачиновцима, општина Жупања, Хрват, завршио средњу електротехничку школу, ожењен, отац двоје дјече, настањен у Брчком, [REDACTED], прије рата налазио се на радном мјесту савјетника директора, члан странке ХДЗ, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

ДЕРВИШЕВИЋ АСИМ, син Ахмета и Дервише Хасанџић, рођен 05.01.1939. г. у Брчком, где је и настањен [REDACTED], Муслиман, завршио ветеринарски факултет, ожењен, отац двоје дјече, прије рата налазио се на дужности директора Ветеринарске станице у Брчком, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

ЈЕРКОВИЋ ХАМЕД, син Суље и Фатиме Муратовић, рођен 15.08.1937. г. у мјесту Луковци, општина Фоча, настањен у Брчком, [REDACTED], Муслиман, завршио грађевински факултет, архитекта, ожењен, отац једног дјетета, прије рата налазио се на радном мјесту референта у СИЗ за комуналне дјелатности општина Брчко, предсједник странке МБО, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

БУКВИЋ УЗЕИР, син Узеира и Фане Аломеровић, рођен 10.08.1946. г. у мјесту Кукуље општина Бијело Поље, настањен у Брчком, [REDACTED], ожењен, прије рата био је запослен у РТВ Сарајево РЈ Брчко, члан странке СДА, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

ТАХТО ХАЛИЛ, син Салке и Емине Грчо, рођен 22.11.1956. г. у мјесту Потпеће, општина Фоча, настањен у Брчком, [REDACTED], завршио економски факултет, ожењен, прије рата налазио се у СДБ у Брчком, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

ОСМИЋ ЗЕКЕРИЈАХ, син Мевлудина и Шефке Јунузовић, рођен 02.08.1956. г. у мјесту Брод, општина Брчко, настањен у [REDACTED], Муслиман, завршио Вишу комерцијалну школу у Брчком, члан одбора странке СДА у Брчком, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

ФАЗЛОВИЋ ФЕРИД, син Муше и Емине Мекић, рођен 05.05.1954. г. у Исламовцу, настањен у Брчком, [REDACTED], Муслиман, завршио економски факултет, ожењен, отац једног дјетета, прије рата био је на функцији шефа Деташмана СДБ у Брчком, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

КУСТУРИЦА СУЛЕЈМАН, син Адема и Шерифе Ђатовић, рођен 14.09.1938. г. у мјесту Плана, општина Билећа, сада настањен у Брчком, [REDACTED], Муслиман, завршио пољопривредни факултет, ожењен, отац двоје дјече, прије рата обављао је дужност директора у Пољопривредном добру "Посавина" Брчко, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

ПАМУКЧИЋ ЕНВЕР, син Авде и мајке Фатиме Омеровић, рођен 15.04.1952. г. у мјесту █████, општина Брчко, где је и настањен █████, Муслиман, завршио економски факултет, ожењен, отац двоје дјече, прије рата радио на радном мјесту шефа рачуноводства у ЗЗ "Босанка" Брчко, сада начелник артиљерије, члан Кризног штаба у Горњем Рахићу

ПАМУКЧИЋ ФАРУК, син Елмахира и Фатиме, рођен 15.03.1950. г. у мјесту █████, општина Брчко, где је и настањен, ожењен, отац двоје дјече, Муслиман, завршио ССС, прије рата радио на радном мјесту милиционара у Станици јавне безбиједности за безбиједност саобраћаја у Брчком, члан Кризног штаба у Горњем Рахићу

ФАЧИЋ АХМЕД, син Хасиба и Ајке Мехић, рођен 27.09.1942. г. у мјесту █████, општина Брчко, где је и настањен █████, Муслиман, прије рата био приватни аутопревозник и предсједник МЗ Брка, члан Кризног штаба у Горњем Рахићу

МЕШКОВИЋ НИЈАЗ, син Фадила и Шевале, рођен 12.06.1950. г. у мјесту █████, општина Брчко, где је и стално настањен █████, Муслиман, ожењен, прије рата био приватни аутопревозник, екстрем, сада члан Кризног штаба у Горњем Рахићу

САКОВИЋ ШЕМСО, син Мехмеда и Девле Алимановић, рођен 12.07.1957. г. у Поткамену, општина Пљевља, настањен у Брчком, █████, Муслиман, ожењен, прије рата радио на радном мјесту директора ЈП "Водовод", члан СДА, завршио машински факултет, екстрем, сада члан Кризног штаба у Горњем Рахићу

БАКИЋ МЕНСУР, син Салке и Хајрије Калесић, рођен 25.08.1949. г. у Брчком где је и настањен, █████, Муслиман, ожењен, прије рата посједовао приватну угоститељску радњу, екстрем, командант 5. батаљона, сада члан Кризног штаба у Горњем Рахићу

ЦАФИЋ МЕНСУР, син Мустафе и Хајре Ђапић, рођен 04.10.1957. г. у Брчком, где је и настањен █████, завршио факултет за ОНО, професор, прије рата радио на радном мјесту професора у ТШЦ у Брчком, сада члан Кризног штаба у Горњем Рахићу

ШЕЋЕРБЕГОВИЋ МУХАМЕД зв. ХАМО, син Мехмеда и Рашиде Имамовић, рођен 08.04.1952. г. у █████, општина Брчко, где је и стално настањен, Муслиман, члан СДА, завршио вишу педагошку школу, ожењен, прије рата радио као наставник, командант 4. батаљона, екстрем, сада члан Кризног штаба у Горњем Рахићу

ЗЕЧЕВИЋ МИЛЕНКО, син Илије и Руже Филиповић, рођен 11.01.1960. г. у Брчком где је и настањен, █████, Хрват, завршио правни факултет, прије рата радио на радном мјесту судије Општинског суда за прекрипаје Брчко, сада члан Кризног штаба у Горњем Рахићу

КАЛОПЕР ШЕФКО, син Бајре и Сене Хоџић, рођен 05.07.1954. г. у мјесту Јабука, општина Фоча, стално настањен у Брчком, █████, Муслиман, ожењен, двоје дјече, завршио факултет политичких наука, прије рата радио у Деташману СДБ, сада члан Кризног штаба у Горњем Рахићу

ХАСЕЉИЋ МИРСАД, син Ибрахима и Фејрете Алијагић, рођен 08.06.1955. г. у Градачцу, општина Градачац, стално настањен у Брчком, █████, Муслиман, ожењен, завршио факултет ОНО, прије рата радио на радном мјесту командира Станице милиције за безбиједност саобраћаја у Брчком, а прије тога радио у Деташману СДБ у Брчком, сада члан Кризног штаба у Горњем Рахићу

СЕЛИМОВИЋ ФАХРУДИН, син Џемала и Расеме Сарајлић, рођен 19.04.1957. г. у Сеони, општина Сребреник, стално настањен у Брчком, █████, Муслиман, завршио факултет за ОНО, ожењен, прије рата радио на радном мјесту замјеника командира Станице милиције у Брчком, сада члан Кризног штаба у Горњем Рахићу

КРНДЕЉ ИВО, син Нике и Анице Видовић, рођен 17.01.1959. г. у Брчком где је и стално настањен, █████, Хрват, ожењен, отац једног дјетета, завршио економски факултет, прије рата радио на радном мјесту командира Станице милиције Брчко, креатор ХДЗ политike, сада члан Кризног штаба у Горњем Рахићу

ЈАШАРЕВИЋ ЗЛАТКО, син Абдулаха и Зумрете Бродлић, рођен 10.10.1960. г. у Брчком, где је и настањен █████, Муслиман, завршио економски факултет, ожењен, прије рата налазио се на радном мјесту командира Станице милиције Брчко, сада члан Кризног штаба у Горњем Рахићу

ФАЗЛОВИЋ НОВАЛИЈА, син Муше и Емине Мехић, рођен 01.01.1948. г. у Исламовцу, општина Брчко, стално настањен у Брчком, █████, Муслиман, ожењен, отац двоје дјече, завршио вишу педагошку школу, прије рата радио на радном мјесту инспектора за сузбијање привредног криминалистета у СЈБ Брчко, сада члан Кризног штаба у Горњем Рахићу

ТАЊИЋ ШЕВАЛИЈА, син Мевладина и Мусије Мехић, рођен 17.04.1960. г. у Хумцима, општина Лопаре, стално настањен у Брчком, █████, Муслиман, разведен, завршио ССС - машински техничар, прије рата радио на радном мјесту начелника Одјелења за спречавање и откривање криминалистета у Брчком, сада члан Кризног штаба у Горњем Рахићу

ЈАШАРЕВИЋ СЕНАД, син Теуфика и Хасибе Бекрић, рођен 21.09.1960. г. у Брчком, где је и стално настањен [REDACTED], Муслиман, завршио економски ожењен, прије рата радио у Деташману СДБ Брчко, сада члан Кризног штаба у Горњем Рахићу

ПОРОВИЋ ЗАХИР, син Хусе и Сељане, рођен 25.01.1948. г. у Пријепољу, општина Пријепоље, стално настањен у Брчком, [REDACTED], Муслиман, ожењен, отац двоје дјече, завршио ССС, прије рата радио на радном мјесту милиционара у Станици милиције Брчко, и обављао послове и радне задатке командира резервне Станице милиције у Горњем Рахићу, учествовао илегално у одвозу милиције и наоружања из складишта СДБ Брчко у Горњем Рахићу, сада члан Кризног штаба у Горњем Рахићу

АВДИЋ КАДРИЈА, син Алије и Халиме Смајић, рођен у Ратковићима, општина Лопаре, настањен у Брчком, [REDACTED], Муслиман, ожењен, посједује ССС, прије рата радио на радном мјесту милиционара у СДБ Брчко, сада члан Кризног штаба у Горњем Рахићу

КАМЕЊАШЕВИЋ ОМЕР, син Ибрахима и Аише Бајрић, рођен 18.05.1941. г. у Маочи, општина Брчко, настањен у [REDACTED], Муслиман, пензионер, ожењен, завршио економски факултет, прије рата и прије пензионисања радио на радном мјесту директора у РО "Биљана" Маоча, сада члан Кризног штаба у Горњем Рахићу

ИСЛАМОВИЋ МИРСАД, син Шемсудина и Емке Челиовић, рођен 12.04.1961. г. у Корају, општина Лопаре, стално настањен у Брчком, [REDACTED], Муслиман, ожењен, члан СДА, прије рата радио на радном мјесту правника СО Брчко, сада члан Кризног штаба у Горњем Рахићу

ОСМАНОВИЋ ОСМАН, син Шемсе и Хајке Јукић, рођен 14.03.1960. г. у Брчком, где је и настањен, [REDACTED], Муслиман, ожењен, отац једног дјетета, завршио економски факултет, прије рата радио на радном мјесту инспектора за сузбијање привредног криминалистета у СДБ Брчко, сада члан Кризног штаба у Горњем Рахићу

ОСМАНОВИЋ ФЕРХАТ, син Шемсе и Хајке Јукић, рођен 16.04.1954. г. у Брчком, где је и стално настањен [REDACTED], Муслиман, ожењен, завршио економски факултет, прије рата посједовао властито трговачко предузеће, сада члан Кризног штаба у Горњем Рахићу

ХАЦИЋ ГАЛИБ зв. ГАЛЕ, син Химзе и Сафије Пашалић, рођен 21.11.1947. г. у Брчком, где је и настањен [REDACTED]. Муслиман, члан СДА, екстрем, завршио вишу комерцијалну школу, ожењен, прије рата радио на радном мјесту административних послова у РО "Тесла" Брчко, уназад двије године на радном мјесту инспектора за сузбијање општег криминалистета у СДБ Брчко, сада члан Кризног штаба у Горњем Рахићу

СУЉИЋ ДАМИР, зв. МАКИЈА, син Смајила и Захиде Фазлић, рођен 01.12.1967. г. у Брчком, где је и настањен [REDACTED], Муслиман, ожењен, прије рата радио на радном мјесту избацивача у приватној угоститељској радњи "Казабланка" у Брчком, сада члан Кризног штаба у Горњем Рахићу
САЛИЈЕВИЋ НЕРМИН зв. ГУМЕНИ, син Фериза и Зарифе Бајрамовић, рођен 24.11.1968. г. у Брчком, по занимању електро варојац, настањен у Гуњи, [REDACTED]. Муслиман, прије рата био лице склоно вршењу кривичних дјела, тешких крађа, крађа, насиљном понашању, и других негативних радњи, сада члан Кризног штаба у Горњем Рахићу

ОСМАНОВИЋ ЈАСМИНКА, кћи Османовић Рахима и Мевлиде Осмићевић, рођена 26.08.1956. г. у Брчком где је и настањена [REDACTED] неудата, Муслиманка, прије рата радила на радном мјесту економа и ликвидатора у СДБ Брчко

СУЛЕЈМАНОВИЋ ЛЕЈЛА, кћи Васифа и Рефке Муслић, рођена 18.11.1969. г. у Брчком, где је и стално настањена [REDACTED], Муслиманка, прије рата радила као спикерица у приватној локалној ТВ у Брчком вл. њеног оца Сулејмановић Васифа

ЂОСИЋ МИРОСЛАВ, син Јосипа и Катице Павловић, рођен 26.09.1955. г. у Брчком, општина Брчко, стално настањен у Брчком, [REDACTED], Хрват, ожењен, приватни млинар, прије рата овављао послове млинара у свом приватном млину

СТЈЕПАНОВИЋ ЗВОНКО, син Петра и Јање Стјепановић, рођен 15.02.1950. г. у Улицама, општина Брчко, стално настањен у [REDACTED]. Хрват, прије рата обављао послове приватног аутопревозника
РЕЦИЋ САЛОМОН, син Мате и Ане, рођен 05.10.1939. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и стално настањен [REDACTED], Хрват, ожењен

ТАТАРЕВИЋ МУХАМЕД, син Сафета, рођен 05.05.1960. г. у Брчком где је и стално настањен у [REDACTED]
[REDACTED], Муслиман, угоститељ

ЛУКИЋ МАРИЈАН, син Иве и Кате Тадић, рођен 10.05.1945. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и стално настањен [REDACTED], Хрват,

ЛУКИЋ ПЕТАР, син Томе и Љубе Садрић, рођен 05.07.1964. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и стално настањен [REDACTED], Хрват

АКАЛОВИЋ ИВАН, син Јосипа и Катарине Бабић, рођен 28.09.1956. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и стално настањен [REDACTED], по занимању возач, Хрват

ЗЕЧЕВИЋ-ТАДИЋ МАРИН, син Мирка и Руже Јосић, рођен 02.02.1944. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и стално настањен [REDACTED], ожењен, Хрват

КЛАРИЋ МИХАЕЛ, зв. МИЋА, син Нике и мајке Пере Филиповић, рођен 17.05.1960. г. у [REDACTED], општина Брчко где је и стално настањен [REDACTED], трговац, Хрват

КОВАЧЕВИЋ ТУЊО зв. КУНДЕ, син Нике и Маре Томић-Коњаревић, рођен 28.09.1965. г. у [REDACTED], општина Брчко где је и стално настањен [REDACTED], Хрват

ИВЕЉИЋ АНГУН зв. ПОСАВАЦ, син Серафине, рођен 03.05.1965. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и стално настањен [REDACTED], Хрват

ЈОЗИЋ ЈЕРКО, син Владимира и Руже Јосић, рођен 06.02.1967. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и стално настањен [REDACTED], Хрват

БИЈЕЛИЋ ТИХОМИР, син Боже и Невенке, рођен 19.12.1963. г. у Брчком, где је и стално настањен [REDACTED], Хрват, прије рата обављао послове и радне задатке спикера на приватној локалној ТВ Брчко, власништво Сулејмана Васифа

ДЕРОЊИЋ ХАМИД, син Јусуфа и Изете Бричин, рођен 14.11.1960. г. у Брчком где је и стално настањен [REDACTED], Муслиман, ожењен

ХУКИЧЕВИЋ СУЛЕЈМАН, син Мехе и Рејфе Осмић, рођен 18.04.1947. г. у Диздаруши општина Брчко, стално настањен у Брчком, [REDACTED], Муслиман, прије рата радио као приватни аутопревозник

ПРОДАНОВИЋ БРАНИСЛАВ, син Саве и Вере Бошњак, рођен 07.02.1956. г. у Брчком, где је и стално настањен, [REDACTED], Србин, прије рата радио у Продајно-сервисном центру у Брчком

ТОШИЋ МИЛОШ, син Чедомира и Надежде Младеновић, рођен 03.04.1954. г. у Јабучју, општина Лajковац, стално настањен у [REDACTED], општина Брчко, Србин, прије рата радио као приватни таксиста

МЕШКОВИЋ МУХАМЕД, син Алије и Сафете Чаушевић, рођен 15.08.1948. г. у Челићу, општина Лопаре, стално настањен у Брчком [REDACTED], ожењен, отац двоје деце, Муслиман, прије рата обављао послове и радне задатке милиционара у Станицама милиције Брчко

ТУРСИЋ МУХАРЕМ, син Хусе и Ајше Џаћић, рођен 26.10.1946. г. у Брчком, где је и стално настањен, [REDACTED], ожењен, отац једног дјетета, пензионер, Муслиман, прије пензионисања радио на радном мјесту милиционара у Станицама милиције Брчко

МАТИНОВИЋ МЕХО, син Нушина и Небице Зековић, рођен 10.04.1945. г. у Вишеграду, стално настањен у Брчком, [REDACTED], ожењен, отац двоје деце, Муслиман, прије пензионисања радио на радном мјесту милиционара у Станицама милиције Брчко

АХМЕТБАШИЋ МИРСАД, син Мехе и Рамизе Јашаревић, рођен 04.07.1955. г. у мјесту Паланка, општина Брчко, стално настањен у Брчком, [REDACTED], ожењен, Муслиман, прије рата радио као курир у Општинском суду за прекрајаш Брчко

ИБРАХИМОВИЋ НУФИК, син Адема и Кокане Алић, рођен 20.10.1964. г. у мјесту Прибидоли, општина Сребреница, стално настањен у Брчком, [REDACTED], Муслиман, прије рата радио на радном мјесту милиционара у Станицама милиције Брчко

СУЉАГИЋ МИРСАД, син Незира и Шукрете Смаиловић, рођен 26.12.1958. г. у Брчком, где је и стално настањен, [REDACTED], ожењен, Муслиман, прије рата радио на радном мјесту милиционара у Станицама милиције Брчко

КАДИЋ ЕДИН, син Недима и Салихе Рамић, рођен 31.10.1970. г. у Брчком, стално настањен у [REDACTED], општина Брчко, Муслиман, неожењен, прије рата радио као милиционар у Станицама милиције Брчко

ИСАНОВИЋ ШЕФИК, син Назифа и Мејре, рођен 11.06.1954. г. у Рашљанима, општина Брчко, стално настањен у Брчком, [REDACTED], Муслиман, ожењен, прије рата радио на радном мјесту милиционара у Станицама милиције Брчко.

ЧЕЉО АЗЕДИН, син Сафета и Изе Хасовић, рођен 03.07.1967. г. у Брчком, где је и стално настањен, [REDACTED], Муслиман

ИСМАИЛЕФЕНДИЋ ЈАСКО, син Ахмета и Фадиле Турсуновић, рођен 13.05.1957. г. у Брчком где је и стално настањен у [REDACTED], Муслиман, ожењен прије рата радио на радном мјесту милиционара у Станицама милиције Брчко

ШЕШИЋ МУХАМЕД, син Османа и Фатиме, рођен 25.02.1970. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и стално настањен [REDACTED], Муслиман

ЗАЛИЋ ФАХРУДИН, син Идриза и Фатиме Софтић, рођен 09.03.1974. г. у Брчком, стално настањен у [REDACTED], општина Брчко, Муслиман

ХАЦИЋ САДО, син Мустафе и Рамизе Јусуфовић, рођен 19.03.1965. г. у [REDACTED], општина Брчко где је и стално настањен [REDACTED], Муслиман

ТУРСУНОВИЋ НУРИЈА, син Хусејина и Паше Јукан, рођен 10.09.1939. г. у Рашљанима, општина Брчко, стално настањен у [REDACTED], општина Брчко, ожењен, Муслиман, прије рата радио као тракториста у ПД "Посавина" у Броду

ТУРСУНОВИЋ ЗИЈАД, син Нурије и Мејре Сулејмановић, рођен 11.07.1961. г. у Брчком, стално настањен у [REDACTED], општина Брчко, Муслиман

СЕРДАРЕВИЋ МЕХМЕД, син Мехе, рођен 19.01.1950. г. у мјесту Паланка, општина Брчко, стално настањен у Брчком, [REDACTED], Муслиман, ожењен

ЧАУШЕВИЋ МИРСАД, син Енверта, рођен 29.09.1954. г. у мјесту [REDACTED], општина Брчко, где је и стално настањен [REDACTED], Муслиман

ЧАУШЕВИЋ ОМЕР, син Меде и Зејнебе Аџајић, рођен 17.03.1968. г. у Бијелом Пољу, општина Бијело Поље, стално настањен у Брчком, [REDACTED], Муслиман

ХОЦИЋ НИАЗ, син Абида и Сејде Фазловић, рођен 06.11.1960. г. у мјесту Сеоце, општина Горажде, стално настањен у Брчком, [REDACTED], Муслиман, ожењен

ОМАЗИЋ АРМИН, син Нециба и Самиде Караглић, рођен 28.01.1967. г. у Брчком, где је и настањен у [REDACTED], Муслиман

КАНТИЋ АРМИН, син Нураге и Хаве Ковачевић, рођен 01.05.1969. г. у Брчком, где је и настањен у [REDACTED], Муслиман

ЈОХА НУСРЕТ, син Мехе и Зумре Кожо, рођен 13.06.1956. г. у мјесту Которац, општина Пљевља, стално настањен у Брчком, [REDACTED], Муслиман, ожењен, прије рата поштар у ПТТ Брчко

МУСИЋ ХАЗИМ, син Мухарема и Фатиме Трумић, рођен 04.05.1954. г. у мјесту Брка, општина Брчко, стално настањен у Брчком, [REDACTED], Муслиман

АВДИЋ ГАЛИБ, син Сулејмана и Ajše Hусичић, рођен 27.08.1944. г. у Брчком, где је и стално настањен, [REDACTED], Муслиман, ожењен, отац једног дјетета, пензионер, прије рата радио на радном мјесту милиционара у Станици милиције Брчко када је и пензионисан а почетком рата био снајпериста

АВДИЋ ЈАСМИН, син Галиба и Јасмине Бешић, рођен 25.04.1972. г. у Брчком, где је и стално настањен, [REDACTED], Муслиман, неожењен, почетком рата био снајпериста у Брчком

БАЛИЋ АДМИР, син Дервиша и Рефике Делиомировић, рођен 19.04.1969. г. у Брчком, где је и стално настањен [REDACTED], Муслиман, неожењен

БАЛУКОВИЋ БЕХРУДИН, син Ибрахима и Емине Јукић, рођен 06.03.1961. г. у Брчком, где је и стално настањен [REDACTED], Муслиман,

ПИЛИЋ РАШИД, син Хаџипа и Субхије Караглић, рођен 29.07.1962. г. у Брчком, где је и стално настањен, [REDACTED], Муслиман

БАНДА ЕСАД, син Реце и Алеме Мулић, рођен 20.07.1960. г. у мјесту Кукуље, општина Бијело Поље, стално настањен у Брчком, [REDACTED], Муслиман, ожењен, прије рата радио на радном мјесту милиционара у Станици милиције Брчко

БАНДА ЕКРЕМ, син Реце и Алеме Мулић, рођен 25.09.1972. г. у мјесту Поткрајци, општина Бијело Поље, стално настањен у Брчком, [REDACTED], Муслиман, неожењен

БАНДА АВДИЈА, син Реце и Алеме Мулић, рођен 02.01.1965. г. у мјесту Кукуље, општина Бијело Поље, стално настањен у Брчком [REDACTED], Муслиман

ХЕЛАЋ СУАД, син Захира и Сајме Хасановић, рођен 01.08.1964. г. у Брчком, где је и настањен, [REDACTED], Муслиман

ТУРКУШИЋ ЕНЕС, син Смајила и Ферида Хасић, рођен 15.11.1949. г. у Орашју, општина Орашје, стално настањен у Брчком, [REDACTED], Муслиман

ДУГАЛИЋ ФИКРЕТ, син Рашида и Адике Плићанић, рођен 24.04.1957. г. у Брчком, где је и стално настањен, [REDACTED], Муслиман

КАДИЋ ЗИЈАД, син Османа и Емине Суљић, рођен 05.02.1963. г. у Брчком, где је и стално настањен, [REDACTED], по занимању вулканизер, Муслиман

КАДИЋ ЗИЈАД ?, син Салиха и Дервише Делић, рођен 03.02.1948. г. у Брчком, стално настањен у [REDACTED], Муслиман

ОЦАКОВИЋ ФАХРУДИН, син Салке и Шевке Ђосић, рођен 12.04.1956. г. у Међуречје, општина Чајниче, стално настањен у Брчком [REDACTED], Муслиман

РАМАДАНИ НЕШЕТ, син Цезарија и Девлате Златић, рођен 17.03.1960. г. у Куманову, стално настањен у Брчком, [REDACTED], по занимању тапетар, Муслиман

ЛИШИЋ САМИР, син Сеада и Бегајете Халић, рођен 28.09.1973. г. у Брчком, стално настањен у [REDACTED], Муслиман

БЕШИЋ РИЗАХ, син Мехмеда и Мејреме, рођен 14.07.1950. г. у Брничанима, општина Сребреник, стално настањен у [REDACTED], Мусиман, прије рата радио као портир у ПТТ Брчко

ХАМИДОВИЋ АДНАН, син Хусније и Мујесире Муминовић, рођен 28.10.1968. г. у Брчком, општина Брчко, стално настањена у Брчком [REDACTED], Мусиман

ЈЕМЕНИЦИЋ ГАЛИБ, син Шевке и Зарифе Балуковић, рођен 02.12.1945. г. у Брчком, [REDACTED]
[REDACTED], возач виљушкара, Мусиман

ОСМИЋ ФАХРУДИН, зв. ЧАРЛИ, син Сакиба и Јејне Мујић, рођен 16.01.1964. г. у Брчком, општина Брчко, стално настањен у [REDACTED], општина Брчко, Мусиман

КАДРИЋ ЗИЈАД, син Зуфера и Шаћире Имшировић, рођен 27.03.1962. г. у Брчком, где је и стално настањен, [REDACTED], Мусиман

КОЧИЋ МИРСАД, син Ферида и Разије Хасановић, рођен 09.04.1953. г. у Брчком, где је и стално настањен, [REDACTED], Мусиман

ОСМАНБАШИЋ МУХАМЕД, син Садика и Мунире Херцеговац, рођен 03.04.1973. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и стално настањен [REDACTED], Мусиман, земљорадник

ОСМАНБАШИЋ ШЕМСУДИН, син Мехмеда и Шахе Мусић, рођен 29.10.1960. г. у [REDACTED], општина Брчко где је и стално настањен [REDACTED], Мусиман

ОСМАНБАШИЋ САБРИЈА, син Таиба и Фериде, рођен 03.06.1967. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и стално настањен [REDACTED], Мусиман

ЗИЛИЋ ЕКРЕМ, син Мустафе и Нафе Хаџић, рођен 01.03.1950. г. у Брчком, где је и стално настањен, [REDACTED], Мусиман, ожењен, прије рата постао члан СДА у почетку формирања странке и члан Одбора странке СДА, екстрем, био врло активан као члан СДА, осуђиван ради вршења кривичних дела

СИНАНОВИЋ ХУСЕИН, син Хамзе и Џемиле Грбић, рођен 13.01.1945. г. у мјесту Бос. Дубочац, општина Дервента, стално настањен у Брчком, [REDACTED], ожењен, Мусиман, посједујемо податак да је именован једног Србина везао за путнички аутомобил и вукао га по улицама Горњи Рахић све дотле док исти није умро

ЈАШАРЕВИЋ АРМАН, син Енеса и Фатиме Михмић, рођен 23.11. 1971. г. у Брчком, где је и стално настањен, [REDACTED], Мусиман

АБИДОВИЋ БАХРИЈА, син Ибрахима и Вахиде Малкић, рођен 23.03.1961. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и стално настањен [REDACTED], Мусиман

КОМБИЋ МЕХМЕДАЛИЈА, син Алосмана и Шевке Хајдин, рођен 23.04.1950. г. у Горњем Рахићу, општина Брчко, стално настањен у Брчком, [REDACTED], Мусиман,

САРАЛЧИЋ НУРИЈА, син Хасана и Нуре Хоџић, рођен 01.09.1968. г. у мјесту [REDACTED] општина Брчко, где је и стално настањен [REDACTED], Мусиман, земљорадник

ЛУБИНОВИЋ ШЕВКЕТ, зв. ЛУБИНА, син Јусуфа и Рахиме Ибришевић, рођен 11.01.1953. г. у мјесту [REDACTED], општина Брчко, где је и стално настањен [REDACTED], Мусиман, аутопревозник

СЛУГАНОВИЋ МАРТИН, син Мате, рођен 1962. г. у Буковцу, општина Брчко, завршио Војну академију, тренутно у рангу капетана, врши дужност начелника Стожера санитетске службе у Посавском корпусу

КАДРИЋ САЛКО, из Брчког, бивши радник "Ложионице" Брчко

ЧЕЛИКОВИЋ ОСМАН, и његова два сина из Ђосета, општина Брчко

Извјесна ФАТИМА која је радила као конобарица у кафани "Тромеђа" у Боји општина Брчко власништво Дилберовић Пере из Боја

ПАРИЋ ДАНИЈЕЛ, из Горица, општина Брчко

ХАДИЋ ЕНЕС, син Хусе из Уловића, општина Брчко

ХАДИЋ СИНАН, син Хусе из Уловића, општина Брчко

ГУШО РАШИД, син Алије и Дервише Бајрамовић, рођен 02.11.1961. г. у Брчком, где је и настањен [REDACTED], Мусиман, командир 3. батаљона МТБР Брчко

РИЗВАНОВИЋ АДМИР, зв. РАМИЋ, син Рамиза и Сафе Кукујевић, рођен 27.09.1975. г. у Брчком, где је и настањен у [REDACTED], Мусиман

АХМЕТОВИЋ МЕРСУДИН, син Турке и Салихе Келендер, рођен 20.10.1965. г. у Брчком, где је и настањен, [REDACTED]

МУЈАНОВИЋ НЕЦАД, син Рефика и Мујесире Салкић, рођен 02.12.1970. г. у Брчком, где је и настањен [REDACTED], Мусиман

ХАСАНБАШИЋ СЕНАД, син Мустафе и Енесе Арифовић, рођен 27.08.1974. г. у Брчком, где је и настањен [REDACTED], Мусиман

ШУВАЛИЋ ФЕДАХИЈА син Смајила и Џемиле Ахметовић, рођен 09.05.1965. г. у Брчком, где је и настањен [REDACTED], Мусиман

ХАМЗИЋ САЛИХ, син Хамзе и Ханифе Бабић, рођен 11.11.1945. г. у Брчком, где је и стално настањен [REDACTED], Мусиман

РИБИЋ СЕНДАД, син Сабрије и Хатице Чаушевић, рођен 28.08.1966. г. у Брчком, где је и настањен [REDACTED], Мусиман

ЈАХИЈА САМИР, син Фатиме Калић, рођен 06.02.1964. г. у Брчком, где је и настањен [REDACTED], Мусиман

МУЈДАНОВИЋ ВЕДАД, син Хасана и Цвијете Вучуровић, рођен 05.10.1972. г. у Брчком где је и настањен [REDACTED], Мусиман

ЈОХА МУСТАФА, син Рашида и Шефике Имамовић, рођен 14.02.1965. г. у Пљевљима, општина Пљевља, стално настањен у Брчком, [REDACTED] Мусиман

БАЈРИЋ ИБРАХИМ, син Хамида и Хасибе Смајиловић, рођен 15.11.1954. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED], Мусиман

ТАХИРОВИЋ ИРФАН, син Слахи и Зинете Нуковић, рођен 10.04.1967. г. у [REDACTED], општина Брчко где је и стално настањен [REDACTED], Мусиман

ИБРАХИМБАШИЋ МУХДИН, син Мевлудина и Зејне Зукић, рођен 20.03.1962. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и стално настањен [REDACTED], Мусиман

ГМИТРОВИЋ ВЕЛИМИР, син Младена и Фатиме Кеврић, рођен 05.07.1972. г. у Брчком где је и настањен [REDACTED]

БАКОВИЋ ФАЈКО, син Находа и Мулке Хацић, рођен 27.12.1958. г. у Буковику, општина Пријепоље, стално настањен у [REDACTED], општина Брчко, Мусиман

НУМАНОВИЋ МУМИН, син Ибрахима и Хасије Прељевић, рођен 31.03.1952. г. у Орашцу, општина Пријепоље стално настањен у [REDACTED], општина Брчко, Мусиман

ХЕРЦЕГОВАЦ ШЕМСУДИН, син Сакиба и Хатице Џафић, рођен 24.01.1951. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED], Мусиман

ХАСАНОВИЋ САМИР, син Хамида и Зејнебе Алиходић, рођен 20.07.1972. г. у Брчком, где је и настањен [REDACTED], Мусиман

МУРАТОВИЋ ХИЛМО, син Ђулаге и Расеме Мујић, рођен 14.09.1960. г. у Грачаници, стално настањен у Брчком, [REDACTED], Мусиман

БРОДЛИЋ АМЕР, син Зухре и Тиме Хасичевић, рођен 19.02.1970. г. у [REDACTED], општина Брчко где је и стално настањен [REDACTED], Мусиман

МУЈИЋ НИХАД, син Џевада и Самије Дрињак, рођен 13.02.1971. г. у Брчком, где је и настањен [REDACTED], Мусиман

ХОЦИЋ РУЖДИЛА, син Ненциба и Ремзе Мешић, рођен 16.07.1958. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и стално настањен [REDACTED], Мусиман

МУСЛИМОВИЋ ХАЈРУДИН, син Суље и Шерифе Сакић, рођен 10.06.1964. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и стално настањен [REDACTED], Мусиман

БРОДЛИЋ ЕНИС, син Бахрије и Хасије Мурселовић, рођен 12.05.1964. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED], Мусиман

ШАХМАНОВИЋ ХАЛИМ, син Шабана и Фатиме, рођен 26.12.1954. г. у Брчком где је и настањен [REDACTED], Мусиман

ОМЕРОВИЋ СМАЈО

ХУСАКАНОВИЋ ЈАСМИН

ЗЕЈНИЛОВИЋ РЕЦЕП

МЕХМЕДОВИЋ МУХАМЕД

МУЈАНОВИЋ ХАМИД

ДЕЛИЋ СЕНДАД

ХОЦИЋ МИРСАД зв. МИКО

ЛОЗИЋ ИСМЕТ

ШИНДРИЋ ФАДИЛ

ЛАТИФОВИЋ САБИР

ЋОСИЋ МУСТАФА

АРНАУТОВИЋ СЕНДАД

ВЕЛИЋ СЕНДАД

ФАЗЛОВИЋ БАХРИЈА, син Авде и Фатиме, рођен 19.01.1967. г. у █████, општина Брчко, где је и настањен █████, Муслиман, милиционар, командир јединице

АЛИЋ РАСИМ, син Бехадера и Шевалије Равкић, рођен 24.10.1964. г. у █████, општина Брчко где је и настањен █████, Муслиман

ПОДРУЧЈЕ БРЧКОГ

Заробљавање припадника ВРС, ликвидирање уз претходно мучење, наношење већих патњи и повреда тјелесног интегритета које су починили припадници Војне команде 108. бригаде ХВО Босанске посавине у бившој БиХ са сједиштем у Горњем Рахићу општина Брчко. За овај злочин убиства са претходним масакрирањем и мучењем одговорна су слиједећа лица

ПЉАКИЋ РАМИЗ, син Хамдије, рођен 17.05.1958. г. у с. Угао, општина Сјеница, Реп. Србија, Муслиман, ожењен, отац једног дјетета, завршио Војну академију, по чину поручник, настањен у Брчком, █████, приje рата био запослен у касарни "Вељко Лукић" Брчко на мјесту командира 3. батерије ХД-122 мм, сада се налази у саставу војске БиХ на мјесту команданта 108. бригаде ХВО бивше БиХ

РАМИЋ ИБРАХИМ син Јусуфа и Семке Мерић, рођен 11.02.1944. г. у Брчком где је и настањен █████, Муслиман, завршио Медицински факултет - специјалиста интерне медицине, ожењен, прије рата запослен у Медицинском центру Брчко, предсједник странке СДА, посланик у Скупштини бивше БиХ, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

АНИЋ МИЈО, син Анте и Манде, рођен 29.05.1949. г. у █████, општина Брчко, где је и настањен █████, Хрват, ожењен, отац двоје дјече, професор, прије рата посједовао је приватну обртничарску радију за производњу бетонских блокова, предсједник странке ХДЗ, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

РАМИЋ МУСТАФА, син Јусуфа и Семке Мерић, рођен 06.02.1942. г. у Брчком где је и настањен █████, Муслиман, завршио машински факултет, ожењен, отац двоје дјече, прије рата се налазио на функцији предсједника СО Брчко, члан странке СДА, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

ФИЛИПОВИЋ СТЈЕПАН, син Блажа и Ане Филиповић, рођен 12.02.1959. г. у Лаништима, општина Брчко, настањен у Брчком, █████, Хрват, завршио Факултет политичких наука, ожењен, прије рата налазио се на функцији начелника СЈБ Брчко, члан ужег одбора странке ХДЗ екстрем, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

ЈУРИШИЋ МАТЕ, син Туње и Кате Стјепановић, рођен 04.09.1950. г. у Горацама, општина Брчко, настањен у Брчком, █████, Хрват, професор, ожењен, отац двоје дјече, прије рата налазио се на функцији подпредсједника СО Брчко, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ
ЈУСУФОВИЋ МУНИБ, син Мује и Есме Сврака, рођен 17.02.1948. г. у Селишту, општина Пљевље, стално настањен у Брчком, █████, Муслиман, завршио Вишу управну школу, ожењен, прије рата налазио се на мјесту потпредсједника ИО у СО Брчко, члан странке СДА - екстрем, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

БАПО МИРСАД, син Халида и Улфете, рођен 02.11.1953. г. у Брчком, где је и настањен █████, Муслиман, завршио Правни факултет, ожењен, отац двоје дјече, прије рата се налазио на функцији предсједника Општинског суда за прекршај Брчко, био члан СДП, републички делегат странке, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

САНТОВАЦ ИВИЦА КРЕШИМИР, син Јосипа и Марије Гргић, рођен 25.05.1942. г. у █████, општина Брчко где је и настањен █████, Хрват, ожењен, отац двоје дјече, прије рата био је грађевински предузимач, члан странке Реформиста, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ, командир 6. батаљона у наведеној бригади

ЈУРКОВИЋ ИГЊАЦИЈЕ, син Филипа и Петре Мендеш, рођен 30.07.1938. г. у Бијелој, општина Брчко, настањен у Брчком, █████, Хрват, завршио вишу управну школу, пензионер,

ожењен, отац троје дјече, прије рата био је власник Ауто-школе "Тренд" у Брчком, члан странке СДП, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

МУСИЋ РЕШИД, син Мује и Шевке Османбашић, настањен у Горњем Рахићу општина Брчко, прије рата налазио се на функцији подсекретара министра за државну безбиједност бивше БиХ, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

ХАЈДАРЕВИЋ УЗЕИР, рођен 1956. г. у Гуњи, општина Жупања, прије рата био је запослен у ЈНА у Тузли, начелник контраобавештајне групе за подручје тузланског корпуса, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

МУЈКАНОВИЋ ФЕРИД, син Хамдије, рођен 01.07.1963. г. у ██████████, општина Брчко, где је и настањен ██████████ завршио војну школу, прије рата једно вријеме радио је у ЈНА у Загребу, а затим демобилисао се и радио у СО Брчко, активни члан ужег руководства странке СДА и кандидат за начелника ТО у Брчком, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

МЕШКОВИЋ ЈАСМИН? рођен 1970. г. у Челићу, општина Лопаре, прије рата налазио се на дужности у ЈНА у Брчком на мјесту замјеника Командира 3. батерије ХД-122 mm, по чину је потпоручник, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ и командир је артиљеријске чете

ЧАНЧАРЕВИЋ НИКО, син Мате и Маре Мијатовић, рођен 21.05.1961. г. у Бијелој, општина Брчко, настањен у Брчком, ██████████. Хрват, завршио економски факултет, ожењен, отац једног дјетета, прије рата налазио се у служби ДБ у Брчком, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

КИН ЗВОНИМИР, син Петра и Олге Ловинчић, рођен 01.03.1943. г. у Славонској Пожеги, настањен у Брчком ██████████, Хрват, завршио факултет ОНО, ожењен, отац двоје дјече, прије рата налазио се на функцији секретара ТО, члан странке ХДЗ, један од оснивача локалне војске на подручју општине Брчко, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

ШЕРИФОВИЋ ЕНЕС, син Наила и Нафије Бешић, рођен 13.07.1956. г. у Хумцима, општина Лопаре, сада настањен у Брчком, ██████████. Муслиман, прије рата активни члан странке СДА, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

ХАСАНОВИЋ МЕВЛУДИН, син Ибрахима и Хасире Енвербашић, рођен 05.10.1958. г. у Брчком, где је и настањен у ██████████. Муслиман, завршио медицински факултет, прије рата радио је у Медицинском центру у Брчком, члан странке СДА, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

МАРИЈАНОВИЋ ВИНКО, син Ивана и Руже Милас рођен 11.12.1939. г. у Доњем Рахићу, настањен у Брчком, ██████████. Хрват, машински инжењер, ожењен, отац двоје дјече, прије рата налазио се на радном мјесту директора РО "Бимал" Брчко, члан странке ХДЗ, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

ЈАСИКА МЕХЈУДИН, син Салиха и Есме Картал, рођен 17.05.1941. г. у Босанском Броду, настањен у Брчком, ██████████. Муслиман, завршио вишу педагошку школу, ожењен, прије рата обављао је дужност директора у РО "Биљана" Маоча, општина Брчко, активни члан странке СДА, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

ЛОЗИЋ МАРКО син Томе и Руже Токић, рођен 27.06.1938. г. у Растичеву општина Купрес, настањен у Брчком, ██████████. Хрват, завршио геодетски факултет, ожењен, отац двоје дјече, прије рата налазио се на радном мјесту директора у РО "Новоградња" Брчко, члан странке ХДЗ, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

ЛУЧИЋ ЛУКА, син Марка и Марије Јокић, рођен 08.02.1938. г. у Рачиновцима, општина Жупања, Хрват, завршио средњу електротехничку школу, ожењен, отац двоје дјече, настањен у Брчком, ██████████, прије рата налазио се на радном мјесту савјетника директора, члан странке ХДЗ, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

ДЕРВИШЕВИЋ АСИМ, син Ахмета и Дервише Хасанџић, рођен 05.01.1939. г. у Брчком, где је и настањен ██████████. Муслиман, завршио ветеринарски факултет, ожењен, отац двоје дјече, прије рата налазио се на дужности директора Ветеринарске станице у Брчком, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

ЈЕРКОВИЋ ХАМЕД, син Суље и Фатиме Муратовић, рођен 15.08.1937. г. у мјесту Луковци, општина Фоча, настањен у Брчком, ██████████. Муслиман, завршио грађевински факултет, архитекта, ожењен, отац једног дјетета, прије рата налазио се на радном мјесту референта у СИЗ за комуналне дјелатности општина Брчко, предсједник странке МБО, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

БУКВИЋ УЗЕИР, син Узамира и Фане Аломеровић, рођен 10.08.1946. г. у мјесту Кукуље општина Бијело Поље, настањен у Брчком, ██████████, ожењен, прије рата био је запослен у РТВ Сарајево РЈ Брчко, члан странке СДА, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

ТАХТО ХАЛИЛ, син Салке и Емине Грчо, рођен 22.11.1956. г. у мјесту Потпеће, општина Фоча, настањен у Брчком, [REDACTED], завршио економски факултет, ожењен, прије рата налазио се у СДБ у Брчком, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

ОСМИЋ ЗЕКЕРИЈАХ, син Мевлудина и Шефке Јунузовић, рођен 02.08.1956. г. у мјесту Брод, општина Брчко, настањен у [REDACTED], Муслиман, завршио Вишу комерцијалну школу у Брчком, члан одбора странке СДА у Брчком, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

ФАЗЛОВИЋ ФЕРИД, син Муше и Емине Мекић, рођен 05.05.1954. г. у Исламовцу, настањен у Брчком, [REDACTED]. Муслиман, завршио економски факултет, ожењен, отац једног дјетета, прије рата био је на функцији шефа Деташмана СДБ у Брчком, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

КУСТУРИЦА СУЛЕЈМАН, син Адема и Шерифе Ђатовић, рођен 14.09.1938. г. у мјесту Плана, општина Билећа, сада настањен у Брчком, [REDACTED]. Муслиман, завршио пољопривредни факултет, ожењен, отац двоје дјече, прије рата обављао је дужност директора у Пољопривредном добру "Посавина" Брчко, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

ПАМУКЧИЋ ЕНВЕР, син Авде и мајке Фатиме Омеровић, рођен 15.04.1952. г. у мјесту [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED], Муслиман, завршио економски факултет, ожењен, отац двоје дјече, прије рата радио на радном мјесту шефа рачуноводства у ЗЗ "Босанка" Брчко, сада начелник артиљерије, члан Кризног штаба у Горњем Рахићу

ПАМУКЧИЋ ФАРУК, син Елмахира и Фатиме, рођен 15.03.1950. г. у мјесту [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен, ожењен, отац двоје дјече, Муслиман, завршио ССС, прије рата радио на радном мјесту милиционара у Станици јавне безбиједности за безбиједност саобраћаја у Брчком, члан Кризног штаба у Горњем Рахићу

ФАЧИЋ АХМЕД, син Хасиба и Ајке Мехић, рођен 27.09.1942. г. у мјесту [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED], Муслиман, прије рата био приватни аутопревозник и предсједник МЗ Брка, члан Кризног штаба у Горњем Рахићу

МЕШКОВИЋ НИЈАЗ, син Фадила и Шевале, рођен 12.06.1950. г. у мјесту [REDACTED], општина Брчко, где је и стално настањен [REDACTED], Муслиман, ожењен, прије рата био приватни аутопревозник, екстрем, сада члан Кризног штаба у Горњем Рахићу

САКОВИЋ ШЕМСО, син Мехмеда и Девле Алимановић, рођен 12.07.1957. г. у Поткамену, општина Пљевља, настањен у Брчком, [REDACTED], Муслиман, ожењен, прије рата радио на радном мјесту директора ЈП "Водовод", члан СДА, завршио машински факултет, екстрем, сада члан Кризног штаба у Горњем Рахићу

ЂАКИЋ МЕНСУР, син Салке и Хајрије Калесић, рођен 25.08.1949. г. у Брчком где је и настањен, [REDACTED], Муслиман, ожењен, прије рата посједовао приватну угоститељску радњу, екстрем, командант 5. батаљона, сада члан Кризног штаба у Горњем Рахићу

ЏАФИЋ МЕНСУР, син Мустафе и Хајре Ђапић, рођен 04.10.1957. г. у Брчком, где је и настањен [REDACTED], завршио факултет за ОНО, професор, прије рата радио на радном мјесту професора у ТШЦ у Брчком, сада члан Кризног штаба у Горњем Рахићу

ШЕТЬЕРБЕГОВИЋ МУХАМЕД зв. ХАМО, син Мехмеда и Рашиде Имамовић, рођен 08.04.1952. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и стално настањен, Муслиман, члан СДА, завршио вишу педагошку школу, ожењен, прије рата радио као наставник, командант 4. батаљона, екстрем, сада члан Кризног штаба у Горњем Рахићу

ЗЕЧЕВИЋ МИЛЕНКО, син Илије и Руже Филиповић, рођен 11.01.1960. г. у Брчком где је и настањен, [REDACTED], Хрват, завршио правни факултет, прије рата радио на радном мјесту судије Општинског суда за прекраје Брчко, сада члан Кризног штаба у Горњем Рахићу

КАЛОПЕР ШЕФКО, син Бајре и Сене Хоџић, рођен 05.07.1954. г. у мјесту Јабука, општина Фоча, стално настањен у Брчком, [REDACTED], Муслиман, ожењен, двоји дјече, завршио факултет политичких наука, прије рата радио у Деташману СДБ, сада члан Кризног штаба у Горњем Рахићу

ХАСЕЉИЋ МИРСАД, син Ибрахима и Фецрете Алијагић, рођен 08.06.1955. г. у Градачцу, општина Градачац, стално настањен у Брчком, [REDACTED], Муслиман, ожењен, завршио факултет ОНО, прије рата радио на радном мјесту командира Станице милиције за безбиједност саобраћаја у Брчком, а прије тога радио у Деташману СДБ у Брчком, сада члан Кризног штаба у Горњем Рахићу

СЕЛИМОВИЋ ФАХРУДИН, син Цемала и Расеме Сарајлић, рођен 19.04.1957. г. у Сеони, општина Сребреник, стално настањен у Брчком, [REDACTED], Муслиман, завршио факултет за ОНО, ожењен, прије рата радио на радном мјесту замјеника командира Станице милиције у Брчком, сада члан Кризног штаба у Горњем Рахићу

КРНДЕЉ ИВО, син Нике и Анице Видовић, рођен 17.01.1959. г. у Брчком где је и стално настањен, [REDACTED], Хрват, ожењен, отац једног дјетета, завршио економски факултет, прије рата

радио на радном мјесту командира Станице милиције Брчко, креатор ХДЗ политике, сада члан Кризног штаба у Горњем Рахићу

ЈАШАРЕВИЋ ЗЛАТКО, син Абдулаха и Зумрете Бродлић, рођен 10.10.1960. г. у Брчком, где је и настањен [REDACTED], Муслиман, завршио економски факултет, ожењен, прије рата налазио се на радном мјесту командира Станице милиције Брчко, сада члан Кризног штаба у Горњем Рахићу

ФАЗЛОВИЋ НОВАЛИЈА, син Муше и Емине Мехић, рођен 01.01.1948. г. у Исламовцу, општина Брчко, стално настањен у Брчком, [REDACTED], Муслиман, ожењен, отац двоје дјече, завршио вишу педагошку школу, прије рата радио на радном мјесту инспектора за сузбијање привредног криминалитета у СЈБ Брчко, сада члан Кризног штаба у Горњем Рахићу

ТАЊИЋ ШЕВАЛИЈА, син Мевладина и Мусије Мехић, рођен 17.04.1960. г. у Хумцима, општина Лопаре, стално настањен у Брчком, [REDACTED], Муслиман, разведен, завршио ССС - машински техничар, прије рата радио на радном мјесту начелника Одјељења за спречавање и откривање криминалитета у Брчком, сада члан Кризног штаба у Горњем Рахићу

ЈАШАРЕВИЋ СЕНАД, син Теуфика и Хасибе Бекрић, рођен 21.09.1960. г. у Брчком, где је и стално настањен [REDACTED], Муслиман, завршио економски ожењен, прије рата радио у Деташману СДБ Брчко, сада члан Кризног штаба у Горњем Рахићу

ПОРОВИЋ ЗАХИР, син Хусе и Сељане, рођен 25.01.1948. г. у Пријепољу, општина Пријепоље, стално настањен у Брчком, [REDACTED], Муслиман, ожењен, отац двоје дјече, завршио ССС, прије рата радио на радном мјесту милиционара у Станици милиције Брчко, и обављао послове и радне задатке командира резервне Станице милиције у Горњем Рахићу, учествовао илегално у одвозу милиције и наоружања из складишта СЈБ Брчко у Горњем Рахићу, сада члан Кризног штаба у Горњем Рахићу

АВДИЋ КАДРИЈА, син Алије и Халиме Смајић, рођен у Ратковићима, општина Лопаре, настањен у Брчком, [REDACTED], Муслиман, ожењен, посједује ССС, прије рата радио на радном мјесту милиционара у СЈБ Брчко, сада члан Кризног штаба у Горњем Рахићу

КАМЕЊАШЕВИЋ ОМЕР, син Ибрахима и Аише Бајрић, рођен 18.05.1941. г. у Маочи, општина Брчко, настањен у [REDACTED], Муслиман, пензионер, ожењен, завршио економски факултет, прије рата и прије пензионисања радио на радном мјесту директора у РО "Биљана" Маоча, сада члан Кризног штаба у Горњем Рахићу

ИСЛАМОВИЋ МИРСАД, син Шемсудина и Емке Челиовић, рођен 12.04.1961. г. у Корају, општина Лопаре, стално настањен у Брчком, [REDACTED], Муслиман, ожењен, члан СДА, прије рата радио на радном мјесту правника СО Брчко, сада члан Кризног штаба у Горњем Рахићу

ОСМАНОВИЋ ОСМАН, син Шемсе и Хајке Јукић, рођен 14.03.1960. г. у Брчком, где је и настањен, [REDACTED], Муслиман, ожењен, отац једног дјетета, завршио економски факултет, прије рата радио на радном мјесту инспектора за сузбијање привредног криминалитета у СЈБ Брчко, сада члан Кризног штаба у Горњем Рахићу

ОСМАНОВИЋ ФЕРХАТ, син Шемсе и Хајке Јукић, рођен 16.04.1954. г. у Брчком, где је и стално настањен [REDACTED], Муслиман, ожењен, завршио економски факултет, прије рата посједовао властито трговачко предузеће, сада члан Кризног штаба у Горњем Рахићу

ХАЦИЋ ГАЛИБ зв. ГАЛЕ, син Химзе и Сафије Пашалић, рођен 21.11.1947. г. у Брчком, где је и настањен [REDACTED], Муслиман, члан СДА, екстрем, завршио вишу комерцијалну школу, ожењен, прије рата радио на радном мјесту административних послова у РО "Тесла" Брчко, уназад двије године на радном мјесту инспектора за сузбијање општег криминалитета у СЈБ Брчко, сада члан Кризног штаба у Горњем Рахићу

СУЉИЋ ДАМИР, зв. МАКИЈА, син Смајила и Захиде Фазлић, рођен 01.12.1967. г. у Брчком, где је и настањен [REDACTED], Муслиман, ожењен, прије рата радио на радном мјесту избацивача у приватној угоститељској радњи "Казабланка" у Брчком, сада члан Кризног штаба у Горњем Рахићу

САЛИЈЕВИЋ НЕРМИН зв. ГУМЕНИ, син Фериза и Зарифе Бајрамовић, рођен 24.11.1968. г. у Брчком, по занимању електро варојац, настањен у [REDACTED], Муслиман, прије рата био лице склоно вршењу кривичних дјела, тешких крађа, крађа, насиљном понашању, и других негативних радњи, сада члан Кризног штаба у Горњем Рахићу

ПОДРУЧЈЕ БРЧКОГ

Почињен ратни злочин масакрирања, мучења а затим убиства 11 заробљених припадника ВРС. Злочин су починили припадници 3. батаљона 108. МТБР Брчко

и то:

ГУШО РАШИД, син Алије и Дервише Бајрамовић, рођен 02.11.1961. г. у мјесту Брчко, где је и настањен [REDACTED], Мусиман, командир 3. батаљона МТБР Брчко

РИЗВАНОВИЋ АДМИР зв. РАМИЋ, син Рамиза и Сафе Кукуљевић, рођен 27.09.1975. г. у Брчком, где је и настањен [REDACTED], Мусиман

АХМЕТОВИЋ МЕРСУДИН, син Турке и Салихе Календер, рођен 20.10.1965. г. у Брчком где је и настањен [REDACTED]

МУЈАНОВИЋ НЕЦАД, син Рефика и Мујесире Салкић, рођен 02.12.1970. г. у Брчком, где је и настањен [REDACTED], Мусиман

ХАСАНБАШИЋ СЕНАД, син Мустафе и Енесе Арифовић, рођен 27.08.1974. г. у Брчком, где је и настањен [REDACTED], Мусиман

ШУВАЛИЋ ФЕДАХИЈА, син Смаила и Џемиле Ахметовић, рођен 09.05.1965. г. у Брчком, где је и настањен [REDACTED], Мусиман

ХАМЗИЋ САЛИХ, син Хамзе и Ханифе Бабић, рођен 11.11.1945. г. у Брчком где је и стално настањен, [REDACTED], Мусиман

РИБИЋ СЕНАД, син Сабрије и Хатице Чаушевић, рођен 28.08.1966. г. у Брчком, [REDACTED], Мусиман

ЈАХИЈА САМИР, син Фатиме Калић, рођен 06.02.1964. г. у Брчком, где је и стално настањен [REDACTED], Мусиман

МУЈДАНОВИЋ ФЕДАД, син Хасана и Џвијете Вучуровић, рођен 05.10.1972. г. у Брчком, где је и стално настањен [REDACTED], Мусиман

ЈОХА МУСТАФА, син Рашида и Шефике Имамовић, рођен 14.03.1965. г. у Пљевљима, општина Пљевља, стално настањен у [REDACTED] у Брчком, Мусиман

БАРИЋ ИБРАХИМ, син Хамида и Хасибе Смајловић, рођен 15.11.1954. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и стално настањен [REDACTED], Мусиман

ТАХИРОВИЋ ИРФАН, син Слахе и Зинете Нујковић, рођен 10.04.1967. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и стално настањен [REDACTED], Мусиман

ИБРАХИМБАШИЋ МУХДИН, син Мевлудина и Зејне Зукић, рођен 20.03.1962. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и стално настањен, [REDACTED], Мусиман

ГМИТРОВИЋ ВЕЛИМИР, син Младена и Фатиме Кеврић, рођен 05.07.1972. г. у Брчком, где је и стално настањен у [REDACTED]

БАКОВИЋ ФАЈКО, син Находа и Мулке Хаџић, рођен 27.12.1958. г. у Буковику, општина Пријепоље, стално настањен у [REDACTED], општина Брчко, Мусиман

НУМАНОВИЋ МУМИН, син Ибрахима и Хасније Прелевић, рођен 31.01.1952. г. у Орашцу, општина Пријепоље, настањен у Брчком, [REDACTED], Мусиман

ХЕРЦЕГОВАЦ ШЕМСУДИН, син Сакиба и Хатице Цафић, рођен 24.01.1952. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED], Мусиман

ХАСАНОВИЋ САМИР, син Хамида и Зејнебе Алиходић, рођен 20.07.1972. г. у Брчком, где је и настањен [REDACTED], Мусиман

МУРАТОВИЋ ХИЛМО, син Ђулаге и Расеме Мујић, рођен 14.09.1960. г. у Грачаници, настањен у Брчком, [REDACTED], Мусиман

БРОДЛИЋ АМЕР, син Зухде и Тиме Хасичевић, рођен 19.02.1970. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен, [REDACTED], Мусиман

МУЛИЋ НИХАД, син Џевада и Самије Дрињак, рођен 13.02.1971. г. у Брчком, где је и настањен, [REDACTED], Мусиман

ХОЦИЋ РУЖДИЈА, син Неџиба и Ремзе Мешић, рођен 16.07.1958. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED], Мусиман

МУСЛИМОВИЋ ХАЈРУДИН, син Суље и Шерифе Шакић, рођен 10.06.1964. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED], Мусиман

БРОДЛИЋ ЕНИС, син Бахрије и Хасије Мурселовић, рођен 12.05.1964. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED], Мусиман

ШАХМАНОВИЋ ХАЛИМ, син Шабана и Фатиме, рођен 26.12.1954. г. у Брчком, где је и настањен [REDACTED], Мусиман

ОМЕРОВИЋ СМАЈО

ХУСАКАНОВИЋ ЈАСМИН

ЗЕЈНИЛОВИЋ РЕДЕП

МЕХМЕДОВИЋ МУХАМЕД

МУЈАНОВИЋ ХАМИД
 ДЕЛИЋ СЕНАД
 ХОДИЋ МИРСАД зв. МИКО
 ЛОЗИЋ ИСМЕТ
 ШИНДРИЋ ФАДИЛ
 ЛАТИФОВИЋ САБИР
 ЂОСИЋ МУСТАФА
 АРНАУТОВИЋ СЕНАД
 ВЕЛИЋ СЕНАД

ФАЗЛОВИЋ БАХРИЈА, син Авде и Фатиме, рођен 19.01.1967. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED]. Муслиман, по занимању милиционар, командир јединице

АЛИЋ РАСИМ, син Бехадера и Шевале Равкић, рођен 24.01.1964. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED]. Муслиман

ДЕЛИЋ САДИК, син Мустафе и Хаве Бегановић, рођен 10.04.1962. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED]. Муслиман

МАРТИНОВИЋ АБИД, син Мурата и Рахиме Осмић, рођен 27.06.1969. г. у Брчком, где је и настањен [REDACTED]. Муслиман

МРКАЉЕВИЋ ФЕРИД, син Мухарема и Ханке Дедић, рођен 21.09.1953. г. у мјесту Црвено Брдо, општина Сребреник, настањен у Брчком, [REDACTED]. Муслиман, бравар

ХАЈДАРЕВИЋ МИРСАД, син Есада и Хатице, рођен 24.06.1972. г. у Брчком, где је и настањен [REDACTED], Муслиман

ДУРАКОВИЋ РАМИЗ, син Хајрудина и Меркизе Мухтаревић, рођен 11.09.1961. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED]. Муслиман, бравар

РАВКИЋ САИД, син Мустафе и Фатиме Хоџић, рођен 07.12.1964. г. у Брчком, настањен у [REDACTED], општина Брчко [REDACTED]. Муслиман

РАВКИЋ МЕВЛУДИН, син Халила и Кадире Златић, рођен 21.09.1959. г. у Рашиљанима, општина Брчко, настањен у Брчком, [REDACTED]. Муслиман

КОВАЧЕВИЋ МИРЗЕТ, син Хамшије Башић, рођен 30.05.1969. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED]. Муслиман

МЕХИЋ АМИР, син Ибрахима и Хафизе Хаџић, рођен 01.11.1970. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED]. Муслиман, рудар?

ОМАЗИЋ ИБРАХИМ, син Абида и Смаиле Шехић, рођен 02.07.1959. г. у Брчком, где је и настањен [REDACTED]. Муслиман

ЈАШАРЕВИЋ ЕРНЕСТ, син Хасана и Наде Грлас, рођен 02.01.1961. г. у Брчком где је и настањен [REDACTED], Муслиман

ЛОВРИЋ БЛАШКО, син Вида и Манде Анушић, рођен 24.10.1964. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED]. Хрват, бивши милиционар СЈБ Брчко, заповједник 5. бојне

БЛАЖЕВИЋ МАРИН, син Пеје и Делфе Зечевић, рођен 30.11.1964. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED]. Хрват

КРЊИЋ ПЕЈО, син Анте и Антуке Гргић, рођен 02.01.1966. г. у [REDACTED], општина Брчко где је и настањен [REDACTED]. Хрват, земљорадник

МИЂАНОВИЋ ИВИЦА, син Матеја и Кате Филиповић, рођен 24.10.1962. г. у Брезику, општина Брчко, настањен у Брчком, [REDACTED]. Хрват

ОСОЛКИЋ ХУСЕИН, син Мустафе и Алије Јукан, рођен 24.01.1970. г. у Брчком, настањен у [REDACTED], општина Брчко, Муслиман, земљорадник

ЛЕВИЋ МУХАМЕД, син Беге и Хашиме Халиловић, рођен 29.08.1954. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED]. Муслиман, економски техничар

ИСЛАМОВИЋ МУЈО, син Ремзе и Халиме Сарачевић, рођен 17.10.1959. г. у Сомбору, настањен у Брчком, [REDACTED]. Муслиман

МИКЕЛИНИ ИВИЦА, син Јохана и Драгице Млађеновић, рођен 25.09.1962. г. у Брчком, где је и настањен [REDACTED]

САЛИХОВИЋ ХУСЕЈН, син Исмаила и Мевлиде Имамовић, рођен 03.03.1969. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED]. Муслиман

ТАБАКОВИЋ САЛИМ, син Абулаха и Хате Бећиревић, рођен 14.10.1969. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED]. Муслиман

АХМЕТБАШИЋ САМИР, син Хајрулаха, рођен 07.06.1979. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED]. Муслиман, ученик

МУЈКАНО Ђ САМ Р?, син Салиха, рођен 14.02.1972. г. у ██████████, Брчко, где је и настањен ██████████, Муслиман

МРКАЉЕ Ђ АС Ф, син Јусуфа и Мевлиде Хоџић, рођен 18.06.1962. г. у ██████████, општина Брчко, где је и настањен ██████████, Муслиман

ЦОНЛ Ђ СЕНАХ Д, син Салиха и Емине Пешталић, рођен 24.09.1970. г. у Брчком, настањен у ██████████, општина Брчко ██████████, Муслиман

МЕХЕЉ Ђ ХАСАН, син

С НАНО Ђ САК Б

ПЕКАРЕ Ђ З ЈАД

ПОДРУЧЈЕ БРЧКОГ

Напад на село Буквик, општина Брчко, од стране припадника Војне команде 108. брчанске бригаде ХВО Босанске посавине у бившој БиХ, том приликом извршено је масакрирање и убиство већег броја цивилних лица српске националности, опљачкано затим запаљено 130 кућа и исто толико пратећих објеката.

За овај злочин кривично одговорни су слиједећи:

ПЉАК Ђ РАМ З, син Хамдије, рођен 17.05.1958. г. у с. Угао, општина Сјеница, Реп. Србија, Муслиман, ожењен, отац једног дјетета, завршио једну академију, по чину поручник, настањен у Брчком, ██████████, прије рата био запослен у касарни "ељко Лукић" Брчко на мјесту командира 3. батерије ХД-122 mm, сада се налази у саставу војске БиХ на мјесту команданта 108. бригаде Х О бивше БиХ

РАМ Ђ БРАХ М син Јусуфа и Семке Мерић, рођен 11.02.1944. г. у Брчком где је и настањен ██████████, Муслиман, завршио Медицински факултет - специјалиста интерне медицине, ожењен, прије рата запослен у Медицинском центру Брчко, предсједник странке СДА, посланик у Скупштини бивше БиХ, сада члан штаба 108. бригаде Х О бивше БиХ

АН Ђ М ЈО, син Анте и Манде, рођен 29.05.1949. г. у ██████████, општина Брчко, где је и настањен ██████████, Хрват, ожењен, отац двоје дјече, професор, прије рата посједовао је приватну обртничарску радију за производњу бетонских блокова, предсједник странке ХДЗ, сада члан штаба 108. бригаде Х О бивше БиХ

РАМ Ђ МУСТАФА, син Јусуфа и Семке Мерић, рођен 06.02.1942. г. у Брчком где је и настањен ██████████, Муслиман, завршио машински факултет, ожењен, отац двоје дјече, прије рата се налазио на функцији предсједника СО Брчко, члан странке СДА, сада члан штаба 108. бригаде Х О бивше БиХ

ФЛПО Ђ СТЈЕПАН, син Блажа и Ане Филиповић, рођен 12.02.1959. г. у Лаништима, општина Брчко, настањен у Брчком, ██████████, Хрват, завршио Факултет политичких наука, ожењен, прије рата налазио се на функцији начелника СЈБ Брчко, члан ужег одбора странке ХДЗ екстрем, сада члан штаба 108. бригаде Х О бивше БиХ

ЈУРШ Ђ МАТЕ, син Туње и Кате Стјепановић, рођен 04.09.1950. г. у Горицама, општина Брчко, настањен у Брчком, ██████████, Хрват, професор, ожењен, отац двоје дјече, прије рата налазио се на функцији подпредсједника СО Брчко, сада члан штаба 108. бригаде Х О бивше БиХ

ЈУСУФО Ђ МУН Б, син Мује и Есме Сврака, рођен 17.02.1948. г. у Селишту, општина Пљевље, стално настањен у Брчком, ██████████, Муслиман, завршио ишу управну школу, ожењен, прије рата налазио се на мјесту потпредсједника ОУ СО Брчко, члан странке СДА - екстрем, сада члан штаба 108. бригаде Х О бивше БиХ

ЂАПО М РСАД, син Халида и Улфете, рођен 02.11.1953. г. у Брчком, где је и настањен ██████████, Муслиман, завршио Правни факултет, ожењен, отац двоје дјече, прије рата се налазио на функцији предсједника Општинског суда за прекршај Брчко, био члан СДП, републички делегат странке, сада члан штаба 108. бригаде Х О бивше БиХ

САНТО АЦ ЦА КРЕШ М Р, син Јосипа и Марије Гргић, рођен 25.05.1942. г. у ██████████, општина Брчко где је и настањен ██████████, Хрват, ожењен, отац двоје дјече, прије рата био је грађевински предузимач, члан странке Реформиста, сада члан штаба 108. бригаде Х О бивше БиХ, командир б. батаљона у наведеној бригади

ЈУРКО Ђ ГЊАЦ ЈЕ, син Филипа и Петре Мендеш, рођен 30.07.1938. г. у Бијелој, општина Брчко, настањен у Брчком, ██████████, Хрват, завршио ишу управну школу, пензионер,

ожењен, отац троје дјече, прије рата био је власник Ауто-школе "Тренд" у Брчком, члан странке СДП, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

МУСИЋ РЕШИД, син Мује и Шевке Османбашић, настањен у Горњем Рахићу општина Брчко, прије рата налазио се на функцији подсекретара министра за државну безбиједност бивше БиХ, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

ХАЈДАРЕВИЋ УЗЕИР, рођен 1956. г. у Гуњи, општина Жупања, прије рата био је запослен у ЈНА у Тузли, начелник контраобавјештајне групе за подручје тузланског корпуса, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

МУЈКАНОВИЋ ФЕРИД, син Хамдије, рођен 01.07.1963. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED] завршио војну школу, прије рата једно вријеме радио је у ЈНА у Загребу, а затим демобилисао се и радио у СО Брчко, активни члан ужег руководства странке СДА и кандидат за начелника ТО у Брчком, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

МЕШКОВИЋ ЈАСМИН? рођен 1970. г. у Челићу, општина Лопаре, прије рата налазио се на дужности у ЈНА у Брчком на мјесту замјеника Командира 3. батерије ХД-122 мм, по чину је потпоручник, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ и командир је артиљеријске чете

ЧАНЧАРЕВИЋ НИКО, син Мате и Маре Мијатовић, рођен 21.05.1961. г. у Бијелој, општина Брчко, настањен у Брчком, [REDACTED]. Хрват, завршио економски факултет, ожењен, отац једног дјетета, прије рата налазио се у служби ДБ у Брчком, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

КИН ЗВОНИМИР, син Петра и Олге Ловинчић, рођен 01.03.1943. г. у Славонској Пожеги, настањен у Брчком [REDACTED]. Хрват, завршио факултет ОНО, ожењен, отац двоје дјече, прије рата налазио се на функцији секретара ТО, члан странке ХДЗ, један од оснивача локалне војске на подручју општине Брчко, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

ШЕРИФОВИЋ ЕНЕС, син Наила и Нафије Бешић, рођен 13.07.1956. г. у Хумцима, општина Лопаре, сада настањен у Брчком, [REDACTED]. Муслиман, прије рата активни члан странке СДА, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

ХАСАНОВИЋ МЕВЛУДИН, син Ибрахима-и Хасире Енвербашић, рођен 05.10.1958. г. у Брчком, где је и настањен у [REDACTED]. Муслиман, завршио медицински факултет, прије рата радио је у Медицинском центру у Брчком, члан странке СДА, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

МАРЈАНОВИЋ ВИНКО, син Ивана и Руже Милас рођен 11.12.1939. г. у Доњем Рахићу, настањен у Брчком, [REDACTED]. Хрват, машински инжењер, ожењен, отац двоје дјече, прије рата налазио се на радном мјесту директора РО "Бимал" Брчко, члан странке ХДЗ, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

ЈАСИКА МЕХЈУДИН, син Салиха и Есме Картал, рођен 17.05.1941. г. у Босанском Броду, настањен у Брчком, [REDACTED]. Муслиман, завршио вишу педагошку школу, ожењен, прије рата обављао је дужност директора у РО "Биљана" Маоча, општина Брчко, активни члан странке СДА, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

ЛОЗИЋ МАРКО син Tome и Руже Токић, рођен 27.06.1938. г. у Растичеву општина Купрес, настањен у Брчком, [REDACTED]. Хрват, завршио геодетски факултет, ожењен, отац двоје дјече, прије рата налазио се на радном мјесту директора у РО "Новоградња" Брчко, члан странке ХДЗ, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

ЛУЧИЋ ЛУКА, син Марка и Марије Јокић, рођен 08.02.1938. г. у Рачиновцима, општина Жупања, Хрват, завршио средњу електротехничку школу, ожењен, отац двоје дјече, настањен у Брчком, [REDACTED], прије рата налазио се на радном мјесту савјетника директора, члан странке ХДЗ, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

ДЕРВИШЕВИЋ АСИМ, син Ахмета и Дервише Хасанџић, рођен 05.01.1939. г. у Брчком, где је и настањен [REDACTED]. Муслиман, завршио ветеринарски факултет, ожењен, отац двоје дјече, прије рата налазио се на дужности директора Ветеринарске станице у Брчком, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

ЈЕРКОВИЋ ХАМЕД, син Суље и Фатиме Муратовић, рођен 15.08.1937. г. у мјесту Луковци, општина Фоча, настањен у Брчком, [REDACTED]. Муслиман, завршио грађевински факултет, архитекта, ожењен, отац једног дјетета, прије рата налазио се на радном мјесту референта у СИЗ за комуналне дјелатности општина Брчко, предсједник странке МБО, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

БУКВИЋ УЗЕИР, син Узера и Фане Аломеровић, рођен 10.08.1946. г. у мјесту Кукуље општина Бијело Поље, настањен у Брчком, [REDACTED], ожењен, прије рата био је запослен у РТВ Сарајево РЈ Брчко, члан странке СДА, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

ТАХТО ХАЛИЛ, син Салке и Емине Грчо, рођен 22.11.1956. г. у мјесту Потпеће, општина Фоча, настањен у Брчком, [REDACTED], завршио економски факултет, ожењен, прије рата налазио се у СДБ у Брчком, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

ОСМИЋ ЗЕКЕРИЈАХ, син Мевлудина и Шефке Јунузовић, рођен 02.08.1956. г. у мјесту Брод, општина Брчко, настањен у [REDACTED], Муслиман, завршио Вишу комерцијалну школу у Брчком, члан одбора странке СДА у Брчком, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

ФАЗЛОВИЋ ФЕРИД, син Муше и Емине Мекић, рођен 05.05.1954. г. у Исламовцу, настањен у Брчком, [REDACTED], Муслиман, завршио економски факултет, ожењен, отац једног дјетета, прије рата био је на функцији шефа Деташмана СДБ у Брчком, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

КУСТУРИЦА СУЛЕЈМАН, син Адема и Шерифе Ђатовић, рођен 14.09.1938. г. у мјесту Плана, општина Билећа, сада настањен у Брчком, [REDACTED]. Муслиман, завршио пољопривредни факултет, ожењен, отац двоје дјече, прије рата обављао је дужност директора у Пољопривредном добру "Посавина" Брчко, сада члан штаба 108. бригаде ХВО бивше БиХ

ЧАНЧАРЕВИЋ АНДРИЈА, син Блажа и Кате Јурковић, рођен 17.12.1925. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED]. Хрват, ожењен, прије рата вршио је дужност предсједника Мјесне заједнице у Бијелој, члан странке ХДЗ, сада предсједник Кризног штаба у Бијелој

БОЖИЋ НИКО, син Иве и Кате Јурић, рођен 22.06.1940. г. у [REDACTED], општина Брчко где је и настањен [REDACTED]. Хрват, завршио угоститељску школу, ожењен, прије рата био власник угоститељског објекта у Бијелој, секретар странке СДП, сада члан странке ХДЗ и члан кризног штаба у Бијелој

МЕНДЕШ МАТЕ, син Анте и Маре Гељић, рођен 28.09.1954. г. у [REDACTED], општина Брчко где је и настањен [REDACTED]. Хрват, аутопревозник, прије рата се бавио аутопревозничком дјелатношћу, члан одбора странке ХДЗ, сада члан Кризног штаба у Бијелој

МИШКОВИЋ ИВО, син Анте и Руже Јосић, рођен 17.04.1944. г. у Крепшићу, општина Брчко, настањен у [REDACTED], општина Брчко [REDACTED], по народности Хрват, прије рата обављао је дужност учитеља у Бијелој, члан ХДЗ, сада члан Кризног штаба у Бијелој

ЛАСТРИЋ МАРИЈАН, син Иве и Ане Петрашевић, рођен 22.08.1957. г. у [REDACTED], општина Брчко где је и настањен [REDACTED]. Хрват, прије рата бавио се аутопревозничком дјелатношћу, члан странке ХДЗ - екстрем, сада члан Кризног штаба у Бијелој, командир чете

ВЕСЕЛЧИЋ ЈУРЕ, син Јозе и Руже Тадић, рођен 22.05.1939. г. у Шпионици, општина Сребреник, настањен у [REDACTED], општина Брчко [REDACTED]. Хрват, прије рата бавио се пољопривредном производњом и државом фарму пилића, члан Одбора странке ХДЗ, сада члан Кризног штаба у Бијелој

ЛАМЕШИЋ МАРИЈАН, син Мате и Јање Брњић, рођен 12.03.1946. г. у Горњој Скакави, општина Брчко, настањен у [REDACTED], општина Брчко [REDACTED]. Хрват, завршио трговачку школу, ожењен, отац двоје дјече, прије рата држао трговину у Бијелој РО "Тргоцентар" из Градачца, члан странке СДП, сада члан Кризног штаба у Бијелој

ДЕЈАНОВИЋ ФИЛИП, из Бијеле, стар око 35 година, члан ХДЗ, сада члан Кризног штаба у Бијелој
ГЕЉИЋ ПИЉО, син Јакова и Јање Бјелобрadić, рођен 28.07.1957. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED]. Хрват, ожењен, земљорадник, прије рата бавио се пољопривредним производима, члан странке ХДЗ, сада члан Кризног штаба у Бијелој

ЧАНЧАРЕВИЋ ФРАЊО, син Андије и Маре Глухаковић, рођен 05.02.1952. г. у [REDACTED], општина Брчко где је и настањен [REDACTED]. Хрват, по занимању радио ТВ механичар, прије рата у Брчком је обављао дужност секретара Странке ХДЗ, а у Бијелој предсједника странке ХДЗ, сада члан Кризног штаба у Бијелој

ЧАНЧАРЕВИЋ АНДРИЈА ?, син Нике и Луце Лацић, рођен 23.08.1950. г. у [REDACTED], општина Брчко где је и настањен [REDACTED]. Хрват, завршио ССС - машински техничар, прије рата био је запослен у Творници акумулатора "Тесла" Брчко, члан странке ХДЗ, сада члан Кризног штаба у Бијелој

МЕНДЕШ ЛУКА, син Пеје и Манде Лелић, рођен 20.01.1944. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED]. Хрват, аутопревозник, прије рата бавио се аутопревозничком дјелатношћу, члан странке ХДЗ у Бијелој, сада члан Кризног штаба у Бијелој

АНТИЋ МАТЕ, син Пеје и Делфе Божић, рођен 20.05.1934. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настање [REDACTED]. Хрват, бравар, члан је странке ХДЗ, сада члан Кризног штаба у Бијелој

МАРТИНОВИЋ НИКЕ, син Мате, рођен 12.06.1956. г. у Доњој Скакави, општина Брчко, стално настањен у Брчком, [REDACTED], Хрват, завршио Вишу управну школу, прије рата обављао је дужност помочника командира у Станици саобраћајне милиције, члан странке ХДЗ, сада члан Кризног штаба у Бијелој и командир Војне полиције

АНИЋ ПЕТАР, парох у селу Пољаци, општина Брчко, члан странке - одбора ХДЗ, сада члан Кризног штаба у Бијелој

МИЋИЋ ТОМИСЛАВ, син Мије и Руже Филиповић, рођен 20.02.1946. г. у Доњој Сакави, настањен у [REDACTED], општина Брчко, Хрват, завршио филозофски факултет, емигрирао 1971.г., прије и за вријеме рата долазио у Бијелој, Доњу Сакаву, Јагодњак, Пољаке, и у сарадњи са парохом Анић Петром држао предавање члановима ХДЗ странке, сада члан Ратног штаба у Бијелој

ХРГОВЧИЋ ТОМИСЛАВ, син Петра и Лује Мишић, рођен 01.01.1950. г. у мјесту [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED]. Хрват, ожењен, отац двоје дјече, прије рата у Дубравама држао угоститељску радњу, предсједник странке ХДЗ у Дубравама - екстрем, један од организатора у Дубравама, сада члан Кризног штаба у Бијелој

БОРЬИЋ ЗВОНИМИР, зв. ЂОНЕ, син Јуре и Марте Шимић, рођен 15.06.1947. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED]. Хрват, прије рата припадао је странци ХДЗ - екстрем, командир чете у Бијелој, ради се о лицу склоном чињењу свих врста кривичних дјела (крађа, превара, отимање и др.)

ЈУРКОВИЋ АНЂЕЛКО, син Игњаџије и Руже Гељић, рођен 21.07.1963. г. у Тузли, настањен у Брчком у [REDACTED], Хрват, завршио средњу управну школу, ожењен, отац једног дјетета, прије рата налазио се на дужности милиционера у Станици саобраћајне милиције

АНЂИЋ ПИЉО, зв. ИРАЦ, син Мате и Кате Шимић, рођен 26.05.1957. г. у [REDACTED], општина Брчко где је и настањен [REDACTED]. Хрват, прије рта обављао је дужности возача камиона у РО "Транс-сервис" Тузла, члан ХДЗ - екстрем

СТЈЕПАНОВИЋ ИВО, зв. ПЕЛЕШ, син Андрије и Ике Јурковић, рођен 02.01.1970. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен, Хрват, прије рата лице нигдје није било запослено, члан ХДЗ - екстрем

МЕНДЕШ ДРАГАН, син Луке и Љубе Јурковић, рођен 15.01.1964. г. у [REDACTED], где је и настањен [REDACTED]. Хрват, прије рата бавио се аутопревозничком дјелатношћу, члан странке ХДЗ

МЕНДЕШ МАТИЈА, син Фрање и Руже, рођен 25.06.1961. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED]. Хрват, прије рата бавио се пољопривредном производњом, члан странке ХДЗ - екстрем

ЧАНЧАРЕВИЋ ГРГА зв. ТАХИР, син Маријана и Маре Јурковић, рођен 29.07.1957. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED]. Хрват, по занимању стolar, ради се о лицу без запослења, криминалац за све врсте крађа и провала, члан ХДЗ, у Бијелој

БОРЬИЋ ПЕТАР зв. МАЧАК, син Мате и Маре Чачић, рођен 24.03.1944. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED]. Хрват, земљорадник, прије рата бавио се пољопривредном производњом, члан странке ХДЗ у Бијелој

БОРЬИЋ АНДРИЈА, син Мате и Маре Чачић, из Бијеле, стар око 52 године, у првој половини мјесеца маја дошао у Бијелој из Загреба као припадник ЗНГ

БОРЬИЋ ИВО зв. ШЕПУТАЛО, син Мате и Маре Чачић из Бијеле, стар око 40 година, у првој половини мјесеца маја дошао у Бијелој из Загреба као припадник ЗНГ

ЈУРКОВИЋ ИВО зв. АКЕ, син Паве и Маре Јурковић, рођен 29.05.1971. г. у [REDACTED], општина Брчко где је и настањен [REDACTED]. Хрват, прије рата бавио се пољопривредном производњом, члан странке ХДЗ - екстрем

БРЊИЋ НИКО зв. ЗЕКА, син Томе и Делфе Чанчаревић, рођен 16.09.1964. г. у [REDACTED], општина Брчко где је и настањен [REDACTED], по националности Хрват, прије рата бавио се пољопривредним производима, члан странке ХДЗ, по сазнањима вршио наоружавање хрватског живља на подручју Горње Сакаве

ЧАНЧАРЕВИЋ МАРКО, син Иве и Петре Јокић, рођен 19.08.1964. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED]. Хрват, прије рата нигдје није био запослен, предсједник странке ХДЗ у Горњој Сакави, по сазнањима вршио наоружавање хрватског живља на подручју Горње Сакаве

ЛЕЛИЋ ЗЛАТАН, син Иве и Руже Нинић, рођен 18.09.1970. г. у Брчком, настањен у [REDACTED], општина Брчко, Хрват, прије рата био припадник ЗНГ у Хрватској, дошао у Горњу Сакаву у априлу мјесецу 1992. г., члан странке ХДЗ - екстрем

ЛЕЛИЋ ИЛИЈА, син Јозе и Кате Пејановић, рођен 02.11.1964. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED], Хрват

ЛЕЛИЋ ЈОСИП, син Јозе и Кате Пејановић, рођен 01.03.1971. г. у [REDACTED], где је и настањен [REDACTED], општина Брчко, Хрват

БАСИЋ МАРКО, син Фрање и Јање Антуновић, рођен 02.01.1957. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED]. Хрват, по занимању земљорадник

ЈУРИЋ МАТЕ зв. КОЧКА, син Фрање и Каје Ламешин, рођен 19.09.1939. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED]. Хрват

БОШЊАКОВИЋ МАРИЈАНА, син Мате и Руже Дугоњић, рођен 20.10.1959. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED]

БОШЊАК МАРИЈАНА, син Нике и Ане Туњић, рођен 24.05.1956. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен кбр. 35, Хрват

БОРАЦ МАРИЈАН, син Филипа и Јеле Радошевић, рођен 20.07.1965. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED], Хрват

БОРАЦ ПЕТАР, зв. ПЕПА, син Нике, рођен 22.03.1968. г. у [REDACTED], где је и настањен [REDACTED], општина Брчко, Хрват, завршио трговачку школу, прије рата држао бутик текстилне робе у Брчком, члан одбора странке ХДЗ - екстрем, хвалио се у друштву да је лично убио доста буквичана

БЕБИЋ ЈУРЕ, син Иве и Маре Антуновић, рођен 31.01.1929. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED], Хрват

ЈУРИЋ КАТУШИЋ ИВО, син Јозе и Манде Анђић, рођен 26.05.1966. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED], Хрват, по занимању вариоц

ЈУРИЋ КАТУШИЋ ИВО, син Анте и Ане Баришић из Горње Сакаве општина Брчко, рођен 01.01.1970. г. у [REDACTED], где је и настањен [REDACTED], Хрват

ЖИГА ИСЛАМ, син Нурке и Алмасе, рођен 29.01.1956. г. у мјесту Каравала, општина Градац, стално настањен у Брчком, [REDACTED], административни радник, Мусиман

МЕНЗИЛЦИЋ НЕРМИН, зв. ДВИЦА, син Менсура и Емине, рођен 27.05.1958. г. у Брчком, где је и настањен у [REDACTED], Мусиман, по занимању возач, ожењен, отац двоје дјече, прије рата радио у РО "Боснаплод" Брчко, на радном мјесту возача путничког возила, члан одбора странке СДА - екстрем

САНТОВАЦ ЖЕЉКО, син Јосипа и Викторије, рођен 07.01.1964. г. у Брчком, настањен у [REDACTED], општина Брчко, Хрват

БОСАНКИЋ ПЕТАР, син Марка и Даринке Радошевић, рођен 25.05.1965. г. у Брчком, настањен у [REDACTED], општина Брчко, Хрват

ЈАКИЋ ЛУКА, син Анте и Ивке Борац, рођен 29.04.1955. г. у Доњој Сакави, општина Брчко, настањен у Брчком, у [REDACTED] Хрват, завршио средњу управну школу, прије рата радио у Станици јавне безбиједности Брчко, на радном мјесту милиционара

ПЕТРИЋ ИВО, син Мате и Ивке Тулумовић, рођен 04.06.1959. г. у Дубравама, општина Брчко, сада настањен у Брчком, у [REDACTED], Хрват, завршио средњу управну школу, ожењен, отац двоје дјече, прије рата радио у Станици јавне безбиједности Брчко на радном мјесту милиционара који сејак рано опредјелио за чланство странке ХДЗ - екстрем који је вршио наоружавање хрватског живља на подручју општине Брчко а по неким сазнањима и шире

БИЛИЋ ВИНКО, син Јозе и Данице Јурић, рођен 29.10.1965. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен, [REDACTED], Хрват, завршио средњу управну школу, ожењен, отац двоје дјече, прије рата радио у Станици јавне безбиједности Брчко, на радном мјесту милиционара који сејак рано укључио у странку ХДЗ вршио наоружавање странке, био један од организатора превоза оружја из Хрватске у Босну преко стварог моста на ријеци Сави који повезује Брчко и Гуњу (оружје се превозило када је он радио на пункту)

КОЛАК СИНИША, син Златка и Јелене Цвијановић, рођен 29.08.1964. г. у Брчком, где је и настањен [REDACTED], Хрват, завршио средњу управну школу, ожењен, отац једног дјетета, прије рата радио у Станици јавне безбиједности Брчко, на радном мјесту милиционара, члан странке ХДЗ, по сазнањима учествовао око наоружавања хрватског живља

ЈОСИПОВИЋ ФРАЊО, син Анте и Љубе Маројевић, рођен 21.09.1954. г. у Доњим Хрговима, општина Градацац, настањен у Брчком, у [REDACTED], Хрват, завршио средњу управну школу, ожењен, отац двоје дјече, прије рата радио у Станици јавне безбиједности Брчко, на радном мјесту сабирајног милиционара, члан странке ХДЗ који је по сазнањима учествовао око наоружавања хрватског живља и друге активности

ПОДРУЧЈЕ БРЧКОГ

Напад на село Витановиће, Буквик Доњи, Буквик Горњи, општина Брчко
од јединице из састава 108. брчанске бригаде ХВО Босанске посавине у бившој БиХ и том приликом
извршено је убијање цивилних лица српске националности.
Поред убијања запалено је 190 кућа и исто толико пратећих објеката.
За овај злочин кривично одговорни су:

РАМИЋ МУСТАФА, син Јусуфа и Семке Мерић, рођен 06.02.1942. г. у Брчком где је и настањен [REDACTED]
[REDACTED], Мусиман, завршио машински факултет, отац двоје дјече, ожењен

РАМИЋ ИБРАХИМ, син Јусуфа и Семке Мерић, рођен 11.02.1944. г. у Брчком, где је и настањен [REDACTED], Мусиман, завршио медицински факултет - специјалиста интерне медицине, ожењен, без деце

ЈУСУФОВИЋ МУНИБ, син Мује и Есме Сврака, рођен 17.02.1948. г. у Селишту, општина Пљевља, стално настањен у Брчком [REDACTED], Мусиман, завршио вишу управну школу, ожењен

ЈУРИШИЋ МАТЕ, син Туње и Кате Стјепановић, рођен 04.09.1950. г. у Горицама, општина Брчко, настањен у Брчком, [REDACTED], Хват, професор, ожењен - отац двоје деце

АНИЋ МИЈО, син Анте и Манде, рођен 29.05.1949. г. [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED], Хват, професор, ожењен

ФИЛИПОВИЋ СТЈЕПАН, син Блажа и Ане Филиповић, рођен 12.02.1959. г. у Лаништима, општина Брчко, настањен у Брчком, [REDACTED], Хват, завршио факултет политичких наука, по занимању професор, ожењен, нема деце

САНТОВАЦ ИВИЦА - КРЕШИМИР, син Јосипа и Марије Гргић, рођен 25.05.1942. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и стално настањен [REDACTED], Хват, грађевински предузимач, ожењен

ЈУРКОВИЋ ИГЊАЦИЈЕ, син Филипа и Петре Мандеш, рођен 30.07.1938. г. у Бијелој општини Брчко, настањен у Брчком [REDACTED]. Хват, завршио вишу управну школу, пензионер, ожењен, отац троје деце

БАЛО МИРСАД, син Халида и Улфете, рођен 02.11.1953. г. у Брчком, где је и стално настањен [REDACTED]

[REDACTED], Мусиман, завршио правни факултет, ожењен, отац двоје деце

МУСИЋ РЕШИД, син Мује и Шевке Османбашић из Горњег Рахића, општина Брчко

ХАЈДАРЕВИЋ УЗЕИР, рођен 1956. г. у Гуњи, општина Жупања

МУКАНОВИЋ ФАРИД, син Хамдије, рођен 01.07.1963. г. у Маочи, завршио војну академију

ПЉАКИЋ РАМИЗ

ЧАНЧАРЕВИЋ НИКО, син Мате и Маре Мијатовић, рођен 21.05.1961. г. у Бијелој, општина Брчко, настањен у Брчком, [REDACTED]. Хват, завршио економски факултет, ожењен, отац једног дјетета

КИН ЗВОНИМИР, син Петра и Олге Ловинчић, рођен 01.03.1943. г. у Славонској Пожеги, настањен у Брчком, [REDACTED], Хват, завршио факултет ОНО, ожењен

ШЕРИФОВИЋ ЕНЕС, син Наила и Нафије Бешић, рођен 13.07.1956. г. у Хумцима, општина Лопаре, настањен у Брчком, [REDACTED], Мусиман

ХАСАНОВИЋ МЕВЛУДИН, син Ибрахима и Хасире Омербашић, рођен 05.10.1958. г. у Брчком, где је и настањен, [REDACTED], Мусиман, завршио медицински факултет

УГЉАР СЛОБОДАН, син Драге и Ане Филиповић, рођен 13.07.1965. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED], КВ водоинсталатер

БОСАНКИЋ ПЕТАР, син Марка и Даринке Радошевић, рођен 25.05.1965. г. у Брчком, стално настањен у [REDACTED], општина Брчко, Хват

МАРИЋ АУГУСТИНА, син Маријана и Јеле Марковић, рођен 03.02.1943. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и стално настањен [REDACTED], Хват

ФРАНЧЕШЕВИЋ МАРКО, зв. ГЕРО, син Мије и Манде Лучић, рођен 27.10.1963. г. у [REDACTED], општина Брчко где је и стално настањен [REDACTED]

ПИЉАНОВИЋ ДРАГО, син Мате и Руже Шољић, рођен 11.08.1944. г. у Улицама, општина Брчко, стално настањен у Брчком, [REDACTED]. Хват

ЧАРАПИЋ ВЛЕКОСЛАВ, син Нике и Руже Блажевић, рођен 09.10.1958. г. у Боњу, општина Брчко, стално настањен у [REDACTED], општина Брчко, стално настањен у Горњем Буквику, кбр. 21, општина Брчко, Хват

БОШЊАК ВИНКО, син Веселка и Елизабете Шимић, рођен 28.05.1958. г. у Брчком, стално настањен у [REDACTED], општина Брчко, Хват

ЈАКИЋ ЛУКА, син Анте и Ивке Борац, рођен 29.04.1955. г. у Доњој Скакави, општина Брчко, стално настањен у Брчком, [REDACTED]. Хват

МАРТИНОВИЋ НИКО, син Мате, рођен 12.06.1956. г. у Д. Скакави, општина Брчко, стално настањен у Брчком, [REDACTED], Хват

БАНЧИЋ ЈОСИП, зв. ЈОЦО из Доњег Рахића

МАРТИНОВИЋ ЛУКА, син Нике и Луце Николић, рођен 17.08.1955. г. у Бановићима, настањен у Брчком, [REDACTED], Хват, ожењен

ЦИНИЋ БЛАЖА, зв. БАЛИЦА, син Петра и Луце Лацић, рођен 06.11.1949. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED], Хват, земљорадник

МИШКОВИЋ ЗВОНКО, син Мате и Манде Мартиновић, рођен 04.01.1960. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED], Хват

МИШКОВИЋ МИРКА, син Анте и Кате Домић, рођен 26.02.1961. г. у Брчком, настањен у [REDACTED], општина Брчко, [REDACTED], Хрват, по занимању кухар

ЈУРКОВИЋ СТЈЕПАН, зв. ПЕПА, син Крешимира и Тонке Марељић, рођен 07.03.1966. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED], Хрват

РАДОШЕВИЋ ЗДРАВКЕ, зв. КЈЕСА, син Илије и Маре Туфекчић, рођен 23.06.1962. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED], Хрват

МИКИЋ ЗДРАВКО, син Томе и Љубе Бабић, рођен 18.04.1962. г. у Брчком, настањен у [REDACTED], општина Брчко, [REDACTED], Хрват

ШИМИЋ ЖАРКО, син Иве и Јање Марељић, рођен 12.12.1965. г. у Брчком, настањен у [REDACTED], општина Брчко, [REDACTED], Хрват

ФИЛИПОВИЋ НИКО, син Блажа и Ивке Марковић, рођен 13.01.1964. г. у Брчком, настањен у [REDACTED], општина Брчко, [REDACTED], Хрват

ШИМИЋ ЈОЗО, зв. ЗИКЕ, син Пере и Јеле Филиповић, рођен 06.11.1964. г. у [REDACTED], општина Брчко, [REDACTED], Хрват

БУКИЋ НИКО, син Маријана из Уловића

ЧАУШЕВИЋ ОМЕР, син Меде и Зејнебе Хаџајлић, рођен 17.03.1968. г. у Бијелом Пољу, настањен у Брчком, [REDACTED], главни стожер у логору Г. Рахић

КАЛИЋ НИЈАЗ, зв. БЕГО, из Брчког

ЛУБИНОВИЋ ШЕВКЕТ, зв. ЛУБИНА, син Јусуфа и Рахиме Ибришевић, рођен 11.01.1953. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и стално настањен [REDACTED], Муслиман, аутопревозник

ЂАКИЋ МЕНСУР, син Салке и Хајрије Калесић, рођен 25.08.1949. г. Брчком, где је и настањен, [REDACTED], Муслиман

ФИЛИПОВИЋ ФРАЊО, зв. ФРЛЕ, син Мартина и Маре Ључић, рођен 01.10.1963. г. у Брчком, настањен у [REDACTED], Хрват, студент

САРАЦИЋ НУРИЈА, син Хасана и Нуре Хоџић, рођен 01.09.1968. г. у [REDACTED], где је и настањен [REDACTED], општина Брчко, Муслиман, земљорадник

ДИЛБЕРОВИЋ МАРКО, син Петра и Маре, рођен 07.08.1958. г. у Боњу, општина Брчко, настањен у [REDACTED], општина Брчко [REDACTED], Хрват

ЛУЧИЋ МАРИЈАН, син Илије и Кате Босанкић, рођен 02.10.1958. г. у Церику, општина Брчко, настањен у [REDACTED], општина Брчко, [REDACTED], Хрват

ЛУЧИЋ СТЈЕПАН, син Илије и Кате Босанкић, рођен 18.11.1966. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED], Хрват

ЛУЧИЋ ИВО, син Илије и Кате Босанкић, рођен 11.07.1953. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED], Хрват, стolar

ЛУЧИЋ НИКО, син Јакова и Ане Кнежевић, рођен 30.05.1938. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED], Хрват

СЕРДАРЕВИЋ МЕХМЕД, зв. МЕША, син Мехе, рођен 19.01.1950. г. у Паланци, општина Брчко, настањен у Брчком, [REDACTED], Муслиман

ИМАМОВИЋ ЈУНУЗ, син Мустафе и Ајше Салкановић, рођен 03.10.1931. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED], Муслиман, возач

ЧЕЉО АЗЕДИН, син Сафета и Изе Хасовић, рођен 03.07.1967. г. у Брчком, где је и настањен [REDACTED], Муслиман

СУЉИЋ ДАМИР, зв. МАКИЈА, син Смаила и Захиде Фазлић, рођен 01.12.1967. г. у Брчком, где је и настањен [REDACTED], Муслиман

ХАДИЋ САДО, син Мустафе и Рамизе Јусуфовић, рођен 19.03.1965. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED], Муслиман

ТУРСУНОВИЋ НУРИЈА, син Хусеина и Паше Јукан, рођен 10.09.1939. г. у Рашиљанима, општина Брчко, настањен у Брчком, [REDACTED], Муслиман

ШОКЧЕВИЋ МАРКО, син Илије и Маре Бабић, рођен 14.10.1960. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED], Хрват

ШИМИЋ СТЈЕПАН, син Иве и Јање Маројевић, рођен 30.11.1972. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED], Хрват

РАДОШЕВИЋ МАТЕ, син Звонимира и Луце Радошевић, рођен 04.10.1965. г. у Брчком, где је и настањен, [REDACTED], Хрват

ФИЛИПОВИЋ ФРАЊО, син Мартина и Руже, рођен 04.10.1963. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED], Хрват

ШИМИЋ МАРКО, из Уловића, општина Брчко

23

ШЕРИФОВИЋ ЕНЕС, син Наиље и Нафије Бешић, рођен 13.07.1956. г. у Хумцима, општина Лопаре, настањен у Брчком, [REDACTED], Муслиман

ХАСАНОВИЋ МЕВЛУДИН, син Ибрахима и Хадире Омербашић, рођен 05.10.1958. г. у Брчком, где је и настањен, [REDACTED], Муслиман, завршио медицински факултет

БАКИЋ МЕНСУР, син Салке и Хајрије Калесић, рођен 25.08.1949. г. у Брчком где је и настањен [REDACTED]
[REDACTED], Муслиман

ЈУРКОВИЋ СТЈЕПАН, зв. ПЕПА, син Креше и Тонке Марељић, рођен 07.03.1966. г. у селу [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED]

МИШКОВИЋ МИРКО, син Антуна и Кате Домић, рођен 26.02.1961. г. у Брчком, настањен у [REDACTED]
[REDACTED], општина Брчко, Хрват, по занимању кувар

МИКИЋ ЗДРАВКО, зв. БЕЛА, син Томе и Љубе Бабић, рођен 18.04.1962. г. у Брчком, настањен у селу [REDACTED], општина Брчко, Хрват

ФИЛИПОВИЋ ФРАЊО, зв. ФРЛЕ, син Мартина и Маре Лучић, рођен 01.10.1963. г. у Брчком настањен у селу [REDACTED], Хрват, студент

САРАЧИЋ НУРИЈА, син Хасана и Нуре Хоџић, рођен 01.09.1968. г. у [REDACTED], где је и настањен [REDACTED]
[REDACTED], општина Брчко, Муслиман, по занимању земљорадник

ДИЛБЕРОВИЋ МАРКО, син Петра из Уловића, општина Брчко

7

ПОДРУЧЈЕ БРЧКОГ

Мјесто Маоча присилно одвојење жене из породичне куће у затворску канцеларију где је извршено силовање од више припадника 108. брчанске бригаде ХВО Босанске посавине, а кривично одговорни:

МУЈКАНОВИЋ ФАРИД, син Хамдије, рођен 01.07.1963. г. у Маочи, општина Брчко, завршио Војну академију КВ 1987. године

ВИЛИЋ МЕХМЕД, зв. МЕХО, син Рамиза и Шевале Кладњаковић, рођен 05.06.1969. г. у Брчком? где је и настањен [REDACTED] Муслиман

ПОДРУЧЈЕ БРЧКОГ

Одвојење цивилног српског становништва из Буквица у логор Горњи Рахић
где је подвргнуто мучењу и физичком малтретирању уз наношење тешких тјелесних повреда код лица.
За овај злочин кривично одговорни су слиједећи:

ПЉАКИЋ РАМИЗ, командант 108. бригаде ХВО БиХ

АВДИЋ КАДРИЈА, син Алије и Хашиме Смајић, рођен 23.09.1959. г. у Ратковићима, општина Лопаре, сада настањен у Брчком, [REDACTED], управник логора у Горњем Рахићу

ХАЦИЋ ГАЛИБ, син Химзе и Сафије Паšalić, рођен 21.11.1947. г. у Брчком, где је и настањен [REDACTED]
[REDACTED], главни инспектор у Горњем Рахићу

ЧАУШЕВИЋ ОМЕР, син Меде и Зејнебе Кацајлић, у Брчком, рођен 17.03.1968. г. у Бијелом Пољу, сада настањен у Брчком [REDACTED], главни стражар у логору Горњи Рахић

КАЛИЋ НИЈАЗ, зв. БЕГО, стражар у логору

ПОДРУЧЈЕ БРЧКОГ

Мјесто Буквик у којем је извршен ратни злочин убијања рањеника и болесника српске националности од стране 108. брчанске бригаде ХВО Босанске посавине у бившој БиХ, а непосредни извршиоци су:

ЂАКИЋ МЕНСУР, син Салке и Хајрије Калесић, рођен 25.08.1949. г. у Брчком где је и настањен [REDACTED], Мусиман

ЛУБИНОВИЋ ШЕВКЕТ, зв. **ЛУБИНА**, син Јусуфа и Рахиме Ибришевић, рођен 11.01.1953. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED], Мусиман, аутопревозник

ПОДРУЧЈЕ БРЧКОГ

Напад на село Церик општина Брчко, извршен од јединице из састава 108. брчанске бригаде ХВО Босанске посавине у бившој БиХ и том приликом је извршено убиство више цивилних лица, а поред идентификованих убијених лица и већег броја несталих злочини су почињени у погледу пљачке и паљења око 105 кућа и исто толико пратећих објеката између осталих и вјерских објеката.

За овај злочин кривично одговорни су:

РАМИЋ МУСТАФА, син Јусуфа и Семке Мерић, рођен 06.2.1942. г. у Брчком где је и настањен [REDACTED], завршио машински факултет, Мусиман, ожењен, отац двоје дјече

РАМИЋ ИБРАХИМ, син Јусуфа и Семке Мерић, рођен 11.02.1944. г. у Брчком где је и настањен [REDACTED], Мусиман, завршио медицински факултет - специјалиста интерне медицине, ожењен, нема дјече

ЈУСУФОВИЋ МУНИБ, син Мује и Есме Сврака, рођен 17.02.1948. г. у Селишту, општина Пљевља, РЦГ, настањен у Брчком, [REDACTED], Мусиман, завршио вишу управну школу, ожењен

ЈУРИШИЋ МАТО, син Туње и Кате Стјепановић, рођен 04.09.1950. г. у Горицама, општина Брчко, настањен у Брчком [REDACTED], Хрват, професор, ожењен, отац двоје дјече

АНИЋ МИЈО, син Анте и Манде, рођен 29.05.1949. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED], Хрват, професор, ожењен

ФИЛИПОВИЋ СТЈЕПАН, син Блажка и Ане Филиповић, рођен 12.02.1959. г. у Лаништима, општина Брчко, настањен у Брчком, [REDACTED], Хрват, завршио факултет политичких наука, по занимању професор, ожењен, нема дјече

САНТОВАЦ ИВИЦА - КРЕШИМИР, син Јосипа и Марије Гргић, рођен 25.05.1942. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED], Хрват, грађевински предузимач, ожењен, отац двоје дјече

ЈУРКОВИЋ ИГЊАЦИЈЕ, син Филипа и Петра Мендеш, рођен 30.07.1938. г. у Бијелој, општина Брчко, настањен у Брчком [REDACTED], Хрват, завршио вишу управну школу, пензионер, ожењен, отац троје дјече

ЂАПО МИРСАД, син Халида и Улфета, рођен 02.11.1953. г. у Брчком где је и настањен [REDACTED], Мусиман, завршио правни факултет, ожењен, отац двоје дјече

МУСИЋ РЕШИД, син Мује и Шевке Османбашин

ХАЈДАРЕВИЋ УЗЕИР, рођен 1956. г. у Гуњи, општина Жупања

МУЛКАНОВИЋ ФАРИД

ПЉАКИЋ РАМИЗ

ЧАНЧАРЕВИЋ НИКО, син Мате и Манде Мијатовић, рођен 21.05.1961. г. у Бијелој, општина Брчко, настањен у Брчком [REDACTED], Хрват, завршио економски факултет, ожењен, отац једног дјетета

КИН ЗВОНИМИР, син Петра и Олге Ловинчић, рођен 01.03.1943. г. у Славонској Пожеги, настањен у Брчком, [REDACTED], Хрват, завршио факултет ОНО, ожењен

ШЕРИФОВИЋ ЕНЕС, син Наила и Нафије Бешић, рођен 13.07.1956. г. у Хумцима, општина Лопаре, настањен у Брчком [REDACTED], Мусиман

ХАСАНОВИЋ МЕВЛУДИН, син Ибрахима и Хаџере Омербашић, рођен 05.10.1958. г. у Брчком где је и настањен [REDACTED], Мусиман, завршио медицински факултет

ЧАНЧАРЕВИЋ АНДРИЈА, син Блажка и Кате Јурковић, рођен 17.12.1925. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED], Хрват

БОЖИЋ НИКО, син Иве и Кате Јурић, рођен 22.06.1940. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен кбр. [REDACTED], Хрват, угоститељ, ожењен

МЕНДЕШ МАТЕ, син Анте и Маре Гељић, рођен 28.09.1954. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED], Хрват, аутопревозник

МИШКОВИЋ ИВО, син Анте и Руже Јосић, рођен 17.04.1944. г. у Крепшићу, општина Брчко, настањен у [REDACTED], општина Брчко [REDACTED], Хрват

ЛАСТРИЋ МАРИЈАН, син Иве и Анте Петрашевић, рођен 22.08.1957. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED], Хрват

ВЕСЕЛЧИЋ ЈУРО, син Јозе и Руже Тадић, рођен 22.05.1939. г. у Шпионици, општина Сребреник, настањен у [REDACTED], општина Брчко, [REDACTED], Хрват

ЛАМЕШИЋ МАРИЈАН, син Мате и Јање Брињић, рођен 12.03.1945. г. у Горњој Скакави, општина Брчко, настањен у [REDACTED], општина Брчко, [REDACTED], Хрват, трговац, ожењен

ДЕЈАНОВИЋ ФИЛИП из Бијеле

ГЕЉИЋ ПИЉО, син Јакова и Ане Бјелобрadiћ, рођен 2.07.1957. г. у [REDACTED] општина Брчко где је и настањен [REDACTED], Хрват, земљорадник

ЧАНЧАРЕВИЋ ФРАНЬО, син Андрије и Маре Глухаковић, рођен 05.02.1952. г. у [REDACTED], општина Брчко где је и настањен [REDACTED], Хрват, РТВ механичар

ЧАНЧАРЕВИЋ АНДРИЈА, син Нике и Луце Лацић, рођен 23.08.1950. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED], Хрват, завршио машинску техничку школу

МЕНДЕШ ЛУКА, син Пеје и Манде Лелић, рођен 02.01.1944. г. у [REDACTED] општина Брчко, где је и настањен, [REDACTED], Хрват, аутопревозник

АНТИЋ МАТЕ, син Пеје и Делфе Божић, рођен 21.05.1934. г. у [REDACTED], општина Брчко где је и настањен [REDACTED], Хрват, бравар

РАМИЋ МУСТАФА, син Јусуфа и Семке Мерић, рођен 06.02.1942. г. у Брчком где је и настањен [REDACTED]
[REDACTED], Муслиман, завршио машински факултет, отац двоје дјече, ожењен

РАМИЋ ИБРАХИМ, син Јусуфа и Семке Мерић, рођен 11.02.1944. г. у Брчком, где је и настањен [REDACTED]
[REDACTED], Муслиман, завршио медицински факултет - специјалиста интерне медицине, ожењен, без дјече

ЈУСУФОВИЋ МУНИБ, син Мује и Есме Сврака, рођен 17.02.1948. г. у Селишту, општина Пљевља, стално настањен у Брчком [REDACTED], Муслиман, завршио вишу управну школу, ожењен ЈУРИШИЋ МАТЕ, син Туње и Кате Стјепановић, рођен 04.09.1950. г. у Горицама, општина Брчко, настањен у Брчком, [REDACTED], Хрват, професор, ожењен - отац двоје дјече

АНИЋ МИЈО, син Анте и Манде, рођен 29.05.1949. г. [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED], Хрват, професор, ожењен

ФИЛИПОВИЋ СТЈЕПАН, син Блажа и Ане Филиповић, рођен 12.02.1959. г. у Лаништима, општина Брчко, настањен у Брчком, [REDACTED], Хрват, завршио факултет политичких наука, по занимању професор, ожењен, нема дјече

САНТОВАЦ ИВИЦА - КРЕШИМИР, син Јосипа и Марије Гргић, рођен 25.05.1942. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и стално настањен [REDACTED], Хрват, грађевински предузимач, ожењен

ЈУРКОВИЋ ИГЊАЦИЈЕ, син Филипа и Петре Мандеш, рођен 30.07.1938. г. у Бијелој општини Брчко, настањен у Брчком [REDACTED], Хрват, завршио вишу управну школу, пензионер, ожењен, отац троје дјече

ЂАПО МИРСАД, син Халида и Улфете, рођен 02.11.1953. г. у Брчком, где је и стално настањен [REDACTED]
[REDACTED], Муслиман, завршио правни факултет, ожењен, отац двоје дјече

МУСИЋ РЕШИД, син Мује и Шевке Османбашић из Горњег Рахића, општина Брчко

ХАЈДАРЕВИЋ УЗЕИР, рођен 1956. г. у Гуњи, општина Жупања

МУЈКАНОВИЋ ФАРИД, син Хамдије, рођен 01.07.1963. г. у Маочи, завршио војну академију

ПЉАКИЋ РАМИЗ

ЧАНЧАРЕВИЋ НИКО, син Мате и Маре Мијатовић, рођен 21.05.1961. г. у Бијелој, општина Брчко, настањен у Брчком, [REDACTED], Хрват, завршио економски факултет, ожењен, отац једног дјетета

КИН ЗВОНИМИР, син Петра и Олге Ловинчић, рођен 01.03.1943. г. у Славонској Пожеги, настањен у Брчком, [REDACTED], Хрват, завршио факултет ОНО, ожењен

ШЕРИФОВИЋ ЕНЕС, син Наила и Нафије Бешић, рођен 13.07.1956. г. у Хумцима, општина Лопаре, настањен у Брчком, [REDACTED], Муслиман

ХАСАНОВИЋ МЕВЛУДИН, син Ибрахима и Хадире Омербашић, рођен 05.10.1958. г. у Брчком, где је и настањен, [REDACTED], Муслиман, завршио медицински факултет

ЧАНЧАРЕВИЋ АНДРИЈА, син Блажа и Кате Јурковић, рођен 17.12.1925. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED], Хрват

БОЖИЋ НИКО, син Иве и Кате Јурић, рођен 22.06.1940. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен кбр. [REDACTED], Хрват, угоститељ, ожењен

МЕНДЕШ МАТЕ, син Анте и Маре Гељић, рођен 28.09.1954. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED], Хрват, аутопревозник

МИШКОВИЋ ИВО, син Анте и Руже Јосић, рођен 17.04.1944. г. у Крепшићу, општина Брчко, настањен у [REDACTED], општина Брчко, [REDACTED], Хрват

ЛАСТРИЋ МАРИЈАН, син Иве и Анте Петрашевић, рођен 22.08.1957. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED], Хрват

ВЕСЕЛЧИЋ ЈУРО, син Јозе и Руже Тадић, рођен 22.05.1939. г. у Шпионици, општина Сребреник, настањен у [REDACTED], општина Брчко, [REDACTED], Хрват

ЛАМЕШИЋ МАРИЈАН, син Мате и Јање Брњић, рођен 12.03.1945. г. у Горњој Сакави, општина Брчко, настањен у [REDACTED], општина Брчко, [REDACTED], Хрват, трговац, ожењен

ДЕЈАНОВИЋ ФИЛИП из Бијеле

ГЕЉИЋ ПИЉО, син Јакова и Ане Белобрадић, рођен 2.07.1957. г. у [REDACTED] општина Брчко где је и настањен [REDACTED], Хрват, земљорадник

ЧАНЧАРЕВИЋ ФРАЊО, син Андрије и Маре Глухаковић, рођен 05.02.1952. г. у [REDACTED], општина Брчко где је и настањен [REDACTED], Хрват, РТВ механичар

ЧАНЧАРЕВИЋ АНДРИЈА, син Нике и Луце Лацић, рођен 23.08.1950. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED], Хрват, завршио машинску техничку школу

МЕНДЕШ ЛУКА, син Пеје и Манде Лелић, рођен 02.01.1944. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED], Хрват, аутопревозник

АНТИЋ МАТЕ, син Пеје и Делфе Божић, рођен 21.05.1934. г. у [REDACTED], општина Брчко где је и настањен [REDACTED], Хрват, бравар

ЈУРКОВИЋ АНЂЕЛКО, син Игњације и Руже Гељић, рођен 21.07.1963. г. у Тузли, настањен у Брчком [REDACTED], Хрват, ожењен, отац једног дјетета

БОРБИЋ ЗВОНИМИР зв. ЂОНЕ, син Јуре и Марте Шимић, рођен 15.06.1947. г. у [REDACTED], општина Брчко где је и настањен [REDACTED], Хрват

АНДИЋ ПИЉО, зв. ИРАЦ, син Мате и Кате Шимић, рођен 26.05.1957. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED], Хрват

СТЕЛЕПАНОВИЋ ИВО, зв. ПЕЛЕШ, син Андрије и Ике Јурковић, рођен 02.01.1970. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED], Хрват

МЕНДЕШ ДРАГАН, син Луке и Руже Јурковић, рођен 15.01.1964. г. у [REDACTED] где је и настањен [REDACTED], Хрват

МЕНДЕШ МАТИЈА, син Фране и Руже, рођен 25.06.1961. г. у [REDACTED] општина Брчко, где је и настањен [REDACTED], Хрват

ЧАНЧАРЕВИЋ ГРГА, син Маријана и Маре Јурковић, рођен 29.07.1957. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED], Хрват, стolar

БОРБИЋ ПЕТАР, зв. МАЧАК, син Мате и Маре Ђаћић, рођен 24.03.1944. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED], Хрват, земљорадник

БОРБИЋ АНДРИЈА, син Мате и Маре Ђаћић из Бијеле

БОРБИЋ ИВО зв. ШЕПУТАЛО, син Мате и Маре Ђаћић из Бијеле

ЈУРКОВИЋ ИВО, зв. АКЕ, син Паве и Маре Јурковић, рођен 29.05.1971. г. из [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED], Хрват

ЈУРКОВИЋ АНЂЕЛКО, син Игњације и Руже Гељић, рођен 21.07.1963. г. у Тузли, настањен у Брчком [REDACTED], Хрват, ожењен, отац једног дјетета

ХРГОВЧИЋ ТОМИСЛАВ, син Петра и Лује Мишић, рођен 01.01.1950. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED], Хрват

ГЛУХАКОВИЋ БАРТОЛ, син Мате и Јање Божић, рођен 22.02.1927. г. у [REDACTED] општина Брчко где је и настањен [REDACTED], Хрват

ЈУРИЋ ИВО, син Јуре из Церика, стар око 48 година

ЈУРИЋ ЛУКА, син Иве из Церика, стар око 21 годину

ХРГОВЧИЋ ЗЛАТКО, син Иве и Луце Марић - Блекић рођен 20.11.1961. г. у Дубравама општина Брчко, настањен у [REDACTED], Хрват

ПЕТРОВИЋ ДРАЖАН, син Петра и Анице Мићић, рођен 15.02.1963. г. у Брчком, настањен у [REDACTED], општина Брчко, [REDACTED], Хрват

ПЕТРОВИЋ МЛАДЕН, син Петра и Ане Мићић, рођен 18.08.1961. г. у Брчком, настањен у [REDACTED] општина Брчко, [REDACTED]

МАРОЈЕВИЋ ПАВО, син Илије и Ане Павић, рођен 17.01.1948. г. у [REDACTED] општина Брчко, где је и настањен [REDACTED], Хрват

ТОМИЋ МИШО, син Луке и Ане Хрговчић, рођен 21.08.1962. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен, [REDACTED], Хрват

ЂОРЂИЋ ЗВОНИМИР, зв. ЂОНЕ, син Јуре и Марте Шимић, рођен 15.06.1947. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED], Хрват

ЧАНЧАРЕВИЋ ГРГА, син Маријана и Маре Јурковић, рођен 29.07.1957. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED], Хрват, стolar

МАНЕШ МАТИЈА, син Фрање и Руже, рођен 25.06.1961. г. у [REDACTED] општина Брчко, где је и настањен [REDACTED], Хрват

ГЛУХАКОВИЋ ФИЛИП, син Бартола и Руже Чанчаревић, рођен 27.03.1967. г. у [REDACTED], где је и настањен [REDACTED], Хрват

ПОДРУЧЈЕ БРЧКОГ

Напад на село Бијела општина Брчко почињен злочин над цивилним становништвом, убијање цивилних лица у њиховим кућама и неколико рањених. Поред убијања и рањавања цивилних лица, опљачкано и запалено је око 40 кућа и исто толико пратећих објеката, између осталих и вјерских објеката. Злочин је почињен од стране јединица из састава 108. брчанске бригаде ХВО Босанске посавине у бившој БиХ у чијем саставу су:

ПОДРУЧЈЕ БРЧКОГ

Напад на село Буковац општина Брчко, убијање цивила српске националности испред њихових кућа, затим пљачка и паљење већег броја кућа и пратећих објеката од стране јединица из састава 108.

брчанске бригаде ХВО Босанске посавине.

Кривично одговорни:

РАМИЋ МУСТАФА, син Јусуфа и Семке Мерић, рођен 06.02.1942. г. у Брчком где је и настањен [REDACTED]. Муслиман, завршио машински факултет, отац двоје дјече, ожењен [REDACTED]

РАМИЋ ИБРАХИМ, син Јусуфа и Семке Мерић, рођен 11.02.1944. г. у Брчком, где је и настањен [REDACTED]. Муслиман, завршио медицински факултет - специјалиста интерне медицине, ожењен, без дјече

ЈУСУФОВИЋ МУНИБ, син Мује и Есме Сврака, рођен 17.02.1948. г. у Селишту, општина Пљевља, стално настањен у Брчком [REDACTED]. Муслиман, завршио вишу управну школу, ожењен

ЈУРИШИЋ МАТЕ, син Туње и Кате Стјепановић, рођен 04.09.1950. г. у Горицама, општина Брчко, настањен у Брчком, [REDACTED]. Хрват, професор, ожењен - отац двоје дјече

АНИЋ МИЈО, син Анте и Манде, рођен 29.05.1949. г. [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED]. Хрват, професор, ожењен

ФИЛИПОВИЋ СТЈЕПАН, син Блажа и Ане Филиповић, рођен 12.02.1959. г. у Лаништима, општина Брчко, настањен у Брчком, [REDACTED]. Хрват, завршио факултет политичких наука, по занимању професор, ожењен, нема дјече

САНГОВАЦ ИВИЦА - КРЕШИМИР, син Јосипа и Марије Гргић, рођен 25.05.1942. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и стално настањен [REDACTED]. Хрват, грађевински предузимач, ожењен

ЈУРКОВИЋ ИГЊАЦИЈЕ, син Филипа и Петре Мандеш, рођен 30.07.1938. г. у Бијелој општина Брчко, настањен у Брчком [REDACTED]. Хрват, завршио вишу управну школу, пензионер, ожењен, отац троје дјече

ЂАПО МИРСАД, син Халида и Улфете, рођен 02.11.1953. г. у Брчком, где је и стално настањен [REDACTED]. Муслиман, завршио правни факултет, ожењен, отац двоје дјече

МУСИЋ РЕШИД, син Мује и Шевке Османбашић из Горњег Рахића, општина Брчко

ХАЈДАРЕВИЋ УЗЕИР, рођен 1956. г. у Гуњи, општина Жупања

МУЈКАНОВИЋ ФАРИД, син Хамдије, рођен 01.07.1963. г. у Маочи, завршио војну академију

ПЉАКИЋ РАМИЗ

ЧАНЧАРЕВИЋ НИКО, син Мате и Маре Мијатовић, рођен 21.05.1961. г. у Бијелој, општина Брчко, настањен у Брчком, [REDACTED]. Хрват, завршио економски факултет, ожењен, отац једног дјетета

КИН ЗВОНИМИР, син Петра и Олге Ловинчић, рођен 01.03.1943. г. у Славонској Пожеги, настањен у Брчком, [REDACTED], Хрват, завршио факултет ОНО, ожењен
ШЕРИФОВИЋ ЕНЕС, син Наила и Нафије Бешић, рођен 13.07.1956. г. у Хумцима, општина Лопаре, настањен у Брчком, [REDACTED], Муслиман
ХАСАНОВИЋ МЕВЛУДИН, син Ибрахима и Хадије Омербашић, рођен 05.10.1958. г. у Брчком, где је и настањен, [REDACTED], Муслиман, завршио медицински факултет
МАРТИНОВИЋ ЛУКА, син Нике и Луце Николић, рођен 17.08.1955. г. у Бановићима, настањен у Брчком [REDACTED], Хрват, ожењен
ЦИНИЋ БЛАЖА, зв. БАЈИЦА, син Петра и Луце Лацић, рођен 06.11.1949. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED], Хрват, земљорадник, ожењен
МИШКОВИЋ ЗВОНКО, син Мате и Манде Мартиновић, рођен 04.01.1960. г. у [REDACTED], општина Брчко где је и настањен [REDACTED], Хрват
МИШКОВИЋ МИРКО, син Анте и Кате Домић, рођен 26.02.1961. г. у Брчком, настањен у [REDACTED], општина Брчко, [REDACTED], Хрват, по занимању кухар
ЈУРКОВИЋ СТЈЕПАН, зв. ПЕПА, син Кречимира и Тонке Марељић, рођен 07.03.1966. г. у [REDACTED], општина Брчко где је и настањен [REDACTED], Хрват
РАДОШЕВИЋ ЗДРАВКО, зв. КЈЕСА, син Илије и Маре Туфекчић, рођен 23.06.1962. г. у [REDACTED], општина Брчко, где је и настањен [REDACTED], Хрват
МИКИЋ ЗДРАВКО, син Tome и Љубе Бабић, рођен 18.04.1962. г. у Брчком, настањен у [REDACTED], општина Брчко, [REDACTED], Хрват
ШИМИЋ ЖАРКО, син Иве и Јање Марељић, рођен 12.12.1965. г. у Брчком, настањен у [REDACTED], општина Брчко, [REDACTED], Хрват
ФИЛИПОВИЋ НИКО, син Блажа и Ивке Марковић, рођен 13.01.1964. г. у Брчком, настањен у [REDACTED], општина Брчко, [REDACTED], Хрват
ШИМИЋ ЈОЗО, зв. ЗИКЕ, син Пере и Јеле Филиповић, рођен 06.11.1964. г. у г. у [REDACTED], општина Брчко, [REDACTED], Хрват
ЂУКИЋ НИКО, син Маријана из Уловића

R E P U B L I K A S R P S K A
 MINISTERSTVO ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
 STANIVA JAVNE BEZBJEDNOSTI.

B R Č K O

Broj: 0243/02-230-41/94.

Dana, 13.maja 1994.godine, u vremenskom periodu od djejanju neprijateljske artiljerije na uže jezgro grada su u sredini dana objektna u gradu pričinjena velika šteta i poginule osobe.

U toku dana raspolaže troje civila je fotografisano jedno i drugo slike su pod TIZVJETOM je sačinjena fotodokumentacija koja čini sastavni dio ovog izvještaja.

Sastavljen povodom djelovanja neprijateljske artiljerije na uže jezgro grada sa područja sela Brke i sa uporišta brda Vranovača.

Izvještaj sačinio,

Dana 10.maja 1994.godine u vremenskom periodu od 19,35 do 19,45 časova muslimanske snage su izvršile artiljerijski napad na uže jezgro grada i tom prilikom tri civilne osobe su poginule,dok je njih 11 zadobilo teže i lakše tjelesnu povredu.

Obzirom da je u momentu djelovanja neprijateljske artiljerije u Brčkom zasjedala Narodna skupština Republike Srpske,a i sa ma činjenica da su granate padale nedaleko od Doma kulture gdje se održavalo zashđanje skupštine i hotela "Galeb"gdje se nalazio veći broj gostiju i novinara,očita namjera neprijatelja je bila da se ugroze životi poslanika,najvišeg rukovodstva Republike Srpske kao i civilno stanovništvo grada Brčkog.

Na osnovu procjena,odnosno saopštenja vojnih vlasti djelova nje artiljerije je izvršeno sa muslimanskog uporišta Vranovača kao i iz reona sela Brke najvjerojatnije iz tenka T-55 i ZIS-a 76 mm.

Granate su pale u ulicu Braće Radića,Trg M.Tita,ulicu Jelenke Voćkić,ulicu Vase Pelagića,Kozaračku i Ante Jurića kao i u ulici Majevičkih brigada.

Granata koja je pala u uliciu Jelenke Voćkić udarila je u prozor stana Isailović Koje i tom prilikom su od gelera smrtno stradali Kojina supruga Svjetlana rođena 1967. godine u osmom mjesecu trudnoće,kćerka Božana rođena 1991.godine i otac Božo rođen 1933.godine.

Od ostalih granata koje su pale u navedenim ulicama tože su povrijedjeni Zelić Mara rođena 1953. godine i Lukić Mila,radnik SJB Brčko, rođen 1972. godine, dok su lakše povrede zadobili Mičić Milorad, rođen 1955. godine,Lakić Djordje,rođen 1952. godine,Aleksić Luka,rođen 1973. godine,Živković Cvija,rođena 1989.godine,Simić Jelena,rođena 1968.godine,Tošić Nedjo,rođen 1959.godine,Djurđić Petar,rođen 1950.godine,Marković Miladinka rođena 1973.godine, i Pantić Milovan rođen 1933.godine.

Svi povrijedjeni su prebačeni u MC Brčko gdje se i danas nalaze.

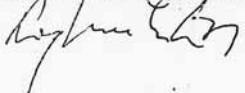
- 2 -

Pored poginulih i povrijedjenih od djelovanja neprijateljske artiljerije je na objektima u gradu pričinjena velika materijalna šteta.

Lice mjesto pogibije troje civila je fotografisano kao i mesta gdje su pale granate o čemu je sačinjena fotodokumentacija koja čini sastavni dio ovog izvještaja.

Izvještaj sačinio,

Petar Kaurinović

MEDICINSKI CENTAR

Bošnica "Sv!Vasilije Veliki"

B R Č K O

IZVEŠTAJ O RANJAVANJU CIVILNIH LICA U BRČKOM DANA 13.09.1994 god.
OD POSLEDICA GRANATIRANJA GRADA

TEŠKO RANJENI I PO ŽIVOT OPASNE POVrede(1) Nikolić Silvio 1977 god. Brčko

Dg. Vulnus explosivum capitis penetrans l. sin.

Protrusio massae cerebri

Coma cerebri

/ Poslat u Beograd na Neurohirurgiju na operaciju ./

(2) Dabić Jovan 1938 god. BrčkoDg. Vulnera explosiva capitis sin, thoracis bilater, famoris bilater,
antebrachi et cubitis sin.

Iaesi a.xadialis sin.

Fractura femoris sin.

/ Poslat u Beograd na operaciju na Neurohirurgiju i Ortopediju./

(3) Vujičić Jokic 1912 god. BrčkoDg. Vulnera explosiva abdominis penetrans, hemithoracis sin, ragio
mammae sin et antebrachi sin.

Conquasatio antebrachi sin. Lacsio intestini jejunii

/ Pacijentica Operisana u Brčkom./

LAKŠE RANJENI - OBRAĐENI U HIRURŠKOJ AMBULANTI I VARAĆENI KUĆI(1) Lukić Boško 1935 god. Brčko

Dg. Vulnus explosivum antebrachi sin. penetrans

(2) Radušić Raissa 1942 god. Brčko

Dg. Vulnera explosiva hemithoracis, brachi et femoris dex.

(3) Ristić Aleksandar 1944 god. Brčko

Dg. Vulnera explosiva brachi l. dex.

(4) Djukić Vesna 1976 god. Brčko

Dg. Vulnera explosiva hemithoracis et brachi sin.

(5) Radušić Milko 1939 god. Brčko

Dg. Vulnera explosiva brachi dex.

(6) Rosić Save 1924 god. Brčko

Dg. Vulnera explosiva femoris sin.

(7) Demirović Sabina 1980 god. Brčko

Dg. Vulnus explosivum femoris sin.

- 2 -

8. Iakić Mladen 1982 god. Brčko

Dg. Vulnus explosivum femoris sin.

9. Mitrović Goran 1972 god. Brčko

Dg. Vulnera explosiva corporis multiplices

10. Malčić Djurađ 1961 god. Brčko

Dg. Vulnera explosiva thoracis billater. et tegmenti abdominis
et femoris billater.

Brčko

13.09.1994. god.

Prim. dr. Dragan Ninković

Dr. Dragan Ninković

ELEKTROPRIVREDNO PREDUZEĆE
 "ELEKTRO-BIJELOJINA" BIJELOJINA
 ELEKTRODISTRIBUTIVNO PODRUČJE
 "ELEKTRODISTRIBUCIJA BRČKO" BRČKO

Broj: 47/94.
 Brčko, 16.5.1994. godine II - 2 KS/DS

PREDMET: Izvještaj o oštećenju ČTS "Brčko 2" (Dizdaruša)
 sa procjenom nastale štete.

U srijedu 11.05.1994. godine oko 19,30 sati, zbog djelovanja neprijateljske artiljerije došlo je do velikih oštećenja na objektu i opremi ČTS 110/35/10 kV "Brčko 2" i to:

- Transformator 40 MVA 110/35/10 kV - direktno pogodjen - ulje iscurilo - 2.000.000 + 150.000 troškovi prevoza,
- Prekidač 110 kV uništen - 85.000,
- Strujni transformator 110 kV uništen 35.000,
- Katodni odvodnik prenapona 110 kV uništen - 18.000,
- Potporni izolator 110 kV - oštećen 2 kom, 10.000,
- 10 kV postrojenje, trafo ćelija, transformator 10/0,4 kV, produžna ćelija - uništeno 300.000,
- Zid zgrade postrojenja probijen granatom, staklo polupano, paušalno 20.000

Procijenjena šteta - ukupno: 2,618.000 din.

DOSTAVLJENO:

- 1 x Skupština opštine Brčko
- 1 x EPP "Ektro-Bijeljina"
- 1 x I Posavska brigada
- (1) x MUP Brčko

00.000.17
0-3/C2-230-34/74

REPUBLIKA SRPSKA

DD "BOSNAPLO", preduzeće za proizvodnju,
unutrašnji i spoljnotrgovinski promet

B r č k o

Broj: 112 /94
Brčko, dana 7. jula 1994. godine

MINISTARSTVO ZA UNUTRAŠNJE
POSLOVE

- Kriminalistička služba-

B r č k o

PREDMET: Prijava štete od granatiranja.

Prilikom noćenjeg ispaljivanja granata se neprijateljskih rečnika na grad (prije 1 čas noći) jedna granata većeg kalibra udario je u našu fabriku sa hladnjacom, prilikom čega je došlo do većeg oštećenja kako na objektu tako i na uskladištenoj robi. Naime, probivši krov fabrike napravivši rupu prečnika od oko 1,5 metara dijelovi granata su prouzrokovali oštećenja na duboko smrznutoj robi koja se nalazila u komori. Komora je dimenzija 30,00 x 10,00 x 8,00 i u istoj se nalazio oko 280 tona uskladištenog duboko smrznute robe prosječne cijene od 1,5 dm/kg. Procjenju Štate na objektu i robi molimo da obavi vaša komisija zajedno sa našim osobljem.

D r e k t o r,
Carabed
/Jovica Sofić, dipl. ecc./

Причивено!
 23.04.1990. год.
 11/02-230-32/91

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ
- Извршни одбор -
Брчко

13 маје 1.995 године

72/95

Гранатирање објекта дана 12 маја оз. с. око 16 часова.

Обавјештавам вас, да је у прilikom гранатирања из Хрватске војске, јуђерашњег дана око 16 часова у нај круж ("Bosnoplod") пале две гранате већег калибра. Jedna граната ударила је испред објекта "Dorede" а друга граната, уз саму фабрику (trougeo restorana i fabrike) подигавши бетон у великом ванјском ходнику. Том прilikom била су сlijedeћа оштећења:

- у електричним омарима дошло до прогарења осигурача (ради чега је у току дена фабрика била искључена из реда) и то 15 комада 15 комада НИСКО НАПОНСКИХ ВИСОКО УЧИНСКИХ ОСИГУЧАВАЧА;
- уништено (у потпуности разнесено) 25 комада бокса палета дрвених;
- од детонације полупана стакла на фабрици и погону згнасти роба и то око 45 комада стакала (200 cm x 100 cm) и те 250 cm x 100 cm),
- уништен дио жељезне ограде,
- оштећен ванјски ходник у фабрици око 15 m².

Представници ВОЈСКЕ извршили су увиђаји.

Обавјештављамо вас о предњем поздрављамо Вас.

Доставити:

- Извршном одбору општине,
- (MUP - Станција јавне безбедности,
- Вojна пошта Брчко - (Арсен),
- Архиви.

*Директор,
Jovica Šefić, dipl. ecn.*

RO MEDICINSKI CENTAR
OUR OPSTA BOLNICA
BRČKO

Amb. broj 4522/54

OSNOVНОМ JAVНОМ TUZILAŠTVU

Prijava o ozljedi
28.5.94.

od 198.....

Ime i prezime:	GAJIĆ NATAŠA
Doba:	1989. god.
Zanimanje:	
Vrijeme ozljede:	Dg. V. expl. cruris l. sin. Fractura tibiae l. sin. aperta (Eksplozivna povreda l. potkoljenice sa otvorenim prelomom l. golenjače)
Strojevna ozljeda:	Teška tjelesna povreda
Kada i gdje se ozlijedio?	Povrijedjena pri granatiranju Brčko.
Na koji način?	Ispred kuće pala granata te je povrijediti dijete koje se igralo.
Kakvim oruđem?	
Ime počinitelja:	
Mjesto stanovanja počinitelja:	
Može li se ozlijedeni saslušati?	
Gdje se nalazi ozlijedeni?	

Brčko, 27.6.94. 198 god.

Ljekar,
dr. Pađić Dragan, hirurg

Grafom - Brčko 1186-87
M. Č. 1994.

Načelnik službe.

Prim. dr. Popović, hirurg

RO MEDICINSKI CENTAR
OOUR OPSTA BOLNICA
BRČKO

Amb. broj 4559/94

OSNOVНОМ JAVНОM TUŽILAŠTVU Brčko

Prijava o ozljedi

od 28.5.94. 198

Ime i prezime:	JOVIĆ MIHALLO
Doba:	1969. god.
Zanimanje:	vozač
Mjesto stanovanja:	Brčko
Opis ozljede:	Dg. V. explosiva thoracis non penetrans et extr. inf. bill. (eksplozivne povrede grudnog koša bez prodruga gelera u gr. koš, te povrede obje noge).
Stepen ozljede:	Lake tjelesne povrede
Kada i gdje se čin dogodio?	23.6.94. god. na radnom mjestu pri granjenju grada.
Na koji način?	Granata iz višecjevnog bacača pala je na zgradu vozognog parka MC Brčko i povrijeđio vozača koji je bio dežurni.
Kakvim oruđem?	
Ime počinatelja:	
Mjesto stanovanja počinatelja:	
Može li se ozlijedeni saslušati?	
Gdje se nalazi ozlijedeni?	

Brčko, 27.6.94. 198 god.

Lijekar,
dr Pajic Djordje, hirurg

Načelnik službe,

Prim. dr Popović, hirurg

Grafam Brčko 118687

RO MEDICINSKI CENTAR
OUR OPSTA BOLNICA
BRCKO

Amb. broj 4566

OSNOVНОМ ЈАВНОМ ТУЗИЛАШТВУ

Prijava o ozljedi

od 28.5.94. 198

Ime i prezime:	ŠIMIĆ IVICA
Doba:	1962.
Zanimanje:	
Mjesto stanovanja:	B. Luka
Opis ozljede:	Dg. V. expl. capititis et AHS L. sim. (Eksplozivna povreda glave i l. ramena)
Stepen ozljede:	Tешка тјесна повреда (po život opasna)
Kada i gdje se din dogodio?	Povrijedjen pri granatiranju Brčkog
Na koji način?	Pri vožnji na koridoru pešala granata iz VBR te galeri pogodili u vozilo u kome je on bio. U toku transporta kod Bijeljine nastupa smrt.
Kakvim orudem?	
Ime podnositelja:	
Mjesto stanovanja podnositelja:	
Može li se ozlijedeni saslušati?	
Gdje se nalazi ozlijedeni?	

Brčko, 29.6.94. 198 god.
Ljekar,

Načelnik službe,

dr Rajko Draganac, chirurg
Grafam. Brčko 1166-37
Pajk Draganac
Pajk Draganac, chirurg

Prim. dr. Zoran M. Simić

Bosna i Hercegovina
Brčko distrikt Bosne i Hercegovine

TUŽILAŠTVO/TUŽITELJSTVO
BRČKO DISTRIKTA BiH

Trg pravde 10, 76100 Brčko distrikt Bosne i Hercegovine; tel: 049/217-227; fax: 049/219-088; mail: jtbd@jtbd.ba

Broj: A – RZ - 4/2012

Brčko, 26. mart 2012 godine

Босна и Херцеговина
Брчко дистрикт Босне и Херцеговине
ТУЖИЛАШТВО
БРЧКО ДИСТРИКТА БиХ

26.3.2012.

01 | 05 | 1582 |

S K U P Š I N A
BRČKO DISTRIKTA BiH
(Na broj: 02-05-274/12-1)

PREDMET: Odgovor na poslaničko pitanje poslanika Panić Vukašina

Uvaženi poslanik, gospodin Vukašin Panić uputio je slijedeće poslaničko pitanje:

„ 8. marta 1993 godine je 13 pripadnika VRS iz Grbavice zarobljeno i na svirep način mučeno i ubijeno, a izmasakrirana tijela vraćena. Pitam: šta su Policija i Tužilaštvo do sada uradili po pitanju razrešenja i procesuiranja ovog svirepog zločina, te zašto i nakon 19 godina od ovog zločina ništa nije urađeno po pitanju odgovornosti onih koji su počinili ovaj zločin.“

Na navedeno poslaničko pitanje dajemo slijedeći odgovor:

Dana 08. marta 1993 godine u mjestu Boderište, u vrijeme oružanog sukoba u Bosni i Hercegovini između Armije Republike BiH i Vojske Republike Srpske došlo je do pogibije 13 pripadnika Vojske Republike Srpske. Povodom ovog događaja dana 23. decembra 1993 godine tadašnji Osnovni sud u Brčkom donosi Rješenje o sproveđenju istrage protiv 124 lica zbog krivičnog djela Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 144 preuzetog Krivičnog zakona SFRJ. Na osnovu ovako sprovedene istrage tadašnje Osnovno javno tužilaštvo u Brčkom je 26.07.1994 godine podiglo optužnicu protiv 133 lica za navedeno krivično djelo, pa je postupajući Osnovni sud u Brčkom dana 05.07.1995 godine donio presudu kojom je oglasio krivim 61 lice dok su 72 lica oslobođena od optužbe. Viši sud u Bijeljini je 07.02.1996 godine u osuđujućem dijelu ukinuo prvostepenu presudu i predmet vratio prvostepenom суду na ponovno suđenje.

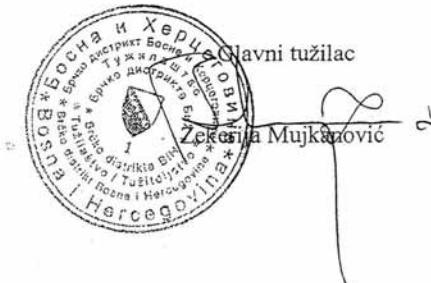
Tužilaštvo Brčko distrikta je pri ovakovom stanju stvari spis vratilo u fazu istrage te 20. jula 2006 godine donijelo Naredbu za sprovodenje istrage saglasno kojoj se vodi istraga protiv NN počinilaca zbog osnova sumnje da su navedenim događajem izvršili krivično djelo Protivpravno ubijanje i ranjavanje neprijatelja iz člana 146. stav 1. preuzetog Krivičnog zakona SFRJ. Na osnovu provedene istrage istražni spis je dana 27. februara 2007 godine, a saglasno tada važećem Pravilniku o pregledu predmeta ratnih zločina, dostavljen Tužilaštvu BiH na pregled i ocjenu. Nakon izvršenog uvida u istražni spis Tužilaštvo BiH je dalo ocjenu u kojoj navodi „da su našli

da nije predočeno dovoljno dokaza za osnovanu sumnju da je u konkretnom slučaju počinjeno teže kršenje međunarodnog humanitarnog prava, te je potrebno nastaviti istragu u ovom krivičnom predmetu“.

Shodno ovakvom mišljenju Tužilaštvo Brčko distrikta BiH je dana 18. marta 2010 godine donijelo Naredbu o dopuni istrage, usmjeravajući istragu u dva važna pravca: u pravcu prikupljanja dokaza da je u konkretnom slučaju počinjen ratni zločin te u pravcu prikupljanja dokaza o mogućim izvršiocima navedenog krivičnog djela. Prema ovoj naredbi, kojom su detaljno i precizno određene istražne radnje koje treba provesti, trebaju postupiti ovlaštena službena lica Policije Brčko distrikta BiH. Dakle, nastaviće se saslušavanje Naredbom poimenično određenih lica radi utvrđivanja svih relevantnih činjenica važnih za tužilačku odluku. Takođe će biti provedena odgovarajuća vještačenja.

U dosadašnjem toku istrage saslušana su 53 lica, većinom pripadnika obje nekadašnje zaraćene strane. Spis takođe sadrži dokumentaciju o izvršenoj razmjeni tijela poginulih, njihovom ljekarskom pregledu i nalazima o izvršenoj obdukciji. Istražni tim je takođe locirao lice mjesta, izašao na lice mjesta te izvršio fotografisanje istog.

Iz svega navedenog se može zaključiti da Tužilaštvo i dalje kontinuirano provodi istragu u ovom predmetu sa ciljem da činjenično potpuno rasvjetli ovaj ratni događaj, a zatim na takve činjenice primjeni odgovarajuće procesne i materijalne krivičnopravne odredbe. U trenutku kada se steknu takve činjenične i pravne prepostavke, Tužilaštvo će i donijeti svoju odluku.

**BOSNA I HERCEGOVINA
BRČKO DISTRIKT BIH
POLICIJA DISTRIKTA
BRČKO**

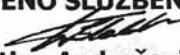
Broj: 02-230- 264/04.
Datum, 19.03.2004. godine.

SLUŽBENA ZABILJEŠKA

Sastavljena dana 19.03.2004.godine u službenim prostorijama Kriminalističke policije Brčko Distrikta povodom obavljenih konsultacija sa Javnim tužiocem Brčko Distrikta BiH Mujkanović Zekerijom.

Dana 19.03.2004. godine obavljen je telefonski razgovor sa Javnim tužiocem, u vezi rada po predmetu broj: 861/03, koji se odnosi na navodno počinjene ratne zločine u mjestu Boderište dana 08.03.1993. godine. U obavljenom razgovoru Tužilac je naveo da je Sudu u Hagu upućen zahtjev da se dostave krivične prijave koje su navedene u aktu broj: 02-230-1844/03 od 05.09.2003. godine koji je upućen Javnom tužilaštvu Brčko Distrikta BiH. Tužilac je takođe naveo da će odmah po dobijanju krivičnih prijava iz Haga sa ovim predmetom zadužiti nekoga od svojih zamjenika i da će nakon toga tužilaštvo uputiti zahtjev Policiji za preduzimanje potrebnih radnji.

OVLAŠTENO SLUŽBENO LICE:

Zlatko Androšević

OHR
Office of the
High Representative

Musalı bb, 76100 Brčko

Tel: ++387 49 240 300

Fax: ++387 49 217 560

July 27, 2007

Mr Jovan Pudic
Republika Srpska Veterans' Organization in Brcko District
Nadbiskupa J. J. Strosmajera
Brcko District of BiH
Bosnia and Herzegovina

Mr Niko Bacic
President
Bukvik Local Community
Brcko District of BiH
Bosnia and Herzegovina

Mr Rado Varcakovic
President
Grbavica Local Community
Brcko District of BiH
Bosnia and Herzegovina

Dear gentlemen:

Thank you for your letter of July 18, 2007.

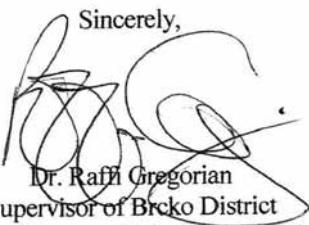
I understand your frustration and disappointment over what you perceive as slow progress in pursuing war crimes and other criminal acts during the war. Unfortunately this frustration and disappointment are shared by all people in Bosnia and Herzegovina. It is further proof of the urgent need to draft and adopt a national war crimes prosecution strategy.

For the Brcko area I can assure you that the Prosecutor's Office, with the assistance of the Brcko District Judicial Commission, and the police, are developing means aimed at accelerating procedures. The High Representative and I have discussed their proposed measures during the HR's visit to Brcko on 24 July.

Please understand that investigating war crimes so many years after they were committed is extremely difficult, wherever they may have occurred.

You can rest assured that the prosecution of war crimes is one of my priorities, in both my capacity as Brcko Supervisor and as Principal Deputy High Representative.

Sincerely,

Dr. Raffi Gregorian
Supervisor of Brcko District
Principal Deputy High Representative

Мусала 66, 76100 Брчко

Тел: ++387 49 240 300

Факс: ++387 49 217 560

27.07.2007.

гдин Јован Пудић
 Борачка организација Републике Српске у дистрикту Брчко
 Надбискупа Ј. Ј. Штросмајера
 дистрикт Брчко БиХ
 Босна и Херцеговина

гдин Нико Бачић
 предсједник
 мјесна заједница Буквик
 дистрикт Брчко БиХ
 Босна и Херцеговина

гдин Радо Варџаковић
 предсједник
 мјесна заједница Грбавица
 дистрикт Брчко БиХ
 Босна и Херцеговина

Поштована господо,

Захваљујем вам се на писму од 18.07.2007.

Схватам ваше незадовољство и разочарење због онога што видите као споро напредовање процесирања ратних злочина и других кривичних дјела почињених за вријеме рата. Нажалост то незадовољство и разочарење осјећају сви људи у Босни и Херцеговини. То је још један доказ хитне потребе да се изради нацрт и усвоји државна стратегија за процесирање ратних злочина.

Што се подручја Брчког тиче, можете бити сигурни, да тужилаштво, уз помоћ Правосудне комисије дистрикта Брчко и полиције, ради на проналажењу мјера које би за циљ имале да убрзају поступке. Високи представник и ја смо разговарали о њиховом приједлогу мјера за вријеме посјете високог представника Брчком, 24.07.

Молим вас да схватите да је истрага ратних злочина, која се спроводи толико много година након што су почињени, веома тешка, где год да су се они десили.

Можете бити увјерени да је процесуирање ратних злочина један од мојих приоритета и као супервизора за Брчко и као првог замјеника високог представника.

С поштовањем,

др Рафи Грегоријан
супервизор за Брчко
први замјеник високог представника

2007

BOSNA I HERCEGOVINA
BRČKO DISTRIKT BiH
JAVNO TUŽILAŠTVO
BRČKO DISTRIKTA BiH
Broj: A - 253/04
Brčko, 20. septembar 2004 godine

*Brčko,
Tužilaštvo ne može pokazati jednog
da nije učestvovao u zločinu i
početku ota mi trebaš uvesti.
P. Č. J.*

- O H R BRČKO
n/r Supervizora,
gospode Suzan Džonson

- SKUPŠTINI BRČKO
DISTRIKTA BiH
n/r predsjednika,
gospodina Đapo Mirsada

- GRADONAČELNIKU
BRČKO DISTRIKTA BiH
n/r gosp. Damjanac Branka

P R E P O R U K A

Gospodina Tokača Mirsada sam upoznao naposredno nakon konferencije koja je održana u Brčkom 08. maja 2004 godine na temu «Približavanje Medunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju lokalnim zajednicama u BiH – Rad Medunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju u vezi sa zločinima koji su tokom rata počinjeni u Brčkom», u pokušajima da identificiram sve one koji mogu pomoći u radu ovog tužilaštva na istraživanju krivičnih djela ratnog zločina. Putem njega sam upoznat i sa djelovanjem Centra za istraživanje i dokumentaciju Sarajevo, na čijem se čelu on nalazi. Centar se bavi istraživačkim radom u oblasti medunarodnog humanitarnog prava, skupljanjem dokumentaciono-arhivske grage vezane za zbivanja u periodu 1991-1995-a godina te kreiranjem baze podataka vezane za pomenute i druge oblasti istraživanja.

Opštepoznata je činjenica da ne postoji potpuna i pouzdana evidencija o identitetu svih lica koja su nestala ili koja su smrtno stradala na području Brčko Distrikta BiH. Interes ove lokalne zajednice bi sigurno bio da se konačno i od strane pouzdane referentne institucije utvrdi broj, identitet i način stradanja takvih lica, bez obzira na nacionalnu i vjersku pripadnost, pol, vojnu jedinicu kojoj je pripadao i sl. Upoznavajući dosadašnji rad Centra za istraživanje i dokumentaciju Sarajevo vjerujem da to ovaj centar

može izvršiti te na takav način riješiti ovaj veliki humanitarni problem naše lokalne zajednice.

U cilju realizacije ovog posla gospodin Tokača bi, uz pomoć Vlade Brčko Distrikta BiH, bio spremam osnovati regionalni centar za sjeveroistoču Bosnu, sa akcentom rada na područje distrikta. Ovo tužilaštvo snažno podržava ovakvu inicijativu i ideju jer bi se moglo koristiti bazom podataka centra prilikom istraživanja ubistava, mučenja ili drugog nečovječnog postupanja prema civilima ili ratnim zarobljenicima, koji su počinjeni u toku minulog rata (kršenje međunarodnog humanitarnog prava i eventualni ratni zločini) te ne bi moralno praktički kretati od nule u jednom velikom broju takvih istraga kao što je to sada slučaj.

O ovakovom svom stavu sam Vas lično upoznao u proteklom periodu.

ИЗДАЊА ИСТОРИЈСКОГ ПРОЈЕКТА СРЕБРЕНИЦА

Резултати истраживачке и издавачке делатности Пројекта за кратко време његовог постојања су импресивни. Наши наслови померају границе јавног дискурса на изузетно важну и осетљиву тему Сребренице и ратних злочина у Босни и Херцеговини:

Сребреница: фалсификовање историје (у сарадњи са издавачким предузећем „Наш Печат“), група аутора, приредио Стефан Каргановић.

Сребреница: Деконструкција једног виртуелног геноцида, аутори Стефан Каргановић и Љубиша Симић.

Srebrenica: Deconstruction of a Virtual Genocide, на енглеском, група аутора, приредио Стефан Каргановић.

Масакр у Сребреници (Докази, контекст, политика), проф. Едвард Херман и група аутора, превод са енглеског.

Зборник радова са Међународног симпозијума у Руској академији наука у априлу 2009. године на тему Хашког трибунала и Сребренице, од групе аутора, одговорни уредник С. Каргановић.

Комисија Владе Републике Српске и њен извештај 2004. године (Кобне последице политичке неодговорности), приредио Стефан Каргановић.

Страдање српске Сребренице: фотографски путопис кроз земљу јада и чемера, аутор Љубиша Симић.

Српске жртве Сребренице, 1992–1995, приредио Стефан Каргановић.

Буквик: злочин без казне, аутор Љубиша Симић.

Крунски сведок (The Star Witness) у преводу на енглески језик, аутор Жерминал Чивиков.

Босански Атлас злочина Истраживачко-документационог центра из Сарајева – Критички осврт, издање Историјског пројекта Сребреница.

Приказ стања у сребреничком крају петнаест година после завршетка рата, меморандум Историјског пројекта Сребреница Одбору за људска права Европског парламента.

DVD Пробијање зида: све што треба да знate о Сребреници у електронском облику.

